

Lovtidende A

2008

Udgivet den 1. maj 2008

30. april 2008.

Nr. 305.

Retsplejelov for Grønland

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Afsnit I

Domsmagten m.v.

Kapitel 1

Domstolenes organisation m.v.

Organisation

Retterne

§ 1. De almindelige domstole er kredsretterne, Retten i Grønland, Grønlands Landsret og Højesteret.

§ 2. Grønland inddeles i 18 retskredse.

Stk. 2. Retskredsens område fastsættes af justitsministeren, som kan foretage ændringer heri, medmindre ændringen betyder oprettelse eller nedlæggelse af en retskreds.

Stk. 3. Justitsministeriet udsender en fortegnelse over retskredsene med angivelse af området for hver af kredsene.

§ 3. Hver kredsret består af en eller flere kredsdommere, som efter indstilling af Dommerrådet udnævnes af Domstolsstyrelsen, jf. § 12. Samme person kan udnævnes som kredsdommer for flere kredsretter ad gangen. Ved afgørelsen heraf skal der, ud over sagsantallet, lægges betydelig vægt på, om kredsens egenart og de trafikale forhold gør en sådan ordning forsvarlig.

Stk. 2. Består en kredsret fast eller midlertidigt af mere end én kredsdommer, træffer dommeren ved Retten i Grønland efter forhandling med de pågældende kredsdommere afgørelse om sagernes fordeling mellem dem.

§ 4. Domstolsstyrelsen fastsætter tingstederne for kredsretterne.

Stk. 2. Dommeren ved Retten i Grønland træffer bestemmelse om kontordagenes antal og kontortidens længde ved de enkelte kredsretter.

Stk. 3. Kredsretten kan beslutte, at retten skal sættes uden for det sædvanlige tingsted.

§ 5. Retten i Grønland består af en dommer, der udnævnes af kongen, jf. § 13.

Stk. 2. Ved Retten i Grønland virker et antal fuldmægtige, jf. § 15.

Stk. 3. En fuldmægtig kan behandle sager, der hører under Retten i Grønland, i det omfang dommeren bestemmer det.

§ 6. Retten i Grønland har tingsted i Nuuk, men sættes i nødvendigt omfang også på kredsretternes tingsteder.

Stk. 2. Retten i Grønland kan beslutte at sætte retten uden for de sædvanlige tingsteder.

Stk. 3. Hovedforhandlinger foregår på det sted, hvor det af hensyn til bevisførelsen er mest hensigtsmæssigt.

Stk. 4. Parterne skal have lejlighed til at udtale sig, før der træffes afgørelse efter stk. 3.

§ 7. Grønlands Landsret består af en landsdommer, der udnævnes af kongen, jf. § 13.

Stk. 2. I sager, der er afgjort af Retten i Grønland som 1. instans, tiltrædes landsretten under hovedforhandlingen af yderligere 2 landsdommere fra Danmark, jf. § 14. Landsdommeren ved Grønlands Landsret, som er rettens formand, kan beslutte, at landsretten skal tiltrædes af 2 landsdommere også uden for hovedforhandlingen.

Stk. 3. Ved Grønlands Landsret virker et antal fuldmægtige, jf. § 15.

Stk. 4. En fuldmægtig kan behandle sager, der hører under landsretten, i det omfang landsdommeren bestemmer det.

§ 8. Grønlands Landsret har tingsted i Nuuk, men sættes i nødvendigt omfang også på kredsretternes tingsteder.

Stk. 2. § 6, stk. 2, 3 og 4, finder tilsvarende anvendelse på landsretten.

§ 9. Ved kredsretterne og Retten i Grønland kan retssekretærer bemyndiges til at udføre foged-, notariel-, skifte- og registreringsforretninger samt faderskabssager. Retssekretærer kan ikke bemyndiges til at træffe afgørelse, hvis der fremsættes indsigelser eller modkrav. De kan dog bemyndiges til at træffe afgørelse efter § 603, § 604, stk. 4 og 5, og § 618, stk. 2.

Stk. 2. Bemyndigelse efter stk. 1 meddeles ved kredsretterne af vedkommende kredsdommer og ved Retten i Grønland af dommeren.

Dommerrådet

§ 10. Der oprettes et dommerråd, som

- 1) træffer afgørelse om ansættelse af kandidater til kredsdommerstillinger, jf. § 12, stk. 2,
- 2) afgiver indstilling til Domstolsstyrelsen om udnævnelse af kredsdommere, jf. § 12,
- 3) træffer afgørelse om tilladelse til kredsdommeres bierhverv, jf. § 25, og
- 4) behandler og som domstol afgør sager vedrørende kredsdommere om uansøgt ændring af tjenestested, disciplinærforfølgning, suspension og afsked i overensstemmelse med reglerne i §§ 26-32.

Stk. 2. Indstillinger efter stk. 1, nr. 2, skal være begrundede. Der kan kun indstilles én ansøger til en ledig stilling. Det skal angives i indstillingen, hvis der har været uenighed om indstillingen, ligesom de enkelte medlemmers standpunkter skal fremgå.

§ 11. Dommerrådet består i de i § 10, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte tilfælde af 5 medlemmer: landsdommeren ved Grønlands Landsret (formand), dommeren ved Retten i Grønland, en kredsdommer og 2 repræsentanter for offentligheden.

Stk. 2. Dommerrådet består i de i § 10, stk. 1, nr. 3 og 4, nævnte tilfælde af 3 medlemmer: landsdommeren ved Grønlands Landsret (formand), dommeren ved Retten i Grønland og en kredsdommer.

Stk. 3. Kredsdommeren, der ikke må være medlem af Folketinget, Grønlands Landsting eller en kommunalbestyrelse, beskikkes for 4 år af justitsministeren efter indstilling af Kredsdommerforeningen. Genbeskikkelse kan ikke finde sted.

Stk. 4. Der beskikkes en suppleant for kredsdommeren. Stk. 3, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse på beskikkelse af suppleanten.

Stk. 5. Offentlighedsrepræsentanterne og suppleanterne for disse er de samme personer, som efter § 13, stk. 3-7, er beskikket til Dommerudnævnelsesrådet i Danmark.

Dommere m.v.

§ 12. Kredsdommere skal være uberygtede og opfylde betingelserne for valgret til kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Endelig udnævnelse som kredsdommer kan først ske, når vedkommende efter ansættelse som kandidat til en kredsdommerstilling har gennemgået en særlig kredsdommeruddannelse. Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om uddannelsen, som forestås af dommeren ved Retten i Grønland.

Stk. 3. Domstolsstyrelsen kan i særlige tilfælde helt eller delvis fritage en person fra kravet om uddannelse efter stk. 2.

Stk. 4. Ved ansættelse af kandidater til kredsdommerstillinger og ved udnævnelse af kredsdommere skal der ud over personlige og faglige kvalifikationer lægges vægt på, om den pågældende har kendskab til de lokale forhold i retskredsen.

§ 13. Dommeren ved Retten i Grønland og landsdommeren ved Grønlands Landsret skal have bestået juridisk kandidateksamen.

Stk. 2. Udnævnelse som dommer ved Retten i Grønland og landsdommer ved Grønlands Landsret sker efter reglerne i §§ 42-43 d i den danske retsplejelov, jf. dog stk. 3-7.

Stk. 3. Ved behandling af sager om besættelse af stillingen som dommer ved Retten i Grønland eller som landsdommer ved Grønlands Landsret skal der i Dommerudnævnelsesrådet medvirke en advokat med bopæl i Grønland i stedet for den danske advokat og 2 repræsentanter for den grønlandske offentlighed i stedet for de danske offentlighedsrepræsentanter.

Stk. 4. Repræsentanterne for den grønlandske offentlighed beskikkes af justitsministeren efter indstilling fra henholdsvis Grønlands landsstyre og Kanukoka (De Grønlandske Kommuners Landsforening).

Stk. 5. Medlemmer af Folketinget, Grønlands Landsting og kommunalbestyrelser kan ikke være medlemmer af Dommerudnævnelsesrådet.

Stk. 6. Offentlighedsrepræsentanterne beskikkes for 4 år. Genbeskikkelse kan ikke finde sted.

Stk. 7. Der beskikkes en suppleant for hver offentlighedsrepræsentant. Stk. 4, 5 og stk. 6, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse på beskikkelse af suppleanter.

§ 14. De landsdommere, som efter § 7, stk. 2, skal tiltræde Grønlands Landsret, skal være udnævnt som landsdommere i Danmark.

Stk. 2. Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret beskikker hver især efter ansøgning et passende antal af de i stk. 1 nævnte landsdommere. Landsretternes præsidenter fastsætter efter forhandling med de beskikkede landsdommere og med landsdommeren ved Grønlands Landsret sagernes fordeling mellem sig.

§ 15. Fuldmægtige ved Retten i Grønland og Grønlands Landsret skal have bestået juridisk kandidateksamen.

Stk. 2. Fuldmægtigene ansættes af Domstolsstyrelsen med rigets domstole som ansættelsesområde.

Stk. 3. Domstolsstyrelsen fastsætter regler for fuldmægtigenes uddannelse.

Midlertidig beskikkelse som dommer

§ 16. Midlertidig beskikkelse som kredsdommer kan meddeles af dommeren ved Retten i Grønland efter §§ 17-19.

Stk. 2. Som midlertidig kredsdommer kan beskikkes en udnævnt kredsdommer eller en fuldmægtig ved Retten i Grønland.

Stk. 3. Som midlertidig kredsdommer kan endvidere beskikkes en kandidat til en kredsdommerstilling, når den pågældende har gennemgået en grundlæggende del af den i § 12, stk. 2, omtalte uddannelse, eller når vedkommende er fritaget for denne uddannelse efter § 12, stk. 3. Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om, fra hvilket tidspunkt under uddannelsen en kandidat til en kredsdommerstilling kan beskikkes som midlertidig kredsdommer.

§ 17. Midlertidig beskikkelse som kredsdommer kan meddeles, når det er nødvendigt ved ledighed i en stilling eller ved en fast kredsdommers forfald.

Stk. 2. Når det skønnes nødvendigt af de grunde, der er nævnt i stk. 1, er enhver kredsdommer forpligtet til at modtage

beskikkelse til midlertidigt at beklæde et andet embede foruden sit eget.

Stk. 3. En stilling som kredsdommer kan i intet tilfælde holdes midlertidigt besat i mere end 5 år.

Stk. 4. Den midlertidige beskikkelse bortfalder, når den ledige stilling besættes eller forfaldsgrunden ophører med at bestå. Dommeren ved Retten i Grønland kan dog tilbagekalde beskikkelsen fra et tidligere tidspunkt.

§ 18. Midlertidig beskikkelse som yderligere kredsdommer ved en kredsret kan meddeles, når kredsrettens forhold tilsiger det, eller når uddannelsesmæssige hensyn taler for det.

Stk. 2. Beskikkelsen kan i intet tilfælde meddeles ud over et tidsrum af 2 år.

Stk. 3. Den midlertidige beskikkelse tilbagekaldes af dommeren ved Retten i Grønland.

§ 19. Hvis det er nødvendigt på grund af en kredsdommers inhabilitet, beskikker dommeren ved Retten i Grønland en sættestemmer.

§ 20. Midlertidig beskikkelse som hjælpedommer kan meddeles af dommeren ved Retten i Grønland, når det er nødvendigt ved ledighed i en stilling eller ved en kredsdommers forfald og det ikke har været muligt at beskikke en midlertidig kredsdommer efter § 16.

Stk. 2. Ved beskikkelse som hjælpedommer finder betingelserne i § 12, stk. 1 og 4, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Dommeren ved Retten i Grønland fastsætter efter stk. 4 og 5, hvilke sager en hjælpedommer kan behandle.

Stk. 4. Hjælpedommere kan navnlig meddeles beskikkelse til at behandle følgende sager:

- 1) Faderskabssager,
- 2) skiftesager og
- 3) notarialforretninger.

Stk. 5. Hjælpedommere, der har gennemgået et undervisningsmodul om kriminalprocessuelle tvangsindgreb under den i § 12, stk. 2, omtalte kredsdommeruddannelse, kan endvidere meddeles beskikkelse til bl.a. at behandle følgende sager:

- 1) Spørgsmål om beskikkelse af en forsvarer, udenretlig rådgiver eller stedlig medhjælper efter reglerne i denne lovs kapitel 32,
- 2) spørgsmål om bisidderbeskikkelse til forurettede efter § 333,
- 3) spørgsmål om tilbageholdelse efter reglerne i denne lovs kapitel 35,
- 4) spørgsmål om tvangsindgreb i meddelelseshemmeligheden, observation, legemsindgreb og ransagning efter reglerne i denne lovs kapitel 36 og
- 5) spørgsmål om andre tvangsindgreb under efterforskning efter reglerne i denne lovs kapitel 37.

Stk. 6. Beskikkelse som hjælpedommer kan ske for indtil 1 år ad gangen. Genbeskikkelse kan ske. Ved den samme kredsret kan beskikkelse dog højst ske for 3 år i alt.

Stk. 7. Beskikkelsen som hjælpedommer bortfalder, når betingelserne for beskikkelse efter stk. 1 eller 2 ikke længere er til stede. Dommeren ved Retten i Grønland kan dog tilbagekalde beskikkelsen fra et tidligere tidspunkt.

§ 21. Midlertidig beskikkelse som dommer ved Retten i Grønland og som landsdommer ved Grønlands Landsret kan meddeles af Domstolsstyrelsen efter § 22 og af Højesterets præsident efter §§ 23 og 24.

Stk. 2. Den, der beskikkes til midlertidigt at beklæde en stilling som nævnt i stk. 1, skal være i besiddelse af samme kvalifikationer, som kræves for at kunne udnævnes som fast dommer i stillingen.

§ 22. Domstolsstyrelsen kan meddele midlertidig beskikkelse som dommer ved Retten i Grønland og som landsdommer ved Grønlands Landsret, når det er nødvendigt ved ledighed i stillingen eller ved den faste dommers forfald.

Stk. 2. Bortset fra tilfælde af forfald på grund af sygdom kan stillingen ikke holdes midlertidigt besat i mere end 1 år.

Stk. 3. Hvis den midlertidige beskikkelse skyldes, at dommeren udfører et andet offentligt hverv, kan 1-års-fristen dog forlænges i op til 1 år ad gangen på betingelse af, at

- 1) ganske særlige grunde taler for det,
- 2) samtykke gives af Højesterets præsident og
- 3) en udnævnt dommer midlertidigt beskikkes i stillingen.

Stk. 4. Forlængelser af 1-års-fristen kan dog højst ske for en samlet periode på 3 år.

Stk. 5. Midlertidig beskikkelse bortfalder, når den ledige stilling besættes, eller forfaldsgrunden ophører at bestå. Domstolsstyrelsen kan dog efter indstilling fra Højesterets præsident tilbagekalde beskikkelsen fra et tidligere tidspunkt.

§ 23. Højesterets præsident kan meddele midlertidig beskikkelse som yderligere dommer ved Retten i Grønland eller yderligere landsdommer ved Grønlands Landsret, når disse retters forhold tilsiger det.

Stk. 2. Beskikkelsen kan i intet tilfælde meddeles ud over et tidsrum af 2 år.

Stk. 3. Højesterets præsident træffer efter forhandling med henholdsvis dommeren ved Retten i Grønland og landsdommeren ved Grønlands Landsret bestemmelse om, hvilke forretninger der skal varetages af den midlertidigt beskikkede dommer.

Stk. 4. Den midlertidige beskikkelse tilbagekaldes af Højesterets præsident.

§ 24. Hvis det er nødvendigt, på grund af at dommeren ved Retten i Grønland eller landsdommeren ved Grønlands Landsret er inhabil, beskikker Højesterets præsident en sættestemmer.

Dommeres bierhverv, disciplinærfølgning og afsked m.v.

§ 25. En kredsdommer må kun med tilladelse fra Dommerrådet have fast indtægtsgivende beskæftigelse ved siden af hovedstillingen.

§ 26. En kredsdommer kan afskediges på grund af uegnethed eller sygdom, eller når vedkommende har gjort sig skyldig i et forhold, der gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, som kredsdommerhvervet forudsætter.

Stk. 2. Afskedigelse kan endvidere ske i de tilfælde, hvor en omordning af domstolene finder sted.

Stk. 3. Dommeren ved Retten i Grønland rejser af egen drift spørgsmålet om afskedigelse efter stk. 1 og 2 for Domstolsstyrelsen.

Stk. 4. Sager efter stk. 1 og 2 indbringes af Domstolsstyrelsen for Dommerrådet.

§ 27. Uansøgt ændring af tjenestested kan alene ske i de tilfælde, hvor en omordning af domstolene finder sted.

Stk. 2. Fremsættes der indsigelse mod en varslet ændring af tjenestested, anmoder dommeren ved Retten i Grønland Domstolsstyrelsen om at indbringe sagen for Dommerrådet. Indsigelse skal fremsættes, senest 14 dage efter at den pågældende kredsdommer har fået varsel om det nye tjenestested.

§ 28. Klager over en kredsdommer kan af den, som har rimelig interesse heri, indgives til dommeren ved Retten i Grønland.

Stk. 2. Klage skal indgives, senest 4 uger efter at klageren er blevet bekendt med det forhold, som giver anledning til klagen.

Stk. 3. Dommeren ved Retten i Grønland kan afvise klager fra personer, der ikke har rimelig interesse i det forhold, som klagen angår, og klager, der ikke er indgivet rettidigt, eller som på forhånd må skønnes åbenbart grundløse.

§ 29. Dommeren ved Retten i Grønland kan efter klage eller af egen drift meddele en advarsel til en kredsdommer, som har gjort sig skyldig i forsømmelse eller skødesløshed i embedsforførelsen eller i øvrigt har udvist utilbørlig eller usømmelig adfærd.

Stk. 2. Såfremt sagen efter sin beskaffenhed findes uegnet til afgørelse efter stk. 1, anmoder dommeren ved Retten i Grønland Domstolsstyrelsen om at indbringe sagen for Dommerrådet.

§ 30. Sager, som efter § 26, stk. 4, § 27, stk. 2, og § 29, stk. 2, indbringes for Dommerrådet, forelægges af Domstolsstyrelsen. Den kredsdommer, som sagen angår, skal herefter have lejlighed til skriftligt at fremkomme med sine bemærkninger. Fremsætter kredsdommeren anmodning herom, eller gør sagens beskaffenhed det påkrævet, træffer Dommerrådet beslutning om mundtlig forhandling og træffer samtidig bestemmelse om, hvorvidt denne skal foregå for lukkede døre. De nærmere bestemmelser om hovedforhandlingen træffes i øvrigt af Dommerrådets formand i overensstemmelse med de regler, der gælder for hovedforhandling af civile sager i 1. instans med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed. Bestrider kredsdommeren rigtigheden af det faktisk passerede, og finder Dommerrådet det nødvendigt, fastslås sagens sammenhæng efter reglerne om efterforskning i kriminalsager med de nødvendige ændringer.

Stk. 2. Fremsætter kredsdommeren anmodning herom, skal Dommerrådets formand beskikke den pågældende en advokat. Salær og godtgørelse for udlæg betales efter reglerne om fri proces.

§ 31. Sager ved Dommerrådet, som viser sig grundløse, afvises.

Stk. 2. Findes der ikke grundlag for afskedigelse, men er der dog tale om utilbørligt eller usømmeligt forhold, kan Dom-

merrådet udtale sin misbilligelse eller pålægge kredsdommeren en bøde.

Stk. 3. Dommerrådet træffer afgørelse ved dom, der afsiges i et offentligt retsmøde.

Stk. 4. Dommen kan af kredsdommeren eller Domstolsstyrelsen indbringes for Højesteret efter reglerne om anke af civile sager.

§ 32. Dommerrådet kan suspendere en kredsdommer, når der er rejst en kriminalsag mod den pågældende, eller når der i øvrigt skønnes at foreligge sådanne grunde, som efter § 26, stk. 1, kan medføre afskedigelse.

§ 33. For dommeren ved Retten i Grønland og landsdommeren ved Grønlands Landsret gælder med hensyn til bierhverv, disciplinærforfølgning, suspension og afskedigelse reglerne i §§ 47-50 i den danske retsplejelov.

Stk. 2. Indberetning om bierhverv indgives til Højesterets præsident, som udøver de beføjelser vedrørende bierhverv og den disciplinærmyndighed, der tilkommer retspræsidenter efter den danske retsplejelov.

Stk. 3. Klage over dommeren ved Retten i Grønland og landsdommeren ved Grønlands Landsret skal indgives til Højesterets præsident eller til Den Særlige Klageret, senest 4 uger efter at klageren er blevet bekendt med det forhold, som giver anledning til klagen.

§ 34. For fuldmægtige ved Retten i Grønland og Grønlands Landsret og for midlertidigt beskikkede dommere og landsdommere ved Retten i Grønland og Grønlands Landsret, der ikke er udnævnte dommere, gælder med hensyn til ændring af tjenestested, disciplinærforfølgning, suspension og afskedigelse §§ 54-55 i den danske retsplejelov.

Stk. 2. Landsdommeren ved Grønlands Landsret udøver den disciplinærmyndighed, som tilkommer retspræsidenter efter den danske retsplejelov.

Stk. 3. Klage over en fuldmægtig skal indgives til landsdommeren eller til Den Særlige Klageret, senest 4 uger efter at klageren er blevet bekendt med det forhold, som giver anledning til klagen.

Domsmand

Almindelige bestemmelser

§ 35. For hver retskreds vælges for et tidsrum af 4 år regnet fra den 1. januar et antal personer, der må anses for at være egnede til at virke som domsmænd.

Stk. 2. Domsmandene ved kredsretterne vælges af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra dommeren ved Retten i Grønland.

Stk. 3. Domsmandene ved Retten i Grønland og Grønlands Landsret vælges af Landstinget efter indstilling fra henholdsvis dommeren ved Retten i Grønland og landsdommeren.

Stk. 4. Landsdommeren kan bestemme, at en domsmand kan fungere uden for den retskreds, hvor denne er valgt.

§ 36. Til domsmand kan vælges enhver myndig og uberygtet person. Den pågældende må ikke fylde 70 år i den periode, som den pågældende skal vælges for, og må ikke være ude af stand til at fyldestgøre en domsmands pligter på grund af åndelig eller legemlig svaghed.

Stk. 2. Udelukkede fra at være domsmænd er landsstyre-medlemmer, advokater, advokatfuldmægtige, autoriserede forsvarere, hjemmestyrets øverste personale, domstolens, anklagemyndighedens, rigsombudsmandens, politiets og kriminalforsorgens personale samt kommunefogeder og folkekirkens og de anerkendte trossamfunds gejstlige.

Stk. 3. Følgende kan begære sig fritaget fra at være domsmænd:

- 1) Landstingets medlemmer og dets tjenestemænd samt medlemmer af Folketinget,
- 2) tjenstgørende militærpersoner,
- 3) læger og jordemødre,
- 4) de, som er fyldt 60 år,
- 5) de, som på grund af deres helbredstilstand eller erhvervs- og familieforhold ikke uden fare for deres velfærd kan opfylde domsmandspligten, og
- 6) de, som har taget bopæl i en anden kreds end den, de er udtaget for.

§ 37. De personer, der vælges, underrettes skriftligt om valget og skal oplyses om muligheden for at gøre indsigelse herimod.

Stk. 2. Landsdommeren afgør, om en person opfylder betingelserne for at være domsmand, og om en anmodning om fritagelse skal imødekommes. Afgørelserne kan ikke påklages.

§ 38. Antallet af domsmænd ved kredsretterne og Retten i Grønland fastsættes af dommeren ved Retten i Grønland. Antallet af domsmænd ved Grønlands Landsret fastsættes af landsdommeren. Antallet skal fastsættes således, at en domsmand må ventes at komme til at virke 4 gange årligt.

Stk. 2. For hver ret føres en domsmandsliste.

§ 39. Domstolsstyrelsen fastsætter regler om vederlag og anden godtgørelse til domsmænd.

Udtagelse af domsmænd til den enkelte sag

§ 40. Når en sag skal behandles under medvirken af domsmænd, udtager vedkommende retsformand det nødvendige antal personer anført øverst på domsmandslisten. Når man er nået listen til ende, sker udtagelsen på ny forfra.

Stk. 2. Når særlige grunde taler for det, herunder navnlig hensynet til en persons særlige kendskab til et bestemt retsforhold, kan der i civile sager gøres undtagelse fra stk. 1.

Stk. 3. Udtagelsen sker for en enkelt dag, således at de pågældende medvirker ved alle sager, der påbegyndes den pågældende dag, selv om sagen ikke kan afsluttes samme dag.

Stk. 4. De udtagne domsmænd og suppleanter indkaldes med mindst 3 dages varsel.

§ 41. En domsmand, som udebliver uden lovligt forfald, kan idømmes foranstaltninger efter kriminalloven. Rettens afgørelse herom træffes ved en beslutning, der skal begrundes og forkyndes for den pågældende. Godtgør domsmanden at have haft lovligt forfald, kan retten omgøre sin afgørelse.

Stk. 2. Rettens afgørelse efter stk. 1 træffes uden medvirken af domsmænd. Afgørelsen kan påkæres efter reglerne i §§ 566 og 577.

Domsmænds pligter og beføjelser

§ 42. Før behandlingen af sagen indledes, forelægger retsformanden domsmanden en erklæring til underskrift, hvori denne på ære og samvittighed lover at ville følge forhandlingerne i retten og dømme således, som denne finder ret og sandt efter loven og sagens beviser.

§ 43. Domsmænd virker med de samme beføjelser som dommere under hovedforhandlingen og de afgørelser, der træffes i forbindelse hermed.

Domsmænds medvirken

§ 44. I kriminalsager i 1. instans medvirker 2 domsmænd, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Domsmænd medvirker ikke i sager, hvor der, hvis tiltalte findes skyldig, ikke kan blive tale om en mere indgribende foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning.

Stk. 3. Skønner retten, at en sag efter stk. 2 er af særlig indgribende betydning for tiltalte, kan retten bestemme, at domsmænd skal medvirke.

§ 45. Ved ankebehandlingen af en kriminalsag, hvor der deltager 1 dommer, deltager 2 domsmænd. Medvirker der 3 dommere, deltager 3 domsmænd.

Stk. 2. Domsmænd medvirker i de ankesager, hvor der har medvirket domsmænd i 1. instans. Domsmænd medvirker endvidere i tilfælde, hvor retsformanden finder det hensigtsmæssigt på grund af sagens karakter.

§ 46. I civile sager i 1. instans medvirker 2 domsmænd, hvis en af parterne anmoder om det, eller retten bestemmer det.

Stk. 2. I civile ankesager, hvor der har medvirket domsmænd i 1. instans, finder stk. 1 tilsvarende anvendelse. Medvirker der 3 dommere, deltager 2 domsmænd.

§ 47. Domsmænd deltager ikke i retsmøder uden for hovedforhandlingen eller i de afgørelser, der i øvrigt træffes under sagen, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Skal der ske bevisførelse forud for hovedforhandlingen ved den dømmende ret, deltager domsmænd heri.

Stk. 3. Opstår der uenighed mellem politimesteren og den dømte om forståelsen af en dom i en kriminalsag, deltager domsmændene i afgørelsen heraf, jf. § 595.

§ 48. Retten prøver af egen drift, om domsmænd skal medvirke. Er en hovedforhandling begyndt under medvirken af domsmænd, kan retten bestemme, at domsmænd fortsat skal medvirke, selv om sagen skulle have været behandlet uden domsmænds medvirken.

Inhabilitet

§ 49. Ingen må handle som dommer i en sag, når denne

- 1) selv er part i sagen eller er interesseret i dens udfald, eller, hvis det er en kriminalsag, er forurettet ved forbrydelsen,
- 2) er beslægtet eller besvogret med nogen af parterne (derunder sigtede eller tiltalte i en kriminalsag) i op- eller nedstigende linje eller i sidelinjen så nær som søskende eller er en af parternes eller sigtedes ægtefælle, samlever,

- værge, adoptiv- eller plejeforældre samt adoptiv- eller plejebarn,
- 3) er gift eller samlevende med eller beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende linje eller beslægtet i sidelinjen så nær som søskende med den forurettede i en kriminalsag,
  - 4) har afgivet vidneforklaring i sagen eller har handlet som syns- og skønsmand, anklager, forsvarer, advokat eller rettergangsfuldmægtig eller
  - 5) har behandlet sagen i den underordnede ret som dommer eller domsmand.

§ 50. Ingen må deltage som dommer under hovedforhandlingen i en kriminalsag, hvis den pågældende vedrørende det forhold, som tiltalen angår, har truffet afgørelse om at tilbageholde den tiltalte efter § 359, stk. 2, eller om brevåbning og brevstandsning i medfør af § 384, stk. 3. Dette gælder dog ikke, hvis sagen behandles som tilståelsessag eller sagen i øvrigt vedrørende det forhold, der har begrundet indgreb som nævnt i 1. pkt., ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Stk. 2. Afgørelse under hovedforhandlingen i en kriminalsag om tilbageholdelse i medfør af § 359, stk. 2, og om ophævelse af tilbageholdelse eller om brevåbning og brevstandsning i medfør af § 384, stk. 3, skal træffes af en dommer, der ikke deltager i hovedforhandlingen. Dette gælder dog ikke, hvis sagen behandles som tilståelsessag eller sagen i øvrigt vedrørende det forhold, der har begrundet indgreb som nævnt i 1. pkt., ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Stk. 3. Den omstændighed, at dommeren, fordi flere embedsvirksomheder er forenede i dennes person, tidligere af den grund har haft med sagen at gøre, medfører ikke inhabilitet, når der ikke efter de foreliggende omstændigheder er grund til at antage, at denne har nogen særegen interesse i sagens udfald.

§ 51. Ingen må handle som dommer, når der i øvrigt foreligger omstændigheder, der er egnede til at rejse tvivl om dommerens fuldstændige upartiskhed.

§ 52. §§ 49-51 finder tilsvarende anvendelse for domsmænd og fuldmægtige ved retten.

Stk. 2. Når domsmænd medvirker, skal rettens formand, før behandlingen af sagen indledes, spørge disse, om der foreligger omstændigheder, der er til hinder for, at de medvirker som domsmænd.

§ 53. Spørgsmål om en dommers eller domsmænds habilitet kan rejses af enhver af dommerne og af parterne.

Stk. 2. Afgørelse efter stk. 1 træffes ved en beslutning, der skal begrundes. Beklædes retten af flere dommere, er den dommer eller domsmand, om hvis habilitet der er rejst spørgsmål, ikke udelukket fra at deltage i afgørelsen.

Stk. 3. En dommer, der skal vige sit sæde, er efter afgørelsen herom kun berettiget til at foretage sådanne handlinger i sagen, der ikke kan udsættes.

Kapitel 2

Domstolenes opgaver og kompetence

§ 54. Under domstolene hører:

- 1) Civile retssager.
- 2) Kriminalsager.
- 3) Skiftesager.
- 4) Sager om umyndiggørelse og lavværgemål.
- 5) Faderskabsager.
- 6) Ægteskabs- og forældremyndighedssager.
- 7) Sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse.
- 8) Sager om prøvelse af beslutning om adoption uden samtykke.
- 9) Sager om forbud, bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder, arrest, tvangssalg og prøvelse af fogedforretninger.
- 10) Registreringsvirksomhed (tinglysning).
- 11) Notarialforretninger.
- 12) Søforklaringer.
- 13) Udmeldelse af syns- og skønsmænd uden for retsplejen, for så vidt den ikke kan foretages af rigsombudsmanden.
- 14) Optagelse af beviser, som ikke sker til brug for en verserende retssag.
- 15) Andre sager, som i medfør af lovgivningen er henlagt til domstolene.

Kredsretterne

§ 55. Kredsretterne er 1. instans for alle sager, der ikke ved lov, landstingslov eller landstingsforordning er henlagt til Retten i Grønland som 1. instans.

§ 56. Kredsdommeren skal henvise en sag til behandling ved Retten i Grønland, hvis

- 1) sagen angår særlig vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål,
- 2) sagen er af principiel karakter eller
- 3) sagen har særlig indgribende betydning for en part.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 3, gælder ikke for kriminalsager.

Stk. 3. Henvielse efter stk. 1 skal ske så tidligt som muligt og kan ikke ske, efter at hovedforhandlingen er begyndt.

Stk. 4. Afgørelse om henvielse efter stk. 1 træffes efter anmodning ved beslutning, der skal begrundes. Anmodning herom kan i civile sager fremsættes af hver af parterne og i kriminalsager af sigtede, politiet, forsvareren eller en udenretlig rådgiver.

Stk. 5. Dommeren ved Retten i Grønland kan nægte at modtage en henvist sag, der ikke opfylder betingelserne i stk. 1.

Stk. 6. Beslutninger efter stk. 1 og 5 kan indbringes for Grønlands Landsret af de parter m.v., der er nævnt i stk. 4.

Retten i Grønland

§ 57. Retten i Grønland behandler de sager, som ved lov, landstingslov eller landstingsforordning er henlagt til denne domstol som 1. instans.

Stk. 2. Retten i Grønland behandler endvidere de sager, som i medfør af § 56 er henvist fra kredsretterne til Retten i Grønland som 1. instans.

§ 58. Det påhviler dommeren ved Retten i Grønland at forestå uddannelsen af kredsdommerne og det øvrige personale ved kredsretterne og at vejlede kredsretterne i spørgsmål vedrørende retsudøvelsen.

Grønlands Landsret

§ 59. Grønlands Landsret behandler de sager, som er afgjort af en kredsret eller af Retten i Grønland som 1. instans, og som kan indbringes for landsretten som 2. instans efter reglerne i denne lov.

Højesteret

§ 60. Højesteret behandler de sager, som er afgjort af Grønlands Landsret som 2. instans, og som med Procesbevillingsnævnets tilladelse kan indbringes for Højesteret som 3. instans efter reglerne i denne lov.

Kapitel 3

Politiet og anklagemyndigheden

§ 61. Politiets opgave er at opretholde sikkerhed, fred og orden, at påse overholdelsen af love og vedtægter samt at foretage, hvad der er nødvendigt for at forhindre forbrydelser og for at efterforske og forfølge sager herom. Politiet har endvidere til opgave at virke som anklagemyndighed.

Stk. 2. Med justitsministerens samtykke kan der pålægges politiet andre opgaver.

§ 62. Justitsministeren er politiets øverste foresatte og udøver sine beføjelser gennem rigspolitchefen og politimesteren.

Stk. 2. Politimesteren beskikker kommunefogeder og ansætter reservebetjente, der bistår politiet i udøvelsen af den stedlige politimyndighed. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 3. Justitsministeren kan tildele andre personer politimyndighed.

§ 63. Grønland udgør en politikreds, der ledes af politimesteren. Denne skal have bopæl i Grønland.

Stk. 2. I politimesterens fravær har en vicepolitimester, politiassessor eller en politifuldmægtig den øverste ledelse af politiet i politikredsen.

§ 64. For at kunne ansættes i politiets tjeneste skal de pågældende være uberygtede og vederhæftige.

Stk. 2. Politimesteren, vicepolitimesteren, politiassessorer og politifuldmægtige skal have bestået juridisk kandidateksamen.

Stk. 3. Ansættelse som politimester kræver i reglen, at den pågældende i mindst 3 år har varetaget en overordnet stilling inden for politiet eller anklagemyndigheden.

§ 65. De offentlige anklagere i Grønland er rigsadvokaten og politimesteren samt de personer, der er antaget til bistand for disse ved den retlige behandling af kriminalsager.

Stk. 2. De offentlige anklagere skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader, og derved ikke blot påse, at skyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

Stk. 3. For så vidt angår politiets virksomhed som anklagemyndighed, er politimesteren direkte underordnet rigsadvokaten.

Stk. 4. Rigsadvokaten fører tilsyn med politimesterens behandling af kriminalsager og behandler klager over afgørelser truffet af politimesteren vedrørende kriminalretlig forfølgning. Rigsadvokatens afgørelser i klagesager kan ikke påklages til justitsministeren. Rigsadvokaten kan fastsætte bestemmelser om politimesterens udførelse af opgaver vedrørende virksomheden som anklagemyndighed. Rigsadvokaten kan give politimesteren pålæg vedrørende behandlingen af konkrete sager, herunder om at begynde eller fortsætte, undlade eller standse efterforskningen.

Stk. 5. Fristen for klager efter stk. 4 er 4 uger, efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses som undskyldelig.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 4 og 5 finder tilsvarende anvendelse på klager over afgørelser om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Kapitel 4

Forsvarere

§ 66. Dommeren ved Retten i Grønland autoriserer et passende antal uberygtede og myndige personer over 18 år til at virke som forsvarere i kriminalsager.

Stk. 2. En autoriseret forsvarer har møderet for kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret. Autorisationen medfører pligt til at lade sig beskikke i kriminalsager ved disse retter.

§ 67. Autorisation som forsvarer kan meddeles personer, som opfylder betingelserne i § 66, stk. 1, og har gennemgået en særlig forsvareruddannelse.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om forsvareruddannelsen, herunder regler om, at der, før uddannelsen er afsluttet, kan meddeles en person ret til foreløbig at virke som forsvarer i et nærmere bestemt omfang. Forsvareruddannelsen administreres af dommeren ved Retten i Grønland.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler, hvorefter en person delvis kan fritages fra kravet om uddannelse efter stk. 1.

Stk. 4. For at beholde sin autorisation som forsvarer skal den pågældende deltage i efteruddannelse for forsvarere. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om denne efteruddannelse, herunder regler om, at en person delvis kan fritages fra kravet om efteruddannelse.

§ 68. Autorisation som forsvarer tilbagekaldes af dommeren ved Retten i Grønland, når den, som autorisationen vedrører, ikke længere opfylder betingelserne for at opnå eller bevare autorisationen, eller når vedkommende under udøvelsen af hvervet som forsvarer eller i anden sammenhæng har udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at den pågældende ikke vil udøve forsvarerhvervet på forsvarlig måde.

Stk. 2. Afgørelse om at tilbagekalde en autorisation som forsvarer træffes ved beslutning, der skal begrundes. Sagen behandles mundtligt, hvis den, som autorisationen vedrører, anmoder om det.

§ 69. Dommeren ved Retten i Grønland udsender én gang årligt en fortegnelse over de personer, som er meddelt autorisation som forsvarer. Ændringer til fortegnelsen, som følger af, at en autorisation er meddelt, tilbagekaldt eller på anden måde ophørt, udsendes straks.

§ 70. Justitsministeren kan udpege en offentlig landsforsvarer eller en privat landsforsvarer til at varetage opgaverne med uddannelse og rådgivning af forsvarere i Grønland.

§ 71. Dommeren ved Retten i Grønland udpeger et passende antal personer til at virke som hjælpforsvarere.

Stk. 2. En hjælpforsvarer kan undtagelsesvis virke i stedet for en autoriseret forsvarer, hvis

- 1) der ikke er mulighed for at få en autoriseret forsvarer til stede og
- 2) det retsmøde eller det efterforskningskridt, hvor forsvareren skal bistå en sigtet, må anses for uopsætteligt.

Stk. 3. En person, der skal afhøres som sigtet, skal, inden der tilkaldes en hjælpforsvarer, have adgang til at rådføre sig med en autoriseret forsvarer eller en advokat.

Kapitel 5

Advokater

Beskikkelse som advokat m.v.

§ 72. Advokater beskikkes af justitsministeren efter reglerne i den danske retsplejelovs § 119, jf. § 121. Sager efter den danske retsplejelovs § 121, stk. 4, behandles af Retten i Grønland.

§ 73. Personer, der ikke har fået beskikkelse som advokat, og personer, der er udelukket fra at udøve advokatvirksomhed, eller hvis ret hertil er ophørt i medfør af denne lov, må ikke betegne sig som advokat. En advokat, der har deponeret sin beskikkelse i Justitsministeriet, må ikke betegne sig som advokat i forbindelse med forretningsforhold.

Stk. 2. Overtrædelse af stk. 1 kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven.

Udøvelse af advokatvirksomhed

§ 74. Udøvelse af advokatvirksomhed kan ikke forenes med en juridisk stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet.

Stk. 2. Udøvelse af advokatvirksomhed kan i øvrigt ikke forenes med nogen stilling i det offentlige tjeneste, medmindre justitsministeren i særlige tilfælde gør undtagelse herfra. Ved afgørelser om dispensation skal der navnlig lægges vægt på, at en advokat skal være uafhængig af det offentlige, således at der ikke kan opstå interessekonflikter mellem en offentlig ansættelse og den pågældendes udøvelse af advokatvirksomhed.

§ 75. En advokat skal i mindst 1 år enten have været i virksomhed som autoriseret fuldmægtig hos en advokat, der udøver advokatvirksomhed, eller som advokat have været ansat

hos en anden advokat, der udøver advokatvirksomhed, for at kunne udøve advokatvirksomhed i fællesskab med en anden advokat, udøve enkeltmandsvirksomhed som advokat eller eje aktier eller anparter i et advokatselskab.

Stk. 2. Justitsministeren kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen i stk. 1.

§ 76. Advokatvirksomhed må ud over i enkeltmandsvirksomhed eller i et fællesskab af advokater kun udøves af et advokatselskab, der drives i aktie-, anparts- eller kommanditaktieselskabsform (partnerselskabsform). Et advokatselskab må alene have til formål at drive advokatvirksomhed. Et advokatselskab, der alene ejes af advokater, og hvis eneste formål og aktivitet er at eje aktier eller anparter i et andet advokatselskab, kan dog eje aktier eller anparter i et advokatselskab. Et advokatselskab er pligtig og eneberegtiget til i navnet at benytte ordene »advokataktieselskab«, »advokatanpartsselskab« eller »advokatkommanditaktieselskab« eller deraf dannede forkortelser. Uanset 1. og 2. pkt. må foreninger, interesseorganisationer og lign. som mandatar udføre retssager for deres medlemmer inden for foreningens interesseområde.

Stk. 2. En advokat, der udøver virksomhed i et advokatselskab, eller en anden ansat i selskabet, der i medfør af stk. 3, nr. 2, ejer aktier eller anparter heri, hæfter personligt sammen med selskabet for ethvert krav, der er opstået som følge af vedkommendes bistand til en klient.

Stk. 3. Aktier eller anparter i et advokatselskab må, jf. dog stk. 8, kun ejes af

- 1) advokater, der aktivt driver advokatvirksomhed i selskabet, i dets moderselskab eller dets datterselskab,
- 2) andre ansatte i selskabet eller
- 3) et andet advokatselskab.

Stk. 4. De personer, der er nævnt i stk. 3, nr. 2, må alene tilsammen eje under en tiendedel af aktierne eller anparterne i selskabet og må alene tilsammen have under en tiendedel af stemmerne i selskabet. Det er ikke tilladt i selskabets vedtægter eller ved aktionæroverenskomst at fastsætte bestemmelser, der begrænser aktieselskabslovens bestemmelser om indløsning af aktier.

Stk. 5. De personer, der er nævnt i stk. 3, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, skal bestå en prøve i de regler, der er af særlig betydning for advokaterhvervet. Justitsministeren fastsætter nærmere regler herom. Advokat-samfundet forestår afholdelsen af prøven.

Stk. 6. Klager over de personer, der er nævnt i stk. 3, nr. 2, kan indbringes for Advokatnævnet i overensstemmelse med reglerne i §§ 93 og 94.

Stk. 7. Bestyrelsesmedlemmer, bortset fra medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer, i et advokatselskab skal aktivt drive advokatvirksomhed i selskabet eller i dets moderselskab eller dets datterselskab. Medlemmer af direktionen i et advokatselskab skal aktivt drive advokatvirksomhed i selskabet.

Stk. 8. Justitsministeren fastsætter nærmere regler for udøvelse af advokatvirksomhed i selskabsform, herunder regler om omdannelse af et advokatselskab til andet formål og regler om afhændelse af aktier og anparter.

Stk. 9. Overtrædelse af stk. 1, 3, 4 og 7 kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven.

Stk. 10. I forskrifter, der udstedes i medfør af stk. 5 og 8, kan det fastsættes, at overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven.

Stk. 11. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallovens kapitel 5.

§ 77. En advokat er kun i de tilfælde, hvor loven indeholder særlige bestemmelser derom, forpligtet til at påtage sig udførelsen af en retssag.

§ 78. En advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Advokaten skal herunder udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klienternes tarv tilsiger. Sagerne skal fremmes med den nødvendige hurtighed.

Stk. 2. En advokat må ikke kræve højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Stk. 3. En advokat skal medvirke til, at en fuldmægtig, der er autoriseret hos advokaten, kan deltage i den teoretiske grunduddannelse, eksamen og praktiske prøve i retssagsbehandling, som er fastsat i medfør af den danske retsplejelovs § 119, stk. 2, nr. 5. Advokaten skal endvidere afholde udgifterne til den teoretiske grunduddannelse, eksamen og praktiske prøve i retssagsbehandling.

Stk. 4. En advokat må ikke uden for sin advokatvirksomhed i forretningsforhold eller i andre forhold af økonomisk art udvise en adfærd, der er uværdig for en advokat.

Stk. 5. Enhver advokat og advokatfuldmægtig skal løbende deltage i efteruddannelse af betydning for advokaterhvervet. En advokat skal afholde udgifterne hertil for en fuldmægtig, der er autoriseret hos advokaten. Justitsministeren fastsætter nærmere regler herom.

§ 79. Advokatsamfundet udarbejder regler om advokaters pligter med hensyn til behandlingen af betroede midler, sikkerhed mod økonomisk ansvar, som kan pådrages under udøvelsen af advokatvirksomhed, og meddelelse af alle fornødne regnskabsmæssige og økonomiske oplysninger til Advokatsamfundet samt regler om iværksættelse af de fornødne kontrolforanstaltninger. Reglerne skal godkendes af justitsministeren.

§ 80. §§ 77-79 gælder også for advokatselskaber.

Stk. 2. § 78, stk. 1, 2 og 4, og § 79 gælder også for de ansatte i et advokatselskab, som ejer aktier eller anpartar i advokatselskabet, jf. § 76, stk. 3, nr. 2.

§ 81. Kriminallovens §§ 48 og 49, § 50, stk. 1 og 3, og § 55 finder tilsvarende anvendelse på advokater og deres autoriserede fuldmægtige, partnere, personale og andre, som i øvrigt beskæftiges i advokatvirksomheden.

Advokaters møderet for domstolene m.v.

§ 82. Enhver advokat med kontor i riget har møderet for kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

Stk. 2. En advokat kan give møde ved en anden advokat eller ved sin autoriserede fuldmægtig, i kriminalsager dog kun, hvis fuldmægtigen selv er autoriseret som forsvarer.

Stk. 3. En advokat kan under mundtlig forhandling ved enhver uberygtet person fremsætte og begrunde anmodning om sagens udsættelse på grund af forhold, hvorved advokaten selv hindres i at give møde.

Stk. 4. Uden for mundtlig forhandling i retssager kan en advokat endvidere give møde ved enhver uberygtet og myndig person, der er fyldt 18 år, med angivelse af lovligt forfald. Retten og modparten kan kræve bevis for det lovlige forfald.

Stk. 5. Under fogedforretninger kan advokater give møde ved enhver uberygtet person, der er fyldt 18 år, medmindre der i mødet skal behandles indsigelser eller modkrav eller retten i øvrigt finder sådant møde uhensigtsmæssigt.

Beneficerede advokater

§ 83. Justitsministeren antager et passende antal advokater med kontor i Grønland til at påtage sig beskikkelse i civile sager og kriminalsager.

Stk. 2. Justitsministeren antager til samme formål et passende antal advokater med kontor andetsteds i riget.

Retshjælp

§ 84. Advokater med kontor i Grønland, der er antaget som beneficerede, skal yde retshjælp til personer, der opfylder de økonomiske betingelser, som fastsættes i medfør af § 254, stk. 3.

Stk. 2. Advokater, der ikke er omfattet af stk. 1, kan ved anmeldelse til den myndighed, som justitsministeren bestemmer, påtage sig en tilsvarende forpligtelse.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om ydelse af retshjælp, herunder regler om omfanget af advokaternes forpligtelse, om, hvilke sagsområder retshjælpen skal omfatte, og om, hvem der skal være berettiget til retshjælp.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter regler om vederlag til advokater for ydelse af retshjælp og om tilskud af statskassen til betaling af vederlaget. Det kan bestemmes, at den, der søger retshjælp, selv skal betale en del af vederlaget.

Stk. 5. Justitsministeren kan af statskassen yde tilskud til andre retshjælpsordninger.

Autoriserede advokatfuldmægtige

§ 85. Enhver advokat kan have en eller to autoriserede fuldmægtige, der skal have bestået dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen.

Stk. 2. Autorisation meddeles af dommeren ved Retten i Grønland.

Stk. 3. Den danske retsplejelovs § 121, stk. 1-3, og stk. 4, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Træffer retten afgørelse om at afslå autorisation, skal det ske ved en beslutning, der skal begrundes. Sagen behandles i den civile retsplejes former og skal behandles mundtligt, hvis ansøgeren anmoder om det.

Ophør af retten til at udøve advokatvirksomhed

§ 86. Retten til at udøve advokatvirksomhed bortfalder, såfremt vedkommende ikke længere opfylder betingelserne i den danske retsplejelovs § 119, stk. 2, nr. 1 (om myndighed) og nr. 2 (om solvens).

§ 87. Retten til at udøve advokatvirksomhed kan efter reglerne i kriminallovens § 165 fratages under en kriminalsag,

såfremt forholdet begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller gør den pågældende uværdig til den agtelse og tillid, der må kræves til udøvelse af advokatvirksomhed.

§ 88. Reglen i den danske retsplejelovs § 139 om frakendelse ved dom af retten til at udøve advokatvirksomhed som følge af sindssygdom eller betydelig forfalden gæld til det offentlige finder tilsvarende anvendelse. Sagen behandles af Retten i Grønland.

§ 89. Den, der under en retssag er udelukket fra at drive advokatvirksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort, og den, hvis ret hertil er bortfaldet eller frakendt i medfør af denne lov, skal tilbagelevere sin beskikkelse som advokat til Justitsministeriet.

Stk. 2. Når den pågældende på ny er berettiget til at udøve advokatvirksomhed, skal advokatbeskikkelsen udleveres efter anmodning.

Stk. 3. Er retten til at udøve advokatvirksomhed faldet bort som følge af konkurs efter bestemmelsen i § 86, kan justitsministeren, efter at konkursboet er afsluttet, afslå at udlevere beskikkelsen, såfremt der fortsat består anmeldte krav, som kan gøres gældende imod den pågældende.

§ 90. En advokat kan deponere sin beskikkelse i Justitsministeriet. Beskikkelsen kan kun udleveres på ny, såfremt advokaten opfylder betingelserne i den danske retsplejelovs §§ 119 og 121.

§ 91. For personer, der er udelukket fra at udøve advokatvirksomhed, eller hvis ret hertil er ophørt i medfør af §§ 86-88, gælder de regler, der er fastsat i medfør af § 79 om behandlingen af betroede midler. Advokatrådet fører tilsyn med reglernes overholdelse. Reglerne gælder, indtil Advokatrådet bestemmer, at de skal ophøre hermed, dog højst i 6 måneder fra udelukkelsen eller ophøret. Advokatrådet kan underrette den pågældendes klienter om udelukkelsen eller ophøret og om betydningen heraf.

Stk. 2. Overtrædelse af reglerne i stk. 1 kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven.

Advokatsamfundet

§ 92. Den danske retsplejelovs § 143, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse for advokater i Grønland.

Stk. 2. For Advokatsamfundets forhold og virke gælder den danske retsplejelovs kapitel 15.

Salærklager

§ 93. Klager over vederlag, som en advokat, et advokatselskab eller en af de personer, der er nævnt i § 76, stk. 3, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, har forlangt for sit arbejde, kan af den, som har retlig interesse heri, indbringes for Advokatnævnet. Klagen behandles efter reglerne i den danske retsplejelovs § 146.

Stk. 2. Klagesagens parter kan ikke anlægge sag ved domstolene om spørgsmål, der omfattes af en klage fremsat i medfør af stk. 1, før klagesagen er endeligt afgjort ved Advokatnævnet.

Disciplinærsager

§ 94. Klager over, at en advokat, et advokatselskab eller en af de personer, der er nævnt i § 76, stk. 3, nr. 2, og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, har tilsidesat pligter, der følger af denne lov eller af forskrifter fastsat i medfør af denne lov, kan indbringes for Advokatnævnet. Klagen behandles efter reglerne i den danske retsplejelovs § 147 c og § 147 f, stk. 1.

Stk. 2. Klager skal indgives, senest 1 år efter at klageren er blevet bekendt med det forhold, som klagen vedrører. Advokatnævnet kan dog behandle en klage, der er indgivet senere, når fristoverskridelsen findes rimeligt begrundet.

Stk. 3. Advokatnævnet kan afvise at behandle klager fra personer, der ikke har retlig interesse i det forhold, klagen angår, og klager, der på forhånd må skønnes åbenbart grundløse.

Stk. 4. Advokatnævnet kan lade parter og vidner afhøre ved kredsretten på det sted, hvor de bor eller opholder sig.

Stk. 5. Bestemmelserne om domstolsprøvelse i den danske retsplejelovs § 147 d, § 147 e og § 147 f, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Sagerne behandles af Retten i Grønland.

Afsnit II

Fælles bestemmelser for alle retssager

Kapitel 6

Retssproget

§ 95. Retssproget er grønlandsk og dansk. Hvis ikke alle rettens medlemmer og sagens parter forstår det anvendte sprog, skal en tolk oversætte.

Stk. 2. §§ 49-51 om inhabilitet gælder også for tolke.

Stk. 3. Er det ikke muligt at tilkalde tolkebistand til det berammede retsmøde, eller vil tilkaldelse af tolk betyde en langvarig og u hensigtsmæssig udsættelse af sagen, kan et af rettens medlemmer dog oversætte.

Stk. 4. Oversætter en af de i stk. 3 nævnte personer, skal det skrives i retsbogen.

Stk. 5. En tolk kan medvirke under anvendelse af fjernkommunikation med billede, hvis det vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, at tolken møder samme sted som den, der skal tolkes for, og tolkning via fjernkommunikation med billede findes forsvarligt. Når der tolkes for en person, der deltager via fjernkommunikation, bør tolken befinde sig samme sted som den pågældende.

Kapitel 7

Retsbøger

§ 96. Justitsministeren fastsætter regler om, hvilke retsbøger der skal anvendes ved domstolene, og om deres autorisation, indretning og anvendelse. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om lydoptagelse af retsmøder.

Stk. 2. Retsformanden har ansvaret for, at retsbogen føres korrekt.

§ 97. Retsbogen skal indeholde oplysning om alle retshandlinger.

Stk. 2. I retsbogen angives

1) tiden og stedet for retsmødet,

- 2) navnene på de personer, der fungerer som dommere, domsmænd, tolk og retssekretær,
- 3) sagens nummer med parternes navne,
- 4) navnene på de personer, der er til stede som parter og deres eventuelle procesfuldmægtiges navne,
- 5) i kriminalsager navnene på dem, der er til stede som anklager og som forsvarer, og
- 6) om retsmødet er offentligt eller ikke.

§ 98. Retsbogen skal indeholde parternes påstande, anmodninger og indsigelser. Hvis de fremgår af dokumenter, som indleveres til retten, er henvisning dertil tilstrækkelig. Retsbogen skal endvidere indeholde indsigelser, som fremsættes af vidner, syns- eller skønsmand.

Stk. 2. Der optages et kort referat af sagens gang og af parter og vidners forklaringer om sagens faktiske omstændigheder.

Stk. 3. Rettens domme og afgørelser i øvrigt indføres fuldstændigt i retsbogen.

Stk. 4. Andre oplysninger skal kun skrives i retsbogen, hvis det er foreskrevet i loven.

Stk. 5. Retsbogen underskrives efter hvert retsmøde af retsformanden.

§ 99. Medmindre andet er fastsat, skal det, der er skrevet i retsbogen, kun oplæses og efter omstændighederne godkendes, når retsformanden af særlige grunde anser det for nødvendigt enten af egen drift eller i civile sager efter anmodning fra en part, et vidne eller en syns- og skønsmand.

§ 100. Aktstykker og andre dokumenter, som fremlægges i retten, forsynes med en påtegning herom.

§ 101. Uden for de tilfælde, hvor der i denne lov er truffet særlig bestemmelse herom, kan parterne og andre, som har retlig interesse deri – de sidstnævnte i kriminalsager dog først, når sagen er endt – forlange en udskrift af retsbøgerne samt af de øvrige fremlagte dokumenter, som beror hos retten.

Stk. 2. Hvis hensynet til statens sikkerhed eller forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse i øvrigt gør det betænkeligt at udlevere en udskrift efter stk. 1, kan udskrift helt eller delvis nægtes. Det samme gælder, hvis det må befrygtes, at udskriften vil blive benyttet på retsstridig måde. Retten afgør sagen ved beslutning, der skal begrundes.

Stk. 3. Udskrifter bør så vidt muligt leveres i løbet af 1 uge.

Stk. 4. Justitsministeren kan bestemme, at udskrifter i kriminalsager først skal kunne udleveres, efter at retten har indhentet en udtalelse fra politimesteren. Hvis politimesteren af de i stk. 2 angivne grunde modsætter sig, at der udleveres en udskrift, afgør retten sagen ved beslutning, der skal begrundes.

Stk. 5. Rettens beslutninger efter stk. 2 og 4 kan inden 6 uger indbringes for landsretten. Landsretten kan dog se bort fra overskridelser af denne frist på indtil 6 måneder, når særlige omstændigheder gør overskridelsen undskyldelig. I de i stk. 4, 2. pkt., nævnte tilfælde skal sagen af politimesteren indbringes for landsretten inden 3 dage, og udskrift må da ikke udleveres, før sagen er afgjort af landsretten.

Stk. 6. Den dømtes adgang til at få udskrift af den over vedkommende afsagte dom berøres ikke af bestemmelserne i denne paragraf.

§ 102. Personer, der er omfattet af § 145, stk. 1, 2 eller 4, kan i kriminalsager gennemse anklageskrifter på rettens kontor. Efter anmodning kan de samme personer endvidere på rettens kontor få udleveret kopi af et anklageskrift. Dokumenterne skal før gennemsynet eller kopieringen anonymiseres, således at forurettedes eller vidners identitet ikke fremgår heraf. Justitsministeren fastsætter regler om, på hvilket tidspunkt gennemsyn eller udlevering kan ske.

Stk. 2. De hjælpebilag og rids over gerningsstedet, som er udarbejdet af anklagemyndigheden og forsvareren, kan udlånes til de i stk. 1 nævnte personer under hovedforhandlingen.

Stk. 3. I civile sager kan et eller flere af sagens dokumenter med parternes samtykke udlånes til de i stk. 1 nævnte personer under retsmøder. Udlån kan ikke ske i sager, der behandles efter denne lovs afsnit IV om særlige civile sager.

Stk. 4. De i stk. 1 nævnte personer kan på rettens kontor gennemse retsbogen, når den er renskrevet. Er retsmødet holdt eller forklaring afgivet helt eller delvis for lukkede døre, kan gennemsyn af retsbogen ikke ske, medmindre dørlukning alene er bestemt af hensyn til ro og orden i retslokalet. Der gives udskrift efter anmodning. Bestemmelsen finder ikke anvendelse i de sager, der behandles efter denne lovs afsnit IV om særlige civile sager.

Stk. 5. Såfremt der foreligger forhold som nævnt i § 101, stk. 2, kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden eller forsvareren eller af egen drift nægte gennemsyn eller udlevering efter stk. 1 og 4. Under hovedforhandlingen kan retten endvidere nægte udlån efter stk. 2, hvis dokumentets karakter, afgørende hensyn til sigtede, tiltalte eller vidner eller hensyn som nævnt i § 101, stk. 2, taler for det. § 101, stk. 4, finder herved tilsvarende anvendelse. Rettens afgørelser træffes ved beslutning, der skal begrundes.

Stk. 6. De i stk. 1-4 nævnte dokumenter og udskrifter må ikke være tilgængelige for andre end massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere og må kun bruges til støtte for journalistisk og redaktionelt arbejde.

Stk. 7. Justitsministeren fastsætter regler om massemediers opbevaring af retsbogsudskrifter og af kopier af anklageskrifter.

Stk. 8. For overtrædelse af stk. 6 kan der idømmes bøde. I forskrifter, der er fastsat i medfør af stk. 7, kan det fastsættes, at der for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne kan idømmes bøde. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelse begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallovens kapitel 5.

Kapitel 8

Retsledelse

§ 103. Retsformanden leder forhandlingen og bestemmer rækkefølgen af de enkelte dele af forhandlingen, medmindre loven indeholder anden forskrift herom. Ingen må tage ordet uden retsformandens tilladelse, og ordet kan fratages den, som ikke vil rette sig efter retsformandens ledelse. Retsformanden

har ansvaret for så vidt muligt at fjerne alt, hvad der unødvendigt trækker forhandlingen i langdrag, og slutter forhandlingens enkelte dele, når det foreliggende emne anses for tilstrækkelig behandlet.

§ 104. Retsformanden har ansvaret for, at forhandlingen foregår med passende orden og værdighed, og kan i den forbindelse irettesætte parter, vidner eller andre, når de anvender upassende udtalelser eller upassende personlige angreb. Fortsætter en part med dette trods irettesættelse, kan retsformanden fratage den pågældende ordet. Personer, der ved støjende eller anden upassende opførsel forstyrrer forhandlingerne eller udviser foragt for retten, kan udvises af retslokalet.

Stk. 2. Retten kan give en advarsel til den, der fornærmer retten eller nogen af dem, der møder i retten, forstyrrer forhandlingerne eller ikke retter sig efter retsformandens påbud eller udvise den pågældende fra retslokalet. Retten kan endvidere i sådanne tilfælde pålægge en bøde.

Kapitel 9

Rettens rådslagninger og afgørelser

§ 105. Domme og beslutninger vedtages ved afstemning efter forudgående rådslagning. Dette gælder dog ikke, hvis retten beklædes af en enkelt dommer, eller det drejer sig om beslutninger, som retsformanden kan træffe. Ved uenighed om dommens resultat kan de afvigende meninger forlanges tilført retsbogen. I kriminalsager skal retsformanden gøre bemærkning om afstemningen til retsbogen, når tiltalte mod retsformandens stemme dømmes skyldig i et kriminelt forhold.

Stk. 2. Rettens rådslagninger og afstemninger må ikke overværes af tilhørere med undtagelse af retssekretæren. Dog kan retten i særlige tilfælde tillade andre at være til stede. Der er tavshedspligt med hensyn til oplysninger om rettens rådslagninger og afstemninger, jf. kriminallovens § 50.

Stk. 3. En dommer eller domsmand kan ikke deltage i afgørelsen af en sag, hvis den pågældende ikke har overværet de mundtlige forhandlinger i deres helhed.

§ 106. For enhver afgørelse skal der være stemmeflerhed. Er der ikke stemmeflerhed for afgørelsen, gør retsformandens stemme udslaget, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I kriminalsager gælder med hensyn til skyldsspørgsmålet og sanktionsfastsættelsen ved stemmelighed det for den tiltalte gunstigste resultat. Er der flere end to forskellige meninger, hvoraf ingen er i flertal, regnes de for tiltalte ugunstigste stemmer sammen med de nærmeste mindre ugunstige, indtil der er stemmeflerhed.

§ 107. Rettens afgørelser træffes ved dom eller ved beslutning.

Stk. 2. Domme skal altid begrundes. Beslutninger skal begrundes i de tilfælde, hvor det er særligt bestemt.

§ 108. Stadfæstelse af en indanket dom kan ske enten i henhold til de grunde, der er anført i den indankede dom, eller i henhold til ny begrundelse.

Stk. 2. I landsrettens dom skal det altid anføres, ved hvilken ret den indankede dom er afsagt.

§ 109. Retten kan til enhver tid af egen drift eller efter anmodning berigtige skrivefejl i domme med hensyn til ord, navne eller tal, blotte regnefejl samt fejl og forglemmelser, som kun vedrører afgørelsens form.

Stk. 2. Hvis der inden ankefristens udløb anmodes om det, kan retten berigtige den gengivelse af parternes mundtlige angivelser og ytringer, der er indeholdt i afgørelsen af en civil sag, eller den fremstilling af sagens faktiske sammenhæng, der er indeholdt i afgørelsen af en kriminalsag, hvis fremstillingen lider af fejl i form af forbigåelser, uklarheder eller modsigelser. Retten kan derimod ikke i øvrigt foretage forandringer, hverken i begrundelsen eller resultatet. Parterne, og i kriminalsager også forsvareren, skal have lejlighed til at udtale sig, før der træffes afgørelse om sådanne berigtigelser. Retten træffer afgørelsen og underretter parterne og i kriminalsager også forsvareren efter de samme regler, som gælder for den oprindelige afgørelse.

Stk. 3. Den berigtigede afgørelse erstatter i alle henseender den oprindelige. Beslutningen vedrørende berigtigelse kan ikke kæres.

§ 110. Beslutninger kan omgøres, når nye oplysninger foreligger, samt når retten i øvrigt finder det hensigtsmæssigt.

Kapitel 10

Offentlighed

Mundtlighed

§ 111. Retssager behandles mundtligt. Skriftlig behandling anvendes kun, i det omfang det er særligt bestemt i denne lov.

Stk. 2. Når dokumenter skal oplæses, bestemmer retsformanden, hvem der skal foretage oplæsningen, medmindre andet er bestemt i loven.

Offentlighed

§ 112. Retssmøder er offentlige, medmindre andet er bestemt ved lov eller i medfør af lov.

Stk. 2. Domme afsiges altid i offentligt retsmøde.

§ 113. Retsformanden kan begrænse antallet af personer, der får adgang til et offentligt retsmøde, for at hindre at retslokalet overfyldes.

Stk. 2. Rettens formand kan nægte adgang til et offentligt retsmøde for personer,

- 1) som er under 15 år, eller
- 2) som befinder sig i en sådan tilstand, at vedkommendes tilstedeværelse ville stride imod rettens værdighed eller god orden.

Stk. 3. Retsformanden kan endvidere nægte adgang til et offentligt retsmøde for bestemte personer eller grupper af personer, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part.

Dørlukning

§ 114. Retten kan bestemme, at et retsmøde skal holdes for lukkede døre (dørlukning),

- 1) når hensynet til ro og orden i retslokalet kræver det,
- 2) når statens forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse i øvrigt kræver det, eller

- 3) når sagens behandling i et offentligt retsmøde vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse, herunder når der skal afgives forklaring om erhvervshemmeligheder.

Stk. 2. I kriminalsager kan der endvidere træffes bestemmelse om dørlukning,

- 1) når en sigtet (tiltalt) er under 18 år,
- 2) når sagens behandling i et offentligt retsmøde må antages at bringe nogens sikkerhed i fare, eller
- 3) når sagens behandling i et offentligt retsmøde må antages på afgørende måde at hindre sagens oplysning.

Stk. 3. Under hovedforhandlingen kan dørlukning i medfør af stk. 2, nr. 3, kun ske i 1. instans og kun, når det må forventes, at der senere rejses tiltale for samme forhold mod andre end de under sagen tiltalte, og ganske særlige hensyn gør det påkrævet, at dørene lukkes. Hovedforhandlingen gengives så udførligt i retsbogen, at offentligheden ved domsafsigelsen kan orienteres om hovedforhandlingens forløb, i det omfang formålet med dørlukningen tillader det.

Stk. 4. Der kan ikke træffes bestemmelse om dørlukning, hvis det er tilstrækkeligt at anvende reglerne om referat- eller navneforbud eller om udelukkelse af enkeltpersoner.

§ 115. I sager om overtrædelse af kriminallovens § 74, § 77 og § 80, stk. 2, lukkes dørene under den forurettedes forklaring, når den pågældende anmoder om det. Det samme gælder i sager om overtrædelse af kriminallovens § 79, jf. § 77.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse under afspilning eller anden forevisning af lyd- eller billedoptagelser, som gengiver forhold, der er rejst sigtelse eller tiltale for under sagen.

§ 116. Retten træffer afgørelse om dørlukning efter anmodning eller af egen drift.

Stk. 2. Dørlukning af hensyn til en sigtet (tiltalt) på 18 år eller derover, der er til stede, kan kun bestemmes efter anmodning fra den pågældende selv.

§ 117. Afgørelse om dørlukning efter § 114 træffes ved beslutning, der skal begrundes, efter at parterne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 145, stk. 1, 2 eller 4, har haft lejlighed til at udtale sig. Retten kan, især hvis afgørende hensyn til fremmede magter eller til sagens oplysning kræver det, ved beslutning, der skal begrundes, bestemme, at også forhandling om, hvorvidt dørene skal lukkes, skal foregå for lukkede døre.

Stk. 2. Beslutning om dørlukning efter stk. 1 kan afsiges i begyndelsen af retsmødet eller i løbet af dette og kan straks eller senere indskrænkes til en del af retsmødet. Beslutningen afsiges altid i et offentligt retsmøde.

§ 118. Offentlig gengivelse af, hvad der forhandles i retsmøder, der holdes for lukkede døre, er forbudt, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet.

§ 119. Retsformanden kan, når særlige grunde taler for det, give andre end dem, der har med sagen at gøre, tilladelse til at overvære et retsmøde, der afholdes for lukkede døre. De pågældende må ikke give meddelelse om forhandlingen til nogen, der ikke har haft adgang til mødet, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet.

Referatforbud

§ 120. Retten kan i kriminalsager forbyde offentlig gengivelse af forhandlingen (referatforbud),

- 1) når en sigtet (tiltalt) er under 18 år,
- 2) når offentlig gengivelse må antages at bringe nogens sikkerhed i fare,
- 3) når offentlig gengivelse kan skade sagens oplysning, eller
- 4) når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse.

§ 121. Retten træffer afgørelse om referatforbud efter anmodning eller af egen drift.

Stk. 2. Referatforbud af hensyn til en sigtet (tiltalt) på 18 år eller derover, der er til stede, kan kun bestemmes efter anmodning fra den pågældende selv.

§ 122. Afgørelse om referatforbud træffes ved beslutning, der skal begrundes, efter at parterne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 145, stk. 1, 2 eller 4, har haft lejlighed til at udtale sig. Beslutningen kan afsiges i begyndelsen af retsmødet eller i løbet af dette og kan straks eller senere indskrænkes til en del af retsmødet.

Stk. 2. Retten kan efter anmodning, herunder fra personer omfattet af § 145, stk. 1, 2 eller 4, eller af egen drift senere ophæve referatforbuddet.

Navneforbud

§ 123. Retten kan i kriminalsager forbyde, at der sker offentlig gengivelse af navn, stilling eller bopæl for sigtede (tiltalte) eller andre under sagen nævnte personer, eller at den pågældendes identitet på anden måde offentliggøres (navneforbud),

- 1) når offentlig gengivelse må antages at bringe nogens sikkerhed i fare, eller
- 2) når offentlig gengivelse vil udsætte nogen for unødvendig krænkelse.

Stk. 2. Retten kan under samme betingelse som i stk. 1, nr. 2, forbyde offentlig gengivelse af en juridisk persons navn, herunder binavn eller kaldenavn, og adresse.

Stk. 3. Retten skal ved afgørelsen om navneforbud tage hensyn til lovovertrædelsens grovhed og samfundsmæssige betydning. Det taler endvidere imod nedlæggelse af navneforbud, såfremt sigtede (tiltalte) har indtaget en stilling, som i forhold til offentligheden er særligt betroet.

Stk. 4. Navneforbuddet kan udstrækkes til at gælde også under en eventuel anke af sagen, hvis anken omfatter bedømmelse af beviserne for tiltaltes skyld.

§ 124. Retten træffer afgørelse om navneforbud efter anmodning. Afgørelsen træffes ved beslutning, der skal begrundes, efter at parterne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 145, stk. 1, 2 eller 4, har haft lejlighed til at udtale sig. Afgørelsen kan træffes i et retsmøde, der afholdes alene med henblik på at tage stilling til en anmodning om navneforbud.

Stk. 2. Retten kan efter anmodning, herunder fra personer omfattet af § 145, stk. 1, 2 eller 4, eller af egen drift senere ophæve navneforbuddet.

Stk. 3. Navneforbuddet bortfalder senest ved afsigelsen af endelig dom.

Billed- og lydoptagelser

§ 125. Det er forbudt under retsmøder at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette. Offentliggørelse af billeder og lyd, der er optaget i strid hermed, er forbudt. Retten kan i øvrigt på ethvert tidspunkt under sagen forbyde offentlig gengivelse af billeder og lyd, der er optaget under et retsmøde. Rettens afgørelse træffes ved beslutning, der skal begrundes.

Stk. 2. Personer, der afgiver forklaring under retsmødet, skal gøres bekendt med, at der optages billeder og lyd.

Stk. 3. Billedoptagelse i rettens bygninger er forbudt, medmindre retten giver tilladelse dertil. Stk. 1, 2.-4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Stk. 1 og 3 omfatter ikke de i §§ 128 og 163 omhandlede transmissioner, der sker som led i afviklingen af retsmøder.

Tegning

§ 126. Retten kan under særlige omstændigheder forbyde tegning under retsmøder eller offentliggørelse af tegninger fra et retsmøde. Afgørelsen træffes ved beslutning, der skal begrundes.

Overtrædelser

§ 127. For overtrædelse af § 118, § 119, 2. pkt., § 125, stk. 1, 1. og 2. pkt., og stk. 3, eller af rettens forbud efter § 120, § 125, stk. 1, 3. pkt., og § 126 kan der idømmes bøde.

Stk. 2. For overtrædelse af et forbud efter § 123 kan der idømmes bøde, hvis den pågældende var bekendt med forbuddet. Det samme gælder, hvis den pågældende vidste eller burde vide, at sagen verserede ved retten, eller at politiet efterforskede sagen, og den pågældende ikke havde forhørt sig hos politiet, anklagemyndigheden eller retten om, hvorvidt der var nedlagt navneforbud.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallovens kapitel 5.

Fjernkommunikation

§ 128. Når retten i medfør af denne lov har bestemt, at en part eller en rettergangsfuldmægtig skal deltage i et retsmøde ved hjælp af fjernkommunikation, anses den pågældende som deltager i retsmødet på samme måde som ved personligt fremmøde i retten.

Stk. 2. Skal der afgives forklaring i retsmødet, må en part eller rettergangsfuldmægtig kun deltage via fjernkommunikation med billede i overensstemmelse med det i § 163 fastsatte.

Kapitel 11

Forkyndelser

§ 129. Meddelelser fra retten skal forkyndes, når det er bestemt ved lov.

Stk. 2. Meddelelser fra retten gives i øvrigt på den måde, som retsformanden bestemmer, medmindre loven bestemmer andet.

§ 130. En part i en civil sag kan give afkald på forkyndelse.

§ 131. I civile sager kan forkyndelse og anden underretning ske over for partens advokat eller anden rettergangsfuldmægtig.

Stk. 2. En part i en civil sag kan endvidere udpege en person, over for hvem forkyndelse kan ske efter reglerne i §§ 133-135. Reglen i § 135, stk. 5, finder dog kun anvendelse, hvis den pågældende har erklæret sig villig til at modtage forkyndelse.

§ 132. Når der i et retsmøde træffes beslutning om tidspunktet for et nyt møde eller for foretagelse af en retshandling, anses beslutningen for at være forkyndt for de personer, der er til stede.

Stk. 2. Beslutningen anses endvidere for at være forkyndt for personer, der har været lovligt indkaldt til mødet, men enten er udeblevet eller uberettiget har forladt mødet, før beslutningen blev truffet. Retten skal dog give de pågældende meddelelse om beslutningen, hvis denne må antages at være af særlig interesse for dem.

§ 133. Forkyndelse kan ske i form af

- 1) stævningsmandsforkyndelse,
- 2) postforkyndelse eller
- 3) brevforkyndelse.

Stk. 2. Stævningsmandsforkyndelse sker ved, at en polititjenestemand, en kommunefoged eller en stævningsmand afleverer den skriftlige meddelelse til personen, som opfordres til på stedet at bekræfte modtagelsen ved sin underskrift.

Stk. 3. Postforkyndelse sker på samme måde som stævningsmandsforkyndelse, dog ved, at postvæsenet forestår afleveringen.

Stk. 4. Brevforkyndelse sker ved, at den skriftlige meddelelse sendes til personen sammen med en anmodning om, at vedkommende underskriver og returnerer en vedlagt bekræftelse for modtagelsen. Forkyndelse anses herefter for sket den dag, modtageren anfører at have modtaget meddelelsen. Er ingen modtagelsesdag anført, eller er den angivne modtagelsesdag senere end datoen i poststemplet for tilbagesendelsen, anses forkyndelse for sket på poststemplets dato.

§ 134. Brevforkyndelse kan kun ske over for adressaten personligt, jf. dog § 131.

§ 135. Stævningsmandsforkyndelse og postforkyndelse bør så vidt muligt ske over for adressaten personligt på vedkommendes bopæl, midlertidige opholdssted eller arbejdssted. Forkyndelse for adressaten personligt er dog gyldig, uanset hvor den sker. Den, som foretager forkyndelsen, anfører, hvornår forkyndelsen er sket.

Stk. 2. Træffes adressaten ikke, kan forkyndelse ske

- 1) på bopælen eller opholdsstedet for personer, der hører til husstanden, eller, hvis adressaten bor til leje i en andens bolig, for udlejeren eller dennes ægtefælle eller samlever, såfremt de pågældende træffes på bopælen eller opholdsstedet, eller

- 2) på adressatens arbejdssted over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant eller, for så vidt angår selvstændige erhvervsdrivende, på adressatens kontor, værksted eller forretningslokale over for personer, der er ansat i virksomheden,
- 3) for søfolks vedkommende på det skib, hvortil de hører, for en til skibet hørende person eller på rederiets kontor for rederen eller dennes repræsentant.

Stk. 3. Forkyndelse efter stk. 2 kan ikke ske for personer under 18 år.

Stk. 4. Sker forkyndelse ikke over for adressaten personligt, anføres det af den, som foretager forkyndelsen, hvor, hvornår og over for hvem forkyndelse er sket.

Stk. 5. Nægter en person, for hvem forkyndelse kan ske efter stk. 2, uden rimelig grund at modtage forkyndelse, eller undlader vedkommende at aflevere det, som den pågældende modtager ved forkyndelsen, til adressaten for forkyndelsen, selv om dette kunne være sket uden væsentlig udgift eller besvær, kan den pågældende pålægges at erstatte omkostninger, der er en følge heraf. Rettens afgørelse herom træffes ved beslutning, der skal begrundes.

§ 136. Har en person kendt bopæl eller opholdssted i den øvrige del af riget eller i udlandet, og kan forkyndelse ikke ske i Grønland efter § 133, stk. 1, nr. 1 og 2, sker forkyndelse ved brevforkyndelse eller på den måde, der er foreskrevet ved konvention eller ved vedkommende lands lov.

Stk. 2. Forkyndelse i udlandet iværksættes for kredsretternes vedkommende af Retten i Grønland.

§ 137. Kan en persons bopæl, opholdssted eller arbejdssted her i riget ikke oplyses, eller nægter eller undlader vedkommende fremmede myndighed at efterkomme en anmodning om forkyndelse efter § 136, kan forkyndelse foretages ved bekendtgørelse i Statstidende, Atuagagdliutit (AG/Grønlandsposten), anden skreven presse eller på anden af justitsministeren fastsat måde.

Stk. 2. Bekendtgørelsen skal indeholde et uddrag af meddelelsen og en bemærkning om, at meddelelsen kan fås ved henvendelse til retten. I bekendtgørelsen skal det endvidere anføres, hvorfor denne forkyndelsesform anvendes.

Stk. 3. Hvis personen har kendt bopæl uden for riget, skal meddelelsen også sendes til den pågældende med posten.

Stk. 4. Forkyndelse efter denne bestemmelse foretages for kredsretternes vedkommende af Retten i Grønland

§ 138. En forkyndelse er gyldig, selv om meddelelsen ikke kommer til adressatens kundskab.

Stk. 2. Er det dokument, der skal forkyndes, kommet adressaten i hænde, anses forkyndelse for sket, selv om forkyndelsen ikke er foretaget i overensstemmelse med §§ 133-135.

§ 139. Polititjenestemænd og kommunefogeder kan foretage forkyndelser uden særlig beskikkelse.

Stk. 2. Politimesteren beskikker i øvrigt for hver retskreds det nødvendige antal personer til som stævningsmand at foretage forkyndelser af retlige meddelelser. En forkyndelse er gyldig, selv om stævningsmanden har handlet uden for den retskreds, hvortil vedkommende er beskikket.

Stk. 3. Politiet eller retsformanden kan om nødvendigt bemyndige en dertil egnet person til som stævningsmand at foretage enkelte forkyndelser.

§ 140. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om forkyndelse, herunder regler om politiets medvirken til at fremskaffe de oplysninger, som er nødvendige for at foretage forkyndelse efter §§ 133-135 og regler om vederlaget til stævningmænd. Sådanne vederlag afholdes af det offentlige.

Stk. 2. Polititjenestemænd har ikke krav på vederlag for forkyndelse i kriminalsager.

Kapitel 12

Vidner

§ 141. Enhver har pligt til at afgive forklaring som vidne i den retskreds, hvor vedkommende har bopæl.

Stk. 2. Retten kan pålægge en person, der har bopæl uden for retskredsen, at møde som vidne,

- 1) hvis det kan ske uden væsentlig ulempe eller omkostninger, eller
- 2) hvis det skønnes, at vidnets forklaring er af en sådan betydning for sagens afgørelse, og at sagen er af en sådan betydning, at det er rimeligt at pålægge vidnet at møde.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved hjælp af fjernkommunikation med billede, hvis det findes hensigtsmæssigt og forsvarligt. Vidnet indkaldes til at møde et nærmere angivet sted, jf. § 163.

Stk. 4. Retten kan bestemme, at et vidne skal afgive forklaring ved hjælp af fjernkommunikation uden billede, hvis det vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, at forklaringen afgives i retten eller ved hjælp af fjernkommunikation med billede, og afgivelse af forklaring via fjernkommunikation uden billede findes forsvarligt. Vidnet kan pålægges at være til rådighed for rettens etablering af fjernkommunikation på en nærmere angiven måde. Indkaldelsen af vidnet sker i øvrigt efter § 148.

Stk. 5. Kan vidnet ikke afgive forklaring i medfør af stk. 2-4, indkaldes vidnet til at afgive forklaring for kredsretten i den retskreds, hvor den pågældende har bopæl. Efter anmodning fra vidnet kan vidneforklaringen i stedet afgives for en anden kredsret. Afhøringen foretages af kredsdommeren uden medvirken af domsmænd. Der skal gives parterne underretning om tid og sted for afhøringen. Efter at afhøringen er gennemført, sendes der en udskrift af retsbogen om afhøringen til den ret, der har anmodet om afhøringen.

§ 142. Den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, må ikke uden samtykke fra vedkommende myndighed pålægges at afgive vidneforklaring om forhold, som i det offentlige interesse er undergivet tavshedspligt. For medlemmer af Landstinget eller Folketinget kræves samtykke fra tingets formand og vedkommende landsstyremedlem eller minister.

Stk. 2. Nægtes samtykke, kan retten pålægge vedkommende myndighed over for retten at redegøre for grundene til nægtelsen, hvis det findes at være af afgørende betydning, at den pågældende afgiver forklaring. Finder retten herefter, at hensynet til hemmeligholdelse bør vige for hensynet til sagens

oplysning, kan den bestemme, at vidneforklaring skal afgives. Dette gælder dog ikke, hvis nægtelsen er begrundet med hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter.

§ 143. Præster i folkekirken eller andre trossamfund, kateketer, der har kirkelige opgaver, læger, forsvarere, advokater og rettergangsfuldmægtige kan ikke pålægges at afgive forklaring om det, som de i denne egenskab har fået kendskab til, medmindre den person, i hvis interesse de har tavshedspligt, giver sit samtykke.

Stk. 2. Retten kan pålægge læger, rettergangsfuldmægtige og advokater, bortset fra forsvarere i kriminalsager, at afgive vidneforklaring, når forklaringen skønnes at være af afgørende betydning for sagens udfald og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet gør dette berettiget. Pålægget kan i civile sager ikke udstrækkes til, hvad en advokat eller rettergangsfuldmægtig har fået kendskab til i forbindelse med en retssag, som den pågældende har ført eller rådgivet om.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at forklaring ikke skal afgives om forhold, som vidnet efter lovgivningen har tavshedspligt om, og hvis hemmeligholdelse er af væsentlig betydning.

Stk. 4. Stk. 1-3 gælder også for de pågældende personers medhjælpere.

§ 144. En parts nærmeste har ikke pligt til at afgive forklaring som vidne.

Stk. 2. Der er heller ikke pligt til at afgive forklaring, hvis forklaringen må antages at ville

- 1) udsætte vidnet selv for kriminalretlig forfølgning eller tab af velfærd eller
- 2) udsætte vidnets nærmeste for kriminalretlig forfølgning eller tab af velfærd eller
- 3) påføre vidnet selv eller dennes nærmeste anden væsentlig skade.

Stk. 3. I de i stk. 1 og stk. 2, nr. 2 og 3, nævnte tilfælde kan retten dog pålægge vidnet at afgive forklaring, når forklaringen anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet gør dette berettiget.

§ 145. Redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et skrift, der er omfattet af § 1, nr. 1, i medieansvarsloven, har ikke pligt til at afgive vidneforklaring om:

- 1) Hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til en artikel, eller hvem der har optaget et fotografi eller frembragt en anden billedlig fremstilling. Sker der offentliggørelse, er det en forudsætning for vidnefritagelsen, at kilden, forfatteren, fotografen eller fremstilleren ikke er identificeret i det trykte skrift.
- 2) Hvem et billede forestiller, eller hvem der er genstand for omtale, når de pågældende har fået tilsagn om anonymitet. Sker der offentliggørelse, gælder vidnefritagelsen, blot identiteten ikke fremgår af teksten.

Stk. 2. Redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et radio- eller fjernsynsforetagende, der er omfattet af § 1, nr. 2, i medieansvarsloven, har ikke pligt til at afgive vidneforklaring om:

- 1) Hvem der er kilde til en oplysning eller forfatter til et værk, eller hvem der har optaget et fotografi eller frembragt en anden billedlig fremstilling. Udsendes oplysningen, værket m.v., er det en forudsætning for vidnefritagelsen, at kilden, forfatteren, fotografen eller fremstilleren ikke er identificeret i udsendelsen.
- 2) Identiteten af medvirkende, som har fået tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres. Udsendes en optagelse, er det en forudsætning for vidnefritagelsen, at de pågældende ikke er angivet ved navn, og at der er truffet rimelige forholdsregler for at skjule identiteten.

Stk. 3. Vidnefritagelse som nævnt i stk. 1 og 2 gælder også andre, der i kraft af deres tilknytning til skriftet eller dets fremstilling eller deres tilknytning til radio- og fjernsynsforetagendet eller til fremstillingen af vedkommende udsendelse har fået kendskab til kildens, forfatterens eller den medvirkendes identitet.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse for de massemedier, der er omfattet af § 1, nr. 3, i medieansvarsloven.

§ 146. Angår sagen en lovovertrædelse, som er af alvorlig karakter, kan retten pålægge de i § 145 nævnte personer vidnepligt, såfremt vidneforklaringen må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring og hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder.

Stk. 2. Retten kan også pålægge de i § 145 nævnte personer vidnepligt, hvis sagen angår en overtrædelse af kriminallovens § 50, stk. 1 og 2. Dette gælder dog ikke, hvis det må antages, at forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning.

§ 147. Retten vejleder vidner om indholdet af bestemmelserne i §§ 142-146, hvis omstændighederne giver grund til det.

Stk. 2. Afgiver et vidne forklaring i de i §§ 142-146 nævnte tilfælde, påser retten, at der tages særligt hensyn til vidnet eller til den, der har krav på hemmeligholdelse. Retten kan i den forbindelse bestemme, at dørene skal lukkes, mens der afgives forklaring, eller forbyde offentlig gengivelse af forklaringen.

§ 148. Indkaldelse til at møde som vidne udstedes, medmindre andet er bestemt, af den ret, hvor vidneforklaringen skal afgives. Indkaldelsen skal forkyndes for vidnet. Udsteder retten vidneindkaldelsen, sørger retten for, at indkaldelsen bliver forkyndt på grundlag af de oplysninger, som vedkommende part har givet. I kriminalsager indkaldes vidner af politiet.

Stk. 2. Indkaldelsen skal indeholde

- 1) vidnets navn og adresse,
- 2) oplysning om formålet med indkaldelsen,
- 3) navnet på den ret, hvor vidneforklaringen skal afgives,
- 4) oplysning om tid og sted for retsmødet,
- 5) oplysning om det varsel, som vidnet har krav på, og
- 6) oplysning om virkningerne af udeblivelse.

Stk. 3. Varslet for vidneindkaldelse er 1 uge.

Stk. 4. Retten kan fastsætte et andet varsel eller pålægge vidnet at møde straks.

§ 149. Retten kan pålægge enhver, som er til stede i et retsmøde eller i umiddelbar nærhed af mødestedet, straks at afgive

vidneforklaring. Det kan pålægges tilstedeværende vidner at møde på et nyt tidspunkt.

§ 150. Udebliver et vidne uden lovligt forfald eller uden i tide at have meldt sit forfald, eller nægter vidnet uden lovlig grund at besvare spørgsmål, kan retten

- 1) pålægge vidnet en bøde,
- 2) lade politiet afhente vidnet,
- 3) pålægge vidnet at erstatte de udgifter, som vidnet har forårsaget, eller
- 4) pålægge vidnet en løbende bøde, i samme sag dog ikke for længere tidsrum end 6 måneder, uafbrudt eller sammenlagt.

Stk. 2. Afgørelse om anvendelse af tvangsmidler imod vidnet træffes af den ret, som vidnet er indkaldt til at afgive forklaring for. Afgørelsen, som træffes ved beslutning, der skal begrundes, kan omgøres af retten. Pålægges retten et fraværende vidne bøde eller erstatning, skal afgørelsen forkynnes for den pågældende. Anmodning om omgørelse af en sådan afgørelse skal fremsættes i det første retsmøde, som vidnet møder til, eller, hvis vidnet ikke senere møder, senest 14 dage efter at afgørelsen er forkyndt for vidnet eller kommet til vedkommendes kundskab.

§ 151. Et vidne kan ikke undlade at møde i retten, fordi den pågældende mener at være berettiget til at nægte at afgive forklaring i sagen.

§ 152. Vidnet skal om fornødent genopfriske sin viden om sagen, inden vidnet møder i retten, f.eks. ved at læse regnskabsbøger, breve eller optegnelser eller ved at bese genstande, som den pågældende uden omkostninger eller ulempe har adgang til. Efterkommer vidnet ikke denne pligt, finder reglerne i § 150 tilsvarende anvendelse.

§ 153. Inden vidnet afhøres, sikrer retten sig vidnets identitet, og at intet er til hinder for, at vidnet afgiver forklaringen. Retten pålægger derefter alvorligt vidnet at tale sandt og gør vidnet bekendt med ansvaret for at afgive falsk forklaring.

§ 154. Hvert vidne afhøres for sig. Et vidne må ikke høre forklaringer fra andre vidner, syns- og skøns mænd eller parter, medmindre retten bestemmer andet.

§ 155. Vidnet afhøres først af den part, som har anmodet om, at vidnet bliver afhørt. Modparten har derefter adgang til at afhøre vidnet, hvorefter parten kan stille de spørgsmål til vidnet, som modafhøringen har givet anledning til. Retten kan tillade yderligere spørgsmål eller genoptagelse af afhøringen.

Stk. 2. Retten kan stille spørgsmål til vidnet. Retten kan overtage afhøringen, hvis parternes afhøring af vidnet sker på upassende måde eller på en måde, som strider mod bestemmelsen i § 156, stk. 1, eller omstændighederne i øvrigt gør det påkrævet.

Stk. 3. Retten bestemmer, hvordan og af hvem børn under 15 år skal afhøres. Den kan tilkalde en repræsentant for kommunalbestyrelsen eller en anden egnet person til at yde bistand under afhøringen. Retten kan yde den pågældende godtgørelse efter reglerne i § 160, stk. 1.

§ 156. Afhøringen skal ske på en sådan måde, at den er egnet til at fremkalde en tydelig og sand forklaring.

Stk. 2. Vidnet skal så vidt muligt have adgang til at udtale sig i sammenhæng. Det bør fremgå af forklaringen, om den støtter sig på vidnets egen iagttagelse.

Stk. 3. Retten afgør, om vidnet under afhøringen må benytte medbragte notater eller andre hjælpemidler.

§ 157. Bevisførelse om et vidnes almindelige troværdighed må kun foregå på den måde og i den udstrækning, som retten bestemmer. Spørgsmål om, hvorvidt vidnet er tiltalt eller tidligere straffet, stilles og besvares skriftligt. Kun retten og parterne får oplyst svaret.

Stk. 2. Stk. 1, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse med hensyn til bevisførelse om den forurettedes tidligere seksuelle adfærd i sager om overtrædelse af kriminallovens § 77 og § 79, jf. § 77. En sådan bevisførelse kan kun tillades, hvis den skønnes at være af væsentlig betydning for sagen.

§ 158. Vidneforklaring under hovedforhandling refereres i retsbogen, i det omfang retten bestemmer. Retten bør herved tage hensyn til ønsker fra parter eller vidner og til, om referatet kan antages at få betydning under en ny prøvelse af sagen.

Stk. 2. I øvrigt refereres hovedindholdet af vidneforklaringen. De vigtigste udtalelser gengives så vidt muligt med vidnets egne ord.

§ 159. Uenighed om vidneførelse afgøres efter anmodning ved beslutning, der skal begrundes.

§ 160. Domstolsstyrelsen fastsætter regler om godtgørelse til vidner. Den godtgørelse, et vidne har krav på, eller, hvis den ikke kan beregnes nøjagtigt, et passende forskud skal tilbydes betalt samtidig med indkaldelsen.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om godtgørelse til personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet.

§ 161. Hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til opklaring af alvorlige forbrydelser taler for det, kan retten eller politiet pålægge en person, der er afhørt som vidne, tavshedspligt med hensyn til den pågældendes viden om sagen.

Stk. 2. Pålægget bortfalder, når sagen er afsluttet. Pålægget kan ophæves af retten eller politiet før dette tidspunkt. Politiets nægtelse af at ophæve et pålæg skal efter anmodning forelægges for retten. Den pågældende skal vejledes om adgangen til domstolsprøvelse.

Stk. 3. Der kan idømmes foranstaltninger efter kriminalloven for overtrædelse af et pålæg efter stk. 1.

§ 162. Reglerne i denne lov finder også anvendelse på vidneafhøringer, der gennemføres efter anmodning fra udenlandske myndigheder. En anmodning om at anvende en særlig form eller fremgangsmåde bør så vidt muligt imødekommes, medmindre dette vil være åbenbart uforeneligt med landets retsorden.

§ 163. Skal et vidne afhøres under anvendelse af fjernkommunikation med billede, indkaldes vidnet til at møde for

- 1) en ret,

- 2) en offentlig myndighed, der er bemyndiget til at stille kommunikationsmidler til rådighed, jf. stk. 2, eller
- 3) en fysisk eller juridisk person, der har autorisation efter stk. 3.

Stk. 2. Domstolsstyrelsen kan bemyndige en offentlig myndighed til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for fjernkommunikation i retssager. Der kan i bemyndigelsen fastsættes vilkår for gennemførelsen af fjernkommunikationen. Domstolsstyrelsen kan tilbagekalde en bemyndigelse, hvis vilkårene overtrædes.

Stk. 3. Domstolsstyrelsen kan give en fysisk eller juridisk person autorisation til at stille kommunikationsmidler til rådighed til brug for fjernkommunikation med billede i retssager. Der kan i autorisationen fastsættes vilkår for gennemførelsen af fjernkommunikationen. Domstolsstyrelsen kan tilbagekalde en autorisation, hvis vilkårene overtrædes.

Stk. 4. Domstolsstyrelsen fastsætter nærmere regler om meddelelse og tilbagekaldelse af bemyndigelser, jf. stk. 2, og autorisationer, jf. stk. 3, og om fastsættelse af vilkår. Domstolsstyrelsen fastsætter regler om betaling for anvendelsen af kommunikationsmidlerne. Domstolsstyrelsen kan endvidere fastsætte regler om betaling af gebyr for behandling af en ansøgning om bemyndigelse eller autorisation.

Stk. 5. Retten kan tillade, at et vidne, som befinder sig i udlandet, afgiver forklaring via fjernkommunikation med billede, hvis forklaringen skønnes at kunne afgives under lige så betryggende former som en forklaring, der afgives efter stk. 1.

Kapitel 13

Syn og skøn

§ 164. Når der i en civil sag eller i en kriminalsag fremsættes anmodning om syn og skøn, og retten imødekommer anmodningen, udpeger retten en eller flere syns- eller skønsmand.

§ 165. Kun personer, der er uberygtede, kan udpeges som syns- eller skønsmand. Personer, der ville være udelukkede fra at handle som dommere i sagen, kan ikke udpeges som syns- eller skønsmand.

§ 166. Enhver, der har pligt til at vidne, har også pligt til at lade sig udpege som syns- eller skønsmand.

§ 167. Enhver af parterne kan komme med forslag til retten om valget af syns- eller skønsmandene, men retten er ikke bundet til at følge forslagene. Før retten udpeger syns- eller skønsmand, bør parterne have lejlighed til at udtale sig om de personer, som retten agter at udpege. Dette gælder dog ikke i kriminalsager, hvis omstændighederne ikke tillader det.

§ 168. I civile sager skal det i afgørelsen om at udpege syns- eller skønsmand tydeligt angives, hvad der er genstanden for og formålet med syn og skøn.

Stk. 2. I kriminalsager foretages den besigtigelse, der er nødvendig til et syn eller skøn, i et retsmøde, medmindre retten bestemmer andet. Retten skal i afgørelsen om at udpege syns- eller skønsmand eller under retsmødet oplyse syns- eller skønsmandene om, hvad der er genstanden for og formålet med syn og skøn, jf. stk. 1, samt andre retningslinjer, som måtte være nødvendige for at foretage syn og skøn. Skal syns-

eller skønsmandene udarbejde en skriftlig erklæring, skal der i afgørelsen om syn og skøn eller i retsbogen angives bestemte spørgsmål, som syns- og skønsmandene skal svare på.

§ 169. Afgørelsen om at udpege syns- eller skønsmand skal uden ophold forkyndes for de udpegede personer i overensstemmelse med de regler, der gælder for vidner.

Stk. 2. I civile sager skal syns- og skønsmandene orientere parterne om, hvornår og hvor der gennemføres syn og skøn, ligesom de også skal give parterne en genpart af den skriftlige erklæring, jf. § 170, eller dog give dem adgang til at gøre sig bekendt med den, senest 3 dage før den fremlægges i retten.

Stk. 3. Klage over syns- og skønsmands fremgangsmåde fremsættes over for den ret, hvor syns- og skønserklæringen skal fremlægges, jf. § 170. Retten kan pålægge dem at omgøre eller fuldstændiggøre deres syn og skøn.

§ 170. Syns- og skønsmand afgiver deres forklaring ved en skriftlig og underskrevet erklæring til retten. Retten kan pålægge syns- og skønsmandene at supplere den skriftlige erklæring med en mundtlig forklaring i retten. Hvis retten finder, at erklæringen er mangelfuld, kan retten også pålægge dem at omgøre eller fuldstændiggøre den i en yderligere skriftlig erklæring. Vedrører manglerne erklæringens udformning, bør retten give dem den nødvendige bistand til at afhjælpe manglerne. En sådan bistand kan også, når syns- og skønsmandene ønsker det, og omstændighederne i øvrigt taler for det, ydes inden det retsmøde, hvor syns- og skønserklæringen skal fremlægges. Retten skal da senest i dette retsmøde orientere parterne herom.

Stk. 2. I kriminalsager kan retten bestemme, at der ikke skal udarbejdes en skriftlig erklæring, hvis syns- eller skønsmandene skal afgive forklaring under hovedforhandlingen.

§ 171. Reglerne om vidner gælder i øvrigt for syns- og skønsmand med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed. Syns- og skønsmand har dog som udgangspunkt ret til at overvære afhøringen af andre syns- eller skønsmand og af vidner, og retten kan pålægge dem at drøfte spørgsmål indbyrdes, før de svarer.

§ 172. At syn eller skøn har fundet sted udelukker ikke fornyet syn eller skøn vedrørende samme genstand foretaget af de samme personer eller, når retten finder det hensigtsmæssigt, af andre syns- og skønsmand.

§ 173. Syns- og skønsmand har krav på vederlag for at foretage syn og skøn og for at møde i retten samt godtgørelse for afholdte udlæg. Retten fastsætter størrelsen af vederlaget og godtgørelsen.

Stk. 2. Retten kan bestemme, at gennemførelse af syn og skøn forudsætter, at de, der anmoder om syn og skøn, stiller sikkerhed for syns- og skønsmandenes vederlag.

Afsnit III

Civile sagers behandling

Kapitel 14

Almindelige bestemmelser

Forhandlingsprincippet m.v.

§ 174. En part kan ikke tilkendes mere, end parten har påstået, og der kan kun tages hensyn til anbringender, som parten har påberåbt sig, eller som ikke kan frafalde.

Stk. 2. Der kan ikke iværksættes bevisførelse ud over, hvad parterne anmoder om, medmindre andet har særlig hjemmel.

§ 175. Er en parts påstand eller anbringender uklare eller ufuldstændige, kan retten stille opklarende spørgsmål til parten.

Stk. 2. Retten kan opfordre parten til at tilkendegive sin stilling til både retlige og faktiske spørgsmål, som synes at være af betydning for sagen.

Stk. 3. Retten kan opfordre parten til at føre bevis, hvis sagens faktiske omstændigheder ikke er tilstrækkeligt belyst.

§ 176. Undlader en part at udtale sig eller at føre bevis om faktiske spørgsmål, som er af betydning for sagen, eller er partens udtalelser uklare eller ufuldstændige, kan det ved bevisbedømmelsen tillægges virkning til fordel for modparten, såfremt parten er blevet opfordret til at udtale sig eller føre bevis af modparten eller retten.

Vejledning af parterne

§ 177. Retsformanden skal yde den vejledning, herunder om reglerne for appel, som er nødvendig, for at parten kan varetage sine interesser under sagen.

Stk. 2. Vejledningen må ikke have et sådant omfang eller udøves på en sådan måde, at rettens upartiskhed kan drages i tvivl.

Stk. 3. En part kan opfordres til at søge vejledning ved en retshjælp. Skønnes det, at en part har behov for mere omfattende bistand for at kunne varetage sine interesser, skal retten opfordre parten til at antage en rettergangsfuldægtig, jf. § 198. Har parten behov for en juridisk rettergangsfuldægtig, vejledes parten i forbindelse hermed om mulighederne for at søge fri proces.

Forlig

§ 178. Retten skal mægle forlig mellem parterne.

Stk. 2. Forligsmægling kan undlades, hvis det på forhånd må antages, at mæglingen vil være forgæves eller mæglingen af praktiske grunde vanskeligt kan gennemføres.

Stk. 3. Forligsmægling bør foregå så tidligt som muligt, men kan i øvrigt ske på et hvilket som helst tidspunkt under sagen, jf. herved § 241.

Stk. 4. Hvis parterne indgår forlig, sluttet sagen med, at forliget skrives i retsbogen.

Stk. 5. Retten kan med parternes samtykke beslutte at lukke dørene under forligsmæglingen, hvis det må antages at forbedre muligheden for at opnå forlig.

Indkaldelse til retsmøder m.v.

§ 179. Parterne skal indkaldes til de retsmøder, som afholdes i sagen. Dette gælder dog ikke, hvis parten har givet afkald herpå, eller hvis udsættelse af retsmødet må antages at kunne medføre væsentlig forsinkelse af sagen.

Bevisførelse

§ 180. Bevisførelse, der skønnes at være uden betydning for sagen, kan ikke finde sted.

§ 181. Bevisførelsen skal finde sted under hovedforhandlingen. Retten kan undtagelsesvis bestemme, at bevisførelsen eller en del af denne skal foregå under forberedelsen af sagen.

§ 182. Parter og vidner afhøres af den part eller den parts rettergangsfuldægtig, som har ønsket afhøringen foretaget. Om nødvendigt foretages afhøringen dog af retsformanden. Der kan stilles supplerende spørgsmål fra rettens eller parternes side.

§ 183. Retten kan tillade, at en skriftlig erklæring fra en part eller et vidne anvendes som bevis, hvis det skønnes unødvendigt, at den pågældende afgiver mundtlig forklaring for retten. Før retten træffer afgørelse efter 1. pkt., skal modparten have lejlighed til at udtale sig om spørgsmålet.

Edition

§ 184. Retten kan efter begrundet anmodning fra en part pålægge modparten eller tredjemand at forevise eller udlevere dokumenter, der er undergivet vedkommendes rådighed, og som har betydning for sagen. Dette gælder dog ikke, hvis der derved vil fremkomme oplysninger om forhold, som vedkommende ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne. Før der træffes beslutning herom, skal der gives den, der har rådighed over dokumenterne, lejlighed til at udtale sig.

Stk. 2. Undlader en part uden lovlig grund at efterkomme et pålæg efter stk. 1, finder bestemmelsen i § 176 tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Undlader tredjemand uden lovlig grund at efterkomme et pålæg efter stk. 1, finder bestemmelsen i § 150 om vidnetvang tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Tredjemand kan kræve sine udgifter ved fremlæggelsen forudbetalt af parten.

Sammenlægning og adskillelse af krav m.v.

§ 185. Sagsøger kan fremsætte flere krav mod sagsøgte under én sag,

- 1) hvis alle kravene kan behandles efter samme processuelle regler,
- 2) for kredsretternes vedkommende, hvis kredsretten er sagligt kompetent med hensyn til alle kravene og værneting for et af kravene,
- 3) for Retten i Grønlands vedkommende, hvis retten er sagligt kompetent med hensyn til et af kravene, og
- 4) hvis der er værneting for alle kravene i Grønland.

Stk. 2. Sagsøgte kan under sagen fremsætte modkrav med påstand om hel eller delvis frifindelse. Der kan gives selvstændig dom for modkravet, hvis der er værneting for det i

Grønland eller modkravet udspringer af samme retsforhold, som sagsøgerens krav støttes på.

Stk. 3. Om inddragelse af nye krav under sagen gælder til- lige reglen i § 224.

Stk. 4. Er betingelserne for sammenlægning ikke opfyldt, henvises kravet om muligt til særskilt behandling ved rette domstol. Hvis betingelserne for sammenlægning kan anses for opfyldte ved en sådan anden domstol, kan retten i stedet hen- vise sagen i sin helhed hertil.

§ 186. Flere parter kan sagsøge eller sagsøges under én sag,

- 1) hvis alle kravene kan behandles efter samme processuelle regler,
- 2) for kredsretternes vedkommende, hvis kredsretten er sag- ligt kompetent med hensyn til alle kravene og værneting for et af kravene,
- 3) for Retten i Grønlands vedkommende, hvis retten er sag- ligt kompetent med hensyn til et af kravene,
- 4) hvis der er værneting for alle kravene i Grønland, og
- 5) hvis ingen af parterne gør indsigelse, eller kravene har en sådan sammenhæng, at de uanset fremsatte indsigelser bør behandles under én sag.

§ 187. Hver af parterne kan inddrage krav mod tredjemand under sagen, hvis

- 1) der er værneting for kravet mod tredjemand i Grønland,
- 2) kravet kan behandles efter de samme processuelle regler som de øvrige krav og
- 3) hverken de øvrige parter eller tredjemand gør indsigelse, eller kravet har en sådan sammenhæng med et af de øvrige krav, at kravet uanset fremsatte indsigelser bør behandles under sagen.

Stk. 2. Retten kan efter anmodning fra en af de oprindelige parter afvise et krav mod tredjemand, hvis kravet burde have været inddraget i sagen tidligere. Efter forberedelsens afslut- ning kan krav mod tredjemand kun inddrages med rettens samtykke.

§ 188. Er betingelserne i § 186, nr. 5, eller § 187, stk. 1, nr. 3, ikke opfyldt, træffer retten beslutning om særskilt behan- ling og afgørelse af kravene. Er retten ikke værneting for eller sagligt kompetent med hensyn til et krav, henvises kravet dog til afgørelse ved den rette domstol.

§ 189. Tredjemand kan ved at indlevere stævning til retten indtræde som part i en sag i 1. instans, hvis

- 1) der er værneting i Grønland for tredjemands krav,
- 2) tredjemand vil nedlægge selvstændig påstand med hen- syn til sagens genstand, eller tredjemands krav har en sådan sammenhæng med det oprindelige krav, at det bør behandles under sagen, og
- 3) tredjemands indtræden ikke vil medføre væsentlige ulem- per for de oprindelige parter.

Stk. 2. Retten kan efter anmodning fra en af de oprindelige parter afvise tredjemands krav, hvis indtræden i sagen burde være sket tidligere. Efter forberedelsens afslutning, kan ind- træden kun ske med rettens samtykke.

Stk. 3. Har retten ikke saglig kompetence til at behandle tredjemands krav under en selvstændig sag, kan den henvide kravet til rette domstol.

§ 190. Retten kan bestemme, at flere sager, der er anlagt ved retten mellem samme eller forskellige parter, skal be- handles sammen. Rettens afgørelse herom kan ikke indbringes for højere ret.

§ 191. Retten kan bestemme, at sagens behandling foreløbig skal begrænses til en del af det krav, som sagen angår, eller, hvor sagen omfatter flere krav eller spørgsmål, til et af disse.

Stk. 2. Retten kan træffe særskilt afgørelse om en del af det krav, som sagen angår. Omfatter sagen flere krav eller spørgs- mål, kan retten træffe særskilt afgørelse om et af disse.

Tredjemands indtræden til støtte for en part

§ 192. Tredjemand, der har en retlig interesse i sagens ud- fald, kan indtræde i sagen til støtte for en af parterne.

Stk. 2. Anmodning om at indtræde i sagen indleveres skrift- ligt til retten eller fremsættes mundtligt i et retsmøde i sagen. Retten giver parterne meddelelse om anmodningen. Afgørelse af spørgsmål om indtræden træffes efter anmodning ved be- slutning, der skal begrundes.

Stk. 3. Retten bestemmer, på hvilken måde den indtrædende skal have adgang til at udtale sig og føre bevis under sagen.

Stk. 4. Retten kan efter anmodning tillægge eller pålægge den indtrædende sagsomkostninger.

Kapitel 15

Parterne

§ 193. En part skal være myndig for at kunne møde og ind- levere processkrifter.

Stk. 2. Værgen optræder på en umyndig parts vegne. Udøver forældrene værgemålet i forening, og udebliver den ene af forældrene til et retsmøde, optræder den forælder, som er mødt, på den umyndiges vegne under retsmødet.

Stk. 3. Værgen kan ikke uden den umyndiges samtykke an- lægge en retssag, der angår formuerettigheder, som den umyn- dige har rådigheden over, eller en sag, der vedrører en aftale, som den umyndige gyldigt har indgået på egen hånd. Værgen for en umyndiggjort kan heller ikke uden den umyndiggjortes samtykke anlægge en retssag, der vedrører legemskrænkelse eller en freds- og ærekrænkelse, medmindre umyndiggørelsen skyldes sindssygdом eller åndssvaghed.

Stk. 4. Den, der er sat under lavværgemål, kan kun optræde sammen med sin lavværg.

Stk. 5. Såfremt der ikke findes en værge eller værgen er forhindret, beskikker retten en særlig værge til at repræsentere den umyndige.

§ 194. Hvis nogen, som indgår i et nødvendigt procesfæl- lesskab, udebliver i et retsmøde, mens andre, som indgår, giver møde, repræsenterer de, der møder, de udeblevne.

§ 195. Retten afviser af egen drift den, der viser sig ikke at have myndighed til at optræde som part under sagen.

Partsafhøring

§ 196. En part har ikke pligt, men ret til at afgive forklaring for retten.

Stk. 2. Falsk forklaring kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven. Parten skal gøres bekendt med dette, før den pågældende afgiver forklaring.

Stk. 3. Retten kan efter anmodning fra modparten indkalde en part til at møde personligt med henblik på at afgive forklaring.

Stk. 4. En part, som af egen drift afgiver forklaring, har pligt til at besvare de yderligere spørgsmål, som modparten eller retten måtte stille.

Stk. 5. I øvrigt finder ved partsafhøring reglerne for afhøring af vidner i §§ 152, 153, 155-159 og 161-163 tilsvarende anvendelse.

Kapitel 16

Rettergangsfuldmægtige

§ 197. En part kan lade møde for sig og indlevere processkrifter ved enhver uberygtet og myndig person over 18 år.

Stk. 2. En rettergangsfuldmægtig, der ikke er advokat, skal kunne føre bevis for sin fuldmagt.

Stk. 3. Advokater afkræves i almindelighed ikke bevis for fuldmagten og kan forlange udsættelse til at fremskaffe denne.

Stk. 4. Retten afviser af egen drift personer, der ikke er rettighedsfulde eller ikke har fuldmagt til at møde som rettergangsfuldmægtig. Det samme gælder for processkrifter, som er underskrevet af sådanne personer.

§ 198. Retten skal opfordre en part, der skønnes at have behov for bistand fra en rettergangsfuldmægtig for at kunne varetage sine interesser under sagen, til at antage en kvalificeret rettergangsfuldmægtig.

Stk. 2. Efterkommer parten ikke en opfordring efter stk. 1, og kan sagen herefter ikke behandles på forsvarlig måde, kan retten pålægge parten at antage en kvalificeret rettergangsfuldmægtig. Pålægget kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 3. Undlader parten at følge et pålæg efter stk. 2, anses parten for udeblevet fra senere retsmøder, ligesom processkrifter, der indleveres af parten, betragtes som ikke indleveret. Hvis særlige omstændigheder taler for det, kan retten dog i stedet beskikke parten en kvalificeret rettergangsfuldmægtig.

Stk. 4. For fastsættelse og afholdelse af omkostningerne til den beskikkede rettergangsfuldmægtig gælder samme regler som ved fri proces. Retten kan dog pålægge en part, der ikke opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, helt eller delvis at erstatte det offentlige udgifterne.

§ 199. § 198 gælder også i tilfælde, hvor parten har antaget en rettergangsfuldmægtig uden juridisk kandidateksamen, som ikke kan yde den nødvendige bistand.

§ 200. Rettergangsfuldmægtigens handlinger eller undladelser er, hvis de falder inden for bemyndigelsen, lige så bindende for parten, som var de foretaget af parten selv.

Stk. 2. En part er ikke afskåret fra selv at udtale sig under retsmøderne, selv om parten er repræsenteret af en rettergangsfuldmægtig.

Stk. 3. Retten kan opfordre en part, der møder ved en rettergangsfuldmægtig, til at møde personligt.

Kapitel 17

Sagens anlæg

Saglig kompetence

§ 201. Retten påser af egen drift, om den efter kapitel 2 har saglig kompetence til at behandle sagen.

Stk. 2. Er retten ikke sagligt kompetent, henvises sagen om muligt til rette domstol. Retten i Grønland kan dog beslutte at færdigbehandle sagen, hvis kompetencespørgsmålet først rejses på et sent tidspunkt under sagens behandling.

Stk. 3. Kan henvisning ikke ske, afviser retten sagen ved dom.

§ 202. Parterne kan aftale, at en retssag, som hører under Retten i Grønland, skal behandles af kredsretten. Kredsretten kan dog uanset en sådan aftale henvide sagen til Retten i Grønland efter § 56.

Stedlig kompetence

Sagsøgte bopæl eller opholdssted

§ 203. Retssager anlægges ved retten i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl, medmindre andet er bestemt ved lov. Har sagsøgte bopæl i flere retskredse, kan sagen anlægges ved ethvert af dem.

Stk. 2. Har sagsøgte ingen bopæl, kan sagen anlægges i den retskreds, hvor denne opholder sig.

Stk. 3. Har sagsøgte hverken bopæl eller kendt opholdssted, kan sagen anlægges i den retskreds, hvor sagsøgte sidst har haft bopæl eller opholdssted.

Erhvervsdrivende

§ 204. Sager mod personer, der driver erhvervsmæssig virksomhed, kan, når sagen vedrører virksomheden, anlægges ved retten i den retskreds, hvorfra virksomheden udøves.

Fast ejendom

§ 205. Sager vedrørende rettigheder over fast ejendom kan anlægges ved retten i den retskreds, hvor ejendommen er beliggende.

Kontraktforhold

§ 206. Sager om kontraktforhold kan anlægges ved retten i den retskreds, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke pengekrav, medmindre kravet er opstået under ophold i retskredsen under sådanne omstændigheder, at det skulle opfyldes, inden stedet forlades.

Forbrugeraftaler

§ 207. I sager om forbrugeraftaler, som ikke er indgået ved personlig henvendelse på den erhvervsdrivendes faste forretningssted, kan forbrugeren anlægge sag mod den erhvervsdrivende ved retten i den retskreds, hvor forbrugeren selv har bopæl.

Selskaber m.v.

§ 208. Sager mod selskaber, foreninger, private institutioner og andre sammenslutninger, der kan optræde som part i retssager, anlægges ved retten i den retskreds, hvor hoved-

kontoret ligger, eller, hvis et sådant ikke kan oplyses, ved retten i den retskreds, hvor et af bestyrelsens eller direktionens medlemmer har bopæl.

Stk. 2. Driver de i stk. 1 nævnte sammenslutninger erhvervsmæssig virksomhed i andre retskredse end den eller de, som følger af stk. 1, kan sagen også anlægges ved retten i den retskreds, hvorfra virksomheden udøves.

Stk. 3. Sager, der vedrører de i stk. 1 nævnte sammenslutninger, og som rejses af sammenslutningen mod de enkelte medlemmer eller opstår mellem disse, kan anlægges i de i stk. 1 og 2 nævnte retskredse.

Stk. 4. Sager om erstatning mod stiftere, bestyrelsesmedlemmer og direktører i de i stk. 1 nævnte sammenslutninger kan anlægges ved de i stk. 1 og 2 nævnte retskredse.

Kommuner

§ 209. Sager mod kommuner anlægges ved retten i den retskreds, hvor hovedkontoret ligger.

Hjemmestyret og staten

§ 210. Sager mod hjemmestyret og staten anlægges ved retten i den retskreds, hvor den myndighed, som stævnes på hjemmestyrets eller statens vegne, har kontor.

Værningaftaler

§ 211. Parterne kan aftale, ved hvilken kredsret sagen skal anlægges.

Stk. 2. I sager om forbrugeraftaler er en forudgående aftale om værning ikke bindende for forbrugeren.

Sagsøgte, der ikke har hjemting i Grønland

§ 212. Sager mod personer, selskaber, foreninger, private institutioner og andre sammenslutninger, der ikke har hjemting i Grønland, kan anlægges i Grønland, hvis en ret efter bestemmelserne i §§ 204-206, § 208, stk. 2, og § 211 kan anses som værning i sagen. I sager om forbrugeraftaler kan forbrugeren anlægge sag mod de i 1. pkt. nævnte personer og sammenslutninger ved sit eget hjemting, hvis der blev fremsat særligt tilbud eller foretaget reklamering i Grønland, før aftalen blev indgået, og forbrugeren har foretaget de dispositioner, der er nødvendige for at indgå aftalen, i Grønland.

Stk. 2. Kan ingen ret efter stk. 1 anses som værning i sagen, kan sager vedrørende formueretsforhold mod de i stk. 1 nævnte personer anlægges ved retten på det sted, hvor de ved stævningens forkyndelse opholder sig.

Stk. 3. Sager vedrørende formueretsforhold mod de i stk. 1 nævnte personer og sammenslutninger kan endvidere, hvis der ikke er værning efter reglen i stk. 1, anlægges ved retten på det sted, hvor den pågældende person eller sammenslutning på tidspunktet for sagens anlæg har gods, eller hvor det gods, kravet angår, befinder sig på tidspunktet for sagens anlæg. Afværges arrest i gods gennem sikkerhedsstillelse, betragtes sikkerhedsstillelsen som gods, der befinder sig på det sted, hvor skyldneren havde eller ville have haft værning for arrestsagen.

Stadfæstelse af arrest i skib

§ 213. Sager om stadfæstelse af arrest i et skib og om det krav, der er gjort arrest for, kan anlægges ved retten på det

sted, hvor der er værning for en sag om kravet i medfør af §§ 201-212.

Henvisning til en anden kredsret

§ 214. Retten kan træffe bestemmelse om, at en sag, der er indbragt for retten, henvises til en anden ret, som efter de forudgående regler er lovligt værning, når det på grund af vidners bopæl eller af anden grund skønnes hensigtsmæssigt.

Stk. 2. Når særlige grunde taler for det, kan Retten i Grønland bestemme, at sagen skal behandles ved en ret, der ikke er værning efter de foranstående regler.

Stk. 3. Beslutning om overførsel efter stk. 1 træffes af den ret, hvor sagen er anlagt.

Stk. 4. Rettens afgørelser efter stk. 1 og 2 træffes ved beslutning, der skal begrundes.

Rettens vurdering af værning

§ 215. Retten påser af egen drift, om sagen er indbragt for rette værning. Fremsætter sagsøgte ikke indsigelse mod rettens kompetence inden forberedelsens slutning, jf. § 223, anses retten for rette værning.

Stk. 2. Er sagen anlagt ved en ret, som ikke er rette værning for sagen eller et af de rejste krav, henviser retten om muligt sagen eller kravet til afgørelse ved rette domstol. Afgørelse om henvisning træffes ved en beslutning, som skal begrundes. Kan sagen ikke henvises, afviser retten sagen ved dom.

Kapitel 18

Sagens forberedelse i 1. instans

Mundtlig og skriftlig forberedelse

§ 216. En sag kan forberedes mundtligt eller skriftligt. Ved mundtlig forberedelse indkaldes parterne til at møde i retten. Ved skriftlig forberedelse fastsættes en frist for parten til at indlevere et processkrift med genpart til retten.

Stk. 2. Skønner retten, at en part er ude af stand til at formulere sig skriftligt i sagen, skal sagen for denne parts vedkommende forberedes mundtligt.

Stk. 3. Retten kan tillade, at en part eller rettergangsfuldmægtig deltager i et forberedende møde via fjernkommunikation, medmindre en sådan deltagelse er uhensigtsmæssig.

Stævning

§ 217. En sag anlægges, ved at der afleveres en stævning med en genpart til retten. Retten skriver på stævningen, hvilken dato den er modtaget.

Stk. 2. Stævningen skal indeholde

- 1) parternes navne og adresser, herunder en adresse, hvortil meddelelser til sagsøgeren kan sendes og forkyndes,
- 2) sagsøgerens eventuelle telefonnummer og telefaxnummer,
- 3) navnet på den ret, hvor sagen anlægges,
- 4) sagsøgerens påstand,
- 5) en beskrivelse af baggrunden for sagsøgerens påstand og
- 6) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som sagsøgeren vil påberåbe sig.

Stk. 3. Dokumenter, som sagsøger vil påberåbe sig, skal vedlægges med en genpart, hvis sagsøger er i besiddelse af dem.

§ 218. Retten påser, at stævningen opfylder kravene i § 217. Er dette ikke tilfældet, eller er stævningen i øvrigt uklar eller mangelfuld, henvender retten sig til sagsøgeren og giver den pågældende en kortere frist til at udbedre manglerne. Retten vejleder i den forbindelse sagsøgeren efter § 177.

Stk. 2. Kan manglerne ikke udbedres, eller undlader sagsøger at gøre dette inden for den fastsatte frist, afviser retten sagen. Når retten meddeler, at sagen er afvist, skal retten samtidig vejlede sagsøgeren om muligheden for at anlægge sag på ny.

Forkyndelse af stævningen

§ 219. Retten sørger for, at stævningen bliver forkyndt for sagsøgte, jf. dog § 130. Samtidig med forkyndelsen skal der udleveres en vejledning om, hvad sagsøgte inden for en angiven frist skal foretage sig for at varetage sine interesser i sagen.

Svarskrift

§ 220. Et svarskrift fra sagsøgte skal indeholde

- 1) sagsøgtes navn og adresse, herunder en adresse, hvor meddelelser kan sendes til og forkyndelse kan ske for sagsøgte,
- 2) sagsøgtes eventuelle telefonnummer og telefaxnummer,
- 3) sagsøgtes påstand, herunder eventuelle modkrav,
- 4) en beskrivelse af baggrunden for sagsøgtes påstand og
- 5) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som sagsøgte vil påberåbe sig.

Stk. 2. Dokumenter, som sagsøgte vil påberåbe sig, skal vedlægges med en genpart, hvis sagsøgte er i besiddelse af dem.

Udeblivelsesdom

§ 221. Reagerer sagsøgte ikke inden for den fastsatte frist, eller udebliver sagsøgte fra et møde, den pågældende er indkaldt til, afsiger retten udeblivelsesdom i overensstemmelse med sagsøgerens påstand, i det omfang denne findes begrundet ved sagsfremstillingen og det, der i øvrigt er kommet frem. Dommen kan udfærdiges ved en påtegning på stævningen. Der kan kun afsiges udeblivelsesdom, hvis sagsøgte er blevet orienteret om denne mulighed. Når retten underretter sagsøgte om dommen, skal sagsøgte samtidig vejledes om muligheden for at få sagen genoptaget, jf. § 232.

Fortsat forberedelse

§ 222. Retten kan bestemme, at der skal afholdes flere forberedende retsmøder, eller at en part inden for en af retten fastsat frist skal aflevere et yderligere processkrift.

Stk. 2. Retten vejleder om retsvirkningerne af ikke at overholde fastsatte frister og af at udeblive fra retsmøder, som den pågældende er indkaldt til.

Forberedelsens afslutning

§ 223. Retten afgør, hvornår forberedelsen sluttet. Ved forberedelsens afslutning fastsættes tid og sted for hovedforhandlingen.

Stk. 2. Retten kan beslutte, at hovedforhandlingen skal foregå i forlængelse af et forberedende møde, hvis sagen findes tilstrækkeligt oplyst og omstændighederne i øvrigt ikke taler imod det.

Stk. 3. Finder retten, at yderligere forberedelse er nødvendig, kan den bestemme, at forberedelsen skal genoptages.

Nye påstande, anbringender og beviser

§ 224. Efter at der er fastsat tid og sted for hovedforhandlingen, kan en part kun udvide sine påstande eller fremsætte nye anbringender eller beviser med rettens tilladelse. Mod modpartens protest kan sådan tilladelse kun gives, når

- 1) det må anses for undskyldeligt, at ændringen ikke er sket tidligere,
- 2) modparten har tilstrækkelig mulighed for at varetage sine interesser uden udsættelse af hovedforhandlingen eller
- 3) nægtelse af tilladelse vil kunne medføre et uforholdsmæssigt tab for parten.

Udsættelse af sagsbehandlingen

§ 225. Sagen kan kun udsættes, i det omfang retten finder det nødvendigt.

Stk. 2. Retten skal dog udsætte en sag, hvis en part anmoder om, at advokatmyndighederne skal tage stilling til en advokats vederlag, eller hvis en forbruger anmoder om, at en sag indbringes for Grønlands Forbrugerklageudvalg.

Udeblivelse senere under forberedelsen

§ 226. Udebliver sagsøgte, som tidligere har svaret i sagen, fra et senere retsmøde, som vedkommende er indkaldt til, eller undlader sagsøgte at indlevere et yderligere processkrift i overensstemmelse med rettens bestemmelse, afsiger retten dom efter sagsøgerens påstand, i det omfang den er begrundet i sagsfremstillingen eller det, der i øvrigt er kommet frem. Der kan kun tages hensyn til de påstande og anbringender, som sagsøger har angivet i stævningen eller i et retsmøde, hvor sagsøgte var mødt, eller i et processkrift, som er forkyndt for sagsøgte.

§ 227. Udebliver sagsøger fra et retsmøde, som denne er indkaldt til, eller undlader sagsøgeren at indlevere et processkrift i overensstemmelse med rettens bestemmelse, afviser retten sagen. § 233, 2. pkt., finder dog tilsvarende anvendelse.

§ 228. Udebliver sagsøger og sagsøgte fra et møde, som de begge er indkaldt til, hæver retten sagen. Det samme gælder, hvis begge parter undlader at indlevere et processkrift i overensstemmelse med rettens bestemmelse.

§ 229. Udebliver en part fra et retsmøde, eller indleverer en part ikke et processkrift rettidigt, kan dette kun føre til afvisning eller udeblivelsesdom, hvis parten er blevet orienteret om denne mulighed.

§ 230. Hvis særlige omstændigheder taler for det, kan retten bestemme, at udeblivelse eller undladelse af at indlevere et processkrift ikke skal have virkning efter §§ 226-228. Sagen udsættes i så fald til fortsat behandling.

Stk. 2. Ved afgørelser efter stk. 1 skal der navnlig tages hensyn til, om udeblivelsen eller undladelsen må antages at skyldes lovligt forfald eller undskyldende omstændigheder i øvrigt, og om modparten ønsker sagen udsat.

Erkendelsesdom

§ 231. Meddeler sagsøgte, at der ikke er indsigelser mod sagsøgerens påstand, afsiger retten dom i overensstemmelse med sagsøgerens påstand.

Genoptagelse

§ 232. Den sagsøgte, der er dømt som udebleven eller uden at have svaret, kan kræve sagen genoptaget. Anmodningen skal fremsættes til retten, senest 4 uger efter at dommen er afsagt. Retten kan undtagelsesvis tillade genoptagelse af sagen, hvis anmodningen fremsættes senere, men senest 1 år efter at dommen er afsagt. Genoptagelsen kan betinges af, at sagsøgte betaler eller stiller sikkerhed for betalingen af de sagsomkostninger, der er pålagt. Anmodning om genoptagelse har samme opsættende virkning som anke.

Stk. 2. Genoptages sagen, afgør retten, hvordan sagen skal behandles.

Stk. 3. Udebliver den sagsøgte, der har krævet sagen genoptaget, eller indleverer vedkommende ikke skriftligt svar i sagen inden en fastsat frist, afvises genoptagelsen.

Ophævelse og afvisning

§ 233. Sagsøgeren kan hæve sagen, indtil der er nedlagt påstand under hovedforhandlingen. Har sagsøgte fremsat et modkrav i et retsmøde, hvor sagsøgeren var mødt, eller i et processkrift, der er forkyndt for sagsøgeren, fortsættes behandlingen af sagen dog efter anmodning fra sagsøgte til afgørelse af modkravet.

Kapitel 19

Sagens afgørelse

Hovedforhandling

§ 234. Indtil en part har nedlagt sin påstand under hovedforhandlingen, har udeblivelse samme virkning som under forberedelsen.

Stk. 2. § 223, stk. 3, om genoptagelse af forberedelsen og § 224 om adgangen til at fremsætte nye påstande, anbringender og beviser finder tilsvarende anvendelse under hovedforhandlingen.

§ 235. Retten kan beslutte, at en part inden hovedforhandlingen skal sende retten genpart af de udvekslede processkrifter og de dokumenter, der påberåbes under sagen. Hvis genparterne ikke indsendes rettidigt, finder reglerne om udeblivelse tilsvarende anvendelse.

§ 236. Hovedforhandlingen indledes med, at parterne nedlægger deres påstande, om nødvendigt med rettens bistand.

Stk. 2. Herefter giver retsformanden eller den part eller rettergangsfuldmægtig, som retsformanden anmoder om det, en kort fremstilling af sagen.

Stk. 3. Efter sagsfremstillingen følger bevisførelsen. Bevisførelse, der har fundet sted forud for hovedforhandlingen, dokumenteres ved oplæsning.

Stk. 4. Når bevisførelsen er afsluttet, har først sagsøger og derefter sagsøgte mulighed for at komme med afsluttende bemærkninger, før sagen optages til afgørelse.

§ 237. Rettens afgørelse i en civil sag træffes snarest muligt, efter at den pågældende forhandling er til ende. Ved sagens optagelse til dom skal retten tilkendegive, hvornår dommen vil blive afsagt. Domme og beslutninger skal afsiges, senest 6 uger efter at sagen er optaget til afgørelse. For sager, der behandles ved Grønlands Landsret, er fristen dog 3 måneder.

Stk. 2. Hvis særlige omstændigheder gør det påkrævet, kan retten beslutte at fravige fristen i stk. 1. I beslutningen skal anføres de omstændigheder, der bevirker, at fristen ikke kan overholdes. Beslutningen kan ikke kæres.

Stk. 3. Dommen afsiges, ved at domskonklusionen, efter at hele dommen er skriftligt udarbejdet, oplæses i et retsmøde.

§ 238. Dommen skal indeholde parternes påstande og en fremstilling af sagen, herunder en gengivelse af parternes anbringender og i nødvendigt omfang af deres og vidners forklaringer, samt de faktiske og retlige omstændigheder, der er lagt vægt på ved sagens afgørelse.

Stk. 2. I domme, der afsiges i 1. instans, kan sagsfremstillingen begrænses til en kort angivelse af parternes anbringender, hvis der samtidig gives en udførlig begrundelse for afgørelsen. Det skal i givet fald fremgå af dommen, at den ikke indeholder en fuldstændig sagsfremstilling.

Stk. 3. Ankes en dom, der er affattet efter stk. 2, skal retten give en supplerende redegørelse for sagen. Redegørelsen indsendes til landsretten snarest muligt, efter at retten har fået meddelelse om anken. Samtidig sendes en genpart af redegørelsen til parterne.

§ 239. Retten kan tillade, at en part eller en rettergangsfuldmægtig deltager i hovedforhandlingen via fjernkommunikation, hvis sådan deltagelse af særlige grunde er hensigtsmæssig.

Stk. 2. Om parter og rettergangsfuldmægtiges deltagelse i hovedforhandlingen via fjernkommunikation gælder i øvrigt § 128.

§ 240. Grundlaget for rettens afgørelse er parternes påstande og anbringender samt de oplysninger, som er kommet frem ved bevisførelsen under hovedforhandlingen, eller som er dokumenteret ved oplæsning under hovedforhandlingen.

Tilkendegivelser

§ 241. Før en sag optages til dom, kan retten over for parterne komme med en mundtlig eller skriftlig tilkendegivelse, som indeholder et forslag til forlig af sagen. Tilkendegivelsen kan indeholde en forhåndstilkendegivelse fra retten om, hvad en eventuel afgørelse vil gå ud på, eller den kan indeholde et forligsforslag ud fra friere overvejelser. Det skal tydeligt fremgå, om tilkendegivelsen er af den ene eller anden karakter. Parterne kan få en kortere frist til at overveje, om der kan indgås forlig på grundlag af tilkendegivelsen. Er dette ikke tilfældet, optages sagen straks til dom.

Afgørelse på skriftligt grundlag

§ 242. Hvis særlige omstændigheder taler for det, kan retten undtagelsesvis bestemme, at en sag helt eller delvis skal afgøres på skriftligt grundlag. Beslutning herom forudsætter, at parterne er enige om det, og at hensynet til sagens behandling ikke taler imod en sådan fremgangsmåde. Grundlaget for af-

gørelsen er i denne situation stævningen, svarskriftet og andre dokumenter, som er fremlagt under forberedelsen af sagen, samt det, der er skrevet i retsbogen.

Kapitel 20

Sagsomkostninger

§ 243. Udgifter til vidner afholdes af det offentlige med forbehold for at få dem erstattet af en part efter §§ 248 eller 249. Dette gælder, uanset hvem der har anmodet om, at vidnet blev afhørt.

§ 244. Udgifter til syn og skøn kan efter rettens beslutning afholdes helt eller delvis af det offentlige, hvis den part, der anmoder om sådan bevisførelse, ikke kan betale omkostningerne uden at lide væsentlige afsavn. §§ 248 og 249 om det offentlige ret til refusion finder tilsvarende anvendelse.

§ 245. Har retten bestemt, at en part ikke skal afgive forklaring for retten på det sted, hvor parten bor eller opholder sig, og kan afhøringen ikke finde sted ved anvendelse af fjernkommunikation, kan retten beslutte, at udgifter til transport og overnatning m.v. for en part eller en rettergangsfuldmægtig skal afholdes helt eller delvis af det offentlige, hvis parten ikke kan betale omkostningerne uden at lide væsentlige afsavn. §§ 248 og 249 om det offentlige ret til refusion finder tilsvarende anvendelse.

§ 246. Andre omkostninger ved at føre sagen afholdes af den part, der har iværksat det retsskridt, som omkostningen vedrører.

§ 247. Den part, som taber sagen, har pligt til at erstatte modparten dennes nødvendige eller rimeligt begrundede udgifter ved at føre sagen. Dette gælder dog ikke, hvis retten finder, at der er særlige grunde til at fravige dette udgangspunkt.

Stk. 2. Hvis hver af parterne delvis taber og delvis vinder sagen, skønner retten, om omkostningerne skal fordeles mellem parterne. En part kan dog pålægges at erstatte modparten sagens omkostninger, når modpartens påstand kun i mindre betydelig grad har afvejet fra sagens resultat.

Stk. 3. Når en sag hæves, kan retten efter omstændighederne pålægge den ene part helt eller delvis at erstatte modparten dennes sagsomkostninger eller bestemme, at hver part bærer egne omkostninger.

Stk. 4. Når en sag afvises, betragtes den med hensyn til sagsomkostninger som tabt af sagsøgeren.

Stk. 5. Den omstændighed, at enkelte anbringender forkastes, eller enkelte beviser ikke anses at oplyse noget i sagen, medfører ikke i sig selv, at udgifterne hertil skal anses for unødvendige og dermed udelukkes fra erstatning.

Stk. 6. Har sagsøgte, efter at sagen er anlagt, tilbudt sagsøgeren, hvad denne har krav på, skal sagsøgeren erstatte sagsøgte udgifterne ved den efterfølgende del af sagen.

§ 248. Retten kan pålægge den part, der helt eller delvis har tabt sagen, at erstatte det offentlige udgifterne ved bevisførelse afholdt efter §§ 243-245. § 247, stk. 2-5, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Pålæg efter stk. 1 kan kun meddeles, hvis parten kan betale omkostningerne uden at lide væsentlige afsavn.

§ 249. Retten kan pålægge en part, som vinder sagen, at erstatte modparten og det offentlige de omkostninger, som skyldes, at sagen på grund af forhold, der kan bebrejdes den vindende part, har fået et større omfang end nødvendigt. § 248, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 250. Procesfæller hæfter solidarisk for sagsomkostninger. Dog kan retten, når omstændighederne taler for det, pålægge en enkelt eller enkelte af dem at betale visse dele af omkostningerne.

§ 251. Rettens afgørelse om sagsomkostninger og refusion heraf træffes i dommen eller ved særskilt beslutning, selv om der ikke er nedlagt påstand herom. Afgørelsen skal efter anmodning begrundes.

§ 252. En udlænding, der optræder som sagsøger, har efter anmodning fra sagsøgte eller det offentlige pligt til inden en af retten fastsat frist at stille sikkerhed for sagens omkostninger. Sikkerhedsstillelsen fastsættes efter rettens skøn over, hvad den pågældende kan blive pålagt at betale. Der kan ikke kræves sikkerhedsstillelse, hvis danske statsborgere i vedkommende fremmede stat er fritaget for sikkerhedsstillelse i samme situation. Stiller sagsøger ikke den forlangte sikkerhed, afvises sagen.

§ 253. Træffer foged- og skifteretten afgørelse om indsigelser eller modkrav, finder bestemmelserne i dette kapitel tilsvarende anvendelse.

Kapitel 21

Fri proces

§ 254. En person har efter ansøgning ret til fri proces, hvis

- 1) personen skønnes at have rimelig grund til at føre proces,
- 2) juridisk bistand må anses for nødvendig for at føre sagen og
- 3) personen ikke uden at lide væsentlige afsavn kan betale de omkostninger, der er forbundet med at antage en juridisk uddannet rettergangsfuldmægtig i sagen.

Stk. 2. Fri proces omfatter alene de omkostninger ved sagen, der ikke er dækket af en retshjælpsforsikring eller en anden form for forsikring.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, hvornår betingelserne i stk. 1, nr. 1 og 3, er opfyldt. Fastsatte indtægts- og beløbsgrænser reguleres hvert år pr. 1. januar, hvilket bekendtgøres.

Stk. 4. Fri proces i sager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret meddeles af Rigsombudsmanden i Grønland, jf. dog § 257, stk. 5.

Stk. 5. Fri proces i sager ved Højesteret meddeles af justitsministeren, jf. dog § 257, stk. 5.

§ 255. Justitsministeren kan, når særlige grunde taler for det, efter ansøgning meddele fri proces, selv om betingelserne i § 254, stk. 1, ikke er opfyldt. Dette gælder navnlig i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig in-

teresse, eller som har væsentlig betydning for ansøgerens sociale eller erhvervsmæssige situation.

§ 256. Justitsministeren kan fastsætte regler om indholdet af en ansøgning om fri proces og om de oplysninger, som ansøgeren skal meddele. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om, at der skal anvendes en særlig blanket ved ansøgningen.

§ 257. Fri proces medfører for vedkommende part:

- 1) Beskikkelse af advokat eller anden jurist til at udføre sagen mod vederlag af det offentlige, jf. § 261.
- 2) Godtgørelse fra det offentlige for udgifter, som med føje er afholdt til foranstaltninger, der er iværksat af hensyn til sagens behandling eller oplysning.
- 3) Fritagelse for at erstatte modparten sagens omkostninger.
- 4) Fritagelse for retsafgifter.

Stk. 2. Udgifter til transport og overnatning m.v. dækkes kun, i det omfang disse er godkendt af retten som nødvendige.

Stk. 3. Fri proces kan begrænses til kun at omfatte visse af de begunstigelser, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 4. Virkningerne af fri proces omfatter hele sagen i den pågældende instans, herunder den procedure, der er nødvendig for at få genoptaget sagen ved samme ret, og fuldbyrdelse af afgørelsen. Virkningerne omfatter også de foranstaltninger, som af hensyn til forberedelsen af sagsanlægget med føje er foretaget inden meddelelse af fri proces.

Stk. 5. Virkningerne af fri proces omfatter også behandling af sagen i 2. eller 3. instans, hvis sagen er indbragt for højere ret af modparten og den part, der har fri proces, helt eller delvis har fået medhold i den foregående instans.

Stk. 6. Virkningerne af fri proces ophører ikke ved en parts død.

Stk. 7. Bevillingen kan tilbagekaldes, når de forudsætninger, under hvilke den er meddelt, viser sig ikke at være til stede eller at være bortfaldet. Når bevillingen tilbagekaldes, ophører virkningerne af fri proces.

§ 258. Modparten skal betale sagsomkostninger, som om parten ikke havde fri proces. Beløbet tilfalder det offentlige. Har den part, der har fri proces, selv afholdt udgifter i anledning af sagen, fordeler retten beløbet mellem det offentlige og parten.

§ 259. Retten kan pålægge en part, der har fri proces, helt eller delvis at erstatte det offentlige udgifterne ved den fri proces, i det omfang udgifterne ikke pålægges modparten, når partens forhold og omstændigheder i øvrigt taler for det.

§ 260. Beskikkelse af rettergangsfuldmægtig foretages af den ret, hvor sagen anlægges. I ankesager foretages beskikkelsen af den overordnede ret.

Stk. 2. Som rettergangsfuldmægtig beskikkes en advokat, der er antaget af retten efter § 83. Advokater, der ikke er antaget af retten, og jurister, der ikke er advokater, kan dog også beskikkes, hvis det findes forsvarligt og den pågældende er villig til at lade sig beskikke.

Stk. 3. Anmoder parten om beskikkelse af en bestemt advokat eller jurist, kan retten betinge beskikkelsen af, at den

pågældende helt eller delvis frafalder krav mod det offentlige for godtgørelse af udgifter til transport og overnatning m.v.

§ 261. Den beskikkede rettergangsfuldmægtig har krav på et passende salær og godtgørelse for udlæg.

Stk. 2. Salær og godtgørelse fastsættes af den ret, som har beskikket rettergangsfuldmægtigen. Fastsættelse sker ved særskilt beslutning samtidig med sagens eller retshandlingens afslutning.

Stk. 3. Den beskikkede rettergangsfuldmægtig må ikke modtage salær eller godtgørelse ud over de beløb, der er fastsat af retten. Der kan dog træffes aftale mellem parten og rettergangsfuldmægtigen om, at parten skal betale udgifter til transport og overnatning m.v., der ikke dækkes af det offentlige.

§ 262. Ansøgning om fri proces i forbindelse med sagsanlæg ved danske domstole kan af personer med bopæl i Grønland indgives til Rigsombudsmanden i Grønland. Rigsombudsmanden videresender ansøgningen til den myndighed, som efter den danske retsplejelov har kompetence til at meddele fri proces i sagen.

Kapitel 22

Behandling af inkassosager

§ 263. Reglerne i dette kapitel anvendes på retssager om pengekrav, hvor sagsøger med henblik på tvangsfuldbyrdelse i stævningen angiver, at det ikke forventes, at sagsøgte har indsigelser mod kravet eller vil gøre modkrav gældende. Hvor ikke andet følger af disse bestemmelser, anvendes de almindelige regler om behandling af civile sager, herunder om tvangsfuldbyrdelse.

§ 264. Sag anlægges ved indlevering af stævning til en kredsret, hvor sagsøgte har værneting efter § 203, § 204 eller § 208, stk. 1 og 2.

§ 265. Stævningen forkyndes for sagsøgte. Samtidig med forkyndelsen skal der udleveres en svarskriftblanket og en vejledning om, hvad sagsøgte inden for en angiven frist skal foretage sig for at varetage sine interesser i sagen.

Stk. 2. Ved forkyndelsen tilsiges sagsøgte til at møde, i almindelighed personligt, i fogedretten, jf. § 604, stk. 3, og det pålægges sagsøgte at indlevere et svarskrift inden en af retten fastsat frist.

Stk. 3. Kan en fogedforretning afvises efter § 603, indkaldes sagsøgte ikke til at møde i fogedretten efter stk. 2, 1. pkt., ligesom fuldbyrdelse ikke sker efter § 266, stk. 2.

§ 266. Indleverer sagsøgte ikke inden fristens udløb svarskrift til retten, afsiger retten udeblivelsesdom i overensstemmelse med sagsøgerens påstand, i det omfang denne findes begrundet ved det, det der er anført i stævningen. Skønnes sagsøgte ude af stand til på fyldestgørende måde at formulere sig skriftligt i sagen, indkaldes sagsøgte til et mundtligt forberedende møde. § 230 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Afsiger retten udeblivelsesdom efter stk. 1 eller erkendelsesdom efter det i stk. 1, 2. pkt., nævnte mundtlige forberedende møde, sender retten en udskrift af dommen til parterne. Sagsøgers krav tvangsfuldbyrdes uden særskilt an-

modning herom. Dommen kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er bestemt i dommen.

Stk. 3. Afsiges ikke udeblivelses- eller erkendelsesdom, sker den videre behandling af sagen ved retten efter de almindelige regler om behandling af civile sager, og sagsøgttes mødepligt efter § 265, stk. 2, bortfalder.

§ 267. Ved fastlæggelse af rækkefølgen mellem flere udlæg efter § 614, stk. 3-6, sidestilles stævning, som fører til dom efter § 266, med en anmodning om tvangsfuldbyrdelse.

Afsnit IV

Særlige civile sagers behandling

Kapitel 23

Almindelige bestemmelser

§ 268. For behandlingen af de sager, der er omfattet af dette afsnit, gælder bestemmelserne om behandlingen af civile sager med de ændringer, der følger af reglerne i dette afsnit og sagernes forskellighed.

Kapitel 24

Skiftesager

§ 269. Skifte af konkursbo kan efter dommeren ved Retten i Grønlands bestemmelse henvises til behandling ved en dansk skifteret, hvis hensynet til sagens behandling taler for det. Inden oversendelsen registreres de af skyldnerens ejendele, der befinder sig i Grønland.

Stk. 2. Skifte af dødsbo kan, når hensynet til sagens behandling taler for det, efter dommeren ved Retten i Grønlands bestemmelse henvises til behandling ved en skifteret i Danmark. Inden oversendelsen registreres de af afdødes ejendele, der befinder sig i Grønland.

Stk. 3. Skifte mellem ægtefæller kan efter dommeren ved Retten i Grønlands bestemmelse henvises til behandling ved en dansk skifteret, hvis parterne ønsker det eller hensynet til sagens behandling taler for det. Inden oversendelsen registreres de af ægtefællernes ejendele, der befinder sig i Grønland.

§ 270. Bevisførelse for skifteretten sker efter de regler, der gælder for behandling af civile sager.

Stk. 2. Skifteretten kan pålægge en lodtager i boet at møde op og afgive forklaring om spørgsmål af betydning for bobehandlingen. Reglerne om vidner finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 25

Sager om umyndiggørelse og lavværgemål

§ 271. Sager om umyndiggørelse og lavværgemål eller om ophævelse af disse behandles som civile sager. Anmodning kan fremsættes af den pågældende selv, af politimesteren samt af pågældendes ægtefælle eller samlever, slægtning i op- eller nedstigende linje eller første sidelinje.

Stk. 2. Stævning udarbejdes af kredsdommeren og forkynnes for den pågældende.

Stk. 3. Kredsdommeren beskikker en rettergangsfuldmægtig til at varetage indstævntes interesser under sagen. Rettergangsfuldmægtigen må ikke vælges blandt de i stk. 1 nævnte

pårørende. Indstævnte tilsiges til retsmødet, medmindre denne befinder sig i en sådan tilstand, at denne ikke vil være i stand til at forstå betydningen af spørgsmålet om umyndiggørelse.

Stk. 4. Afgørelse om umyndiggørelse eller lavværgemål træffes ved dom. Sagsomkostninger, herunder vederlag til en rettergangsfuldmægtig, betales af det offentlige. Når der er truffet afgørelse om umyndiggørelse eller om lavværgemål, beskikker kredsdommeren en værge eller en lavværge for den pågældende.

Kapitel 26

Sager om faderskab og fastsættelse af bidrag til børn

§ 272. Sagen kan anlægges her i riget, hvis

- 1) sagsøgte har bopæl eller ophold her, eller sagsøgttes dødsbo behandles her eller har været behandlet her eller
- 2) moderen eller barnet har bopæl her.

Stk. 2. Stk. 1 kan fraviges ved overenskomst med fremmed stat.

§ 273. Sagen anlægges ved moderens hjemting.

Stk. 2. Har moderen ikke hjemting her i riget, anlægges sagen ved sagsøgttes hjemting.

Stk. 3. Kan intet andet værneting påvises, anlægges sagen ved barnets hjemting eller efter justitsministerens bestemmelse ved en anden ret.

Stk. 4. Såfremt en af parterne forlader retskredsen, før nogen af parterne har afgivet forklaring, kan sagen henvises til videre behandling ved den ret, der da ville være rette værneting. I øvrigt kan dommeren ved Retten i Grønland henvide sagen til behandling ved en anden ret, hvis dette må antages at forenkle eller fremskynde sagens behandling.

§ 274. Anerkendelse af faderskab kan ske enten i en skriftlig erklæring, som skal være afgivet ved personligt møde for politiet eller mundtligt ved personligt møde for kredsdommeren. I begge tilfælde noterer kredsdommeren anerkendelsen i retsbogen.

Stk. 2. I andre tilfælde behandles sagen som almindelig retssag.

§ 275. Kredsdommeren udarbejder stævning i sagen, fastlægger tid og sted for retsmødet og sørger for, at stævningen forkynnes for den eller de mulige fædre til barnet. Stævning kan undlades, når den pågældende møder i retten efter indkaldelse fra denne.

Stk. 2. Hvis der er særlig anledning til det, kan retten beskikke en rettergangsfuldmægtig for moderen eller sagsøgte.

§ 276. Parter og vidner har pligt til at møde og udtale sig om alle punkter af betydning for sagen. Reglerne om tvangsmidler over for vidner finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Parterne har pligt til at underkaste sig de undersøgelser, som efter rettens skøn er af betydning for sagens oplysning.

§ 277. I faderskabssager foregår retsmøderne for lukkede døre.

§ 278. Den ret, der sidst har afsagt dom i sagen, kan genoptage sagen til fornyet behandling, hvis en af parterne sand-

synliggør, at dommen bygger på urigtige forudsætninger, og at nye oplysninger vil føre til en ændret afgørelse.

Stk. 2. Reglen finder tilsvarende anvendelse på den, som har anerkendt faderskabet.

Stk. 3. Anmodning om genoptagelse må af faderen eller en bidragspligtig fremsættes for retten, senest 1 år efter at han er blevet bekendt med de omstændigheder, som anmodningen støttes på, og senest 5 år efter barnets fødsel.

Stk. 4. Anke af en ellers upåankelig afgørelse eller genoptagelse efter udløbet af de i stk. 3 nævnte frister kan tillades af landsdommeren ved Grønlands Landsret, når særlige omstændigheder taler for det og det må antages, at en fornyet behandling af sagen ikke vil medføre væsentlige ulemper for barnet.

§ 279. Bidrag til et barn fastsættes af retten, når det sker i forbindelse med dom til separation eller skilsmisse eller i forbindelse med bestemmelse om, hvem der skal have forældremyndigheden over børnene ved ophævelse af samlivet. I andre tilfælde fastsættes bidrag til et barn af kredsdommeren.

Stk. 2. Kredsdommeren kan til enhver tid ændre et bidrag efter anmodning fra den bidragsberettigede eller den bidragspligtige.

Kapitel 27

Sager om ægteskab eller forældremyndighed

§ 280. Efter reglerne i dette afsnit behandles

- 1) sager om separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab,
- 2) sager om ophør af fælles forældremyndighed,
- 3) sager om overførelse af forældremyndigheden fra moderen til faderen alene i tilfælde, hvor forældrene ikke har fælles forældremyndighed,
- 4) sager om afgørelser om forældremyndighed ved en indehavers død,
- 5) sager om ændring af aftale eller afgørelse om forældremyndighed,
- 6) sager om samværsret for den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden,
- 7) sager mellem ægtefæller om ændring eller anfægtelse af vilkår for separation, skilsmisse eller omstødelse eller anfægtelse af aftaler om fordeling af formuen, der er indgået med henblik på separation, skilsmisse eller omstødelse,
- 8) sager mellem ægtefæller til afgørelse af, om separation består eller er bortfaldet, og
- 9) sager til afgørelse af, om parterne er eller ikke er ægtefæller.

§ 281. Anlægger justitsministeren eller den, ministeren bebyrder dertil, eller ægtefællen i et tidligere ægteskab sag om omstødelse af et ægteskab, skal sagen anlægges mod begge ægtefæller. Sagen anlægges ved en ret, hvor en af ægtefællerne kan sagsøges efter § 284.

§ 282. Parterne kan optræde på egen hånd, selv om de er umyndige eller under lavværgemål. Er en part umyndiggjort på grund af sindssygdom eller mental retardering, optræder

værgen dog på partens vegne. Værgen kan kun anlægge sag med kredsrettens samtykke.

§ 283. Det afgøres efter § 448 c i den danske retsplejelov, om en sag om ægteskab kan anlægges her i riget (Danmark og Grønland).

Stk. 2. Det afgøres efter § 448 f i den danske retsplejelov, om en sag om forældremyndighed kan anlægges her i riget (Danmark og Grønland).

§ 284. Sag anlægges ved sagsøgtes hjemting.

Stk. 2. Har sagsøgte ikke hjemting her i riget, anlægges sagen ved sagsøgerens hjemting.

Stk. 3. Har ingen af parterne hjemting her i riget, anlægges sagen ved den ret, som justitsministeren bestemmer.

§ 285. Afgørelse om ægtefællebidrag træffes i dommen i forbindelse med ægteskabsagen.

Stk. 2. Hvis ægtefællerne udskyder spørgsmålet om størrelsen af bidraget til senere afgørelse, og hvis der senere skal træffes afgørelse om ændring af bidragets størrelse, sker dette ved beslutning truffet af kredsdommeren.

§ 286. Omstændigheder, som er eller kunne være gjort gældende i en tidligere sag om ægteskab eller forældremyndighed, der er pådømt i realiteten, kan ikke benyttes som grundlag for at anlægge en ny sag.

§ 287. Retten kan bestemme, at en eller begge parter ikke må overvære den samtale med et barn, der skal finde sted efter myndighedslovens § 25. Inden sagen afgøres, skal parterne gøres bekendt med indholdet af samtalen, medmindre dette vil stride mod de hensyn, der har ført til udelukkelsen.

§ 288. Retsmøderne foregår for lukkede døre. Ved offentlig gengivelse af domme må der ikke ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de i dommen nævnte personer eller på anden måde offentliggørelse af de pågældendes identitet. Overtrædelse af bestemmelsen kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven for Grønland.

§ 289. Ankefristen er 8 uger fra domsafsigelsen. Hvis en af parterne ikke har været til stede ved domsafsigelsen, kan fristen forlænges indtil 16 uger. Det gælder dog kun, hvis retten skønner, at naturhindringer kan forsinke forkyndelse af dommen eller iværksættelse af anken.

Stk. 2. Der kan ikke gives tilladelse til efter ankefristens udløb at anke en dom, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, eller hvorved et ægteskab er kendt ikke bestående. Tilladelse kan dog meddeles til særskilt anke af vilkår, jf. stk. 3.

Stk. 3. Domme, der går ud på separation, skilsmisse eller omstødelse af et ægteskab, kan ankes særskilt, for så vidt angår vilkårene eller enkelte af disse. Angår anken kun vilkårene, kan den ret, hvortil anke er sket, kun ændre dommens bestemmelse om separation, skilsmisse eller omstødelse, hvis anke herom er iværksat inden ankefristens udløb.

§ 290. Sag om ægteskab eller forældremyndighed kan ikke anlægges efter en parts død.

Stk. 2. Dør en af parterne, inden dommen afsiges, hæves sagen.

§ 291. Afvises en sag, der er anlagt inden udløbet af en frist for sagsanlæg, som er fastsat i lov om ægteskabets indgåelse eller opløsning, kan sagsøgeren, selv om fristen i mellemtiden er udløbet, anlægge sagen på ny indtil 1 måned efter det retsmøde, hvori sagen blev afvist.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis bevilling til separation eller skilsmisse nægtes og sagen herefter indbringes for domstolene. Fristen for sagens indbringelse for domstolene regnes fra det tidspunkt, nægtelsen er meddelt den pågældende.

Kapitel 28

Prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse

§ 292. Den, der af en administrativ myndighed berøves sin frihed, eller den, der handler på den pågældendes vegne, kan kræve spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed eller om opretholdelsen af en tidligere iværksat frihedsberøvelse indbragt for retten til afgørelse. Dette gælder dog ikke frihedsberøvelse inden for kriminalrettsplejen eller i henhold til lovgivningen om udlændinge.

Stk. 2. Det påhviler den myndighed, der beslutter frihedsberøvelsen, uden ophold og senest ved frihedsberøvelsens iværksættelse at vejlede om adgangen til at få sagen indbragt for retten.

Stk. 3. Fremsættes der anmodning om domstolsprøvelse, skal den myndighed, som har besluttet frihedsberøvelsen eller nægtet at ophæve den, snarest, og så vidt muligt senest 7 dage efter at anmodningen er fremsat, forelægge sagen for kredsretten på det sted, hvor den pågældende opholder sig.

Stk. 4. Anmodning om domstolsprøvelse hindrer ikke iværksættelse eller opretholdelse af frihedsberøvelsen, medmindre retten bestemmer det.

Stk. 5. Er lovligheden af frihedsberøvelsen stadfæstet ved dom, kan retten afvise en anmodning om ny domstolsprøvelse, indtil der er forløbet 1 år, medmindre der i dommen er fastsat en kortere frist.

Stk. 6. Krav om erstatning fra det offentlige for ulovlig frihedsberøvelse skal efter anmodning afgøres under sagen om frihedsberøvelsens lovlighed. Retten kan dog udskyde erstatningsspørgsmålet til senere behandling.

§ 293. Som sagens parter anses den frihedsberøvede, den, der handler på dennes vegne, og den myndighed, der har truffet afgørelse om frihedsberøvelse.

Stk. 2. Kredsdommeren skal beskikke en rettergangsfuldmægtig til at varetage den frihedsberøvedes interesser, medmindre den frihedsberøvede ikke ønsker det.

Stk. 3. Er frihedsberøvelsen iværksat, skal den frihedsberøvede bringes til stede i retten, hvis retten ønsker det. Fremsetter den frihedsberøvede selv ønske om at komme til stede, bør den pågældende i almindelighed bringes til stede, medmindre retten skønner, at dennes tilstand er til hinder for det, eller at det vil være forbundet med sådanne vanskeligheder, at det vil medføre en væsentlig udsættelse af sagen. I sådanne tilfælde kan det i dommen bestemmes, at sagen skal behandles på ny, når det bliver muligt at bringe den frihedsberøvede til stede.

Stk. 4. Efter at parterne har haft lejlighed til at udtale sig og bevisførelsen er sluttet, afgør retten ved dom, om afgørelsen om frihedsberøvelsen skal stadfæstes eller ophæves.

Kapitel 29

Prøvelse af adoption uden samtykke

§ 294. Reglerne i dette kapitel anvendes i sager, som indbringes for retten efter adoptionslovens § 11.

§ 295. Sagen indbringes for retten på det sted, hvor den, der har anmodet om domstolsprøvelse af afgørelsen (klageren), har hjemting. Har klageren ikke hjemting her i riget, indbringes sagen for retten på det sted, hvor barnet har hjemting. Har hverken klageren eller barnet hjemting her i riget, indbringes sagen for den ret, som justitsministeren bestemmer.

Stk. 2. Sagen skal indbringes for retten, senest 3 uger efter at Rigsombudsmanden har modtaget anmodning om domstolsprøvelse. Rigsombudsmanden sender sagens akter til retten med oplysning om den beslutning, der forlanges prøvet, samt en kort redegørelse for de omstændigheder, der påberåbes, og for de beviser, der kan have betydning for sagens afgørelse.

Stk. 3. Er anmodning om domstolsprøvelse modtaget efter udløbet af den i adoptionslovens § 11, stk. 1, nævnte frist, afviser retten sagen, medmindre overskridelsen er undskyldelig eller særlige grunde i øvrigt taler for at behandle sagen. Afgørelsen træffes af kredsdommeren ved en beslutning, der skal begrundes. Der kan ikke gives tilladelse til at indbringe landsrettens afgørelse for Højesteret.

§ 296. Rigsombudsmanden og klageren anses som parter i sagen. Klageren optræder på egen hånd, selv om denne er umyndig eller under lavværgemål.

Stk. 2. Kredsdommeren beskikker en rettergangsfuldmægtig for klageren, medmindre denne ikke ønsker det.

Stk. 3. Kredsdommeren kan beskikke en værge for barnet, der i så fald indtræder som part i sagen.

§ 297. Når særlige omstændigheder taler for det, kan kredsdommeren bestemme, at klageren og eventuelt også rettergangsfuldmægtigen ikke må overvære bevisførelsen eller en del af denne. Klageren skal, inden sagen afgøres, gøres bekendt med indholdet af bevisførelsen, medmindre det vil stride mod de hensyn, der har ført til udelukkelsen.

§ 298. Retsmøderne foregår for lukkede døre.

Stk. 2. Ved offentlig gengivelse af domme må der ikke ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de personer, der er nævnt under sagen. Overtrædelse kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven.

Stk. 3. Kender forældrene eller værgeren ikke den, der søger adoption, må den adoptionssøgendes og vidners navne ikke gengives i udskrifter af retsbogen eller rettens afgørelser.

§ 299. Der kan ikke meddeles tilladelse til anke efter ankefristens udløb.

Afsnit V

Kriminalsagers behandling

Kapitel 30

Almindelige bestemmelser

Kriminalretsplejens område m.v.

§ 300. Kriminalsager behandles efter reglerne i dette afsnit, medmindre andet er særligt bestemt ved lov.

§ 301. Efter reglerne i dette afsnit behandles endvidere sager, hvor dette er særligt bestemt ved lov, landstingslov eller landstingsforordning, og sager, hvor der nedlægges påstand om

- 1) særlige følger, der til fyldestgørelse for det offentlige er fastsat for overtrædelser af visse love, herunder bygningslovgivningen og skattelovgivningen,
- 2) ophævelse af en forening eller
- 3) tab af arveret.

§ 302. Kriminalsager, som er undergivet privat påtale, behandles efter reglerne om civile sagers behandling.

Stk. 2. I de i stk. 1 nævnte sager tilkommer retten til påtale den forurettede i sagen. Er denne umyndig, finder reglerne om umyndiges processuelle stilling tilsvarende anvendelse. Når den forurettede er død, eller når en handling rettet mod en afdød er kriminel, tilkommer retten til privat påtale den afdødes ægtefælle, samlever, forældre, børn eller søskende.

Stk. 3. Den, der efter stk. 2 er påtaleberettiget, kan give afkald på denne ret. Dette gælder også, selv om sag herom er anlagt.

Værneting

§ 303. En kriminalsag kan indbringes for retten på det sted, hvor handlingen er begået.

Stk. 2. Består forbrydelsen af flere handlinger, eller foreligger der flere forbrydelser, som er foretaget i forskellige retskredse, kan sagen indbringes for retten på hvilket som helst af disse steder.

Stk. 3. Begås lovovertrædelsen uden for grønlandsk søteritorium ombord på et skib, kan sagen indbringes for retten på det sted, hvor skibet ved sin hjemkomst til Grønland først ankommer.

§ 304. Kriminalsager kan endvidere indbringes for retten på det sted, hvor sigtede bor eller opholder sig.

§ 305. Retten kan træffe afgørelse om, at en kriminalsag skal overflyttes til en anden ret, som efter §§ 303 eller 304 er lovligt værneting, når det på grund af vidners bopæl eller af andre grunde skønnes hensigtsmæssigt.

Stk. 2. Når særlige grunde taler for det, kan Retten i Grønland bestemme, at sagen skal behandles ved en ret, der ikke er værneting efter de foranstående regler.

Stk. 3. Beslutning om overflytning efter stk. 1 træffes af den ret, ved hvilken forfølgningen er begyndt.

Stk. 4. Rettens afgørelser efter stk. 1 og 2 træffes ved beslutning, der skal begrundes.

§ 306. En sag kan anlægges eller henvises til forfølgning i Danmark efter kriminallovens § 7.

§ 307. Ved valget af værneting bør der navnlig tages hensyn til, hvor sagen bedst vil kunne opklares, og ved hvilken ret bevisførelsen, herunder navnlig afhøring af vidner, lettest vil kunne ske.

§ 308. §§ 303-307 finder med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed, tilsvarende anvendelse med hensyn til de i § 301 nævnte sager.

Sammenlægning og adskillelse af kriminalsager

§ 309. Skal forfølgning samtidig finde sted mod den samme sigtede for flere forbrydelser eller mod flere sigtede som medvirkende til én forbrydelse, skal dette ske under én sag, medmindre en samlet forfølgning skønnes uhensigtsmæssig.

§ 310. Retten kan efter anmodning eller af egen drift bestemme, at sager, der er sammenlagt efter § 309, skal adskilles.

Kapitel 31

Påtalen

§ 311. Retten til påtale af kriminalsager, der ikke i medfør af særlig hjemmel i lovgivningen er undergivet privat påtale, tilkommer politiet som anklagemyndighed.

Påtaleopgivelse

§ 312. Påtale i en sag kan helt eller delvis opgives, hvis

- 1) sigtelsen har vist sig grundløs,
- 2) videre forfølgning i øvrigt ikke kan ventes at føre til, at sigtede findes skyldig, eller
- 3) sagens gennemførelse vil medføre vanskeligheder, omkostninger eller behandlingstider, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den foranstaltning, som i givet fald kan forventes idømt.

Tiltalefrafald

§ 313. Tiltale i en sag kan helt eller delvis frafaldes, hvis

- 1) det på grund af det udviste forholds ringe betydning findes rimeligt at unklade tiltale,
- 2) kriminallovens §§ 6 eller 124 er anvendelig og ingen eller kun en ubetydelig foranstaltning kan ventes idømt,
- 3) sigtede var under 18 år på gerningstidspunktet, og tiltalefrafald ikke står i misforhold til gerningen og sagens omstændigheder i øvrigt,
- 4) sagens gennemførelse vil medføre vanskeligheder, omkostninger eller behandlingstider, som ikke står i rimeligt forhold til sagens betydning og den foranstaltning, som i givet fald kan forventes idømt, eller
- 5) dette følger af bestemmelser fastsat af rigsadvokaten eller justitsministeren.

Stk. 2. I andre tilfælde kan tiltale kun frafaldes, hvis der foreligger særligt formildende omstændigheder eller andre særlige forhold og tiltale ikke kan anses for påkrævet af almene hensyn.

Stk. 3. Politiet kan frafalde tiltale efter stk. 1, mens tiltalefrafald efter stk. 2 beslutes af rigsadvokaten.

Underretning og omgørelse

§ 314. Ved påtaleopgivelse eller tiltalefrafald underrettes den sigtede og andre med rimelig interesse heri om afgørelsen.

Stk. 2. En afgørelse om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.

Stk. 3. Ved tiltalefrafald i medfør af § 313, stk. 1, nr. 1-3 og 5, og stk. 2, kan sigtede endvidere anmode om at få sagen indbragt for retten. Anmodningen skal, senest 4 uger efter at der er givet meddelelse om afgørelsen, indgives til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen, og som herefter foranlediger sagen fremmet i overensstemmelse med kapitel 38 og 39. Samtidig afsluttes en eventuel klagesag efter stk. 2.

§ 315. En beslutning om at rejse tiltale eller en beslutning efter §§ 312 eller 313 kan omgøres af rigsadvokaten eller justitsministeren. I tilfælde af påtaleopgivelse eller tiltalefrafald kan omgørelse dog kun finde sted, hvis der forkyndes en meddelelse herom for sigtede, senest 3 måneder efter at påtaleopgivelsen eller tiltalefrafaldet er blevet meddelt vedkommende, medmindre sigtedes forhold har hindret rettidig forkyndelse.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om påtaleopgivelse, tiltalefrafald og tiltalerejsning, herunder om pligt til at forelægge sådanne sager for rigsadvokaten eller justitsministeren.

Offentlig forfølgning af private kriminalsager

§ 316. Hvis en handling, der indeholder en lovovertrædelse, som er undergivet privat påtale, også indeholder en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, kan politiet efter anmodning fra den private påtaleberettigede forfølge begge lovovertrædelser under ét.

Stk. 2. Den private part kan i det i stk. 1 nævnte tilfælde på ethvert trin af sagen standse den forfølgning, der er indledt efter anmodning fra den pågældende.

§ 317. Offentlig påtale af en lovovertrædelse, der er undergivet privat forfølgning, kan ske, hvis almene hensyn kræver det. Dette gælder dog ikke, hvis der er afsagt dom i en privat kriminalsag om overtrædelsen.

Stk. 2. Når offentlig forfølgning er indledt efter stk. 1, opfører den private ret til at påtale. Standser politiet den begyndte forfølgning, kan den private påtale eller fortsætte sin påtale.

Efterfølgende opgivelse af forfølgning

§ 318. Forfølgning af en kriminalsag kan opgives, så længe der ikke er afsagt dom i sagen. Opgives forfølgning, efter at hovedforhandling er begyndt, afsiger retten frifindelsesdom. I andre tilfælde udsteder retten efter anmodning skriftlig erklæring om, at en begyndt forfølgning er opgivet.

Konfliktmægling

§ 319. Justitsministeren kan efter drøftelse med Grønlands Hjemmestyre iværksætte en forsøgsordning med konfliktmægling.

Kapitel 32

*Sigtede og dennes forsvar**Retten til en forsvarer*

§ 320. Den, der sigtes for en forbrydelse, er berettiget til selv at vælge en mødeberettiget forsvarer eller til at få en sådan beskikket af retten efter nedenstående regler.

Stk. 2. Politiet skal vejlede sigtede om muligheden for at få en forsvarer beskikket af retten. Det skal fremgå af politirapporten, at sigtede har modtaget korrekt vejledning. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om politiets vejledning af sigtede.

Stk. 3. Anmoder sigtede om det, eller giver sagen i øvrigt anledning til det, indbringer politiet spørgsmålet om beskikkelse af forsvarer for retten. Det samme gælder, hvis der i øvrigt er tvivl om, hvorvidt sigtede har det nødvendige forsvar.

Stk. 4. Retten underretter politiet og sigtede om beskikkelse af forsvarer og om afslag herpå.

Stk. 5. Retten afviser af egen drift at beskikke personer, der ikke har møderet som forsvarer.

Beskikkelse af forsvarer

§ 321. Retten skal beskikke en forsvarer for sigtede, hvis sigtede ikke selv har antaget en mødeberettiget forsvarer, som giver møde i sagen, og

- 1) der fremsættes anmodning om tilbageholdelse eller forholdsregler, der træder i stedet herfor, eller om opretholdelse af anholdelsen,
- 2) tiltale er rejst i en sag, hvor det, hvis tiltalte findes skyldig, må forventes, at der vil blive tale om en mere indgribende retsfulgelse end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning,
- 3) der, før tiltale er rejst, skal foretages bevisførelse til brug under hovedforhandlingen, medmindre tilkaldelse af en forsvarer betyder en udsættelse af retsmødet, som kan medføre, at beviset går tabt.

Stk. 2. Ud over de i stk. 1 nævnte tilfælde kan retten, både før og efter at tiltale er rejst, beskikke en forsvarer for sigtede, hvis det efter sagens karakter, sigtedes person eller omstændighederne i øvrigt må anses for ønskeligt.

Stk. 3. Finder retten efter stk. 1 og 2 ikke grundlag for at beskikke en forsvarer i sagen, kan afgørelsen indbringes for højere ret af sigtede og politiet.

§ 322. Ved kredsretterne beskikkes en autoriseret forsvarer.

Stk. 2. I sager af ganske særlig alvorlig karakter beskikker retten en advokat som forsvarer, hvis hensynet til forsvaret gør det påkrævet.

Stk. 3. Rettens afgørelser efter stk. 2 kan indbringes for højere ret af sigtede, dennes forsvarer, en efter § 327 beskikket udenretlig rådgiver og politiet.

§ 323. Ved Retten i Grønland og Grønlands Landsret beskikkes en advokat eller en autoriseret forsvarer, der har bestået juridisk candidateksamen, som forsvarer.

Stk. 2. I sager, hvor hensynet til forsvaret ikke taler imod det, kan der beskikkes en autoriseret forsvarer, der ikke har bestået juridisk candidateksamen.

Stk. 3. Rettens beskikkelse af en forsvarer, der ikke har bestået juridisk kandidateksamen, kan indbringes for højere ret af sigtede, dennes forsvarer og en efter § 327 beskikket udenretlig rådgiver.

§ 324. Ønsker sigtede en bestemt person beskikket som forsvarer, bør anmodningen så vidt muligt imødekommes.

Stk. 2. Beskikkelse af en bestemt person kan betinges af, at den pågældende helt eller delvis frafalder krav mod det offentlige for den del af vederlaget, som overstiger udgifterne til en af retten udpeget forsvarer, herunder udgifter til transport og overnatning m.v.

Udelukkelse af en forsvarer

§ 325. Retten kan nægte at beskikke en bestemt forsvarer eller på et hvilket som helst tidspunkt under sagen beslutte at tilbagekalde beskikkelsen, hvis forsvarerens medvirken ud fra retsplejemæssige hensyn til sagens korrekte behandling ikke kan anses som forsvarlig eller der er påviselig risiko for, at den pågældende vil hindre eller modvirke sagens oplysning.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan indbringes for Den Særlige Klageret, jf. § 1 a i den danske retsplejelov, senest 2 uger efter at afgørelsen er meddelt. Sagen behandles efter reglerne om kære med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed. Klagerettens afgørelse kan ikke appelleres.

§ 326. Retten kan afvise en forsvarer, som sigtede selv har valgt, hvis den pågældende ikke opfylder betingelserne for at blive beskikket som forsvarer i en sag, der er omfattet af § 322, stk. 2. Det samme gælder for en valgt forsvarer, der efter bestemmelsen i § 323 ikke ville kunne beskikkes i sagen.

Stk. 2. Retten kan på ethvert tidspunkt under sagen afvise en valgt forsvarer, hvis betingelserne for at nægte eller tilbagekalde en beskikkelse efter § 325, stk. 1, er opfyldt. Bestemmelsen i § 325, stk. 2, finder herved tilsvarende anvendelse.

Beskikkelse af udenretlig rådgiver

§ 327. Udenretlig rådgiver for en forsvarer, der ikke har bestået juridisk kandidateksamen, kan beskikkes i sager, hvor hensynet til forsvaret som følge af sagens alvor taler for det. Som udenretlig rådgiver beskikkes en advokat eller en autoriseret forsvarer, som har bestået juridisk kandidateksamen.

Stk. 2. Har en advokat kontor i den retskreds, hvor sagen skal behandles, kan der i de i stk. 1 nævnte tilfælde i stedet beskikkes en sådan advokat som forsvarer i sagen.

Stk. 3. Rettens afgørelse efter stk. 1 kan indbringes for højere ret af sigtede, dennes forsvarer og politiet.

Stk. 4. § 325 finder tilsvarende anvendelse på udenretlige rådgivere.

Beskikkelse af stedlig medhjælper

§ 328. En stedlig medhjælper for forsvareren kan beskikkes i tilfælde, hvor forsvarets funktioner uden for hovedforhandlingen skal udøves på et sted, hvor forsvareren ikke befinder sig. Som stedlig medhjælper beskikkes en person med møderet som forsvarer.

Stk. 2. § 325 finder tilsvarende anvendelse på stedlige medhjælpere.

Inhabilitet

- § 329. Ingen må handle som forsvarer i en sag, hvor denne
- 1) selv er forurettet ved forbrydelsen,
  - 2) står i et sådant forhold til den forurettede, som ville udelukke en dommer fra at handle i sagen,
  - 3) er indkaldt til at afgive forklaring som vidne, syns- eller skønsmand i sagen,
  - 4) har handlet i sagen som anklager eller rettergangsfuldmægtig for den forurettede eller som politiembedsmand eller som dommer eller domsmand,
  - 5) i en anden kriminalsag har været forsvarer for en sigtet, hvis interesser er i modstrid med den nu sigtedes, eller
  - 6) er gift eller samlevende med eller beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende linje eller beslægtet i sidelinjen så nær som søskende med anklageren eller de i sagen forurettede.

Stk. 2. Er flere personer sigtet i samme sag, kan de kun have en fælles forsvarer, hvis de sigtedes interesser under sagen ikke er modstridende.

Stk. 3. Rettens afgørelser om de i stk. 1 nævnte personers habilitet kan af sigtede, den pågældende person og politiet indbringes for højere ret.

Misbrug af stillingen som forsvarer m.v.

§ 330. En person, der som forsvarer misbruger sin stilling til at modarbejde sagens oplysning, eller som tilsidesætter sine pligter som forsvarer, kan idømmes foranstaltninger efter kriminallovens kapitel 11.

Vederlag for forsvareren m.v.

§ 331. En beskikket forsvarer, en beskikket udenretlig rådgiver for forsvareren og en beskikket stedlig medhjælper for forsvareren har krav på et passende salær og godtgørelse for udlæg. Vederlaget fastsættes af retten ved sagens afslutning.

Stk. 2. Udgifter til transport og overnatning m.v. afholdes kun i medfør af beskikkelsen, i det omfang udgifterne er godkendt af retten som nødvendige.

Stk. 3. Udgifterne til forsvaret afholdes af det offentlige efter § 480.

Stk. 4. De i stk. 1 nævnte personer må ikke modtage salær eller godtgørelse ud over de beløb, der er fastsat af retten. Er krav mod det offentlige på udgifter til transport og overnatning m.v. helt eller delvis frafaldet efter § 324, stk. 2, kan der dog træffes aftale mellem sigtede og forsvareren om, at sigtede skal betale sådanne udgifter, der ikke dækkes af det offentlige.

§ 332. Vederlag til en valgt forsvarer er det offentlige uvedkommende.

Stk. 2. Når det efter omstændighederne findes rimeligt, at sigtede selv har valgt en forsvarer, kan retten tilkende denne et beløb, som ikke kan overstige, hvad der ville være tilkendt en forsvarer, som var beskikket af retten. Beløbet afholdes af det offentlige efter § 480.

Kapitel 33

Forurettedes stilling

Bistand til forurettede

§ 333. I sager om overtrædelse af kriminallovens § 37 med hensyn til vold eller trussel herom eller §§ 74 og 77-81, § 84, stk. 1, § 86, stk. 1, jf. § 12, §§ 88 og 89, § 90, stk. 3, §§ 91, 92 og 112 beskikker retten efter anmodning fra den forurettede en bisidder til at støtte og vejlede den forurettede, medmindre lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter eller bisidderbistand må anses for åbenbart unødvendig. Er den forurettede under 15, år har den forurettede krav på beskikkelse af bisidder, hvis sagen vedrører en overtrædelse af kriminallovens §§ 74 og 77-81.

Stk. 2. Politiet vejleder forurettede om adgangen til bisidderbeskikkelse. Det skal fremgå af sagen, at der er givet sådan vejledning.

Stk. 3. Politiet indbringer den forurettedes anmodning om beskikkelse for retten.

Stk. 4. Bisidderen har krav på et passende vederlag og godtgørelse for udlæg. Udgifter til transport og overnatning m.v. afholdes kun, hvis udgifterne er godkendt af retten som nødvendige. Vederlaget fastsættes af retten ved sagens afslutning og afholdes af det offentlige.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om bisidderes opgaver og beføjelser.

Civile krav

§ 334. Retten kan under kriminalsagen tilkende den forurettede erstatning hos tiltalte for den skade, der er forvoldt ved forbrydelsen. Hvis den forurettede anmoder om det, skal politiet gøre kravet gældende under sagen. Hvis der ikke kan opnås forlig om erstatningen, skal erstatningsspørgsmålet afgøres under sagen, selv om tiltalte ikke findes skyldig i det forhold, som erstatningspåstanden vedrører. Afgørelsen om erstatning kan træffes før eller efter afgørelsen af skyldsspørgsmålet.

Stk. 2. I særlige tilfælde, hvor erstatningskravet angår tingskade og rejser vanskelige retlige eller bevismæssige spørgsmål, kan retten dog, efter forgæves at have søgt at mægle forlig, nægte at træffe afgørelse om erstatningskravet under kriminalsagen. Rettens afgørelse herom træffes ved beslutning, der skal begrundes. Afgørelsen kan kæres til landsretten. Hvis et civilt erstatningskrav ikke er afgjort under behandlingen af kriminalsagen, kan den forurettede anlægge en civil sag efter reglerne i afsnit III.

Stk. 3. Der skal så vidt muligt udarbejdes en opgørelse af kravet og fremlægges dokumentation herfor. Opgørelsen og dokumentationen forkyndes for tiltalte og indleveres til retten samtidig med anklageskriftet og bevisfortegnelsen, jf. §§ 441 og 443.

§ 335. Forurettedes civile krav mod gerningsmanden i anledning af en kriminalsag, der er undergivet privat påtale, forfølges på samme måde som kriminalsagen, jf. § 302.

Politiets vejledning om erstatning

§ 336. Politiet vejleder om adgangen til at gøre et civilt krav gældende under kriminalsagen, jf. § 334.

Stk. 2. Politiet vejleder desuden om adgangen til at ansøge om erstatning hos Erstatningsnævnet, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 3.

Stk. 3. Det skal fremgå af sagen, at der er givet vejledning efter stk. 1 og 2.

Kapitel 34

Almindelige bestemmelser om efterforskning og afhøringer

Anmeldelser af lovovertrædelser

§ 337. Anmeldelser af lovovertrædelser indgives til politiet.

Stk. 2. Politiet afviser en anmeldelse, hvis der ikke findes grundlag for at indlede efterforskning.

Stk. 3. Afvises anmeldelsen, underrettes de, der må antages at have rimelig interesse heri. Afgørelsen kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i § 65.

Iværksættelse og indstilling af efterforskning

§ 338. Politiet indleder efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at der er begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale.

Stk. 2. Efterforskningen har til formål at klarlægge, om betingelserne for at idømme foranstaltninger efter kriminalloven er til stede, og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Stk. 3. Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan beslutningen om at indstille efterforskningen træffes af politiet, hvis der ikke har været rejst sigtelse. Er sigtelse rejst, finder bestemmelserne i §§ 312 og 313 anvendelse. § 337, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Politirapporter

§ 339. Politiet skriver snarest rapport om afhøringer og andre efterforskningsskridt, medmindre oplysning herom foreligger på anden måde.

Forsvarerens rettigheder

§ 340. Forsvareren har adgang til at gøre sig bekendt med politiets materiale i sagen. I det omfang materialet uden ulempe kan kopieres, skal kopi sendes til forsvareren. Forsvareren må ikke uden politiets samtykke overlevere det modtagne materiale til sigtede eller andre.

Stk. 2. Forsvareren har adgang til at overvære politiets afhøringer af sigtede og ret til at stille yderligere spørgsmål. Efter anmodning skal forsvareren underrettes om tidspunktet for afhøringerne. Er den sigtede tilbageholdt, og er der truffet bestemmelse om isolation, jf. § 373, må den sigtede ikke afhøres, uden at forsvareren er til stede, medmindre både den sigtede og forsvareren giver samtykke hertil.

Stk. 3. Når en afhøring, en konfrontation, en fotoforevisning eller andet efterforskningsskridt af lignende betydning kan formodes at ville finde anvendelse som bevis under hovedforhandlingen, skal politiet forinden underrette forsvareren, således at forsvareren kan få lejlighed til at være til stede. Forsvareren har adgang til at stille forslag med hensyn til gennemførelsen af det pågældende efterforskningsskridt. Forsvarerens bemærkninger herom skal noteres i politirapporten. Har forsvareren ikke mulighed for at komme til stede, eller er det ikke muligt at underrette forsvareren, kan der kun foretages

efterforskningskridt, som ikke kan udsættes, og forsvareren skal uden ophold underrettes om det foretagne.

Stk. 4. Hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det nødvendigt, kan reglerne i stk. 1 og 3 fraviges, eller politiet kan give forsvareren pålæg om ikke at videregive de oplysninger, som er modtaget fra politiet. Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen.

Uenighed om efterforskningen

§ 341. Retten træffer ved uenighed afgørelse om lovligheden af politiets efterforskningskridt og om sigtedes og forsvarerens beføjelser, herunder om anmodninger fra forsvareren eller sigtede om foretagelsen af yderligere efterforskningskridt. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der efter anmodning skal begrundes.

§ 342. Bliver retten bekendt med, at en foranstaltning, der er påbegyndt af politiet i medfør af denne lov, og som kræver rettens godkendelse, ikke er forelagt retten inden udløbet af den herfor fastsatte frist, træffer retten, efter at have afkrævet politiet en redegørelse, afgørelse om, hvorvidt foranstaltningen skal opretholdes eller ophæves.

Retsmøder under efterforskningen

§ 343. Retsmøde afholdes, når der fremsættes anmodning om foranstaltninger, som kræver rettens medvirken.

Stk. 2. Retsmøde afholdes endvidere efter anmodning, når

- 1) det er nødvendigt for at sikre bevis, som det ellers må frygtes vil gå tabt, eller som ikke uden væsentlig ulempe eller forsinkelse vil kunne føres umiddelbart for den dømmende ret,
- 2) det må antages at være af betydning for efterforskningen,
- 3) det skønnes hensigtsmæssigt af hensyn til en offentlig interesse eller
- 4) sigtede er tilbageholdt i isolation, og sikring af bevis vil kunne få betydning for spørgsmålet om ophævelse af isolationen.

§ 344. Sigtede underrettes så vidt muligt om alle retsmøder og er berettiget til at overvære dem. Dette gælder ikke retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens forudgående beslutning om foretagelse af tvangsindgreb efter kapitlerne 36 og 37 samt §§ 417-427. Er sigtede tilbageholdt, kan politiet undlade at bringe den pågældende til stede i retten, hvis det vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder.

Stk. 2. Retten kan efter anmodning bestemme, at der ikke skal gives sigtede underretning om, at der afholdes et retsmøde, eller at sigtede skal være udelukket fra at overvære et retsmøde helt eller delvis, hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring undtagelsesvis gør det nødvendigt.

Stk. 3. Har sigtede været udelukket fra at overvære et retsmøde, skal retten, hvis sigtede er til stede, og ellers politiet snarest gøre sigtede bekendt med, hvad der er noteret i retsbogen. Hvis de særlige hensyn, som har begrundet udelukkelsen, fortsat er til stede, kan retten dog bestemme, at sigtede

ikke skal gøres bekendt hermed, ligesom retten kan pålægge forsvareren ikke at oplyse sigtede om, hvad der er sket i retsmødet. Pålægget kan udstrækkes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen.

Stk. 4. Retten kan pålægge sigtede at komme til et retsmøde. Er pålægget ikke givet i et tidligere retsmøde, meddeles det ved en skriftlig indkaldelse. Sigtede skal indkaldes med mindst aftens varsel. Retten kan dog fastsætte andet varsel eller pålægge sigtede at møde straks. Indkaldelsen skal indeholde oplysning om sigtelsen. Udebliver sigtede, kan den pågældende anholdes efter § 352.

§ 345. Forsvareren skal underrettes om alle retsmøder og er berettiget til at overvære dem. Er det ikke muligt at underrette forsvareren, kan der kun afholdes retsmøder, som ikke kan udsættes. For så vidt angår de i § 344, stk. 1, 2. pkt., nævnte retsmøder, kan reglen dog fraviges, hvis hensynet til fremmede magter, til statens sikkerhed eller til sagens opklaring eller tredjemand undtagelsesvis gør det nødvendigt. Afgørelsen træffes af retten efter anmodning fra politiet. Forsvareren må kun med rettens samtykke videregive oplysninger, der er modtaget i retsmøder, som sigtede har været udelukket fra at deltage i.

Stk. 2. Forsvareren er berettiget til at fremsætte bemærkninger og kort at få disse noteret i retsbogen. Retten bestemmer, på hvilket tidspunkt under retsmødet dette kan ske.

Afhøringer ved politiet

§ 346. Politiet kan foretage afhøringer, men kan ikke pålægge nogen at afgive forklaring. Der må ikke anvendes tvang for at få nogen til at udtale sig. Enhver har dog pligt til efter anmodning at oplyse navn, adresse og fødselsdato til politiet. Nægtelse heraf kan medføre bøde.

Stk. 2. Det væsentlige indhold af de afgivne forklaringer noteres i rapporterne. Særlig vigtige dele af forklaringerne gengives så vidt muligt med den afhørtes egne ord.

Stk. 3. Der skal gives den afhørte mulighed for at gøre sig bekendt med gengivelsen af forklaringen. Den afhørtes eventuelle rettelser og tilføjelser medtages. Den afhørte skal tilbydes at underskrive rapporten, men skal gøres bekendt med, at der ikke er pligt til at gøre dette. Det skal af rapporten fremgå, at disse regler er iagttaget.

Stk. 4. Optagelse på bånd eller lignende af forklaringer må kun finde sted, når den afhørte er gjort bekendt med det.

§ 347. Inden politiet afhører en sigtet, skal vedkommende udtrykkeligt gøres bekendt med sigtelsen og med, at vedkommende ikke er forpligtet til at udtale sig. Det skal af rapporten fremgå, at disse regler er iagttaget.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om, i hvilke tilfælde kommunen skal underrettes om og have adgang til at overvære afhøringen af sigtede under 18 år.

Stk. 3. Spørgsmål til en sigtet må ikke stilles således, at noget, der er benægtet eller ikke erkendt, forudsættes tilstået. Løfter, urigtige oplysninger eller trusler må ikke anvendes.

Stk. 4. Afhøringen må ikke forlænges alene for at opnå en tilståelse. Ved afhøringer, der ikke er ganske kortvarige, anføres i rapporten tidspunkterne for afhøringens begyndelse og afslutning.

Stk. 5. Sigtede må ikke spørge sin forsvarer eller andre til råds om den umiddelbare besvarelse af et stillet spørgsmål.

§ 348. Ved politiets afhøring af en person, der ikke er sigtet, finder bestemmelserne i § 147, stk. 1, § 154 og § 156, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

Afhøringer i retten

§ 349. Ved afhøringer i retten finder § 346, stk. 2-4, og § 347 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Ved afhøring af sigtede finder § 155, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

Kapitel 35

Anholdelse og tilbageholdelse

Anholdelse

Anholdelsesbetingelser

§ 350. Politiet kan anholde en person, der med rimelig grund mistænkes for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, såfremt anholdelse må anses for nødvendig for at hindre yderligere overtrædelser, for at sikre personens foreløbige tilstedeværelse eller for at hindre personens kontakt med andre.

Stk. 2. Samme beføjelse har enhver, der træffer nogen under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale. Den anholdte skal snarest muligt overgives til politiet med oplysning om tidspunktet og grundlaget for anholdelsen.

Stk. 3. Ved opløb, hvor der udøves eller trues med vold på person eller gods, og hvor den eller de skyldige ikke med sikkerhed kan udpeges, kan politiet anholde enhver tilstedeværende, som kan mistænkes for deltagelse i ulovlighederne. Det samme gælder ved slagsmål, hvori flere personer har deltaget, hvis slagsmålet har haft drab eller betydelig legemsbeskadigelse til følge.

§ 351. Den, der med rimelig grund mistænkes for overtrædelse af vilkår, som er fastsat i en dom til tilsyn, behandling eller anbringelse eller i en afgørelse om prøveløsladelse, prøvedskrivning eller betinget benådning, kan anholdes af politiet, hvis det er nødvendigt på denne måde at sikre mistænktens foreløbige tilstedeværelse.

Stk. 2. Det samme gælder ved tilsidesættelse af forskrifter, der er meddelt i forbindelse med dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge eller forholdsregler, der er fastsat i medfør af § 361.

§ 352. Udebliver sigtede trods lovlig indkaldelse, kan retten bestemme, at sigtede skal anholdes, hvis det i indkaldelsen eller under et retsmøde er tilkendegivet, at vedkommende skal møde personligt og i udeblivelsestilfælde må vente at blive anholdt.

Stk. 2. Tilbageholdelsen må ikke udstrækkes længere end nødvendigt og kan ikke overstige 24 timer.

§ 353. Anholdelse må ikke foretages, hvis frihedsberøvelse efter sagens art eller omstændighederne i øvrigt ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

§ 354. Intet landstingsmedlem kan anholdes eller underkastes anden frihedsberøvelse af nogen art uden Landstingets samtykke, medmindre medlemmet er grebet på fersk gerning.

Fremgangsmåden ved anholdelse

§ 355. Anholdelsen skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Stk. 2. Politiet skal snarest muligt i et sprog, som den pågældende forstår, gøre den anholdte bekendt med sigtelsen og tidspunktet for anholdelsen. Det skal fremgå af rapporten, at denne regel er fulgt.

Stk. 3. Politiet kan under iagttagelse af § 403, stk. 3, § 406 og § 407 foretage besigtigelse og undersøgelse af den anholdtes legeme og tøj med henblik på at fratage vedkommende genstande, som kan benyttes til vold eller undvigelse, eller som i øvrigt kan medføre fare for den anholdte eller andre. Politiet kan tage sådanne effekter og penge, der findes hos den anholdte, i bevaring.

Stk. 4. Under anholdelsen er den pågældende i øvrigt ikke undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end anholdelsens formål og ordenshensyn gør nødvendigt.

Stk. 5. Efter anmodning fra politiet kan beslutning om anholdelse træffes af retten.

Løsladelse

§ 356. Enhver, der anholdes, skal løslades, så snart begrundelsen for anholdelse ikke længere er til stede. Tidspunktet for løsladelsen skal fremgå af rapporten.

Fremstilling i retten

§ 357. Inden 24 timer efter anholdelsen skal den anholdte, der ikke forinden er løsladt, fremstilles i retten. Tidspunktet for anholdelsen og for fremstillingen i retten anføres i retsbogen.

Stk. 2. Hvis der i den retskreds, hvor sigtede opholder sig, ikke er nogen dommer, der kan afholde et retsmøde inden for 24 timer efter anholdelsen, skal den sigtede inden for fristen fremstilles for en anden kredsret under anvendelse af fjernkommunikation, jf. §§ 128 og 163. Kan et retsmøde ikke holdes inden for 24 timer efter anholdelsen, fordi den sigtede, når denne er pågrebet uden for det sted, hvor retten har sit sæde, ikke kan bringes til stede inden fristens udløb, skal den sigtede inden for fristen fremstilles for kredsretten under anvendelse af fjernkommunikation eller, hvis dette ikke er muligt, for en anden kredsret under anvendelse af fjernkommunikation, jf. §§ 128 og 163.

Stk. 3. Kan der ikke inden 24 timer holdes et retsmøde som angivet i stk. 2, skal fremstilling ske snarest muligt, og senest 24 timer efter at hindringen for fremstillingen er bortfaldet. I retsbogen noteres oplysning om de forhold, der har hindret den rettidige fremstilling. Anholdelse kan dog ikke opretholdes ud over 24 timer fra dens iværksættelse, medmindre betingelserne for opretholdt anholdelse eller tilbageholdelse, jf. § 358, stk. 1, § 359 og § 360 efter politiets vurdering er til stede.

Opretholdt anholdelse

§ 358. Har anholdelse fundet sted for en lovovertrædelse, for hvilken tilbageholdelse ikke er udelukket, eller i medfør

af § 351, og findes anholdte ikke at kunne løslades straks, kan retten, når den på grund af de foreliggende oplysningers utilstrækkelighed eller af anden grund ikke finder straks at kunne tage stilling til spørgsmålet om tilbageholdelse, beslutte, at sigtede foreløbig skal forblive anholdt. I beslutningen anføres de omstændigheder, der begrundes, at anholdelse opretholdes. Under den opretholdt anholdelse finder § 361 tilsvarende anvendelse. Sigtede skal have lejlighed til at angive eventuelle oplysninger, som denne ønsker tilvejebragt.

Stk. 2. Den, som har fået anholdelsen opretholdt, skal, hvis vedkommende ikke forinden er løsladt, på ny fremstilles i retten, der senest 3 gange 24 timer efter afslutningen af det første retsmøde træffer bestemmelse om, hvorvidt anholdte skal løslades eller tilbageholdes eller undergives forholdsregler efter § 361.

Tilbageholdelse

Betingelser for tilbageholdelse

§ 359. En sigtet kan tilbageholdes,

- 1) når der er begrundet mistanke om, at sigtede har begået
  - a) en grov lovovertrædelse eller
  - b) en række ikke tidligere pådømte lovovertrædelser, der efter loven kan medføre anstaltsanbringelse, og
- 2) der samtidig
  - a) efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil unddrage sig forfølgningen eller fuldbyrdelsen,
  - b) efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at frygte, at sigtede på fri fod vil begå ny lovovertrædelse af den foran nævnte beskaffenhed, eller
  - c) efter sagens omstændigheder er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre.

Stk. 2. En sigtet kan endvidere tilbageholdes, når der foreligger en særlig bestyrket mistanke om, at sigtede har begået en lovovertrædelse af en sådan særlig grovhed, at hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.

Stk. 3. Tilbageholdelse kan ikke anvendes, hvis lovovertrædelsen kun kan ventes at ville medføre bøde, eller hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens karakter og grovhed og den foranstaltning, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

§ 360. Er der begrundet mistanke om, at en person har overtrådt vilkår, som er fastsat i en dom til tilsyn eller i en afgørelse om prøveløsladelse eller prøveudskrivning eller betinget benådning, kan personen tilbageholdes, hvis retten finder, at overtrædelsen er af en sådan karakter, at der er spørgsmål om anbringelse i egnet hjem, institution eller hospital eller indsættelse i anstalt.

Mindre indgribende forholdsregler

§ 361. Er betingelserne for tilbageholdelse til stede, men kan tilbageholdelsens formål opnås ved mindre indgribende

forholdsregler, træffer retten med sigtedes samtykke afgørelse herom. Retten kan dog undtagelsesvis træffe afgørelse herom uden sigtedes samtykke.

Stk. 2. Retten kan som mindre indgribende forholdsregler træffe afgørelse om, at sigtede skal

- 1) undergive sig et nærmere fastsat tilsyn,
- 2) overholde særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, anvendelse af fritid og kontakt med bestemte personer,
- 3) tage ophold i egnet hjem eller institution,
- 4) undergive sig psykiatrisk behandling eller afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika el.lign., om nødvendigt på hospital eller særlig institution,
- 5) møde op hos politiet eller hos andre på nærmere angivne tidspunkter,
- 6) deponere pas eller andre legitimationspapirer hos politiet eller andre,
- 7) stille et af retten fastsat beløb til sikkerhed for sin tilstedeværelse ved retsmøde og ved fuldbyrdelsen af en eventuel dom eller
- 8) overholde andre af retten fastsatte vilkår.

Stk. 3. Hvis sigtede unddrager sig møde i retten eller fuldbyrdelse af dommen, kan retten, efter at der så vidt muligt er givet dem, afgørelsen vedrører, lejlighed til at udtale sig, bestemme, at et beløb, der er stillet til sikkerhed, tilfalder statskassen. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes. Retten kan dog bestemme, at den forurettedes erstatningskrav kan dækkes af beløbet. Retten kan under særlige omstændigheder i indtil 6 måneder efter afgørelsen beslutte, at et beløb, der er tilfaldet statskassen, helt eller delvis skal tilbagebetales.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om meddelelse af tilladelse til udgang m.v. til personer, der er anbragt i institution eller hospital m.v. i medfør af stk. 2, nr. 3 eller 4, når der ikke i øvrigt er taget stilling hertil. Justitsministeren kan i den forbindelse fastsætte, at afgørelser, der træffes i medfør af disse regler, ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Sagens behandling i retten og sigtedes tilstedeværelse

§ 362. Retten afgør efter anmodning fra politiet, om sigtede skal tilbageholdes eller undergives forholdsregler, der træder i stedet herfor, jf. §§ 359-361. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes. Sigtede har krav på at få beskikket en forsvarer, jf. § 321, stk. 1, nr. 1.

Stk. 2. Sigtede skal afhøres i retten om sigtelsen og have lejlighed til at udtale sig, inden afgørelsen træffes, medmindre sigtede ikke er til stede i Grønland eller retten finder, at fremstillingen af særlige grunde må anses for nytteløs eller skadelig for sigtede.

Stk. 3. Er beslutning truffet om tilbageholdelse eller forholdsregler, der træder i stedet herfor, uden at sigtede har haft lejlighed til at udtale sig i retten, jf. stk. 2, skal sigtede fremstilles i retten, inden 24 timer efter at sigtede er bragt her til landet eller hindringen for sigtedes fremstilling er ophørt.

Stk. 4. Retten kan til enhver tid omgøre en beslutning om tilbageholdelse eller forholdsregler, der træder i stedet herfor.

Afgørelse om tilbageholdelse m.v.

§ 363. Træffer retten beslutning om tilbageholdelse eller forholdsregler, der træder i stedet herfor, skal retten anføre i denne, hvilke bestemmelser om tilbageholdelse retten har anvendt, og hvilke konkrete omstændigheder i sagen der har ført til afgørelsen.

Stk. 2. Er sigtede til stede i retsmødet, skal vedkommende straks gøres bekendt med indholdet af beslutningen, jf. stk. 1, og vejledes om sin adgang til at kære afgørelsen og om fristen for kære.

Stk. 3. Er sigtede ikke til stede i retsmødet, skal vedkommende snarest muligt have samme underretning og vejledning som efter stk. 2.

Stk. 4. Udskrift af en beslutning om tilbageholdelse udlæres efter anmodning snarest muligt til den pågældende.

Frist for tilbageholdelse m.v. og fristforlængelse

§ 364. Bortset fra tilfælde, hvor sigtede ikke er til stede i Grønland, fastsætter retten i beslutningen en frist for tilbageholdelsens eller forholdsreglens længde. Fristen skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger.

Stk. 2. Retten kan forlænge fristen, men højst med 4 uger ad gangen. Forlængelsen sker ved en beslutning, der skal begrundes, medmindre sigtede erklærer sig indforstået med forlængelsen.

Stk. 3. Fremstilling af en sigtet, der er tilbageholdt eller undergivet anden frihedsberøvende forholdsregel, kan dog undlades, når vedkommende giver afkald derpå eller retten finder, at fremstillingen vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder.

Kære af fristforlængelse

§ 365. Kæres en beslutning om fristforlængelse, jf. § 364, stk. 2, hvorved tilbageholdelse eller anden frihedsberøvende forholdsregel udstrækkes ud over 3 måneder, skal kæremålet efter anmodning behandles mundtligt.

Stk. 2. Den højere ret kan beslutte, at den mundtlige behandling af kæremålet skal foregå ved anvendelse af fjernkommunikation, jf. § 163, når en sådan fremgangsmåde må anses for nødvendig for at undgå uforholdsmæssige vanskeligheder.

Stk. 3. Når kæremål én gang er blevet behandlet efter 1. eller 2. pkt., afgør den højere ret, om en senere anmodning om mundtlig behandling skal imødekommes. Bestemmelsen i § 364, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Ophør af tilbageholdelse m.v.

§ 366. Når betingelserne for tilbageholdelse eller forholdsregler, der træder i stedet herfor, ikke længere er til stede, skal tilbageholdelsen eller de nævnte forholdsregler ophæves, om nødvendigt ved rettens beslutning. Retten kan træffe beslutning herom uden anmodning. Rettens beslutning skal begrundes.

Stk. 2. Finder retten, at efterforskningen ikke gennemføres med tilstrækkelig hurtighed, og at fortsat tilbageholdelse eller anden forholdsregel ikke er rimelig, skal retten ophæve den. Retten kan træffe beslutning herom uden anmodning. Rettens beslutning skal begrundes.

Tilbageholdelse m.v. under hovedforhandlingen

§ 367. Når den frist, der er fastsat efter § 364, stk. 1 eller 2, udløber, efter at hovedforhandlingen er begyndt, fortsætter tilbageholdelsen eller forholdsregler, der træder i stedet herfor, uden yderligere forlængelser, indtil der er afsagt dom i sagen.

Stk. 2. Tiltalte kan efter udløbet af den før hovedforhandlingen fastsatte frist anmode retten om at ophæve tilbageholdelsen eller forholdsregler, der træder i stedet herfor, efter § 362, stk. 4, eller § 366, og retten skal i givet fald træffe afgørelse herom inden 7 dage. Hvis retten ikke imødekommer anmodningen, kan tiltalte tidligst 14 dage efter rettens afgørelse fremsætte en ny anmodning.

Stk. 3. Hvis der er spørgsmål om tilbageholdelse efter § 359, stk. 2, træffes afgørelsen om eventuel ophævelse af en dommer, som ikke deltager i hovedforhandlingen, jf. § 50, stk. 2, medmindre en af betingelserne i § 50, stk. 2, 2. pkt., er opfyldt. Tiltaltes anmodning kan efter rettens bestemmelse behandles på skriftligt grundlag, hvis afgørelsen træffes af en dommer, som ikke deltager i hovedforhandlingen.

Tilbageholdelse m.v. efter domsafsigelsen

§ 368. Beslutning om tilbageholdelse eller anden forholdsregel har kun virkning, indtil dommen er afsagt.

Stk. 2. Efter at dommen er afsagt, beslutter retten efter anmodning fra politiet, om tiltalte skal tilbageholdes, eller om der skal træffes forholdsregler, der træder i stedet herfor, under en eventuel anke eller indtil dommens iværksættelse. Finder retten ikke grundlag for tilbageholdelse eller forholdsregler, der træder i stedet herfor, kan retten dog efter politiets anmodning træffe beslutning om tilbageholdelse eller de nævnte forholdsregler, indtil højere ret har afgjort spørgsmålet herom. En beslutning som nævnt i 2. pkt. kan kun træffes, hvis tiltalte har været tilbageholdt eller der har været truffet forholdsregler, der træder i stedet herfor, indtil dommen. §§ 359, 361, 362, 363 og 366 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Hvis dommen ankes, træffes senere beslutninger om tilbageholdelse eller forholdsregler, der træder i stedet herfor, af den højere ret. § 359, § 361, § 362, stk. 1 og 4, § 363, § 364, stk. 1 og 2, og § 366 finder tilsvarende anvendelse.

§ 369. Intet landstingsmedlem kan tilbageholdes uden Landstingets samtykke, medmindre medlemmet er grebet på fersk gerning.

Anbringelse af tilbageholdte

§ 370. Tilbageholdte anbringes i en detention eller i en anstalt, medmindre retten har truffet beslutning om mindre indgribende forholdsregler efter § 361 eller anbringelse på en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark efter § 371.

Stk. 2. Den tilbageholdte anbringes så vidt muligt på det sted, hvor kriminalsagen behandles.

Stk. 3. Anbringelse uden for en detention eller en anstalt kan ske af helbredsmæssige grunde.

Tilbageholdelse på en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark

§ 371. Retten kan træffe afgørelse om, at en tilbageholdt skal anbringes på en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, når der er begrundet mistanke om, at den tilbageholdte har begået drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i kriminallovens § 98 nævnte art, voldtægt eller anden alvorlig seksualforbrydelse eller brandstiftelse eller forsøg på en af de nævnte forbrydelser, og når

- 1) der efter det om tilbageholdtes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at tilbageholdte på grund af psykisk abnormitet er uegnet til mindre indgribende forholdsregler efter § 361 eller anbringelse efter § 370 eller
- 2) der efter det om tilbageholdtes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at mindre indgribende forholdsregler efter § 361 eller anbringelse efter § 370 ikke giver den fornødne sikkerhed.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om meddelelse af tilladelse til udgang m.v. til personer, der er tilbageholdt på en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, når der ikke i øvrigt er taget stilling hertil. Justitsministeren kan i den forbindelse fastsætte, at afgørelser, der træffes i medfør af disse regler, ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Afgørelse om tilbageholdelse på en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark

§ 372. Rettens afgørelse om anbringelse efter § 371 træffes ved særskilt beslutning herom. Træffer retten afgørelse om anbringelse efter § 371, skal retten i beslutningen anføre de konkrete omstændigheder, hvorpå det støttes, at betingelserne i § 371 er opfyldt.

Stk. 2. Retten fastsætter i beslutningen en frist for anbringelsens længde. Fristen skal være så kort som muligt og må ikke overstige den frist for tilbageholdelse, der er fastsat efter § 364, stk. 1 eller 2. § 363, stk. 2-4, § 364, stk. 2 og 3, og §§ 365, 366 og 368 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Justitsministeren kan ved bekendtgørelse ophæve §§ 371 og 372.

Tilbageholdelse i isolation

§ 373. Retten kan efter anmodning fra politiet bestemme, at en tilbageholdt skal udelukkes fra fællesskab med de øvrige indsatte (isolation), hvis

- 1) tilbageholdelsen er besluttet i medfør af § 359, stk. 1, nr. 2, litra c, og
- 2) der er bestemte grunde til at antage, at tilbageholdelsen i sig selv ikke er tilstrækkelig til at hindre den tilbageholdte i at vanskeliggøre forfølgningen i sagen, herunder ved gennem andre indsatte at påvirke medsigtede eller ved trusler eller på anden lignende måde at påvirke andre.

Proportionalitetskrav m.v. vedrørende isolation

§ 374. Isolation må kun iværksættes eller fortsættes, hvis

- 1) formålet hermed ikke kan tilgodeses ved mindre indgribende forholdsregler, herunder ved at anbringe den tilbageholdte et andet sted end bestemte andre indsatte eller

på anden måde afskære den tilbageholdte fra samvær med sådanne indsatte eller ved at etablere brevkontrol, besøgskontrol eller besøgsforbud,

- 2) indgrebet, herunder den særlige belastning, som indgrebet kan medføre på grund af den tilbageholdtes unge alder, fysiske eller psykiske svagelighed eller personlige forhold i øvrigt, ikke står i misforhold til sagens karakter og grovhed og den foranstaltning, som kan ventes, hvis den tilbageholdte findes skyldig og
- 3) efterforskningen gennemføres med den særlige hurtighed, som er nødvendig ved tilbageholdelse i isolation, herunder ved benyttelse af mulighederne for bevissikring efter § 343.

Maksimal varighed af isolation

§ 375. Isolation må ikke finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 8 uger, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Hvis sigtelsen angår en særlig grov lovovertrædelse og den tilbageholdte er fyldt 18 år, må isolation ikke finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 3 måneder. Retten kan dog undtagelsesvis tillade, at en isolation udstrækkes ud over 3 måneder, hvis afgørende hensyn til forfølgningen gør fortsat isolation nødvendig, uanset den tid den tilbageholdte hidtil har været isoleret.

Afgørelse om isolation

§ 376. Rettens afgørelse om isolation træffes ved særskilt beslutning herom. Træffer retten bestemmelse om isolation, skal retten i beslutningen anføre de konkrete omstændigheder, hvorpå det støttes, at betingelserne i §§ 373-375 for isolation eller fortsat isolation er opfyldt.

Stk. 2. Ved rettens afgørelse om isolation finder reglerne i § 362, stk. 2-4, og §§ 363, 364, 366 og 368 i øvrigt tilsvarende anvendelse. Ved iværksættelse af isolation må den første frist for indgrebet længde dog ikke overstige 2 uger. Hvis den tilbageholdte er under 18 år, kan fristen for isolation højst forlænges med 2 uger ad gangen.

Kæremål om isolation

§ 377. Udstrækkes en isolation ud over 8 uger, skal kæremål herom efter anmodning behandles mundtligt. Stadfæstes afgørelsen om isolation, skal senere kæremål om fortsat isolation efter anmodning ligeledes behandles mundtligt, hvis isolationen ved den påkærede beslutning udstrækkes ud over 8 uger fra den seneste mundtlige behandling af kæremål om forlængelse af isolation. Hvis den højere ret finder, at behandling efter 1. eller 2. pkt. vil være forbundet med uforholdsmæssige vanskeligheder, kan den dog beslutte at behandle kæremålet således, at sigtede, forsvareren og politiet kan udtale sig under og overvære behandlingen af sagen ved anvendelse af fjernkommunikation, jf. § 163. I andre tilfælde end dem, der er omfattet af 1. eller 2. pkt. afgør den højere ret, om en anmodning om mundtlig behandling skal imødekommes. Bestemmelsen i § 364, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Forholdene under tilbageholdelsen

§ 378. Den tilbageholdte må ikke holdes afsondret fra andre mennesker eller i øvrigt undergives indskrænkninger i videre

omfang, end hensynet til opretholdelse af orden og sikkerhed på tilbageholdelsesstedet gør det nødvendigt.

Besøg og udgangstilladelse

§ 379. Politiet kan af hensyn til tilbageholdelsens formål modsætte sig, at den tilbageholdte modtager besøg, eller forlange, at besøg finder sted under kontrol. Nægter politiet besøg, skal den tilbageholdte underrettes herom, medmindre retten af hensyn til efterforskningen bestemmer andet. Den tilbageholdte kan kræve, at politiets afslag på besøg eller krav om kontrol forelægges retten til afgørelse. Den tilbageholdte har altid ret til ukontrolleret besøg af sin forsvarer.

Stk. 2. Institutionens ledelse kan med politiets samtykke give en tilbageholdt udgangstilladelse for et kortere tidsrum.

Brevkontrol

§ 380. Politiet kan gennemse breve til eller fra en tilbageholdt inden modtagelsen eller afsendelsen. Politiet skal snarest muligt udlevere eller sende brevene, medmindre indholdet vil kunne være til skade for efterforskningen eller opretholdelse af orden og sikkerhed på tilbageholdelsesstedet. Tilbageholdes et brev, skal spørgsmålet, om hvorvidt tilbageholdelsen bør opretholdes, straks forelægges retten til afgørelse. Opretholdes tilbageholdelsen, skal afsenderen straks underrettes, medmindre retten af hensyn til efterforskningen træffer anden bestemmelse. En tilbageholdt har ret til ukontrolleret brevveksling med retten, forsvareren, justitsministeren, direktøren for kriminalforsorgen, Folketingets Ombudsmand og Landstingets Ombudsmand. Justitsministeren kan fastsætte regler om tilbageholdtes ret til at afsende lukkede breve til andre offentlige myndigheder eller enkeltpersoner.

Domstolskontrol med andre rettighedsbegrænsninger

§ 381. Såfremt politiet bestemmer, at der af hensyn til tilbageholdelsens formål skal foretages andre begrænsninger i en tilbageholdts rettigheder, kan den tilbageholdte forlange spørgsmålet om opretholdelsen af begrænsningerne forelagt retten til afgørelse.

Stk. 2. Klager over behandlingen under tilbageholdelsen kan indgives til retten.

Efterforskning mod tilbageholdte

§ 382. Hverken kriminalforsorgens personale, øvrige tilbageholdte eller frihedsberøvede eller andre, der ikke er polititjenestemænd, må benyttes til at efterforske mod tilbageholdte.

Administrative bestemmelser

§ 383. Justitsministeren eller den, justitsministeren bemyndiger dertil, fastsætter nærmere regler om behandlingen af tilbageholdte, herunder for tilbageholdte, der er isoleret, og tilbageholdte, der er anbragt i politiets detentioner.

Kapitel 36

Indgreb i meddelelshemmeligheden, observation, legemsindgreb og ransagning

Indgreb i meddelelshemmeligheden og observation

Brevåbning og brevstandsning

§ 384. Efter anmodning fra politiet kan retten ved en beslutning, der skal begrundes, bestemme, at breve og andre forsendelser skal overgives til politiet, som kan tilbageholde, åbne og gøre sig bekendt med indholdet heraf (brevåbning), hvis

- 1) der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt,
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 3) efterforskningen angår en særlig grov lovovertrædelse eller børnepornografi.

Stk. 2. Politiet kan tage kopier af de forsendelser m.v., som er nævnt i stk. 1, i samme omfang som politiet er berettiget til at gøre sig bekendt med indholdet heraf.

Stk. 3. Efter anmodning fra politiet kan retten bestemme, at breve og andre forsendelser til eller fra sigtede skal overgives til politiet, som kan tilbageholde, åbne og gøre sig bekendt med indholdet heraf, hvis der foreligger en særlig bestyrket mistanke om, at der i forsendelsen findes genstande, som bør konfiskeres, eller som ved en forbrydelse er frataget nogen, som kan kræve dem tilbage. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 4. Forsendelser, der har været tilbageholdt med henblik på brevåbning, jf. stk. 1, skal snarest muligt sendes videre til den angivne modtager. Ønsker politiet at standse den videre forsendelse, skal anmodning om brevstandsning indgives til retten inden 48 timer efter tilbageholdelsens iværksættelse. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse.

Telefonaflytning

§ 385. Efter anmodning fra politiet kan retten ved en beslutning, der skal begrundes, bestemme, at der skal gives politiet adgang til at aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation (telefonaflytning) til og fra bestemte telefoner inden for et nærmere angivet tidsrum, hvis

- 1) der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser til eller fra en mistænkt,
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 3) efterforskningen angår en særlig grov lovovertrædelse, fredskrænkelser eller børnepornografi.

Stk. 2. Politiet kan optage de samtaler m.v., som er nævnt i stk. 1, i samme omfang som politiet er berettiget til at gøre sig bekendt med indholdet heraf.

Teleoplysning

§ 386. Efter anmodning fra politiet kan retten ved en beslutning, der skal begrundes, bestemme, at politiet skal gives adgang til inden for et nærmere angivet tidsrum at indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes eller har været sat i forbin-

delse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (teleoplysning), hvis

- 1) der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser til eller fra en mistænkt,
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 3) efterforskningen angår en særlig grov lovovertrædelse, fredskrænkelser eller børnepornografi.

Udvidet teleoplysning

§ 387. Efter anmodning fra politiet kan retten ved en beslutning, der skal begrundes, bestemme, at politiet skal gives adgang til inden for et nærmere angivet tidsrum at indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes eller har været sat i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (udvidet teleoplysning), hvis

- 1) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 2) efterforskningen angår en særlig grov lovovertrædelse, som har medført eller som kan medføre fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier.

Rumaflytning

§ 388. Efter anmodning fra politiet kan retten ved en beslutning, der skal begrundes, bestemme, at politiet kan aflytte andre samtaler eller udtalelser end de i § 385 nævnte ved hjælp af et apparat (rumaflytning), hvis

- 1) der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser til eller fra en mistænkt,
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 3) efterforskningen angår en særlig grov lovovertrædelse, som har medført eller som kan medføre fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier.

Stk. 2. Politiet kan optage de samtaler m.v., som er nævnt i stk. 1, i samme omfang som politiet er berettiget til at gøre sig bekendt med indholdet heraf.

Proportionalitetskrav m.v.

§ 389. Der må ikke foretages indgreb i meddelelseshemmeligheden, hvis det efter indgrebets formål, sagens karakter og grovhed og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den eller de personer, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

§ 390. Telefonaflytning, anden aflytning, brevåbning og brevstandsning må ikke foretages med hensyn til den mistænktes forbindelse med personer, som efter reglerne i § 143 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne.

Retten beslutning

§ 391. Retten anfører i sin beslutning de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvor-

på det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Beslutningen kan til enhver tid omgøres.

Stk. 2. Retten fastsætter i beslutningen det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages. Dette tidsrum skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Retten kan efter politiets anmodning forlænge tidsrummet, men højst med 4 uger ad gangen.

Stk. 3. Såfremt indgrebets formål ville forspildes, hvis rettens beslutning skulle afventes, kan politiet beslutte at foretage indgrebet. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten. Retten beslutter, om indgrebet kan godkendes, samt om det kan opretholdes, og i bekræftende fald for hvilket tidsrum, jf. stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 2. Rettens beslutning skal begrundes. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten orientere Justitsministeriet herom.

Forsvarerbeskikkelse m.v.

§ 392. Inden retten afgør, om indgreb i meddelelseshemmeligheden kan ske, skal der beskikkes en forsvarer for den, som indgrebet vedrører, og forsvareren skal have lejlighed til at udtale sig.

Stk. 2. En forsvarer, som er beskikket efter stk. 1, skal underrettes om alle retsmøder i sagen og er berettiget til at overvære disse og til at gøre sig bekendt med det materiale, som politiet har tilvejebragt. Forsvareren er endvidere berettiget til at få udleveret en genpart af materialet. Finder politiet, at materialet er af særlig fortrolig karakter, og at genpart heraf derfor ikke bør udleveres, skal spørgsmålet herom efter anmodning fra forsvareren af politiet indbringes for retten til afgørelse. Forsvareren må ikke give de modtagne oplysninger videre til andre eller uden politiets samtykke sætte sig i forbindelse med den, som indgrebet retter sig imod. Den beskikkede forsvarer skal møde personligt.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at den beskikkede forsvarer ikke senere under sagen kan virke som forsvarer for nogen sigtet.

Stk. 4. Angår efterforskningen en overtrædelse af kriminallovens kapitel 7 eller 8, behandles sagen af Retten i Grønland, og forsvareren beskikkes fra en særlig kreds af forsvarere, som er nævnt i 3. pkt. Rettens beslutning om, at forsvareren ikke skal beskikkes fra denne særlige kreds, kan påkæres til højere ret. Justitsministeren antager for Grønland en eller flere forsvarere, der kan beskikkes i de i 1. pkt. nævnte sager. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om de pågældende forsvareres vagtordninger, om vederlag for at stå til rådighed og om sikkerhedsmæssige spørgsmål, herunder om godkendelse af sekretærhjælp.

Bistand til politiet

§ 393. Postvirksomheder og udbydere af telenet og teletjenester skal bistå politiet med at gennemføre indgreb i meddelelseshemmeligheden, herunder ved at etablere aflytning af telefonsamtaler m.v., ved at give de i §§ 386 og 387 nævnte oplysninger samt ved at tilbageholde og udlevere forsendelser m.v.

Stk. 2. Uden for de i §§ 386 og 387 nævnte tilfælde kan retten efter anmodning fra politiet med samtykke fra indeha-

veren af en telefon eller andet kommunikationsapparat give de i stk. 1 nævnte selskaber m.v. pålæg om at oplyse, hvilke andre apparater der sættes i forbindelse med det pågældende apparat.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 150, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse på den, som uden lovlig grund undlader at yde den bistand, som er nævnt i stk. 1, eller at efterkomme et pålæg, som er givet efter stk. 2.

Stk. 4. Udbydere af telenet og teletjenester skal foretage registrering og opbevaring i 1 år af oplysninger om teletrafik til brug for efterforskning og forfølgning af lovovertrædelser. Justitsministeren fastsætter nærmere regler for denne registrering og opbevaring.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte regler om telenet- og teletjenesteudbyderes praktiske bistand til politiet i forbindelse med indgreb i meddelelshemmeligheden.

Stk. 6. Overtrædelse af stk. 4, 1. pkt., kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallovens kapitel 5.

Stk. 7. I forskrifter, der er fastsat i medfør af stk. 4, 2. pkt., og stk. 5, kan det fastsættes, at overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelse begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallovens kapitel 5.

Stk. 8. Justitsministeren kan fastsætte regler om økonomisk godtgørelse for bistand til politiet til gennemførelse af indgreb i meddelelshemmeligheden.

Hastesikring af elektroniske data

§ 394. Som led i en efterforskning, hvor elektronisk bevismateriale kan være af betydning, kan politiet meddele udbydere af telenet eller teletjenester pålæg om at foretage hastesikring af elektroniske data, herunder trafikdata.

Stk. 2. Et pålæg om hastesikring i medfør af stk. 1 kan alene omfatte elektroniske data, som opbevares på det tidspunkt, hvor pålægget meddeles. I pålægget anføres, hvilke data der skal sikres, og i hvilket tidsrum de skal sikres (sikringsperioden). Pålægget skal afgrænses til alene at omfatte de data, der skønnes nødvendige for efterforskningen, og sikringsperioden skal være så kort som mulig og kan ikke overstige 90 dage. Et pålæg kan ikke forlænges.

Stk. 3. Det påhviler udbydere af telenet eller teletjenester som led i sikring efter stk. 1 uden ugrundet ophold at videregive trafikdata om andre telenet- eller teletjenesteudbydere, hvis net eller tjenester har været anvendt i forbindelse med den elektroniske kommunikation, som kan være af betydning for efterforskningen.

Stk. 4. Overtrædelse af stk. 1 og 3 kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallovens kapitel 5.

Forsvarerens deltagelse i brevåbning m.m.

§ 395. Den forsvarer, der er beskikket efter § 392, kan forlange at overvære åbningen af breve og andre lukkede for-

sendelser. Dette gælder dog ikke, hvis åbningen ikke kan udsættes.

Underretning

§ 396. Efter afslutningen af et indgreb i meddelelshemmeligheden skal der gives underretning om indgrebet, jf. dog stk. 4. Har den person, til hvem underretning efter stk. 2 skal gives, været mistænkt i sagen, skal der også gives underretning herom og om, hvilken lovovertrædelse mistanken har angået.

Stk. 2. Underretningen gives

- 1) ved telefonaflytning og teleoplysning til indehaveren af den pågældende telefon,
- 2) ved rumaflytning til den, der har rådighed over det sted eller det lokale, hvor samtalen er afholdt eller udtalelsen fremsat, og
- 3) ved brevåbning og brevstandsning til afsenderen eller modtageren af forsendelsen.

Stk. 3. Underretningen gives af den ret, som har truffet afgørelse efter § 391. Underretningen gives snarest muligt, hvis politiet ikke senest 14 dage efter udløbet af det tidsrum, for hvilket indgrebet har været tilladt, har anmodet om undladelse af eller udsættelse med underretning, jf. stk. 4. Genpart af underretningen skal sendes til den forsvarer, der er beskikket efter § 392.

Stk. 4. Vil underretning som nævnt i stk. 1-3 være til skade for efterforskningen, eller taler omstændighederne i øvrigt imod underretning, kan retten efter anmodning fra politiet beslutte, at underretning skal undlades eller udsættes i et nærmere fastsat tidsrum, der kan forlænges ved senere beslutning. Rettens beslutning skal begrundes. Den forsvarer, der er beskikket efter § 391, skal have lejlighed til at udtale sig, inden retten træffer afgørelse herom.

Stk. 5. Efter afslutningen af et indgreb i meddelelshemmeligheden i form af udvidet teleoplysning skal der ikke gives underretning om indgrebet til indehaverne af de pågældende telefoner.

Tilfældighedsfund

§ 397. Får politiet ved et indgreb i meddelelshemmeligheden oplysning om en lovovertrædelse, der ikke har dannet og efter § 384, stk. 1, nr. 3, § 385, stk. 1, nr. 3, § 386, nr. 3, § 387, nr. 2, eller § 388, stk. 1, nr. 3, heller ikke kunne danne grundlag for indgrebet, kan politiet anvende denne oplysning som led i efterforskningen af den pågældende lovovertrædelse, men ikke som bevis i retten vedrørende lovovertrædelsen.

Stk. 2. Retten kan ved en beslutning, der skal begrundes, bestemme, at stk. 1 ikke finder anvendelse, hvis

- 1) andre efterforskningsskridt ikke vil være egnede til at sikre bevis,
- 2) sagen angår en grov lovovertrædelse og
- 3) retten i øvrigt finder det ubetænkeligt.

Tilintetgørelse

§ 398. Båndoptagelser, fotokopier eller anden gengivelse af det, der ved indgrebet er kommet til politiets kendskab, skal tilintetgøres, hvis der ikke rejses sigtelse mod nogen for den lovovertrædelse, der dannede grundlag for indgrebet, eller

hvis påtale senere opgives. Politiet underretter den forsvarer, der er beskikket efter § 392, når materialet er tilintetgjort.

Stk. 2. Er materialet fortsat af efterforskningsmæssig betydning, kan tilintetgørelse undlades eller udsættes i et nærmere fastsat tidsrum. Politiet indbringer spørgsmålet herom for retten. Inden retten træffer afgørelse herom, skal den forsvarer, der er beskikket efter § 392, have lejlighed til at udtale sig. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes. Bestemmelserne i 2. pkt. finder ikke anvendelse på materiale, der er tilvejebragt som led i efterforskning af overtrædelser af kriminallovens §§ 23-35.

Stk. 3. Er der i forbindelse med telefonaflytning, anden aflytning eller brevåbning foretaget indgreb i den mistænkte forbindelse med personer, som efter reglerne i § 143 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne, skal materiale om dette indgreb straks tilintetgøres. Dette gælder dog ikke, hvis materialet giver anledning til, at der rejses sigtelse mod den pågældende person, eller at hvervet som forsvarer bliver frataget den pågældende, jf. §§ 325 eller 326.

Stk. 4. I øvrigt skal politiet tilintetgøre materiale, som tilvejebringes ved indgreb i meddelelseshemmeligheden, og som viser sig ikke at have efterforskningsmæssig betydning.

Observation

§ 399. Politiet kan foretage fotografering eller iagttagelse ved hjælp af kikkert eller andet apparat af personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted (observation), hvis

- 1) indgrebet må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen og
- 2) efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre anstaltsanbringelse.

Stk. 2. Observation som nævnt i stk. 1 ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende tv-kamera, fotografiapparat eller lignende apparat, må dog kun foretages, hvis efterforskningen vedrører en grov lovovertrædelse.

Stk. 3. Observation af personer, der befinder sig i en bolig eller andre husrum, ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende tv-kamera, fotografiapparat eller lignende apparat, eller ved hjælp af apparat, der anvendes i boligen eller husrummet, må dog kun foretages, hvis

- 1) der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen kan opnås ved indgrebet,
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 3) efterforskningen angår en særlig grov lovovertrædelse, som har medført eller som kan medføre fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier.

Stk. 4. Observation af et ikke frit tilgængeligt sted som nævnt i stk. 1-3, som den, der angiver at være forurettet ved lovovertrædelsen, har rådighed over, er ikke omfattet af reglerne i denne bestemmelse, hvis den pågældende meddeler skriftligt samtykke til observationen.

Stk. 5. Observation må ikke foretages, såfremt det efter indgrebets formål, sagens karakter og grovhed og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den eller de personer, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 6. Reglerne i §§ 390, 391 og 392, § 396, stk. 1, § 396, stk. 2, nr. 2, § 396, stk. 3 og 4, § 397 og § 398 finder tilsvarende anvendelse på de i stk. 2 og 3 omhandlede tilfælde.

Dataaflæsning

§ 400. Aflæsning af ikke offentligt tilgængelige oplysninger i et informationssystem ved hjælp af programmer eller andet udstyr (dataaflæsning) kan foretages, hvis

- 1) der er bestemte grunde til at antage, at informationssystemet anvendes af en mistænkt i forbindelse med planlagt eller begået kriminalitet som nævnt i nr. 3,
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 3) efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af kriminallovens kapitel 7 eller 8 eller § 65, stk. 1, § 66, 1. pkt., § 67, § 69, § 71 eller § 86 eller en forsætlig, grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller våbenloven.

Stk. 2. Indgreb som nævnt i stk. 1 må ikke foretages, hvis det efter indgrebets formål, sagens karakter og grovhed og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den eller de personer, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 3. Afgørelse om dataaflæsning træffes af retten ved beslutning, der skal begrundes. I beslutningen angives det informationssystem, som indgrebet angår. I øvrigt finder reglerne i § 391, stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Efterfølgende underretning om et foretaget indgreb sker efter reglerne i § 396, stk. 1, 3 og 4. Underretningen gives til den, der har rådigheden over det informationssystem, der har været aflæst efter stk. 1. I øvrigt finder reglerne i §§ 390, 392, 397 og 398 tilsvarende anvendelse.

Legemsindgreb

Legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse

§ 401. Som led i efterforskningen kan politiet efter §§ 402 og 405-407 foretage legemsbesigtigelse af sigtede og andre ved besigtigelse af legemets ydre, optagelse af fotografier, aftryk og lign. af legemets ydre samt visitation af det tøj, som den pågældende er iført.

Stk. 2. Som led i efterforskningen kan der efter §§ 403-407 foretages legemsundersøgelse af sigtede og andre ved nærmere undersøgelse af legemet, herunder af dets hulrum, udtagelse af blodprøver eller andre tilsvarende prøver, røntgenundersøgelse og lign.

Legemsbesigtigelse af sigtede

§ 402. Politiet kan, jf. dog stk. 2 og 3, kun foretage legemsbesigtigelse af en sigtet, hvis

- 1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og
- 2) indgrebet må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

Stk. 2. Optagelse af fingeraftryk og personfotografi med henblik på senere identifikation kan endvidere foretages, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en grov lovovertrædelse.

Stk. 3. Legemsbesigtigelse af anholdte kan tillige foretages efter § 355, stk. 3.

Legemsundersøgelse af sigtede

§ 403. Legemsundersøgelse af en sigtet må kun foretages, hvis

- 1) der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en grov lovovertrædelse og
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Stk. 2. Blodprøve kan endvidere udtages, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, hvor indtagelse af spiritus, medicin eller euforiserende stoffer er et led i gerningsindholdet.

Stk. 3. Legemsundersøgelse må kun foretages under medvirken af sundhedspersonale, som tager stilling til, om gennemførelse af indgrebet er sundhedsfagligt forsvarligt under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den undersøgte persons tilstand.

§ 404. Afgørelse om legemsundersøgelse af en sigtet i form af sikring af prøver fra legemets ydre og udtagelse af blodprøver træffes af politiet.

Stk. 2. Afgørelse om andre legemsundersøgelser af en sigtet træffes af retten, jf. dog stk. 5, ved beslutning. I beslutningen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Beslutningen kan til enhver tid omgøres.

Stk. 3. Såfremt indgrebets formål ville forspildes, hvis rettens beslutning skulle afventes, kan politiet beslutte at foretage indgrebet. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 3 gange 24 timer forelægge sagen for retten, der afgør, om indgrebet kan godkendes. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes. Dette gælder dog ikke, såfremt der efter indgrebet meddeles skriftligt samtykke hertil.

Stk. 4. Inden retten træffer afgørelse efter stk. 2 eller stk. 3, 2. pkt., skal der være givet den, mod hvem indgrebet retter sig, adgang til at udtale sig. Forsvarer beskikkes, når sigtede anmoder herom. Sigtede skal vejledes om adgangen til forsvarerbeskikkelse.

Stk. 5. Hvis den sigtede giver skriftligt samtykke til, at indgrebet foretages, kan beslutning om de former for legemsundersøgelse, der er nævnt i stk. 2, også træffes af politiet. Er der beskikket en forsvarer for sigtede, kræves også samtykke fra forsvareren.

Legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse af ikke sigtede

§ 405. Legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse af en person, der ikke er sigtet, er ikke omfattet af reglerne i dette kapitel, hvis den pågældende giver samtykke til indgrebet. Samtykket skal så vidt muligt være skriftligt. Gives der ikke samtykke, må der ikke foretages legemsundersøgelse eller legemsbesigtigelse, der kræver afklædning. Andre former for legemsbesigtigelse må foretages efter reglerne i stk. 2-4.

Stk. 2. Legemsbesigtigelse, der ikke kræver afklædning, herunder optagelse af fotografier, aftryk og lign. af legemet og visitation af tøj, kan foretages over for en person, der ikke er sigtet, hvis

- 1) efterforskningen vedrører en grov lovovertrædelse og

- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Stk. 3. Afgørelse om legemsbesigtigelse efter stk. 2 træffes af retten ved en beslutning, der skal begrundes. Bestemmelserne i § 404, stk. 2, 2. og 3. pkt., og stk. 3 og stk. 4, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse. I stedet for direkte gennemtvungelse kan de i § 150, stk. 1, nævnte tvangsmidler anvendes til gennemførelse af legemsbesigtigelsen.

Stk. 4. Under efterforskning på gerningsstedet, umiddelbart efter at der er begået en alvorlig voldsforbrydelse eller fremsat trussel herom, og i andre efterforskningsituationer, hvor der er begrundet mistanke om, at nogen tilstedeværende skjuler våben på sin person, kan politiet foretage visitation af tøjet hos alle personer, der træffes på stedet, med henblik på at finde våben.

Proportionalitetskrav

§ 406. Der må ikke foretages legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse, hvis det efter indgrebets formål, overtrædelsens karakter og grovhed og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Skånsomhedskrav

§ 407. Legemsbesigtigelse og legemsundersøgelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Et indgreb, der ellers kan føles krænkende for blufærdigheden, skal så vidt muligt foretages af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale. Kræver et sådant indgreb afklædning, må det så vidt muligt kun overværes af personer af samme køn som den undersøgte eller af sundhedspersonale.

Opbevaring af personfotografier m.v.

§ 408. Politiet må ikke opbevare personfotografier med henblik på senere identifikation af personer, der ikke har været sigtet, eller som er frifundet, eller mod hvem påtale er opgivet.

Stk. 2. Politiet må opbevare andet materiale og andre oplysninger, der er tilvejebragt ved legemsindgreb mod personer, der har været sigtet.

Stk. 3. Oplysninger og materiale, der er tilvejebragt ved indgreb, som retten nægter at godkende i medfør af § 404, stk. 3, 2. pkt., eller som retten finder uhjemlede, skal straks tilintetgøres.

Ransagning

Ransagningsbegrebet

§ 409. Politiet kan efter reglerne i §§ 409-416 ransage

- 1) boliger og andre husrum, dokumenter, papirer og lign. samt indholdet af aflåste genstande og
- 2) andre genstande samt lokaliteter uden for husrum.

Stk. 2. Ransagning kan ske efter en eftersøgt ting eller ting, der kan være af betydning for en sags opklaring, eller som bør konfiskeres eller udleveres til den, som har fået frataget tingen ved forbrydelsen, eller efter en mistænkt eller dømt, som holder sig skjult.

Stk. 3. Undersøgelser af lokaliteter eller genstande, som er frit tilgængelige for politiet, er ikke omfattet af reglerne i §§ 409-416.

Stk. 4. Om undersøgelse af en persons legeme og visitation af det tøj, som den pågældende er iført, gælder reglerne i §§ 401-408. Om undersøgelse af breve, telegrammer og lign. under forsendelse gælder reglerne i §§ 384-398.

Ransagning hos mistænkte

§ 410. Ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en mistænkt har rådighed over, må kun foretages, hvis

- 1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og
- 2) ransagningen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

Stk. 2. Ved ransagning af den i § 409, stk. 1, nr. 1, nævnte karakter kræves herudover, enten at sagen angår en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre anstaltsanbringelse, eller at der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen.

Stk. 3. Hvis der under ransagningen hos en mistænkt findes skriftlige meddelelser el.lign., som hidrører fra en person, der efter reglerne i § 143 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne i sagen, må der ikke foretages ransagning heraf. Det samme gælder materiale, som hidrører fra en person, der er omfattet af § 145, når materialet indeholder oplysninger, som den pågældende efter § 145 er fritaget for at afgive forklaring om som vidne.

Ransagning hos ikke mistænkte

§ 411. Ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, må, jf. dog stk. 2, kun foretages, hvis

- 1) efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre anstaltsanbringelse, og
- 2) der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen.

Stk. 2. Ransagning må endvidere foretages, hvis den pågældende giver skriftligt samtykke til ransagningen eller der i tilslutning til opdagelsen eller anmeldelsen af en forbrydelse gives samtykke af den pågældende.

Stk. 3. Hos personer, som efter reglerne i § 143 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne i sagen, er skriftlige meddelelser og lign. mellem den mistænkte og den pågældende person samt dennes notater og lign. vedrørende den mistænkte ikke genstand for ransagning. Hos personer, som er omfattet af § 145, er materiale, der indeholder oplysninger om forhold, som de pågældende efter § 145 er fritaget for at afgive forklaring om som vidne i sagen, ikke genstand for ransagning.

Afgørelse om ransagning

§ 412. Afgørelse om ransagning vedrørende de i § 409, stk. 1, nr. 2, nævnte genstande eller lokaliteter, som en mistænkt har rådighed over, træffes af politiet.

Stk. 2. Afgørelse om ransagning i andre tilfælde træffes ved rettens beslutning, jf. dog stk. 5 og 6. I beslutningen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Beslutningen kan til enhver tid omgøres.

Stk. 3. Såfremt undersøgelsens formål ville forspildes, hvis rettens beslutning skulle afventes, kan politiet beslutte at foretage ransagningen. Anmoder den, mod hvis husrum, lokaliteter eller genstande ransagningen retter sig, herom, skal politiet snarest muligt og senest inden 3 gange 24 timer forelægge sagen for retten, der afgør, om indgrebet kan godkendes. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 4. Inden retten træffer afgørelse efter stk. 3, 2. pkt., skal der være givet den, mod hvis husrum, lokaliteter eller genstande ransagningen retter sig, adgang til at udtale sig. § 344, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Hvis ransagningen er rettet imod husrum, lokaliteter eller genstande, som en mistænkt har rådighed over, og denne giver skriftligt samtykke til, at ransagningen foretages, kan beslutning om ransagning også træffes af politiet.

Stk. 6. Politiet kan dog uanset bestemmelsen i stk. 2 bestemme, at der i tilslutning til opdagelsen eller anmeldelsen af en forbrydelse skal foretages ransagning af gerningsstedet, hvis den person, der har rådighed over vedkommende husrum, lokalitet eller genstand, ikke er mistænkt og det ikke er muligt straks at komme i kontakt med den pågældende. Den pågældende skal i så fald snarest muligt orienteres om ransagningen.

Proportionalitetskrav

§ 413. Der må ikke foretages ransagning, hvis det efter undersøgelsens formål, sagens karakter og grovhed og den krænkelse og ulempe, som undersøgelsen må antages at indebære, ville være et uforholdsmæssigt indgreb. Ved denne vurdering skal der også lægges vægt på, om ransagningen betyder ødelæggelse eller beskadigelse af ting.

Gennemførelse af ransagningen

§ 414. Ransagning skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, herunder så vidt muligt uden at forårsage ødelæggelse eller beskadigelse, og uden at indgrebet på grund af tidspunktet for foretagelsen eller den måde, hvorunder det foretages, giver anledning til unødigt opsigt.

Stk. 2. Hvis den person, som ransagningen foretages hos, eller i dennes fravær andre personer træffes til stede, skal de pågældende gøres bekendt med, at der foretages ransagning, og grundlaget herfor samt opfordres til at overvære ransagningen. Foretages ransagningen på grundlag af en beslutning truffet af retten, skal denne efter anmodning forevises. Foretages ransagningen efter § 412, stk. 3, skal politiet vejlede den pågældende om adgangen til at få spørgsmålet indbragt for retten. Personen, som ransagningen foretages hos, kan kræve, at et af den pågældende udpeget vidne er til stede under ransagningen, medmindre tidsmæssige eller efterforskningsmæssige grunde taler herimod. Såfremt ransagningens formål gør det nødvendigt, herunder hvis der lægges hindringer i vejen for ransagningens gennemførelse, kan politiet bestemme, at de personer, der træffes til stede, fjernes, mens ransagningen foregår.

Stk. 3. Træffes ingen til stede, når der foretages en ransagning hos nogen, tilkaldes så vidt muligt to personer, der bor sammen med den pågældende, eller to andre vidner til at overvære ransagningen.

Stk. 4. Hvis den person, som ransagningen foretages hos, ikke var til stede under ransagningen, underretter politiet den pågældende herom. Hvis ransagningen er foretaget efter § 412, stk. 3, vejleder politiet den pågældende om adgangen til at få spørgsmålet indbragt for retten. Underretning og eventuel vejledning kan gives, ved at politiet efterlader en skriftlig meddelelse på stedet.

Hemmelig ransagning

§ 415. Hvis det har afgørende betydning for efterforskningen, at ransagningen foretages, uden at den mistænkte eller andre gøres bekendt hermed, kan retten, hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af kriminallovens kapitel 7 eller 8 eller § 65, stk. 1, § 66, 1. pkt., § 67, § 68, stk. 1 og 2, § 69, § 71 eller § 86 eller en forsætlig grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller våbenloven, bestemme, at reglerne i § 414, stk. 2, 1.-4. pkt., stk. 3 og 4, fraviges. Dette gælder dog ikke for ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som nogen, der efter reglerne i § 143 er udelukket fra eller efter reglerne i § 145 er fritaget for at afgive forklaring som vidne i sagen, har rådighed over. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 2. Reglerne i § 391, stk. 2 og 3, § 392 og § 396 finder anvendelse på de i stk. 1, 1. pkt., omhandlede tilfælde.

Stk. 3. Retten kan bestemme, at der inden for det tidsrum, der efter stk. 2 fastsættes i medfør af § 391, stk. 2, kan foretages gentagne ransagninger. Retten skal i den forbindelse fastsætte antallet af ransagninger. Hvis særlige grunde taler derfor, kan retten bestemme, at der kan foretages et ubestemt antal ransagninger.

Tilfældighedsfund

§ 416. Får politiet ved en ransagning oplysning om en lovovertrædelse, der ikke har dannet og efter reglerne i henholdsvis § 410, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, § 411, stk. 1, nr. 1, eller § 415, stk. 1, heller ikke kunne danne grundlag for indgrebet, kan politiet anvende denne oplysning som led i efterforskningen af den pågældende lovovertrædelse, men ikke som bevis i retten vedrørende lovovertrædelsen.

Stk. 2. Retten kan bestemme, at stk. 1 ikke finder anvendelse for oplysninger, som politiet har fået ved en ransagning foretaget i medfør af § 415, stk. 1, hvis

- 1) andre efterforskningsskridt ikke vil være egnede til at sikre bevis i sagen,
- 2) sagen angår en særlig grov lovovertrædelse og
- 3) retten i øvrigt finder det ubetænkeligt.

Kapitel 37

Andre tvangsindgreb under efterforskning

Beslaglæggelse og edition

Beslaglæggelse

§ 417. Beslaglæggelse kan foretages

- 1) til sikring af bevismidler,

- 2) til sikring af det offentliges krav på konfiskation, bøde og sagsomkostninger,
- 3) til sikring af forurettedes krav på tilbagelevering eller erstatning, og
- 4) når tiltalte har unddraget sig sagens videre forfølgning.

Stk. 2. Genstande, som politiet tager i bevaring, som ingen har eller vedkender sig rådighed over, og hvorover ingen gør en ret gældende, er ikke omfattet af reglerne om beslaglæggelse.

Stk. 3. Om udlevering af breve og lign. under forsendelse og om oplysning om forbindelse mellem telefoner m.v. gælder reglerne i §§ 384-398. En anholdt kan endvidere fratages genstande og penge efter § 355, stk. 3.

Beslaglæggelse hos mistænkte

§ 418. Genstande, som en mistænkt har rådighed over, kan beslaglægges, hvis

- 1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og
- 2) der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis eller bør konfiskeres, jf. dog stk. 2, eller ved lovovertrædelsen er frataget nogen, som kan kræve den tilbage.

Stk. 2. En mistænks aktiver kan beslaglægges, såfremt

- 1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og
- 2) beslaglæggelse anses for nødvendig for at sikre det offentliges krav på konfiskation efter kriminallovens § 166, stk. 1, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og stk. 4, § 168, stk. 5, og § 170, 2. pkt., bødekrav, krav på sagsomkostninger eller forurettedes krav på erstatning i sagen.

Stk. 3. Beslaglæggelse af en mistænks hele formue eller en del af denne, herunder formue, som den mistænkte senere måtte erhverve, kan foretages, hvis der er rejst tiltale for en grov lovovertrædelse og tiltalte har unddraget sig videre forfølgning i sagen.

Stk. 4. Skriftlige meddelelser el.lign., som hidrører fra en person, der efter reglerne i § 143 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne i sagen, kan ikke beslaglægges hos en mistænkt. Det samme gælder materiale, som hidrører fra en person, der er omfattet af § 145, når materialet indeholder oplysninger, som den pågældende efter § 145 er fritaget for at afgive forklaring om som vidne i sagen.

Beslaglæggelse hos ikke mistænkte

§ 419. Genstande, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, kan beslaglægges som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, hvis der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis, bør konfiskeres eller ved lovovertrædelsen er frataget nogen, som kan kræve den tilbage. Andre formuegoder, herunder penge, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, kan beslaglægges som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, hvis der er grund til at antage, at disse formuegoder bør konfiskeres. § 161 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Hos personer, som efter reglerne i § 143 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne i sagen, kan skriftlige med-

delelser mellem den mistænkte og den pågældende person samt dennes notater og lign. vedrørende den mistænkte ikke beslaglægges. Hos personer, som er omfattet af § 145, kan materiale, der indeholder oplysning om forhold, som de pågældende efter § 145 er fritaget for at afgive forklaring om som vidne i sagen, ikke beslaglægges.

Edition

§ 420. Som led i efterforskningen af en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, kan retten give en person, der ikke er mistænkt, pålæg om at forevise eller udlevere genstande (edition), hvis der er grund til at antage, at en genstand, som den pågældende har rådighed over, kan tjene som bevis, bør konfiskeres eller ved lovovertrædelsen er frataget nogen, som kan kræve den tilbage.

Stk. 2. Er en genstand udleveret til politiet efter pålæg om edition, finder reglerne om beslaglæggelse efter § 419, stk. 1, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Er en genstand uden pålæg herom afleveret til politiet af de i stk. 1 nævnte grunde, finder § 423, stk. 5, anvendelse. Fremsættes der anmodning om udlevering, og imødekommer politiet ikke anmodningen, skal politiet snarest muligt og inden 3 gange 24 timer forelægge sagen for retten med anmodning om beslaglæggelse. § 422, stk. 3, 2. pkt., og stk. 5, 1. pkt., finder i så fald anvendelse.

Stk. 4. Der kan ikke gives pålæg om edition, hvis der derved vil komme oplysning frem om forhold, som den pågældende ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne, jf. §§ 142-145.

Stk. 5. Justitsministeren kan fastsætte regler om økonomisk godtgørelse i særlige tilfælde for opfyldelse af pålæg om edition.

Proportionalitetskrav m.v.

§ 421. Der må ikke foretages beslaglæggelse eller gives pålæg om edition, hvis indgrebet står i misforhold til sagens karakter og grovhed og det tab eller den ulempe, som indgrebet kan antages at medføre.

Stk. 2. Kan indgrebets formål opnås ved mindre indgribende foranstaltninger, herunder sikkerhedsstillelse, kan der indgås skriftlig aftale herom med den, som indgrebet retter sig imod.

Stk. 3. Ved beslaglæggelse til sikkerhed for det offentlige krav på konfiskation efter kriminallovens § 166, stk. 1, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og stk. 4, § 168, stk. 5, og § 170, 2. pkt., bødekrav, krav på sagsomkostninger eller forurettedes krav på erstatning finder reglerne i §§ 618-623 tilsvarende anvendelse.

Retten afgørelse

§ 422. Afgørelse om beslaglæggelse og om pålæg om edition træffes af retten efter anmodning fra politiet. Anmodning om beslaglæggelse til sikring af erstatningskrav kan også fremsættes af forurettede.

Stk. 2. Afgørelsen træffes af retten, jf. dog stk. 7, ved beslutning. I beslutningen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Beslutningen kan til enhver tid omgøres.

Stk. 3. Såfremt indgrebets formål ville forspildes, hvis rettens beslutning skulle afventes, kan politiet træffe beslutning om beslaglæggelse og om edition, jf. dog stk. 4. Anmoder den, som indgrebet retter sig mod, om det, skal politiet snarest muligt og senest inden 3 gange 24 timer forelægge sagen for retten, der afgør, om indgrebet kan godkendes. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 4. Beslaglæggelse efter § 418, stk. 3, kan kun ske efter rettens beslutning. Det samme gælder beslaglæggelse af trykte skrifter eller lyd- eller billedprogrammer omfattet af medieansvarsloven, i anledning af hvis indhold ansvar skal gøres gældende.

Stk. 5. Inden retten træffer afgørelse efter stk. 3, 2. pkt., skal der være givet den, som indgrebet retter sig imod, adgang til at udtale sig. § 344, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Inden retten træffer afgørelse om pålæg om edition efter § 420, skal der være givet den, der har rådighed over genstanden, adgang til at udtale sig. § 344, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 7. Afgørelse om beslaglæggelse træffes af politiet, hvis den, som indgrebet retter sig imod, giver skriftligt samtykke til indgrebet.

Gennemførelse af beslaglæggelse og edition

§ 423. Politiet foretager beslaglæggelse. Foretages beslaglæggelse på grundlag af en beslutning truffet af retten, skal denne efter anmodning forevises for den, som indgrebet retter sig imod. Foretages beslaglæggelsen efter reglen i § 422, stk. 3, skal politiet vejlede den pågældende om adgangen til at få spørgsmålet indbragt for retten.

Stk. 2. Politiet sørger for, at en beslutning om edition opfyldes, ved at henvende sig til den, som indgrebet retter sig imod. Rettens beslutning skal efter anmodning vises til den pågældende. Afviser den pågældende uden lovlig grund at efterkomme pålægget, finder bestemmelsen i § 150, stk. 1, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Beslaglægges materiale hos personer, der er omfattet af § 145, kan den pågældende kræve, at det første gennemsyn af materialet skal foretages af retten. § 422, stk. 5, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse ved rettens gennemsyn. Indtil det første gennemsyn kan ske, opbevares materialet af politiet.

Stk. 4. Har retten besluttet beslaglæggelse af en formue eller en del af en formue, jf. § 418, stk. 3, skal politiet sørge for, at der beskikkes en værge til at bestyre den beslaglagte formue. Beslutningen forkyndes for tiltalte efter reglerne i § 137.

Stk. 5. Genstande, som kommer i politiets besiddelse som følge af beslaglæggelse eller pålæg om udlevering, skal snarest muligt optegnes og mærkes. Politiet skal efter anmodning udstede kvittering for modtagelsen.

Privates adgang til at foretage beslaglæggelse

§ 424. Enhver, der træffer nogen under eller i umiddelbar tilknytning til udøvelsen af en lovovertrædelse, har samme adgang til at foretage beslaglæggelse som politiet, jf. § 422, stk. 3. Det beslaglagte skal snarest muligt overgives til politiet med oplysning om tidspunktet og grundlaget for beslaglæggelsen. Politiet forelægger sagen for retten i overensstemmelse med § 422, stk. 3, 2. pkt., medmindre det beslaglagte inden

udløbet af 3 gange 24 timer udleveres til den, som indgrebet er foretaget over for, eller denne giver skriftligt samtykke til beslaglæggelse, jf. § 422, stk. 7.

Beslaglæggelsens retsvirkninger

§ 425. Beslaglæggelse efter § 418, stk. 1, og § 419, stk. 1, 1. pkt., medfører, at der hverken ved aftale eller kreditorforfølgning kan foretages dispositioner over det beslaglagte, som er i strid med indgrebets formål.

Stk. 2. Beslaglæggelse efter § 418, stk. 2, og § 419, stk. 1, 2. pkt., har, indtil der træffes afgørelse efter § 427, stk. 2, jf. stk. 3, samme retsvirkning som arrest, jf. §§ 678-688.

Stk. 3. Beslaglæggelse efter § 418, stk. 3, medfører, at tiltalte er uberettiget til at råde over formuen. Kreditorforfølgning kan alene foretages med hensyn til krav mod tiltalte, som bestod, før beslutningen om beslaglæggelse blev truffet.

Ophør af beslaglæggelse

§ 426. Indtil sagen er afgjort, kan anmodning om hel eller delvis ophævelse af beslaglæggelse fremsættes over for retten af den, der har interesse heri. Rettens afgørelse træffes, efter at de, som har interesse i afgørelsen, har haft adgang til at udtale sig. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

§ 427. Rådighedsberøvelse som følge af beslaglæggelse efter § 418, stk. 1, og § 419, stk. 1, 1. pkt., bortfalder, senest når sagen er endeligt sluttet ved dom, påtaleopgivelse eller tiltalefrafald, medmindre det beslaglagte konfiskeres. Er der uenighed om, hvem beslaglagte genstande skal udleveres til, kan retten efter anmodning træffe afgørelse herom. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 2. Aktiver, der er beslaglagt efter § 418, stk. 2, eller § 419, stk. 1, 2. pkt., eller sikkerhed, der er stillet efter § 421, stk. 2, anvendes først til fyldestgørelse af forurettedes krav på erstatning, dernæst det offentliges krav på sagsomkostninger, dernæst krav på konfiskation efter kriminallovens § 166, stk. 1, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og stk. 4, § 168, stk. 5, og § 170, 2. pkt., og dernæst bødekraft. Retten kan undtagelsesvis træffe bestemmelse om en afvigende fyldestgørelsesrækkefølge.

Stk. 3. Afgørelse om anvendelse af beslaglagte aktiver til fyldestgørelse af de i stk. 2 nævnte krav træffes efter anmodning ved en beslutning, der skal begrundes. Det samme gælder, hvis der efterfølgende opstår spørgsmål med hensyn til beslutningens fortolkning. Afgørelsen har retsvirkning som udlæg foretaget af andre fogedmyndigheder end kredsretten, jf. § 614, stk. 4. Sluttes sagen ved påtaleopgivelse eller frifindelse, bortfalder beslaglæggelsen.

Stk. 4. Nægter retten at træffe afgørelse om et erstatningskrav under kriminalsagen, jf. § 334, stk. 2, kan retten i forbindelse hermed bestemme, at en beslaglæggelse til sikring af dette krav bevarer sin gyldighed, jf. § 425, stk. 2, indtil erstatningsspørgsmålet er afgjort, forudsat at der inden 4 uger anlægges en civil sag eller indgives ansøgning i henhold til lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Fastsættes der herefter et erstatningskrav, kan den ret, der har afsagt dom i kriminalsagen, efter anmodning af forurettede bestemme, at erstatningskravet helt eller delvis skal fyldestgøres af prove-

nuet fra de beslaglagte aktiver, herunder at fyldestgørelse skal ske forud for det offentliges krav på konfiskation, bødekraft og sagsomkostninger. Denne afgørelse har retsvirkning som udlæg foretaget af andre fogedmyndigheder end kredsretten, jf. § 614, stk. 4. Sagen behandles i kriminalretspløjens former.

Stk. 5. Beslaglæggelse efter § 418, stk. 3, bortfalder, når tiltalte ikke længere unddrager sig forfølgning, medmindre der er bestemte grunde til at antage, at tiltalte på ny vil unddrage sig forfølgningen. Afgørelse om bortfald af beslaglæggelsen træffes af retten.

Fotoforevisning, konfrontation og efterlysning

Forevisning af fotografier af mistænkte

§ 428. Fotografier af en mistænkt må kun forevises for personer uden for politiet, hvis

- 1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og
- 2) indgrebet må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

Stk. 2. Afgørelse om forevisning af fotografier træffes af politiet.

Forevisning af fotografier af ikke mistænkte

§ 429. Fotografier af en person, der ikke er mistænkt, må kun forevises for personer uden for politiet efter reglerne i § 430 eller § 431.

§ 430. Fotografier af forurettede og andre vidner, der ikke har givet samtykke, så vidt muligt skriftligt, må kun forevises, hvis

- 1) efterforskningen angår en grov lovovertrædelse og
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen.

Stk. 2. Retten træffer beslutning om forevisning af fotografier. I beslutningen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Beslutningen kan til enhver tid omgøres.

Stk. 3. Såfremt indgrebets formål ville forspildes, hvis rettens beslutning skulle afventes, kan politiet træffe beslutning om at forevise fotografiet. Anmoder den, som indgrebet retter sig mod, om det, skal politiet snarest muligt og senest inden 3 gange 24 timer forelægge sagen for retten, der afgør, om indgrebet kan godkendes. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 4. Inden retten træffer afgørelse efter stk. 2 eller 3, skal der være givet den, som indgrebet retter sig imod, adgang til at udtale sig.

Forevisning af fotografier fra fototeket

§ 431. Fotografier, som opbevares af politiet med henblik på senere identifikation, jf. § 408, stk. 1, må uden for de tilfælde, der er omfattet af § 428 eller § 430, kun forevises, hvis efterforskningen angår en grov lovovertrædelse, og den fotograferede

- 1) inden for de seneste 5 år er fundet skyldig i en grov lovovertrædelse eller
- 2) inden for de seneste 10 år er fundet skyldig i en særlig grov lovovertrædelse.

Stk. 2. Afgørelse om forevisning af fotografier træffes af politiet.

Proportionalitetskrav m.v.

§ 432. Fotografier må ikke forevises efter reglerne i §§ 428-431, hvis det efter indgrebets formål, sagens karakter og grovhed og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved forevisning af fotografier.

Konfrontation

§ 433. En mistænkt må kun forevises for personer uden for politiet (direkte konfrontation), hvis

- 1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og
- 2) indgrebet må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

Stk. 2. En sigtet må dog kun forevises for personer uden for politiet i en konfrontationsparade, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en grov lovovertrædelse.

Stk. 3. Forevisning af en mistænkt ved direkte konfrontation eller i en konfrontationsparade kan uden for de tilfælde, der er omfattet af stk. 1 og 2, ske, hvis den pågældende giver samtykke hertil. Samtykket skal så vidt muligt være skriftligt.

Stk. 4. Forevisning af en mistænkt ved direkte konfrontation eller i en konfrontationsparade må ikke ske, hvis det efter indgrebets formål, sagens karakter og grovhed og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 5. Afgørelser om forevisning af en mistænkt som nævnt i stk. 1-3 træffes af politiet.

Stk. 6. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved gennemførelse af konfrontationsparade.

Efterlysning

§ 434. Politiet må kun offentliggøre signalement eller andre oplysninger, der er egnede til at fastlægge identiteten af en formodet gerningsmand, hvis

- 1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og
- 2) offentliggørelsen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, herunder for fastlæggelsen af den pågældendes identitet, eller for at forebygge yderligere lovovertrædelse.

Stk. 2. Offentliggørelse af et fotografi af den formodede gerningsmand må kun finde sted, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende har begået en grov lovovertrædelse.

Stk. 3. Offentliggørelse som nævnt i stk. 1 og 2 må dog ikke foretages, hvis det efter indgrebets formål, sagens karakter og grovhed og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 4. Afgørelse om offentliggørelse som nævnt i stk. 1 og 2 træffes af politiet.

§ 435. Er der særlig bestyrket mistanke om, at en person, hvis identitet er politiet bekendt, har begået en grov lovovertrædelse, kan politiet efterlyse den pågældende gennem presse, radio, fjernsyn eller ved anden form for offentlig efterlysning, hvis dette må antages at være af afgørende betydning for at gennemføre forfølgningen eller for at forebygge yderligere lovovertrædelser af tilsvarende grovhed.

Stk. 2. Ved efterlysning som nævnt i stk. 1 kan der gives oplysninger om den kriminalitet, der er rejst sigtelse for, og om den sigtedes identitet, herunder navn, stilling og bopæl. Ved efterlysningen kan der også offentliggøres et fotografi af den pågældende.

Stk. 3. Efterlysning må ikke foretages, hvis det efter indgrebets formål, sagens karakter og grovhed og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 4. Afgørelse om efterlysning træffes af politiet.

Personundersøgelser

§ 436. Der skal tilvejebringes sådanne oplysninger om sigtedes personlige forhold, som må antages at være af betydning for afgørelsen af, hvilken foranstaltning der skal anvendes over for sigtede. En nærmere undersøgelse vedrørende sigtedes personlige forhold (personundersøgelse) skal i almindelighed foretages, når der kan blive spørgsmål om anvendelse af mere indgribende foranstaltninger end betinget anstaltsdom.

Stk. 2. Sigtede skal mentalundersøges, når dette findes at være af betydning for sagens afgørelse, og den ulempe eller de omkostninger, der er forbundet med undersøgelsen, ikke står i misforhold til sagens karakter og grovhed. Hvis sigtede er tilbageholdt eller ikke udtrykkeligt giver samtykke til undersøgelsen, kan denne kun finde sted efter rettens afgørelse. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 3. Findes det nødvendigt, at sigtede indlægges til mentalundersøgelse på hospital i eller uden for Grønland eller anden tilsvarende institution, træffer retten beslutning herom. §§ 362-366 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Hvis sigtede ikke giver samtykke til, at der søges tilvejebragt oplysninger om sigtedes personlige forhold ved henvendelse til sigtedes familie eller andre privatpersoner, kan dette kun ske, hvis det er af væsentlig betydning for sagens afgørelse og efter rettens beslutning herom. Rettens beslutning skal begrundes.

Stk. 5. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om foretagelse af personundersøgelser.

Kapitel 38

Tiltalerejsning

Tiltale

§ 437. Tiltale rejses ved et af politiet udarbejdet og underskrevet anklageskrift.

Stk. 2. Anklageskriftet skal indeholde følgende:

- 1) navnet på den ret, hvor sagen anlægges,
- 2) tiltaltes navn, adresse og personnummer og
- 3) oplysning om det forhold, der rejses tiltale for.

Stk. 3. Oplysning efter stk. 2, nr. 3, skal omfatte følgende:

- 1) den regel, der påstås overtrådt,
- 2) forbrydelsens navn efter reglen,
- 3) hjemlen til at idømme foranstaltning,
- 4) en kort beskrivelse af det forhold, der rejses tiltale for, med en sådan angivelse af tid, sted, genstand, udførelsesmåde og andre nærmere omstændigheder, som må anses for nødvendige for en tilstrækkelig og tydelig beskrivelse, og
- 5) omstændigheder, der vil blive påberåbt under sagen med hensyn til fastsættelse af foranstaltningen.

Stk. 4. Alternativ eller subsidiær tiltale er tilladt.

Stk. 5. Anklageskriftet må ikke indeholde en fortegnelse over beviser, der agtes ført, eller en redegørelse for retsspørgsmål.

§ 438. Anklageskriftet skal udarbejdes på eller oversættes til et sprog, som tiltalte forstår.

§ 439. Intet landstingsmedlem kan tiltales uden Landstingets samtykke, medmindre medlemmet er grebet på fersk gerning.

Stk. 2. For sine ytringer i Landstinget kan intet af dets medlemmer uden tingets samtykke drages til ansvar uden for samme.

Udenretlig bøvedtagelse og konfiskation

§ 440. Hvis politiet antager, at gerningen alene vil medføre bøde eller konfiskation, kan anklageskriftet sendes til sigtede med en påtegning om, at sigtede, hvis denne erkender sig skyldig og ønsker en sådan afgørelse, kan erklære sig rede til uden retsforfølgning inden for en passende frist at betale en i påtegningen fastsat bøde og eventuelt tillige acceptere konfiskation.

Stk. 2. Går sigtedes erklæring ud på, at denne ikke vil afgøre sagen på den anførte måde, eller hvis sigtede overhovedet ikke afgiver nogen erklæring, skal anklageskriftet med påtegnet bemærkning herom indleveres til retten.

Anklageskriftet

§ 441. Politiet indleverer anklageskriftet til retten. Ved indleveringen er sagen indledt ved retten.

Stk. 2. Samtidig med, at anklageskriftet indleveres til retten, sendes det til tiltalte. Anklageskriftet skal forkyndes sammen med indkaldelsen til hovedforhandling, og senest 1 uge før hovedforhandlingen skal finde sted.

Stk. 3. I påtrængende tilfælde kan retten fravige den i stk. 2 fastsatte frist, hvis det findes foreneligt med hensynet til tiltalte.

Ændring af anklageskrift

§ 442. Vil politiet inden hovedforhandlingen enten udvide tiltalen til andre kriminelle forhold end dem, der er angivet i anklageskriftet, eller berigtige angivelser i anklageskriftet, må dette ske ved at indlevere og forkynde et yderligere eller nyt anklageskrift.

Stk. 2. Under hovedforhandlingen kan tiltalen udvides til andre kriminelle forhold med rettens samtykke, når tiltalte samtykker eller det forhold, der er spørgsmål om at inddrage, er begået under selve hovedforhandlingen.

Stk. 3. Udvidelsen sker efter rettens bestemmelse ved tilføjelse på anklageskriftet eller notering i retsbogen. Det samme gælder om berigtigelser, som politiet under hovedforhandlingen foretager i anklageskriftets angivelser.

Stk. 4. Hvis tiltalte ikke samtykker i udvidelse af tiltalen, må der rejses en ny sag mod den pågældende.

Bevisfortegnelse m.v.

§ 443. Samtidig med indleveringen af anklageskriftet indleveres til retten sagens dokumenter eller genpart heraf samt en fortegnelse over de vidner, der skal føres under sagen, og de bevismidler, der i øvrigt vil blive påberåbt.

Stk. 2. Bevisfortegnelsen skal udarbejdes på eller oversættes til et sprog, som tiltalte forstår.

§ 444. Er tiltalte repræsenteret ved forsvarer, sender politiet anklageskrift, bevisfortegnelse og genpart af sagens dokumenter til forsvareren samtidig med fremsendelsen af disse dokumenter til retten. Hvis forsvareren først beskikkes af retten ved modtagelsen af anklageskriftet, sender retten genparter af anklageskrift, bevisfortegnelse og sagens dokumenter til forsvareren.

Yderligere undersøgelser m.v.

§ 445. Tiltalte eller dennes forsvarer kan anmode politiet om at foretage yderligere undersøgelser eller fremskaffe beviser. Hvis politiet afslår at efterkomme en sådan anmodning helt eller delvis og anmodningen er fremsat inden hovedforhandlingen, træffer retten særskilt afgørelse om spørgsmålet. Tilsvarende gælder, hvis forsvareren modsætter sig førelse af bevis, som politiet ønsker ført.

§ 446. Anmodning om, at der foretages yderligere undersøgelser eller fremskaffes beviser, bør så vidt muligt både fra politiets, fra tiltaltes og fra forsvarerens side fremsættes inden hovedforhandlingen og i så god tid, at der er rimelig tid til fremskaffelse af bevismidlet, herunder navnlig til at forkynde en indkaldelse for eventuelle vidner.

Stk. 2. Sker dette ikke, men er vidnet eller bevismidlet til stede, vil beviset dog altid kunne føres.

Stk. 3. Ønsker politiet eller tiltalte at føre beviser, som modparten ikke i rimelig tid før hovedforhandlingen har fået underretning om, afgør retten, om sagen skal udsættes. Sagen bør kun udsættes, hvis retten skønner, at førelsen af beviset giver modparten rimelig grund til at ønske yderligere bevismidler tilvejebragt, og at dette ikke kan ske, mens hovedforhandlingen finder sted.

Stk. 4. Kan beviset ikke føres på det tidspunkt, som hovedforhandlingen er fastsat til, afgør retten, om sagen skal udsættes eller afgøres, uden at beviset føres. Der skal ved vurderingen heraf navnlig tages hensyn til, om det må antages, at førelse af beviset vil kunne være af væsentlig betydning for sagens udfald.

Kapitel 39

*Sagens behandling i retten**Forberedelse*

§ 447. Retten kan, hvis der skønnes behov for det, indkalde til et særligt forberedende møde med henblik på at fastlægge parternes stilling til sagens faktiske og retlige omstændigheder, herunder hvilke omstændigheder der ikke bestrides, og hvilke der skal føres bevis for, samt hovedforhandlingens tilrettelæggelse. Retsmødet er ikke offentligt. § 466 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Under et forberedende møde efter stk. 1 kan der føres beviser i overensstemmelse med § 465, hvis tiltalte eller dennes forsvarer er til stede. Denne del af retsmødet er offentligt.

§ 448. Afgørelse om dørlukning, referatforbud, navneforbud og om, at tiltalte skal forlade retslokalet under afhøring af et vidne, kan træffes forud for hovedforhandlingen, hvis politiet, forsvareren eller et vidne anmoder om det.

§ 449. Retten indkalder politiet, tiltalte og forsvareren med angivelse af tid og sted for hovedforhandlingen.

Stk. 2. Retten beslutter, om vidner skal indkaldes til det første retsmøde i sagen.

Tiltaltes tilstedeværelse

§ 450. En tiltalt, som er på fri fod, er efter lovlig indkaldelse forpligtet til at møde personligt i retten.

Stk. 2. Er tiltalte frihedsberøvet, sørger politiet for, at tiltalte bringes til stede i retten.

§ 451. Tiltalte skal, medmindre andet er bestemt i loven, personligt være til stede i retten under hele hovedforhandlingen, indtil sagen er optaget til dom. Retsformanden kan dog, efter at tiltalte har afgivet forklaring, tillade, at tiltalte forlader retten.

§ 452. Udebliver tiltalte trods lovlig indkaldelse, kan retten bestemme, at tiltalte skal anholdes med henblik på fremstilling i retten.

Stk. 2. Udebliver tiltalte uden oplyst lovligt forfald, eller nægter tiltalte at afgive forklaring, kan retten i stedet behandle sagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse. Dette gælder dog kun, hvis der under sagen ikke er spørgsmål om anden foranstaltning end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, og sagen ikke er af særlig indgribende betydning for tiltalte. Dommen kan udfærdiges ved en påtegning på anklageskriftet.

Stk. 3. Er en tiltalt dømt som udebleven efter stk. 2, kan den pågældende anmode om at få sagen genoptaget. Anmodningen skal fremsættes over for den ret, der har afsagt dommen, senest 14 dage efter at domfældte har fået underretning om dommen. Nægtes genoptagelse, kan spørgsmålet indbringes for Den Særlige Klageret inden 4 uger efter rettens afgørelse herom.

Stk. 4. Udebliver domfældte under den nye hovedforhandling, hæver retten sagen, og den tidligere afsagte dom bliver stående ved magt.

§ 453. Udebliver tiltalte ved begyndelsen eller i løbet af hovedforhandlingen, uden at forholdet er omfattet af § 452, stk. 2, og kan den pågældende ikke straks bringes til stede, udsættes sagen, medmindre retten beslutter at fremme hovedforhandlingen helt eller delvis efter stk. 2 og 3.

Stk. 2. Er tiltalte udeblevet trods lovlig tilsigelse og uden oplyst lovligt forfald, kan retten bestemme, at der skal foretages afhøring af vidner og syns- og skøns mænd, der er mødt, hvis det er foreneligt med hensynet til tiltalte, og hvis udsættelse af afhøringen vil være til væsentlig ulempe for de mødte eller medføre væsentlig udsættelse af sagen. Er tiltalte repræsenteret ved forsvarer, kan der dog kun foretages afhøring, hvis forsvareren er mødt.

Stk. 3. En hovedforhandling kan gennemføres, og dom kan afsiges i tiltaltes fravær, hvis retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig,

- 1) når det skønnes, at der ikke bliver tale om andre følger end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning,
- 2) når tiltalte har givet samtykke til, at sagen behandles og afgøres i tiltaltes fravær,
- 3) når retten skønner, at behandling af sagen utvivlsomt vil føre til, at tiltalte frifindes,
- 4) når tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden dennes tilladelse, eller
- 5) når tiltalte er undvejet, efter at anklageskriftet er forkyndt.

Stk. 4. Er tiltalte repræsenteret ved en forsvarer, kan en sag kun fremmes efter stk. 3, hvis forsvareren er mødt. I det i stk. 3, nr. 1, omhandlede tilfælde kræves endvidere, at tiltalte ved indkaldelsen til hovedforhandlingen er gjort bekendt med, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan medføre, at tiltalte dømmes for de forhold, som tiltalen angår, herunder at der er nedlagt påstand om bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning.

Dømtes tilstedeværelse

§ 454. I sager om ændring af en idømt foranstaltning har den dømte ret til at være personligt til stede i retten under hele sagens behandling. Dette gælder dog ikke,

- 1) hvis der er enighed om indstillingen om foranstaltningsændringen,
- 2) hvis den dømtes personlige tilstedeværelse ikke er nødvendig, eller
- 3) hvis den dømte af andre årsager, herunder af helbredsmæssig karakter, må anses for ude af stand til at give møde for retten.

Stk. 2. I de i stk. 1, nr. 2 og 3, omhandlede tilfælde kan retten bestemme, at den dømtes deltagelse i retsmødet kan ske ved anvendelse af fjernkommunikation, jf. § 466.

Anklagers og forsvarers tilstedeværelse

§ 455. Anklageren skal være til stede under hele hovedforhandlingen, indtil sagen er optaget til dom. Er tiltalte repræsenteret ved forsvarer gælder dette også for denne.

Stk. 2. Udebliver anklageren enten ved hovedforhandlingens begyndelse eller i løbet af denne, udsættes sagen. Det samme gælder, når tiltalte er repræsenteret ved forsvarer og

denne ikke møder, medmindre omstændighederne gør det muligt at beskikke en forsvarer, som straks kan udføre hvervet.

Afhøringer

§ 456. Den tiltalte, som møder eller fremstilles for retten, spørges først om navn, fødselsdato og bopæl samt andet, som findes nødvendigt for at sikre sig tiltaltes identitet.

Stk. 2. Efter at have gjort tiltalte bekendt med den tiltalte, der er rejst, og med, at denne ikke er forpligtet til at udtale sig, spørger retten om tiltaltes stilling til tiltalen, og om tiltalte er villig til at udtale sig. I så fald udspørges tiltalte først af politiet om sagen og derefter af forsvareren. Yderligere spørgsmål kan stilles af politiet, forsvareren eller rettens medlemmer.

§ 457. Der må ikke anvendes tvang mod en tiltalt, der vægrer sig ved at svare. Hvis en sådan vægring kan medføre udsættelse af sagen eller vanskeliggøre forsvaret, skal retten gøre tiltalte opmærksom på dette.

Stk. 2. Tiltalte skal tiltales med ro og værdighed. Spørgsmålene skal være bestemte, tydelige og stillet på en sådan måde, at det står klart for tiltalte, hvad denne bekræfter eller benægter. § 346, stk. 2-4, og § 347 finder tilsvarende anvendelse.

§ 458. Retten kan beslutte, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når der er særlig grund til at tro, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås.

Stk. 2. Når tiltalte som følge af en beslutning efter stk. 1 eller i henhold til § 141, stk. 5, ikke har overværet afhøringen af et vidne eller en medtiltalt, skal tiltalte, når denne på ny er til stede i retssalen, have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i tiltaltes fravær. Tiltalte skal desuden oplyses om indholdet af den afgivne forklaring, for så vidt forklaringen angår tiltalte. Retten afgør, om gengivelsen af forklaringen skal ske før eller efter, at tiltalte selv har afgivet forklaring.

§ 459. Indkaldelse og afhøring af vidner sker i overensstemmelse med bestemmelserne i kapitel 12.

§ 460. Retten stiller spørgsmål til den, som afhøres, når som helst der i sandhedens tjeneste er grund til det.

§ 461. De forklaringer, der afgives under afhøringen, gengives i retsbogen på det sprog, som forklaringen er afgivet på. Dette kan dog fraviges, hvis det findes nødvendigt og forsvarligt. Forklaringen oplæses for den pågældende, som opfordres til at udtale sig om, hvorvidt forklaringen er gengivet korrekt. Forklaringen, således som den gengives i retsbogen, oversættes for de medlemmer af retten, som ikke forstår det sprog, den er afgivet på.

Stk. 2. Ved gengivelse af forklaringen i retsbogen bør det navnlig sikres, at den er tilstrækkelig udførlig, så landsretten, hvis dommen måtte blive anket, kan danne sig en opfattelse af, på hvilket grundlag afgørelsen er truffet.

§ 462. Efter hvert enkelt vidnes forklaring og efter ethvert andet bevis har tiltalte adgang til at afgive forklaring, hvis beviset giver anledning til det.

Bevisførelse

§ 463. Både politiet og tiltalte og dennes forsvarer har adgang til at føre bevis.

Stk. 2. Retten kan dog afskære bevisførelse, som skønnes uden betydning for sagen.

Stk. 3. Retten bør opfordre til, at der føres beviser, som skønnes at være af væsentlig betydning ved afgørelse af sagen, og bør navnlig være opmærksom på, at beviser, der må antages at være til fordel for tiltalte, bliver ført.

§ 464. Bevisførelsen skal finde sted under hovedforhandlingen. Ved afgørelsen af, om noget er bevist eller ikke, tages alene hensyn til de beviser, som er fremført under hovedforhandlingen, jf. dog § 465 og § 466, stk. 2 og 3.

§ 465. Er bevisførelse under hovedforhandlingen forbundet med særlige vanskeligheder eller omkostninger, eller foreligger der i øvrigt ganske særlige grunde, kan retten beslutte, at bevisførelsen helt eller delvis skal foregå under forberedelsen af sagen, jf. § 447, stk. 2.

§ 466. Retten kan bestemme, at tiltalte skal deltage i retsmøder ved hjælp af fjernkommunikation med billede, hvis tiltaltes personlige tilstedeværelse i retten ikke er nødvendig. Rettens afgørelse efter 1. pkt. omfatter i givet fald også forsvareren, der skal deltage i retsmødet på samme sted som tiltalte, medmindre retten finder det ubetænkeligt, at forsvareren i stedet giver personligt møde i retten. Om tiltaltes og forsvarerens deltagelse i retsmødet gælder i øvrigt §§ 128 og 163.

Stk. 2. Er det ikke muligt at foretage afhøring af tiltalte ved hjælp af fjernkommunikation med billede, kan retten under samme betingelser som i stk. 1, 1. pkt., bestemme, at en tiltalt i stedet skal indkaldes til afhøring på det sted, hvor det findes mest hensigtsmæssigt.

Stk. 3. Om adgangen til at afhøre vidner ved anvendelse af fjernkommunikation og om adgangen til at pålægge vidner at afgive forklaring uden for den retskreds, hvor de bor, gælder § 141.

§ 467. Dokumenter, der påstås at have været genstand for eller at være frembragt ved lovovertrædelsen eller at have været brugt eller bestemt til dens udførelse, eller som yder umiddelbar oplysning om gerningen eller tiltaltes forhold til denne, skal oplæses, når bevisførelsen kræver det.

Stk. 2. Endvidere kan følgende dokumenter benyttes som bevismidler under hovedforhandlingen og skal da oplæses:

- 1) Notater i retsbøger og ransagninger, beslaglæggelser, besigtigelser og syns- og skønsforretninger, som er foretaget uden for hovedforhandlingen, samt erklæringer til retten fra syns- og skønsmændene.
- 2) Gengivelser i retsbøger af forklaringer, som tiltalte har afgivet under afhøring om sigtelsen, når
  - a) tiltalte nu nægter at afgive forklaring,
  - b) tiltaltes forklaring afviger fra den tidligere forklaring eller
  - c) tiltalte er udeblevet og hovedforhandlingen gennemføres efter § 453, stk. 3.

- 3) Gengivelser i retsbøger af forklaringer, som vidner og syns- og skønsmænd har afgivet, når
  - a) de pågældende er døde eller af anden grund ikke kan afhøres på ny,
  - b) de pågældende er afhørt ved en anden ret end den, der behandler sagen, jf. § 466, stk. 2,
  - c) de pågældende er afhørt, uden at tiltalte har været til stede, jf. § 453, stk. 2,
  - d) de pågældendes forklaring afviger fra den tidligere forklaring eller
  - e) et vidne nu nægter at afgive forklaring, og tvangsmidler ikke bør anvendes eller forgæves er anvendt.
- 4) Tilførsler til retsbøger om forklaringer og erklæringer afgivet af medlemmer af kongehuset, diplomater eller andre, der er fritaget for retsforfølgning, hvis de pågældende ikke møder i retten under hovedforhandlingen.
- 5) Erklæringer og vidnesbyrd, som er udstedt i medfør af offentligt hverv, herunder udskrifter af tiltaltes tidligere kriminelle domme.

Stk. 3. Uden for de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde kan dokumenter, som indeholder erklæringer eller vidnesbyrd, kun benyttes som bevismidler, hvis retten undtagelsesvis tillader det. Udenretslige erklæringer om tiltaltes tidligereandel må under ingen omstændigheder benyttes.

§ 468. Oplæsning af gengivelser i retsbøger af forklaringer afgivet af tiltalte, vidner eller syns- og skønsmænd, fordi de nu givne forklaringer er i uoverensstemmelse med de tidligere afgivne, må kun finde sted, efter at der er givet den pågældende lejlighed til at udtale sig sammenhængende om det, afhøringen vedrører, og der er stillet de yderligere spørgsmål, som den pågældendes forklaring giver anledning til.

§ 469. Retten kan besigtige personer, genstande og lokaliteter, når det findes nødvendigt for sagens oplysning. Besigtigelsen skal overværes af de personer, der ellers skal være til stede under hovedforhandlingen.

Udsættelse af sagen før og under hovedforhandlingen

§ 470. Den, der ønsker udsættelse, skal snarest muligt underrette retten. Retten træffer herefter afgørelse om, hvorvidt sagen skal udsættes.

§ 471. Opstår der under hovedforhandlingen spørgsmål om bevisførelse, der vil kræve udsættelse af sagen, afgør retten under hensyntagen til den betydning, som beviset må antages at have, om sagen skal udsættes.

Hovedforhandlingen

§ 472. Hovedforhandlingen indledes med oplysning om, hvilken sag retten skal behandle. Derefter oplæses anklageskriftet, og tiltalte vejledes i overensstemmelse med § 456, stk. 2. Retten kan anmode anklageren om at gennemgå sagens hovedpunkter (forelæggelsen). Herefter følger bevisførelsen, jf. §§ 464-468.

Stk. 2. Efter at bevisførelsen er afsluttet, får først anklageren og dernæst forsvareren og tiltalte lejlighed til at udtale sig om bevisførelsens resultat og om retsspørgsmålene i sagen (proceduren). Før sagen optages til dom, skal retsformanden udtrykkeligt spørge tiltalte, om denne har yderligere at tilføje.

§ 473. Hovedforhandlingen afsluttes ved rettens dom i sagen. Retten kan undtagelsesvis bestemme, at spørgsmålet, om tiltalte er skyldig, skal behandles og afgøres først.

Stk. 2. Med hensyn til rettens rådslagning om sagens afgørelse gælder bestemmelserne i kapitel 9.

§ 474. Rettens afgørelse træffes snarest muligt efter hovedforhandlingens afslutning. Når sagens optages til dom, tilkendegiver retten, hvornår dommen vil blive afsagt. Kan dommen ikke afsiges samme dag, skal dommen afsiges inden 2 uger.

Stk. 2. Hvis særlige omstændigheder gør det påkrævet, kan retten beslutte at fravige fristen i stk. 1. I beslutningen skal retten anføre de omstændigheder, der bevirker, at fristen ikke kan overholdes.

Stk. 3. Dommen afsiges ved, at domskonklusionen oplæses i et retsmøde. Er tiltalte ikke til stede ved afsigelsen, sender politiet en udskrift af dommen til tiltalte. Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, er behandlet og afgjort i tiltaltes fravær, skal udskriften forkyndes for tiltalte.

Indenretlig bødevedtagelse

§ 475. Angår sagen en lovovertrædelse, for hvilken der alene skønnes at blive tale om idømmelse af bøde eller konfiskation, kan retten, når der ikke findes grund til at betvivle tiltaltes skyld og politiet erklærer sig enig deri, give tiltalte adgang til at få sagen afgjort, ved at den pågældende vedtager at betale en bestemt bøde eller at acceptere konfiskation.

Stk. 2. Vedtager tiltalte den tilbudte afgørelse, noteres det i retsbogen. En sådan afgørelse har samme virkning som en dom.

Dommen

§ 476. Dommen skal enten domfælde eller frifinde tiltalte.

Stk. 2. Retten kan ikke domfælde for noget forhold, der ikke er omfattet af tiltalen.

Stk. 3. Derimod er retten ikke udelukket fra at henføre det forhold, der er rejst tiltale for, under en anden bestemmelse end den, anklagemyndigheden har påstået anvendt, ligesom retten kan fravige tiltalen med hensyn til de biomstændigheder (tid og sted m.v.), som er forbundet med lovovertrædelsen. Det gælder dog kun, hvis retten med sikkerhed skønner, at tiltalte også under forudsætning af sådan afvigelse fra tiltalen har haft tilstrækkelig adgang til at forsvare sig. Finder retten, at dette ikke er tilfældet, eller nærer den tvivl i så henseende, skal den, inden dens afvigende bedømmelse lægges til grund for domfældelsen, give parterne lejlighed til at udtale sig og efter omstændighederne udsætte sagen i det tidsrum, der er nødvendigt for at varetage forsvaret.

§ 477. Domfældes tiltalte, skal retten i begrundelsen for dommen angive

- 1) de omstændigheder, der anses som bevist, og som lægges til grund for domfældelsen,
- 2) den regel, der er overtrådt,
- 3) hjemlen til at idømme foranstaltning og
- 4) de omstændigheder, som er tillagt betydning ved valg og udmåling af foranstaltning.

Stk. 2. Hvis tiltalte frifindes, skal retten i begrundelsen for dommen angive

- 1) de omstændigheder, som er en betingelse for domfældelse, og som anses at mangle eller ikke være bevist, eller
- 2) de omstændigheder, som udelukker kriminalretligt ansvar, og som anses at foreligge, samt
- 3) de lovbestemmelser, der er anvendt.

§ 478. Dommen skal udarbejdes på eller oversættes til et sprog, tiltalte forstår.

Vejledning om anke

§ 479. Tiltalte skal vejledes om adgangen til at anke dommen. Vejledningen gives ved dommens afsigelse, hvis tiltalte er til stede, og ellers ved den efterfølgende underretning om eller forkyndelse af dommen, jf. § 474, stk. 3. Det anføres i retsbogen, hvis vejledningen gives i et retsmøde, hvor tiltalte er til stede.

Stk. 2. En forsvarer, der har bistået tiltalte under sagens behandling i kredsretten, har pligt til at vejlede tiltalte om adgangen til at anke til Grønlands Landsret, jf. § 534, og til at bistå tiltalte hermed.

Kapitel 40

Sagsomkostninger

§ 480. I kriminalsager, der forfølges af det offentlige, afholdes omkostningerne ved sagens behandling og fuldbyrdelse af statskassen.

Stk. 2. Findes tiltalte skyldig, kan det dog, når særlige omstændigheder taler for det, bestemmes ved dommen, at tiltalte helt eller delvis skal erstatte det offentlige nødvendige omkostninger.

Kapitel 41

Udtalelser til offentligheden m.v.

§ 481. Ingen, som i embeds medfør er beskæftiget med en kriminalsag, må, så længe sagen ikke er afgjort eller bortfaldet, udtale sig uden for retten til offentligheden om skyldsspørgsmålet.

§ 482. Offentlig gengivelse af retsforhandlinger skal være objektiv og loyal.

Stk. 2. Den, som offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds mundtligt eller skriftligt, forsætligt eller ved grov uagtsomhed

- 1) giver væsentlig urigtig oplysning om en straffesag, der endnu ikke er endeligt afgjort eller bortfaldet,
- 2) lægger hindringer i vejen for sagens oplysning eller,
- 3) så længe endelig dom i en straffesag ikke er afsagt, fremsætter udtalelser, der er egnet til på uforsvarlig måde at påvirke dommere eller domsmænd med hensyn til sagens afgørelse,

kan idømmes foranstaltninger efter kriminalloven.

§ 483. Hvis hensynet til fremmede magter gør det påkrævet, at der ikke offentligt sker omtale af et forhold, der efterforskes af politiet, kan politiet anmode retten om at bestemme, at offentlig omtale af sagen helt eller delvis er forbudt. Spørgsmålet behandles og beslutningen afsiges for lukkede døre. Rettens afgørelse træffes ved beslutning, der skal begrundes.

Stk. 2. Afgørelsen bortfalder, når der er rejst tiltale, eller tiltale er frafaldet. Vedrører sagen flere personer, kan afgørelsen dog opretholdes, indtil efterforskningen er afsluttet for alles vedkommende.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om, hvordan rettens afgørelser efter denne bestemmelse bekendtgøres for pressen.

Stk. 4. Overtrædelse af forbudet kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven.

§ 484. Den, der i forbindelse med omtale af en sag om overtrædelse af kriminallovens regler om seksualforbrydelser eller i øvrigt med henblik på en sådan sag, offentliggør navn, stilling eller bopæl på den forurettede eller på anden måde offentliggør den pågældendes identitet, kan idømmes foranstaltninger efter kriminalloven.

Stk. 2. Stk. 1 er ikke til hinder for, at politiet offentliggør den forurettedes identitet, når dette findes påkrævet af hensyn til sagens opklaring eller i øvrigt til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse. Ved forevisning af fotografier af forurettede finder §§ 430 og 432 dog anvendelse.

§ 485. Den, som i forbindelse med omtale af en kriminalsag eller i øvrigt med henblik på en sådan sag offentliggør en medvirkende domsmands navn, stilling eller bopæl eller på anden måde offentliggør den pågældendes identitet, kan idømmes foranstaltninger efter kriminalloven.

Kapitel 42

Erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning

§ 486. Den, der har været anholdt eller tilbageholdt som led i en kriminalretlig forfølgning, har krav på erstatning for den derved tilføjede skade, såfremt påtale opgives eller tiltalte frifindes. Erstatning ydes for økonomisk skade samt for lidelse, tort, ulempe og forstyrrelse eller ødelæggelse af stilling og forhold.

Stk. 2. Selv om betingelserne for at yde erstatning efter stk. 1 ikke er opfyldt, kan der ydes erstatning, hvis den frihedsberøvelse, der har været anvendt under sagen, ikke står i rimeligt forhold til forfølgningens udfald, eller det af andre særlige grunde findes rimeligt.

Stk. 3. Erstatning kan nedsættes eller nægtes, hvis den sigtede selv har givet anledning til anholdelsen eller tilbageholdelsen.

§ 487. Der kan ydes en sigtet, der som led i en kriminalretlig forfølgning har været udsat for andre kriminalprocessuelle indgreb, erstatning efter reglerne i § 486.

§ 488. Har der over for en person, der ikke har været sigtet, været iværksat indgreb som led i en kriminalretlig forfølgning, kan der ydes erstatning, hvis det findes rimeligt.

§ 489. Der tilkommer den, der har været anstaltsanbragt eller været undergivet anden kriminalretlig foranstaltning, erstatning efter reglerne i § 486, hvis anke eller genoptagelse medfører bortfald af den idømte foranstaltning. I tilfælde af formildelse ydes der erstatning, hvis den retsfølge, der er fuldbyrdet, er mere indgribende end den, der idømmes efter anke eller genoptagelse.

Stk. 2. Erstatning kan nægtes eller nedsættes, hvis den dømmte ved sin adfærd under sagen selv har givet anledning til domfældelsen.

§ 490. Politimesteren træffer afgørelse vedrørende krav om erstatning i medfør af §§ 486-489. Justitsministeren kan fastsætte, at nærmere angivne sager skal forelægges for rigsadvokaten eller justitsministeren til afgørelse. Krav fra en person, der har været sigtet, skal fremsættes senest 2 måneder efter meddelelse til sigtede om forfølgningens ophør eller efter afsigelse af en endelig dom. Har tiltalte ikke været til stede ved dommens afsigelse, beregnes fristen dog fra forkyndelsen, hvis dommen skal forkyndes. Krav fra andre skal fremsættes, senest 2 måneder efter at indgrebet er ophørt.

Stk. 2. Fremsættes kravet efter udløbet af den i stk. 1 nævnte frist, kan det behandles, hvis overskridelsen findes undskyldelig.

Stk. 3. Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af politimesteren vedrørende krav om erstatning. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

Stk. 4. Justitsministeren behandler klager over afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af rigsadvokaten som 1. instans.

Stk. 5. Fristen for klager over afgørelser vedrørende krav om erstatning er 4 uger, efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, hvis fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 3-5 finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven.

§ 491. Imødekommes erstatningskravet ikke ved en afgørelse truffet af rigsadvokaten i en klagesag eller af justitsministeren, kan den erstatningssøgende senest 2 måneder efter meddelelse om afslaget anmode om at få kravet indbragt for den ret, som har afgjort kriminalsagen. Sagen indbringes for retten af politimesteren. Har kriminalsagen ikke været afgjort af retten, indbringer politimesteren erstatningskravet for retten på det sted, hvor det kriminalprocessuelle indgreb er besluttet, eller for kredsretten ved den erstatningssøgendes hjemting.

Stk. 2. Efter anmodning fra erstatningssøgende skal der beskikkes en forsvarer for den pågældende.

Stk. 3. Erstatningssagen behandles i kriminalretsplejens former. Retten kan dog nægte at behandle et erstatningskrav, som fremsættes af nogen, der ikke har været sigtet, hvis kravet ikke på rimelig måde vil kunne behandles i kriminalretsplejens former. Det står herefter den forurettede frit for at fremsætte kravet efter reglerne for civile sager.

Stk. 4. Sagen behandles under medvirken af domsmænd, medmindre erstatningskravet er fremsat som følge af en sag vedrørende en lovovertrædelse, der ikke er eller skulle have været afgjort under medvirken af domsmænd.

§ 492. Erstatningskravet falder i arv efter de almindelige regler herom, dog således at krav på godtgørelse for en ikke-

økonomisk skade falder i arv, når det er fremsat i overensstemmelse med reglerne i § 490.

§ 493. Erstatningskrav, der på grundlag af almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af kriminalretlig forfølgning, behandles efter anmodning efter reglerne i dette kapitel.

Afsnit VI

Appel og genoptagelse

Kapitel 43

Appel og genoptagelse af civile sager

Anke

§ 494. Domme, der er afsagt af en kredsret eller af Retten i Grønland, kan ankes til Grønlands Landsret af en part, der ved dommen ikke har fået fuldt medhold i sin påstand. Anke kan ske til forandring, ophævelse eller hjemvisning.

Stk. 2. Anken kan omfatte afgørelser, der er truffet under sagen, medmindre andet er bestemt ved lov.

Stk. 3. En part kan give afkald på anke, efter at dommen er afsagt.

§ 495. Den, der er dømt som udebleven, kan kun anke dommen under påberåbelse af fejl ved sagsbehandlingen.

Stk. 2. Domme, hvorved retten afviser sagen, fordi den ikke er indbragt for rette domstol eller ikke er indbragt rettidigt for domstolen eller appelretten, kan kun indbringes for højere ret ved kære.

Stk. 3. Bestemmelser om sagsomkostninger kan kun indbringes særskilt for højere ret ved kære.

Ankefrist

§ 496. Ankefristen er 4 uger fra dommen er afsagt, jf. §§ 237 og 132.

Iværksættelse af anke m.v.

§ 497. Anke sker ved indlevering af en ankestævning med en genpart til landsretten inden ankefristens udløb.

Stk. 2. Ankestævningen skal indeholde

- 1) angivelse af den dom, der ankes,
- 2) appellantens og indstævntes navn og adresse, herunder en adresse, hvor meddelelser kan sendes til og forkyndes for appellanten og indstævnte,
- 3) appellantens eventuelle telefonnummer og telefaxnummer,
- 4) appellantens påstand,
- 5) en beskrivelse af baggrunden for appellantens påstand og
- 6) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som appellanten vil påberåbe sig, og som ikke var påberåbt i foregående instans.

Stk. 3. Udskrift af den dom, der ankes, skal vedlægges ankestævningen. Endvidere vedlægges de dokumenter, der er nævnt i stk. 2, nr. 6, med en genpart, hvis appellanten er i besiddelse af dem.

Stk. 4. Appellanten har efter anmodning ret til at få den nødvendige bistand til at udarbejde ankestævning hos enhver ret i landet.

§ 498. Landsretten underretter den ret, der har afsagt dommen, om anken og anmoder om at få fremsendt sagens akter.

§ 499. Efter at ankestævning er forkyndt, kan appellanten ikke hæve sagen, hvis indstævnte rettidigt nedlægger en påstand, der lyder på andet end stadfæstelse af dommen, og indstævnte ønsker ankesagen behandlet.

For sen anke

§ 500. Anke, som sker efter ankefristens udløb, afvises af landsretten.

Stk. 2. Landsretten kan dog undtagelsesvis tillade anke, indtil 1 år efter at dommen er afsagt. Giver landsretten tilladelse, skal ankestævning indleveres, senest 4 uger efter at parten har fået tilladelsen. Bestemmelserne i § 524 finder tilsvarende anvendelse ved behandlingen af ansøgningen om tilladelse til anke efter ankefristens udløb. Landsrettens afgørelse kan kun indbringes for Højesteret efter reglerne i § 526.

Opsættende virkning

§ 501. Anke, der sker inden ankefristens udløb, har opsættende virkning, medmindre andet er bestemt i loven eller det bestemmes af den ret, hvis afgørelse ankes, eller af landsretten.

Mangelfuld ankestævning

§ 502. Opfylder ankestævningen ikke kravene i § 497, stk. 2, eller er den i øvrigt uklar eller mangelfuld, henvender landsretten sig til appellanten, som kan gives en kortere frist til at udbedre manglerne.

Stk. 2. Kan manglerne ikke udbedres, eller undlader appellanten at gøre dette inden for den fastsatte frist, afviser landsretten sagen.

Forberedelse af ankesagen

§ 503. Ankestævningen forkyndes for indstævnte sammen med en vejledning om, hvad denne inden for en fastsat frist skal foretage sig for at varetage sine interesser i sagen. Retten bestemmer samtidig, om svarskrift skal fremlægges i et retsmøde eller indleveres til retten.

Stk. 2. Møder eller svarer indstævnte ikke i sagen inden udløbet af den fastsatte frist, anses indstævnte for at have påstået dommen stadfæstet. Indstævnte skal i forbindelse med forkyndelsen af ankestævningen gøres bekendt med dette. Retten underretter appellanten, hvis svarskrift ikke er indleveret rettidigt.

§ 504. Et svarskrift fra indstævnte skal indeholde

- 1) indstævntes navn og adresse, herunder en adresse, hvor meddelelser kan sendes til og forkyndelse kan ske for indstævnte,
- 2) indstævntes eventuelle telefonnummer og telefaxnummer,
- 3) indstævntes påstand,
- 4) en beskrivelse af baggrunden for indstævntes påstand og
- 5) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som indstævnte vil påberåbe sig, og som ikke var påberåbt i foregående instans.

Stk. 2. De dokumenter, der er nævnt i stk. 1, nr. 5, skal med en genpart vedlægges svarskriftet, hvis indstævnte er i besiddelse af dem.

§ 505. Landsretten bestemmer, om der skal afholdes flere retsmøder, eller om en part inden for en af retten fastsat frist skal indlevere et yderligere processkrift, eller om forberedelsen af anken skal sluttes og sagen straks berammes til hovedforhandling.

Stk. 2. Landsretten kan bestemme, at hovedforhandlingen skal foregå i forlængelse af et forberedende møde, hvis parterne er enige om det, eller hvis sagen findes tilstrækkeligt oplyst og omstændighederne i øvrigt ikke taler imod det.

Nye påstande, anbringender og beviser

§ 506. Påstande og anbringender, som ikke har været gjort gældende i 1. instans, kan mod modpartens protest kun tages i betragtning med landsrettens tilladelse. Sådan tilladelse kan gives, når

- 1) det må anses for undskyldeligt, at de pågældende påstande og anbringender ikke er fremsat tidligere,
- 2) modparten har tilstrækkelig mulighed for at varetage sine interesser eller
- 3) der er grund til at antage, at nægtelse af tilladelse vil medføre et uforholdsmæssigt tab for parten.

Stk. 2. Selv om modparten ikke protesterer, kan landsretten nægte fremsættelsen af påstande og anbringender, som ikke har været gjort gældende i 1. instans, og som ville gøre det nødvendigt for landsretten at tage stilling til forhold, der ikke har foreligget for den foregående instans.

Stk. 3. Når forberedelsen af ankesagen er afsluttet og der er fastsat tid og sted for hovedforhandlingen, kan retten nægte at give tilladelse, selv om modparten ikke protesterer, hvis de nye påstande og anbringender burde have været fremsat tidligere under anken.

§ 507. Beviser kan føres, selv om de ikke har været ført i 1. instans.

Stk. 2. Hver part skal inden forberedelsens afslutning meddele modparten og retten, hvilke dokumenter og andre beviser parten ønsker at påberåbe sig. Beviser, som meddeles efter dette tidspunkt, kan kun føres med rettens tilladelse.

Udeblivelse

§ 508. Udebliver appellanten og indstævnte fra et retsmøde, som de begge er indkaldt til, hæver landsretten sagen. Det samme gælder, hvis parterne samtidig undlader at indlevere et processkrift i overensstemmelse med landsrettens bestemmelse.

§ 509. Udebliver appellanten fra et retsmøde, som denne er indkaldt til, eller undlader appellanten at indlevere et processkrift i overensstemmelse med landsrettens bestemmelse, afviser landsretten anken. Afvisning kan dog kun ske, hvis appellanten er orienteret om denne mulighed.

Stk. 2. Har indstævnte nedlagt anden påstand end stadfæstelse, fortsættes behandlingen af sagen dog efter indstævntes anmodning til afgørelse på grundlag af det foreliggende skriftlige materiale samt indstævntes bevisførelse og mundtlige indlæg. Udebliver appellanten under sagens forberedelse, kan

landsretten dog efter anmodning fra indstævnte i stedet tillade, at sagen afgøres på grundlag af det foreliggende skriftlige materiale og et skriftligt indlæg fra indstævnte.

Stk. 3. Afholdes yderligere retsmøder i sagen, indkaldes også appellanten hertil.

Stk. 4. Har indstævnte udvidet sin påstand eller fremsat anbringender, der ikke var påberåbt i 1. instans, kan der ved afgørelse af sagen efter stk. 2 kun tages hensyn hertil, hvis påstanden er ændret eller anbringendet er fremsat i et retsmøde, hvor appellanten var mødt, eller i et processkrift, der er forkyndt for appellanten. Der kan endvidere kun føres beviser, som appellanten var underrettet om før det retsmøde, som den pågældende udeblev fra.

§ 510. Udebliver indstævnte fra et retsmøde, eller unnlader indstævnte at indlevere et processkrift i overensstemmelse med landsrettens bestemmelse, fortsættes behandlingen af sagen til afgørelse på grundlag af det foreliggende skriftlige materiale samt appellants bevisførelse og mundtlige indlæg. Udebliver indstævnte under forberedelsen af sagen, kan landsretten dog efter anmodning fra appellanten i stedet tillade, at sagen afgøres på grundlag af det skriftlige materiale og et skriftligt indlæg fra appellanten.

Stk. 2. Afholdes yderligere retsmøder i sagen, indkaldes også indstævnte hertil.

Stk. 3. Har appellanten udvidet sin påstand eller fremsat anbringender, der ikke var påberåbt i 1. instans, kan der ved afgørelse af sagen efter stk. 1 kun tages hensyn hertil, hvis påstanden er ændret eller anbringendet er fremsat i et retsmøde, hvor indstævnte var mødt, eller i et processkrift, der er forkyndt for indstævnte. Der kan endvidere kun føres beviser, som indstævnte var underrettet om før det retsmøde, som indstævnte udeblev fra.

§ 511. Udebliver en part fra et retsmøde, eller indleverer en part ikke et processkrift rettidigt, kan dette kun føre til afvisning eller udeblivelsesdom, hvis parten er blevet orienteret om denne mulighed.

§ 512. Landsretten kan bestemme, at udeblivelse eller undladelse af at indlevere et processkrift ikke skal have virkning efter §§ 508-510, navnlig hvor udeblivelsen eller undladelsen må antages at skyldes lovligt forfald eller undskyldende omstændigheder i øvrigt, eller hvor modparten ønsker sagen udsat.

§ 513. En rettidigt anlagt ankesag, der er hævet eller afvist, kan med landsrettens tilladelse på ny tages op til behandling, hvis appellanten anmoder om det senest 2 uger efter det retsmøde, hvor sagen blev hævet eller afvist.

Reglerne for ankesagens behandling i øvrigt

§ 514. I øvrigt finder reglerne om behandling af civile sager i kapitlerne 14-16 og 19-21 tilsvarende anvendelse ved landsretten.

Stk. 2. Landsretten kan dog bestemme, at parterne senest 14 dage inden hovedforhandlingen skal sende et bestemt antal genparter af de udvekslede processkrifter og de dokumenter eller dele heraf, der agtes påberåbt under hovedforhandlingen.

Hvis genparterne ikke indsendes rettidigt, finder reglerne om udeblivelse tilsvarende anvendelse.

Anke til Højesteret

§ 515. Domme, der er afsagt af Grønlands Landsret, kan ikke ankes. Procesbevillingsnævnet, jf. kapitel 1 a i den danske retsplejelov, kan dog give tilladelse til anke til Højesteret, hvis sagen er af principiel karakter.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til anke efter stk. 1 skal, senest 8 uger efter at dommen er afsagt, indgives til landsdommeren, der afgiver en udtalelse om ansøgningen og videresender den til Procesbevillingsnævnet. Ansøgningen kan også indgives direkte til Procesbevillingsnævnet, der i så fald indhenter en udtalelse fra landsdommeren om sagen. Nævnet kan undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere end den nævnte frist, men senest 1 år efter at dommen er afsagt.

§ 516. For ankesagens behandling ved Højesteret gælder i øvrigt reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Kære

§ 517. Beslutninger, der er truffet af en kredsret eller af Retten i Grønland, kan kæres til Grønlands Landsret, medmindre andet er særligt bestemt ved lov.

Stk. 2. Kære kan iværksættes af enhver, som beslutningen indeholder en afgørelse over for.

Stk. 3. Afgørelser om dørlukning kan også kæres af personer, der

- 1) er omfattet af § 145 og
- 2) har været til stede eller været repræsenteret ved en person som nævnt i nr. 1 fra samme massemedie i det retsmøde, hvor retten behandlede spørgsmålet.

Stk. 4. Delafgørelser efter § 191, stk. 2, kan først indbringes for landsretten i forbindelse med den endelige afgørelse i sagen, medmindre afgørelsen kan fuldbyrdes eller landsretten giver tilladelse til at indbringe delafgørelsen særskilt. Ansøgning om sådan tilladelse indgives til landsretten inden udløbet af fristen efter § 518. Gives tilladelsen, indbringes sagen i overensstemmelse med § 519 for landsretten, senest 4 uger efter at parten har fået tilladelsen.

Stk. 5. Efter at der er afsagt dom i en sag, kan afgørelser, der er truffet under sagen, ikke kæres af en part.

Stk. 6. Landsretten kan ophæve en allerede iværksat kære, såfremt det spørgsmål, afgørelsen angår, kan inddrages under en senere anke af sagen.

Kærefrist

§ 518. Kærefristen er 2 uger fra den dag, afgørelsen er truffet.

Stk. 2. Er afgørelsen truffet, uden at kærende var til stede, og uden at vedkommende på forhånd har fået meddelelse om tidspunktet for afgørelsen, regnes fristen dog fra den dag, hvor meddelelsen om afgørelsen kan antages at være kommet frem til den pågældende.

Iværksættelse af kære

§ 519. Kære sker ved, at der til den ret, hvis afgørelse kæres, inden kærefristens udløb fremsættes mundtlig anmodning herom eller indleveres et kæreskrift med en genpart.

Stk. 2. Et kæreskrift skal indeholde den kærendes påstand og om nødvendigt en angivelse af baggrunden for den kærendes påstand. Fremsættes kæren mundtligt, noteres disse oplysninger i retsbogen.

Stk. 3. Hvis afgørelsen ikke omgøres, jf. § 110 eller § 150, stk. 2, sender retten straks kæresagen til landsretten. Det fremsendte materiale skal omfatte

- 1) udskrift af retsbogen vedrørende den mundtligt fremsatte kære eller det indleverede kæreskrift,
- 2) udskrift af den afgørelse, der kæres, og
- 3) sagens akter i øvrigt, i det omfang de er af betydning for kæren.

Stk. 4. Retten kan vedlægge en erklæring om kæren.

Stk. 5. Kære kan støttes på nye anbringender og beviser.

For sen kære

§ 520. Kære, som sker efter kærefristens udløb, afvises af landsretten.

Stk. 2. Landsretten kan dog undtagelsesvis tillade kære indtil 6 måneder efter afgørelsen. Gives tilladelsen, skal kæren iværksættes, senest 2 uger efter at parten har fået tilladelsen. Bestemmelserne i § 524 finder tilsvarende anvendelse ved behandling af ansøgning om tilladelse til kære efter fristens udløb.

Opsættende virkning

§ 521. Kære har ikke opsættende virkning, medmindre andet er bestemt i loven eller det bestemmes af den ret, hvis afgørelse kæres, eller af landsretten.

Kæresagens behandling i øvrigt

§ 522. Landsretten underretter parterne om, at kæresagen er modtaget, og om indholdet af rettens erklæring efter § 519, stk. 4.

§ 523. Parterne har adgang til at indsende skriftlige udtalelser til landsretten. Landsretten fastsætter en frist herfor, således at udtalelser, der modtages efter denne frist, kun tages i betragtning, hvis der endnu ikke er truffet afgørelse i sagen.

Stk. 2. Skønner retten, at en part er ude af stand til at formulere sig skriftligt i sagen, kan landsretten beslutte, at parten i stedet skal indkaldes til den ret, hvor det findes mest hensigtsmæssigt, for at afgive en mundtlig udtalelse.

Stk. 3. Landsretten kan indhente yderligere oplysninger eller erklæringer fra parterne eller fra den ret, der har truffet afgørelsen. Efter anmodning fra en part kan der herunder træffes beslutning om bevisførelse til brug for kæresagen.

§ 524. Landsretten træffer sin afgørelse på grundlag af det indkomne skriftlige materiale, herunder eventuelle retsbogsudskrifter af de parts- eller vidneforklaringer m.v., der måtte være afgivet til brug for kæresagen. Landsrettens afgørelse skal begrundes.

Stk. 2. Hvor særlige grunde taler for det, kan landsretten bestemme, at kæresagen skal behandles mundtligt.

§ 525. For sagens behandling gælder i øvrigt reglerne for anke med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Kære til Højesteret

§ 526. Beslutninger, der træffes af Grønlands Landsret, kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet, jf. kapitel 1 a i den danske retsplejelov, kan dog give tilladelse til kære til Højesteret, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til kære efter stk. 1 skal indgives til landsdommeren, senest 4 uger efter at afgørelsen er truffet, jf. dog § 518, stk. 2. Landsdommeren afgiver en udtalelse om ansøgningen og videresender den til Procesbevillingsnævnet. Ansøgningen kan også indgives direkte til Procesbevillingsnævnet, der i så fald indhenter en udtalelse fra landsdommeren om sagen. Nævnet kan undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere end den nævnte frist, men senest 6 måneder efter at afgørelsen er truffet.

§ 527. For kæresagers behandling ved Højesteret gælder i øvrigt reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Ekstraordinær appel til Grønlands Landsret

§ 528. Højesteret kan undtagelsesvis tillade, at domme, der er afsagt af en kredsret eller af Retten i Grønland, ankes til Grønlands Landsret efter udløbet af den i § 500, stk. 2, nævnte frist på 1 år, når

- 1) det må anses for overvejende sandsynligt, at sagen uden ansøgerens fejl har været urigtigt oplyst, og at sagen efter en anke vil få et væsentlig forskelligt resultat,
- 2) det må anses for givet, at ansøgeren kun ad denne vej vil kunne undgå eller oprette et for denne indgribende tab, og
- 3) omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for anke.

§ 529. Højesteret kan under de i § 528, nr. 1-3, nævnte betingelser undtagelsesvis tillade, at en beslutning, der er truffet af en kredsret eller af Retten i Grønland, påkæres til Grønlands Landsret efter udløbet af den i § 520, stk. 2, nævnte frist på 6 måneder.

Ekstraordinær appel til Højesteret

§ 530. Har Procesbevillingsnævnet efter § 515 meddelt afslag på anke til Højesteret af en af Grønlands Landsret afsagt dom, eller er fristen på 1 år efter § 515, stk. 2, 2. pkt., for indgivelse af sådan ansøgning udløbet, kan Højesteret under de i § 528, nr. 1-3, nævnte betingelser undtagelsesvis tillade, at dommen ankes til Højesteret.

§ 531. Har Procesbevillingsnævnet efter § 526 meddelt afslag på kære til Højesteret af en af Grønlands Landsret truffet beslutning, eller er fristen på 6 måneder efter § 526, stk. 2, 2. pkt., for indgivelse af sådan ansøgning udløbet, kan Højesteret under de i § 528, nr. 1-3, nævnte betingelser undtagelsesvis tillade, at beslutningen påkæres til Højesteret.

Ekstraordinær genoptagelse for Højesteret

§ 532. Højesteret kan undtagelsesvis tillade, at en af Højesteret afgjort sag genoptages, når de i § 528, nr. 1-3, nævnte betingelser er opfyldt.

Øvrige bestemmelser om ekstraordinær appel og genoptagelse

§ 533. Højesteret bestemmer, hvordan en ansøgning om tilladelse efter §§ 528-532 skal behandles, og om lovens almindelige regler skal fraviges ved den fornyede behandling af sagen.

Stk. 2. Når tilladelsen er givet, kan Højesteret eller den ret, der behandler sagen, efter anmodning bestemme, at virkningerne af den afsagte dom eller truffede beslutning skal stilles i bero. Sådant bestemmelse kan betinges af, at der stilles sikkerhed.

Stk. 3. Afkald på retten til ekstraordinær appel og genoptagelse er ikke bindende.

Kapitel 44

*Appel og genoptagelse af kriminalsager**Anke*

§ 534. Domme, der er afsagt af en kredsret eller Retten i Grønland, kan ankes til Grønlands Landsret af tiltalte eller af anklagemyndigheden. Tiltalte kan anke til egen fordel, mens anklagemyndigheden kan anke både til fordel og til skade for tiltalte.

Stk. 2. Anken kan omfatte den forudgående behandling og de afgørelser, der er truffet under sagen.

Stk. 3. Anklagemyndigheden eller tiltalte kan give afkald på anke, efter at dommen er afsagt.

Stk. 4. En iværksat anke kan frafalde, så længe landsretten ikke har afsagt dom. Frafaldes anke, efter at hovedforhandling for landsretten er påbegyndt, skal landsretten alligevel foretage prøvelse efter § 548, stk. 2, nr. 1-3.

§ 535. Er tiltalte under 18 år, kan anke til fordel for tiltalte også iværksættes af forældremyndighedens indehaver.

Stk. 2. Er tiltalte afgået ved døden, men forinden idømt en frihedsberøvende foranstaltning, kan tiltaltes ægtefælle, samlever, slægtninge i op- eller nedstigende linje eller søskende anke på tiltaltes vegne. Anklagemyndigheden kan i dette tilfælde ligeledes anke til fordel for tiltalte.

Ankefrist

§ 536. Ankefristen er 14 dage fra den dag, hvor dommen er afsagt. Er forkyndelse af dommen påbudt, regnes fristen dog for tiltaltes vedkommende fra forkyndelsen.

Stk. 2. Er en dom anket, kan også modparten anke, når dette sker, inden 14 dage efter at modparten har fået meddelelse om anken.

§ 537. Anklagemyndigheden kan anke til fordel for tiltalte, selv om ankefristen er udløbet. Sådant anke hindres heller ikke, ved at tiltalte har givet afkald på anke.

Iværksættelse af anke m.v.

§ 538. Anke fra tiltaltes side sker ved en mundtlig eller skriftlig anmodning, der inden ankefristens udløb fremsættes over for den ret, der har truffet afgørelsen, eller over for politiet eller en kommunefoged.

Stk. 2. Skal dommen forkyndes, kan tiltalte anke ved en mundtlig anmodning over for den, som foretager forkyndelsen. Sker dette, noteres det i forkyndelsespåtegningen. Stk. 3 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Ved modtagelsen af tiltaltes anke søges det oplyst, hvilken påstand tiltalte nedlægger for landsretten, herunder om påstanden vedrører bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld.

Stk. 4. Er tiltaltes anke ikke fremsat over for anklagemyndigheden eller i et retsmøde, hvor anklagemyndigheden er repræsenteret, giver retten snarest muligt underretning til anklagemyndigheden om anken.

§ 539. Snarest muligt efter at have modtaget tiltaltes anke udarbejder anklagemyndigheden en ankemeddelelse, der søges forkyndt for tiltalte.

Stk. 2. Ankemeddelelsen skal indeholde

- 1) angivelse af den indankede dom,
- 2) oplysning om tiltaltes anke og påstand for landsretten, herunder om påstanden omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld,
- 3) oplysning om, hvorvidt anklagemyndigheden anker dommen, og om anklagemyndighedens påstand for landsretten, herunder om påstanden omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, og
- 4) en meddelelse til tiltalte om, at tiltalte eller dennes forsvarer senere vil blive underrettet om tidspunktet for sagens behandling i landsretten.

Stk. 3. Ankemeddelelsen eller en genpart heraf skal være skrevet på et sprog, som tiltalte forstår.

Stk. 4. Anklagemyndigheden sender en genpart af ankemeddelelsen til landsretten og til den ret, der har truffet afgørelsen.

§ 540. Anke fra anklagemyndighedens side sker ved en ankemeddelelse, der forkyndes for tiltalte inden ankefristens udløb, jf. dog § 537. § 539, stk. 3 og 4, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Ankemeddelelsen skal indeholde

- 1) angivelse af den indankede dom
- 2) oplysning om anklagemyndighedens anke og påstand for landsretten, herunder om påstanden omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, og
- 3) en meddelelse til tiltalte om, at tiltalte eller dennes forsvarer senere vil blive underrettet om tidspunktet for sagens behandling i landsretten.

Stk. 3. Ved forkyndelsen af ankemeddelelsen søges det så vidt muligt oplyst hos tiltalte, om denne anker dommen, og hvilken påstand tiltalte nedlægger for landsretten, herunder om påstanden omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld. Fremkommer der oplysninger herom, noteres de straks på ankemeddelelsen af den, som foretager forkyndelsen. I øv-

rigt gives der ved forkyndelsen vejledning om muligheden og fristen for anke efter § 596, stk. 2.

§ 541. Anker tiltalte en dom, som forinden er anket af anklagemyndigheden, og sker dette efter forkyndelsen af anke-meddelelsen, jf. § 540, udarbejder anklagemyndigheden snarest muligt et tillæg til ankemeddelelsen, der sendes til tiltalte. Tillægget skal indeholde oplysning om tiltaltes anke og påstand for landsretten, herunder om påstanden omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld. § 539, stk. 3 og 4, finder tilsvarende anvendelse.

For sen anke

§ 542. Anke, som sker efter ankefristens udløb, afvises af landsretten, jf. dog § 537.

Stk. 2. Landsretten kan dog tillade anke, når

- 1) den, der anker, sandsynliggør, at den pågældende først senere er blevet bekendt med den omstændighed, som anken støttes på, eller
- 2) overskridelsen af fristen i øvrigt skyldes grunde, som ikke kan tilregnes den pågældende.

Stk. 3. I de i stk. 2 nævnte tilfælde skal anke iværksættes, senest 14 dage efter at den, der anker, er blevet bekendt med ankegrunden, eller efter at de omstændigheder, som har medført overskridelse af fristen, ikke længere er til stede. Ved ankens iværksættelse skal der oplyses om begrundelsen for overskridelsen af fristen.

Afvisning af anken i øvrigt

§ 543. Landsretten kan afvise tiltaltes anke, hvis ankemeddelelse som følge af tiltaltes forhold ikke på sædvanlig måde har kunnet forkyndes for denne.

Stk. 2. Landsretten kan efter tiltaltes anmodning beslutte at genoptage behandlingen af en anke, der er afvist efter stk. 1, hvis tiltalte godtgør, at den manglende adgang til sædvanlig forkyndelse skyldes forhold, der ikke kan tilregnes tiltalte. Tiltaltes anmodning herom skal fremsættes, senest 14 dage efter at landsretten har truffet afgørelse om at afvise anken. Dog finder § 542, stk. 2, tilsvarende anvendelse på anmodninger om genoptagelse, som modtages efter dette tidspunkt. Nægtes genoptagelse, kan spørgsmålet indbringes for Den Særlige Klageret efter reglerne om kære. Den Særlige Klagerets afgørelse er endelig og kan ikke ankes.

§ 544. Landsretten kan efter anmodning eller af egen drift afvise ankesagen helt eller delvis med den begrundelse,

- 1) at de frister eller fremgangsmåder, der er fastsat for anken, ikke er overholdt, eller
- 2) at den, der anker, ikke har ret til at anke.

Stk. 2. Hvis en frifindende dom er anket af anklagemyndigheden, kan landsretten efter anmodning eller af egen drift afvise ankesagen helt eller delvis med den begrundelse,

- 1) at sagen ikke er undergivet offentlig påtale,
- 2) at det forhold, der er rejst tiltale for, ikke er kriminelt, eller
- 3) at det kriminalretlige ansvar er bortfaldet ved forældelse.

Stk. 3. Afvisning efter stk. 1 og 2 sker, efter at der er givet den ankende adgang til at udtale sig mundtligt eller skriftligt. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Opsættende virkning

§ 545. Hvis anke er sket inden udløbet af ankefristen, kan dommen ikke fuldbyrdes over den dømte, som anken vedrører.

Stk. 2. Er anke sket efter udløbet af ankefristen, jf. § 503, kan landsretten efter anmodning beslutte, at fuldbyrdelsen skal udsættes eller standses. Dette sker i hvert fald, hvis anke tillades efter § 542.

Opretholdelse af tvangsindgreb

§ 546. Har retten i 1. instans samtidig med domsafsigelsen truffet bestemmelse om fortsat tilbageholdelse af tiltalte eller om andre forholdsregler over for denne efter § 361, tager landsretten straks ved modtagelsen af sagen stilling til, om den trufne forholdsregel skal opretholdes under ankesagens behandling, jf. § 368, stk. 3. Beslutningen om dens opretholdelse kan til enhver tid ændres.

Omfanget af landsrettens prøvelse m.v.

§ 547. En anke antages at omfatte bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, medmindre andet fremgår af ankemeddelelsen.

§ 548. Omfatter anken bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, finder en fuldstændig ny behandling sted for landsretten.

Stk. 2. Uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde begrænses prøvelsen til det, som er omfattet af parternes påstande. Landsretten påser dog af egen drift,

- 1) om loven er urigtigt anvendt til skade for tiltalte,
- 2) om den idømte foranstaltning er uforholdsmæssigt indgribende,
- 3) om en væsentlig regel for sagens behandling, der har til formål at beskytte tiltalte, er tilsidesat med den virkning, at rigtigheden af en fældende dom må anses for tvivlsom, og
- 4) om der ved bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld er begået en åbenbar fejl med den virkning, at rigtigheden af en fældende dom må anses for tvivlsom.

§ 549. Er en dom, der omfatter flere tiltalte eller flere lovovertrædelser begået af samme tiltalte, kun anket for en eller nogle tiltaltes eller lovovertrædelsers vedkommende, kan landsretten tage forhold, der er omfattet af ankesagen, i betragtning til fordel for vedkommende tiltalte også under den upåankede del af sagen.

§ 550. Har kun tiltalte anket, kan der ikke idømmes en mere indgribende foranstaltning end i 1. instans.

Sigtedes forsvar

§ 551. For sigtede og dennes forsvar gælder reglerne i kapitel 32.

Forurettedes stilling

§ 552. For forurettedes stilling gælder reglerne i kapitel 33.

Forberedelse af ankesagen

§ 553. Når ankemeddelelsen er forkyndt for tiltalte, indleverer anklagemyndigheden ankemeddelelsen til landsretten

sammen med sagens dokumenter eller en genpart heraf samt en bevisfortegnelse over de vidner, der skal føres under sagen, og de bevismidler, der i øvrigt vil blive påberåbt.

Stk. 2. Bevisfortegnelsen eller en genpart heraf skal være skrevet på et sprog, som tiltalte forstår.

§ 554. Er tiltalte repræsenteret ved en forsvarer, sender politiet ankemeddelelsen, bevisfortegnelsen og genpart af sagens dokumenter til forsvareren samtidig med fremsendelsen af disse dokumenter til landsretten. Hvis forsvareren først besikkes af landsretten ved modtagelsen af ankemeddelelsen m.v., sender landsretten de pågældende dokumenter til forsvareren.

Parternes tilstedeværelse

§ 555. Tiltalte har ret til at deltage i retsmødet.

§ 556. I tilfælde, hvor kun tiltalte har anket, og hvor anken omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, kan landsretten afvise anken, hvis tiltalte på trods af forkyndt tilsigelse er udeblevet uden oplyst lovligt forfald og sagen ikke med nytte findes at kunne behandles, uden at tiltalte er til stede.

Stk. 2. Landsretten kan endvidere afvise en anke som nævnt i stk. 1, hvis indkaldelsen af tiltalte som følge af tiltaltes forhold ikke på sædvanlig måde har kunnet forkyndes for denne.

Stk. 3. Landsretten kan efter tiltaltes anmodning beslutte at genoptage behandlingen af en anke, der er afvist efter stk. 1, hvis tiltalte godtgør, at udeblivelsen skyldes lovligt forfald, som det ikke på forhånd har været muligt for tiltalte at underrette landsretten om, eller at indkaldelsen ikke i rette tid er kommet til tiltaltes kundskab. § 543, stk. 2, 2.-4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Landsretten kan efter tiltaltes anmodning beslutte at genoptage behandlingen af en anke, der er afvist efter stk. 2, såfremt tiltalte godtgør, at der ikke på sædvanlig måde har kunnet forkyndes for tiltalte på grund af forhold, som ikke kan tilregnes tiltalte. § 543, stk. 2, 2.-4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§ 557. Hvis anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld, kan sagen behandles, selv om tiltalte ikke møder.

Bevisførelse

§ 558. For afhøringer og anden bevisførelse ved landsretten finder §§ 456-469 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Herudover kan gengivelser i retsbøger af forklaringer, der er afgivet af vidner og af syns- og skønsmænd under sagens behandling i 1. instans, anvendes som bevismiddel, hvis ingen af parterne inden hovedforhandlingen har anmodet om ny afhøring.

Ophævelse af dommen

§ 559. Tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagens behandling medfører ikke ophævelse af en anket dom, medmindre det må antages, at overholdelse af den pågældende regel kunne have medført et andet udfald af sagen.

Stk. 2. Tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagens behandling, som udelukkende er fastsat af hensyn til

tiltalte, kan ikke føre til ændring af en anket dom til skade for tiltalte.

§ 560. Finder landsretten, at den ankede afgørelse skal ændres, men at betingelserne for, at landsretten kan afsige realitetsdom, ikke er til stede, ophæver landsretten dommen. Rammer ophævelsesgrunden også helt eller delvis den behandling, som ligger til grund for dommen, ophæver landsretten også helt eller delvis denne behandling. Landsretten hjemviser sagen til fornyet behandling i 1. instans. Det skal om nødvendigt fremgå af landsrettens dom, fra hvilket punkt den nye behandling skal begynde.

Stk. 2. Har landsretten hjemvist sagen, indbringer anklagemyndigheden, hvis denne ikke frafalder tiltalte, snarest muligt på ny sagen for retten i 1. instans. Hvis retten i 1. instans finder det nødvendigt, kan den beslutte at genoptage behandlingen fra et tidligere punkt end angivet i landsrettens dom. Inden der afsiges ny dom, skal parterne have lejlighed til at udtale sig. Er det kun tiltalte, der har anket, kan der ikke idømmes en mere indgribende foranstaltning end ved den tidligere dom, medmindre betingelserne for genoptagelse efter § 580 er opfyldt.

Ankesagens behandling i øvrigt

§ 561. I øvrigt finder afsnit V om behandlingen af kriminalsager tilsvarende anvendelse ved landsretten med de ændringer, der er fastsat i dette kapitel, eller som følger af forholdenes forskellighed.

Vejledning om appel

§ 562. En forsvarer, der har bistået tiltalte under ankesagen, har pligt til at vejlede tiltalte, om denne bør søge om tilladelse til at anke til højere ret, jf. § 564, og at bistå tiltalte hermed.

Sagsomkostninger

§ 563. § 480 om afholdelse af omkostningerne ved sagens behandling finder tilsvarende anvendelse ved landsretten.

Stk. 2. Landsrettens prøvelse omfatter omkostningsafgørelser, der er truffet i 1. instans, i det omfang afgørelsen afhænger af ankesagens udfald eller er særligt inddraget under anken.

Anke til Højesteret

§ 564. Domme, der er afsagt af Grønlands Landsret, kan ikke ankes. Procesbevillingsnævnet, jf. kapitel 1 a i den danske retsplejelov, kan dog give tilladelse til anke til Højesteret, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler for det.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til anke skal, senest 4 uger efter at dommen er afsagt, indgives til landsdommeren, der afgiver en udtalelse om ansøgningen og videresender den til Procesbevillingsnævnet. Skal dommen forkyndes, regnes fristen dog for tiltaltes vedkommende fra forkyndelsen. Ansøgningen kan også indgives direkte til Procesbevillingsnævnet, der i så fald indhenter en udtalelse fra landsdommeren om sagen. Nævnet kan undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere end den nævnte frist, men senest 1 år efter at dommen er afsagt.

Stk. 3. Sager om opløsning af politiske foreninger kan altid indbringes for Højesteret.

§ 565. For ankesagens behandling ved Højesteret gælder i øvrigt reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Kære

§ 566. Beslutninger, der er truffet af en kredsret eller af Retten i Grønland, kan kæres til Grønlands Landsret, medmindre andet er særligt bestemt ved lov.

Stk. 2. Kære kan iværksættes af enhver, som beslutningen indeholder en afgørelse over for. Herudover kan personer, der er omfattet af § 145, kære beslutninger om dørlukning, referatforbud og navneforbud. Beslutninger om dørlukning kan dog kun kæres, hvis den kærende har været til stede eller repræsenteret ved en person som nævnt i 2. pkt. fra samme massemedie i det retsmøde, hvor retten behandlede spørgsmålet.

Stk. 3. Beslutninger, der træffes under hovedforhandlingen eller dens forberedelse, kan ikke kæres, medmindre

- 1) kære har særlig hjemmel i loven,
- 2) afgørelsen går ud på, at sagen udsættes, afvises eller hæves,
- 3) afgørelsen angår tilbageholdelse eller forholdsregler, der træder i stedet derfor, beslaglæggelse, ransagning eller lignende tvangsindgreb,
- 4) afgørelsen pålægger sagsomkostninger eller rettergangs-bøder,
- 5) afgørelsen er rettet mod nogen, der ikke er part i sagen,
- 6) afgørelsen ikke har nogen direkte sammenhæng med hovedforhandlingen eller
- 7) afgørelsen angår et spørgsmål, som er af afgørende betydning for sagens behandling eller har vidtrækkende principiel betydning.

Stk. 4. Efter at der er afsagt dom i en sag, kan afgørelser, der er truffet under sagen, ikke kæres af en part.

Stk. 5. Landsretten kan ophæve en allerede iværksat kære, såfremt det spørgsmål, afgørelsen angår, kan inddrages under en senere anke af sagen.

Kærefrist

§ 567. Kærefristen er 14 dage fra den dag, afgørelsen er truffet.

Stk. 2. Er afgørelsen truffet, uden at kærende var til stede, og uden at vedkommende på forhånd har fået meddelelse om tidspunktet for afgørelsen, regnes fristen dog fra den dag, hvor meddelelse om afgørelsen kan antages at være kommet frem til den pågældende.

Iværksættelse af kære

§ 568. Kære sker ved, at der til den ret, hvis afgørelse kæres, inden kærefristens udløb fremsættes mundtlig anmodning herom eller indleveres et kæreskrift med en genpart.

Stk. 2. Et kæreskrift skal indeholde den kærendes påstand og om nødvendigt en angivelse af baggrunden for den kærendes påstand. Fremsættes kæren mundtligt, noteres disse oplysninger i retsbogen.

Stk. 3. Hvis afgørelsen ikke omgøres, jf. § 110 og § 150, stk. 2, sender retten straks kæresagen til landsretten. Det fremsendte materiale skal omfatte

- 1) udskrift af retsbogen vedrørende den mundtligt fremsatte kære eller det indleverede kæreskrift,
- 2) udskrift af den afgørelse, der kæres, og
- 3) sagens akter i øvrigt (eventuelt i kopi), i det omfang de er af betydning for kæren.

Stk. 4. Retten kan vedlægge en erklæring om kæren.

§ 569. Kære fra sigtedes side kan også ske ved, at der inden kærefristens udløb fremsættes mundtlig anmodning herom eller indleveres et kæreskrift med en genpart til politiet eller en kommunefoged. § 568, stk. 2, 1. pkt., finder herved tilsvarende anvendelse. Fremsættes kæren mundtligt, udarbejdes et notat om modtagelsen med angivelse af kærendes påstand og om nødvendigt baggrunden for kærendes påstand. Efter modtagelsen sendes kæreskriftet eller det udarbejdede notat straks til den ret, der har truffet afgørelsen. § 568, stk. 3 og 4, finder herefter tilsvarende anvendelse.

For sen kære

§ 570. Kære, som sker efter kærefristens udløb, afvises af landsretten.

Stk. 2. Landsretten kan dog tillade kære, når betingelserne i § 542, stk. 2, er opfyldt. Bestemmelsen i § 542, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Opsættende virkning

§ 571. Kære har ikke opsættende virkning, medmindre andet er bestemt i loven eller det bestemmes af den ret, hvis afgørelse kæres, eller af landsretten.

§ 572. Kære mod afgørelser, hvorefter der skal gives underretning om indgreb i meddelelshemmeligheden, jf. § 396, eller om, at materiale, der er tilvejebragt ved et sådant indgreb, skal tilintetgøres, jf. § 398, har opsættende virkning.

Kæresagens behandling i øvrigt

§ 573. Landsretten giver parterne meddelelse om, at kæresagen er modtaget, og om indholdet af rettens erklæring efter § 568, stk. 4.

§ 574. Medmindre landsretten straks afviser kæremålet, har kæresagens parter adgang til at indsende skriftlige udtalelser til landsretten.

Stk. 2. Landsretten kan beslutte, at en sigtet eller en anden part i kæresagen, der skønnes ude af stand til at formulere sig skriftligt i sagen, skal indkaldes til den ret, hvor det findes mest hensigtsmæssigt, for at afgive en mundtlig udtalelse.

Stk. 3. Landsretten kan indhente yderligere oplysninger eller erklæringer fra kæresagens parter eller fra den ret, der har truffet afgørelsen. Landsretten kan herunder træffe beslutning om bevisførelse til brug for kæresagen.

§ 575. Landsretten træffer afgørelse på grundlag af det indkomne skriftlige materiale, herunder eventuelle retsbogsudskrifter af de parts- eller vidneforklaringer m.v., der måtte være afgivet til brug for kæresagen. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 2. Hvor særlige grunde taler for det, kan landsretten bestemme, at sagen skal behandles mundtligt.

§ 576. For behandlingen af kæresagen gælder i øvrigt reglerne om anke med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Kære til Højesteret

§ 577. Beslutninger, der er truffet af Grønlands Landsret, kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet, jf. kapitel 1 a i den danske retsplejelov, kan dog give tilladelse til kære til Højesteret, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler for det.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til kære efter stk. 1 skal, senest 4 uger efter at afgørelsen er truffet, indgives til landsdommeren, der afgiver en udtalelse om ansøgningen og videresender den til Procesbevillingsnævnet. Er afgørelsen truffet, uden at ansøgeren har været til stede, og uden at vedkommende på forhånd var underrettet om tidspunktet for afgørelsen, regnes fristen dog fra den dag, hvor meddelelse om afgørelsen kan antages at være kommet frem til den pågældende. Ansøgningen kan også indgives direkte til Procesbevillingsnævnet, der i så fald indhenter en udtalelse fra landsdommeren om sagen. Nævnet kan undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere end den nævnte frist, men senest 1 år efter afgørelsen.

§ 578. For kæresagens behandling ved Højesteret gælder i øvrigt reglerne i den danske retsplejelov med de ændringer, der følger af forholdenes forskellighed.

Genoptagelse

§ 579. Genoptagelse kan ikke finde sted, før mulighederne for anke er udtømte, eller før en rejst ankesag er afsluttet.

Stk. 2. At dommen er fuldbyrdet, er ikke til hinder for genoptagelse.

§ 580. En pådømt sag, hvor tiltalte er frifundet, kan genoptages efter anmodning fra anklagemyndigheden, når

- 1) tiltalte har afgivet en senere tilståelse, hvorefter det må antages, at tiltalte har begået forbrydelsen,
- 2) der er kommet andre beviser for dagen, hvorefter det må antages, at tiltalte har begået forbrydelsen,
- 3) et vidne eller en syns- eller skønsmand har afgivet falsk forklaring eller erklæring under sagen og der efter omstændighederne er god grund til at antage, at dette har medvirket til frifindelsen,
- 4) falske eller forfalskede dokumenter har været benyttet under sagen og der efter omstændighederne er god grund til at antage, at dette har medvirket til frifindelsen, eller
- 5) tiltalte eller personer, der i medfør af offentlig tjeneste eller hverv har medvirket ved sagens behandling, har udvist et kriminelt forhold med det formål at påvirke sagens udfald og der efter omstændighederne er god grund til at antage, at dette har medvirket til frifindelsen.

§ 581. Påstås tiltalte at have gjort sig skyldig i en væsentlig større forbrydelse, end vedkommende er dømt for, kan genoptagelse finde sted efter anmodning fra anklagemyndigheden under samme betingelser som nævnt i § 580.

§ 582. Når retsforfølgning frafalder, efter at tiltale er rejst, uden at der afsiges dom i sagen, kan tiltale kun rejses, når

- 1) betingelserne i § 580 er opfyldt,
- 2) nye beviser af vægt senere kommer for dagen eller
- 3) betingelserne i § 315, stk. 1, er opfyldt.

§ 583. En pådømt sag, hvor tiltalte er fundet skyldig, kan genoptages efter anmodning fra domfældte eller anklagemyndigheden, når

- 1) der tilvejebringes nye oplysninger, som må antages at kunne have medført frifindelse eller anvendelse af en væsentlig mindre indgribende foranstaltning, hvis de havde foreligget under sagen,
- 2) der foreligger forhold som nævnt i § 580, nr. 3-5, og der efter omstændighederne er god grund til at antage, at dette kan have medvirket til domfældelsen, eller
- 3) der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder, der gør det overvejende sandsynligt, at beviserne for tiltaltes skyld ikke har været rigtigt bedømt.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 535, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse for adgangen til at anmode om genoptagelse.

§ 584. Bliver retten eller anklagemyndigheden bekendt med omstændigheder, som må antages at give domfældte eller andre på domfældtes vegne anledning til at anmode om genoptagelse, bør retten eller anklagemyndigheden underrette den pågældende herom.

§ 585. Spørgsmålet om genoptagelse afgøres af Den Særlige Klageret, jf. § 1 a i den danske retsplejelov.

Stk. 2. Anmodning om genoptagelse sker ved en skriftlig ansøgning, der indgives til landsdommeren. Landsdommeren afgiver en udtalelse om anmodningen og videresender ansøgningen til Den Særlige Klageret. Ansøgningen kan også indgives direkte til Den Særlige Klageret, der i så fald indhenter en udtalelse fra landsdommeren om sagen.

Stk. 3. Ansøgningen skal angive den dom, der ønskes genoptaget, og de omstændigheder, som anmodningen støttes på, samt de beviser, som menes at burde medføre et andet udfald af sagen.

Stk. 4. Domfældte og de personer, der kan anmode om genoptagelse efter § 583, stk. 2, har efter anmodning ret til at få bistand til at udarbejde ansøgningen hos en hvilken som helst ret i landet eller hos politiet eller en kommunefoged.

§ 586. I tilfælde, der er omfattet af § 583, stk. 1, nr. 3, skal ansøgning om genoptagelse være fremsat, senest 5 år efter at dommen er afsagt. Har domfældte været frihedsberøvet som følge af dommen, kan ansøgning om genoptagelse dog altid fremsættes indtil 2 år efter løsladelsen.

§ 587. Ansøgning om genoptagelse medfører ikke udsættelse eller afbrydelse af dommens fuldbyrdelse, medmindre Den Særlige Klageret bestemmer det. Det samme gælder, når der er truffet beslutning om genoptagelse efter §§ 580 eller 581. Er der truffet beslutning om genoptagelse efter § 583, skal fuldbyrdelsen udsættes eller afbrydes, hvis den domfældte anmoder om det.

§ 588. Den Særlige Klageret kan beslutte straks at afvise en anmodning om genoptagelse, når

- 1) fristen efter § 586 ikke er overholdt,

- 2) der ikke i ansøgningen er angivet en grund, som efter loven kan medføre genoptagelse, eller
- 3) de påberåbte omstændigheder eller beviser er åbenbart betydningsløse.

§ 589. Når genoptagelse ikke straks afvises efter § 588, underretter Den Særlige Klageret modparten om anmodningen, ligesom modparten i nødvendigt omfang gives lejlighed til at udtale sig skriftligt eller mundtligt.

Stk. 2. Den Særlige Klageret kan beslutte, at der skal indhentes yderligere oplysninger til brug for sagen. Bevisførelse, herunder afhøring af tiltalte eller domfældte og af eventuelle vidner, kan foregå ved Den Særlige Klageret eller ved den anden ret, hvor det findes mest hensigtsmæssigt. I øvrigt finder de almindelige regler for kriminalsagers efterforskning og oplysning tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Den Særlige Klageret kan beskikke en forsvarer til at bistå den tiltalte eller domfældte. Der skal altid beskikkes en forsvarer, hvis sagen behandles mundtligt.

§ 590. Den Særlige Klageret afgør ved en beslutning, der skal begrundes, om en anmodning om genoptagelse skal tages til følge. Tages anmodningen til følge, går beslutningen ud på, at en ny hovedforhandling skal finde sted.

Stk. 2. Er domfældte død, skal Den Særlige Klageret uden ny hovedforhandling enten forkaste anmodningen om genoptagelse eller afsige dom, hvorved den omhandlede dom ophæves.

§ 591. Den Særlige Klagerets afgørelser er endelige og kan ikke ankes.

§ 592. Den nye hovedforhandling foregår ved den ret, som tidligere har dømt i sagen. For behandlingen gælder de almindelige regler for sagens behandling i den pågældende instans.

Stk. 2. Ingen dommer eller domsmand, som tidligere har medvirket under sagen, må deltage ved den nye behandling.

Stk. 3. Er genoptagelse besluttet i medfør af § 583, må den nye dom ikke afvige fra den tidligere til skade for domfældte. Er genoptagelse besluttet i medfør af § 580 eller § 581, må afvigelse til skade for tiltalte eller domfældte kun ske for de punkters vedkommende, som er omfattet af genoptagelsesgrunden.

Afsnit VII

Fuldbyrdelse af domme i kriminalsager

Kapitel 45

Fuldbyrdelse af domme i kriminalsager

Iværksættelse af fuldbyrdelse m.v.

§ 593. Politiet sørger for at fuldbyrde domme i kriminalsager og vedtagne bøder eller konfiskation.

Stk. 2. Bøder og beløb, der er konfiskeret, samt sagsomkostninger, som det efter § 480, stk. 2, er pålagt den dømte at betale, kan inddrives ved udlæg og ved tilbageholdelse i løn og andre udbetalinger, jf. kapitel 46-48.

Stk. 3. Politiet yder efter anmodning den skadelidte bistand med opkrævning og inddrivelse af erstatning, der er tilkendt under en kriminalsag.

Tvangsbøder

§ 594. I domme, hvor nogen dømmes til at opfylde en forpligtelse over for det offentlige, kan retten som tvangsmiddel fastsætte en løbende bøde (tvangsbøde). Tvangsbøder inddrives efter samme regler som bøder, jf. § 593, stk. 2.

Stk. 2. Tvangsbøder tilfalder statskassen, medmindre andet er bestemt i den øvrige lovgivning.

Fortolkning af domme

§ 595. Opstår der uenighed mellem politiet og den dømte om, hvordan en dom skal fortolkes, jf. dog kriminallovens § 246, stk. 1, nr. 2, skal spørgsmålet efter anmodning fra den dømte indbringes for den ret, som har afsagt dom i 1. instans. Indbringelse af sagen for retten har ikke opsættende virkning, medmindre politiet eller retten bestemmer andet.

Stk. 2. Angår striden, hvorvidt den person, som politiet agter at fuldbyrde foranstaltningen over for, er identisk med den dømte, skal sagen behandles i et offentligt retsmøde, hvor den pågældende er til stede. Afgørelsen træffes ved dom, der kan ankes efter reglerne i kapitel 44.

Stk. 3. I andre tilfælde bestemmer retten, om sagen skal behandles mundtligt, eller om den kan behandles skriftligt. Inden retten træffer afgørelse, skal parterne have lejlighed til at udtale sig mundtligt eller skriftligt. Afgørelsen træffes ved beslutning, der begrundes. Beslutningen kan kæres efter reglerne i kapitel 44.

Fuldbyrdesfrist

§ 596. En kriminaldom kan ikke fuldbyrdes, før ankefristen er udløbet eller den dømte og politiet har givet afkald på anke. En anke kan fuldbyrdes straks.

Stk. 2. Er den dømte tilbageholdt efter dommen, jf. § 368, skal dommen fuldbyrdes, så snart det kan konstateres, at dommen er endelig.

Stk. 3. Giver Grønlands Landsret tilladelse til anke af en kriminaldom efter ankefristens udløb, jf. § 542, bortfalder adgangen til at fuldbyrde dommen. Er fuldbyrdelsen iværksat, skal den afbrydes.

Afsnit VIII

Tvangsfuldbyrdelse

Kapitel 46

Fogedmyndigheden

§ 597. Kredsretten fuldbyrder civile pengekrav, jf. dog stk. 2, og står for tvangssalg af løsøre.

Stk. 2. Grønlands landsstyre beskikker et antal pantefogeder til at stå for inddrivelse af krav omfattet af § 598, stk. 2 og 3.

Stk. 3. Politiet fuldbyrder bøder og konfiskationskrav samt andre krav end pengekrav, jf. §§ 628-633.

Stk. 4. Retten i Grønland behandler sager om arrest, forbud og brugeligt pant og står for tvangssalg af fast ejendom, registreret skib, registreret luftfartøj, fiskerirettigheder og værdipapirer, jf. § 2 i lov om værdipapirhandel m.v.

Stk. 5. Politimesteren kan bemyndige andre personer end polititjenestemænd til at udføre fogedforretninger i henhold til stk. 3.

Kapitel 47

Tvangsfuldbyrdelse

Grundlaget for tvangsfuldbyrdelse

§ 598. Tvangsfuldbyrdelse kan ske på grundlag af

- 1) domme og beslutninger afsagt eller truffet af domstole eller andre myndigheder i Grønland, hvis afgørelse efter lovgivningen kan tvangsfuldbyrdes,
- 2) forlig indgået for de under nr. 1 nævnte myndigheder og forlig indgået under vilkårsforhandling i henhold til lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning,
- 3) domme, kendelser og beslutninger afsagt eller truffet af domstole eller andre myndigheder i den øvrige del af riget, hvis afgørelser kan tvangsfuldbyrdes der, og forlig indgået for de pågældende myndigheder,
- 4) pantebreve, for så vidt angår ejerpantebreve og skadesløsbreve dog kun, når gældens størrelse og forfaldstidens indtræden er erkendt af skyldneren eller klart fremgår af omstændighederne,
- 5) udenretlige skriftlige forlig om forfalden gæld, når det udtrykkeligt er bestemt i forliget, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse,
- 6) gældsbreve, der ikke er omfattet af nr. 5, når det udtrykkeligt er bestemt i dokumentet, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse,
- 7) vekslers, for så vidt angår vekselretlige krav, og checks, for så vidt angår regreskrav, og
- 8) retsafgørelser, der kan fuldbyrdes i den øvrige del af riget i henhold til traktater eller andre internationale forpligtelser.

Stk. 2. Tvangsfuldbyrdelse kan endvidere ske for følgende pengekrav:

- 1) Krav på tilbagebetaling af lån eller renter af lån ydet af det offentlige mod sikkerhed i fast ejendom eller løsøre.
- 2) Det offentliges krav på betaling af leje af husrum og betaling af varme, el, vand og renovation.
- 3) Skatter og afgifter til det offentlige i henhold til landstingslov eller landstingsforordning.
- 4) Krav på betaling af underholdsbidrag, der er fastsat af en myndighed i Grønland.
- 5) Bidragskrav, der er fastsat af statsforvaltningen i Danmark eller af Rigsombudsmanden på Færøerne.
- 6) Skatte- og afgiftskrav, der kan tvangsfuldbyrdes i den øvrige del af riget.
- 7) Erstatningsbeløb efter § 627.
- 8) Krav opstået i medfør af afgørelser truffet af myndigheder uden for Grønland, hvis Grønlands Hjemmestyre efter gensidig overenskomst med en udenlandsk myndighed er forpligtet til at yde sådan bistand.

Stk. 3. Et pengekrav kan desuden tvangsfuldbyrdes, når dette for sagsområder, der hører under hjemmestyret, er fastsat ved landstingslov eller landstingsforordning.

Stk. 4. Udlæg kan endvidere ske for krav, som er stiftet i den øvrige del af riget, og som i henhold til den der gældende lovgivning er tillagt udpantningsret.

Stk. 5. Retten til tvangsfuldbyrdelse tilkommer også den, der har håndpant i en fordring.

Stk. 6. I de i stk. 1, nr. 4-7, nævnte tilfælde kan fuldbyrdelse foretages hos enhver, der ved sin underskrift på dokumentet har forpligtet sig som skyldner, selvskyldnerkautionist eller pantsætter.

§ 599. Domme kan fuldbyrdes, når ankefristen, jf. § 496, er udløbet, uden at anke har fundet sted, medmindre den ret, som har afsagt dommen, eller landsretten i en anket sag har bestemt andet. Søges anke af en dom tilladt efter ankefristens udløb, kan landsretten bestemme, at fuldbyrdelsen skal udsættes.

Stk. 2. Beslutninger kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er bestemt i beslutningen.

Stk. 3. De forlig, der er nævnt i § 598, stk. 1, nr. 2, kan fuldbyrdes, når kravet er forfaldet, medmindre andet er bestemt i forliget.

Stk. 4. Fristen for fuldbyrdelse på grundlag af de i § 598, stk. 1, nr. 4-7, nævnte dokumenter er 14 dage efter den dag, da ydelsen kunne kræves betalt, medmindre andet er bestemt i dokumentet. Kortere fuldbyrdelsesfrist end 4 hverdage kan dog ikke aftales.

Stk. 5. Bestemmelser om forældremyndighed eller samværsret, der er truffet ved dom eller godkendt af retten eller af statsforvaltningen eller en rigsombudsmand kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er bestemt i den afgørelse, som søges fuldbyrdet.

Stk. 6. For krav, som kan fuldbyrdes i medfør af § 598, stk. 2 eller 3, er fuldbyrdelsesfristen 7 dage efter underretning om fogedsagen, jf. § 604.

§ 600. Anmodning om tvangsfuldbyrdelse kan først indgives efter udløbet af de frister, der er nævnt i § 599. For krav omfattet af § 599, stk. 6, kan anmodning tidligst indgives dagen efter sidste rettidige indbetalingsdag.

Stk. 2. Fogeden kan dog bestemme, at et krav kan fuldbyrdes, selv om fristerne endnu ikke er udløbet, hvis skyldneren samtykker eller det må antages, at muligheden for at opnå dækning ellers vil blive væsentlig forringet. Det samme gælder, hvis en dom er anket. Hvis et krav fuldbyrdes, inden fuldbyrdelsesfristen er udløbet, skal det anføres i fogedbogen, hvorfor betingelserne herfor anses for opfyldt, medmindre skyldneren samtykker heri. Fuldbyrdelse kan betinges af forudgående sikkerhedsstillelse.

Fremgangsmåden

§ 601. Anmodning om tvangsfuldbyrdelse kan indgives til fogeden i en af følgende retskredse:

- 1) hvor skyldneren har hjemting, jf. §§ 203 og 208-210,
- 2) hvorfra skyldneren driver erhvervmæssig virksomhed,
- 3) hvor der findes pant for det pengekrav, som der søges udlæg for,
- 4) hvor genstanden for fuldbyrdelse af andre krav end pengekrav findes.

Stk. 2. Er ingen foged kompetent efter stk. 1, eller er det under en tidligere forretning ikke lykkedes at opnå dækning for hele kravet, kan anmodning om fuldbyrdelse fremsættes over for fogeden i en retskreds, hvor skyldneren opholder sig eller træffes eller har aktiver. Skal der i anledning af anmodning om tvangsfuldbyrdelse foretages foranstaltninger hos en

anden foged end den, hvortil anmodning er indgivet, fremsættes ny anmodning over for vedkommende foged.

Stk. 3. Anmodning kan fremsættes over for andre fogeder end angivet i stk. 1 og 2, hvis muligheden for fuldbyrdelse ellers vil blive væsentligt forringet.

Stk. 4. En anmodning om en tvangsfuldbyrdelse skal vedlægges de oplysninger, der er nødvendige for at behandle sagen. Anmoder et offentligt ejet boligselskab eller et realkreditinstitut om at få foretaget udlæg i fast ejendom i henhold til et pantebrev, kan kravet dokumenteres ved at fremlægge seneste, ubetalte opkrævning fra kreditor. Anmodningen om tvangsfuldbyrdelse skal indeholde oplysning om ejendommens B-nummer, beliggenhed og art. Fogeden kan fastsætte en frist til at tilvejebringe de krævede oplysninger og dokumenter.

Stk. 5. Fogeden kan foretage tvangsfuldbyrdelse uden for retskredsen, hvis særlige grunde taler derfor.

§ 602. Er fogeden ikke kompetent efter reglerne i § 601, stk. 1-3, eller foreligger der ikke tilstrækkeligt grundlag for tvangsfuldbyrdelse, eller mangler de i § 601, stk. 4, nævnte dokumenter og oplysninger, afviser fogeden anmodningen om tvangsfuldbyrdelse og underretter den, der har fremsat anmodningen.

Stk. 2. Fremgår det af det foreliggende, hvilken foged der er kompetent, kan sagen i stedet henvises til denne foged.

§ 603. En kreditor, der ikke har fået tilstrækkeligt udlæg til at dække sit pengekrav, kan først, når der er forløbet 6 måneder siden sidste forretning, på ny anmode om tvangsfuldbyrdelse med henblik på at foretage udlæg (udlægsforretning). Fogeden kan også i øvrigt afvise at foretage udlægsforretning hos en skyldner, hvis fogeden er bekendt med, at der inden for de sidste 6 måneder har været afholdt en forretning, hvor det ikke har været muligt at opnå dækning.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for krav omfattet af § 598, stk. 2 og 3. For øvrige krav gælder stk. 1 ikke, hvis der er rimelig grund til at antage, at skyldneren ejer aktiver, der kan foretages udlæg i, eller der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder, som gør det rimeligt at afholde udlægsforretning.

§ 604. Fogeden fastsætter tid og sted for fogedforretningen og underretter så vidt muligt skyldneren herom. Skal fogedsagen foretages uden for fogedens kontor, angives tid og sted så bestemt som foreneligt med tilrettelæggelsen af fogedens arbejde. Underretningen kan ske ved indkaldelse til fogedsagen, jf. stk. 3.

Stk. 2. Underretning kan undlades, hvis fogeden finder det ubetænkeligt at foretage fogedsagen uden forudgående meddelelse til skyldneren, eller hvis det må antages, at muligheden for at opnå dækning ellers vil blive væsentligt forringet. I sidstnævnte tilfælde skal baggrunden for antagelsen anføres i fogedbogen, og fogeden kan betinge fuldbyrdelsen af forudgående sikkerhedsstillelse.

Stk. 3. Fogeden kan med et af denne fastsat varsel indkalde skyldneren til fogedsagen, hvis denne foretages i den retskreds, hvor skyldneren har bopæl eller opholdssted, eller hvorfra den pågældende driver erhvervmæssig virksomhed. Det kan i indkaldelsen pålægges skyldneren at møde person-

ligt. Indkaldelsen skal indeholde oplysning om varslet og om virkningerne af udeblivelse.

Stk. 4. Udebliver skyldneren, uanset at lovlig indkaldelse er forkyndt for denne, uden anmeldt lovligt forfald, finder § 150 om vidnetvang tilsvarende anvendelse, jf. dog stk. 5. Det samme gælder, hvor skyldneren ikke møder personligt, selv om dette er pålagt. Fogeden kan i stedet søge fogedsagen gennemført samme dag eller dagen efter på skyldnerens bopæl eller forretningssted m.v.

Stk. 5. Anser fogeden det for overvejende sandsynligt, at der ikke under fogedsagen kan opnås hel eller delvis dækning af kravet, bør fogeden i almindelighed ikke træffe bestemmelse om at lade politiet bringe skyldneren til stede (politifremstilling), jf. § 150, stk. 1, nr. 2. Det samme gælder, hvis en sådan foranstaltning ikke vil stå i rimeligt forhold til kravets størrelse.

Stk. 6. Er skyldneren en forening, et selskab el.lign., kan foreningens eller selskabets direktør eller forretningsfører eller, hvis det er nødvendigt, et medlem af bestyrelsen indkaldes efter foranstående regler, hvis vedkommende har bopæl eller opholdssted i retskredsen eller foreningen eller selskabet har hjemting i eller driver erhvervmæssig virksomhed fra retskredsen.

Stk. 7. Finder fogeden det nødvendigt, at kreditor er til stede under fogedsagen, kan denne indkaldes til mødet. Indkaldelsen skal indeholde oplysning om virkningerne af udeblivelse. Udebliver kreditor, kan fogeden afvise sagen.

Stk. 8. Fogeden kan lade et vidne overvære forretningen og bistå fogedretten med en eventuel vurdering. Vederlag til vidnet afholdes af statskassen efter regler, der fastsættes af Domstolsstyrelsen.

§ 605. Fogedsagen kan foretages, selv om skyldneren ikke møder op eller træffes. På fogedens kontor kan der dog kun foretages udlæg, hvis genstande for udlæg kan fastlægges med tilstrækkelig sikkerhed.

Stk. 2. Foretages fogedsagen, uden at skyldneren møder op eller træffes, opfordrer fogeden en ægtefælle, samlever eller andre personer over 18 år, som er til stede, og som må antages at have kendskab til skyldnerens forhold, til at varetage dennes interesser under fogedsagen.

Stk. 3. Finder fogeden det ønskeligt, at skyldneren er til stede, kan fogedsagen udsættes.

§ 606. Inden tvangsfuldbyrdelsen gennemføres, opfordrer fogeden skyldneren eller den, der varetager dennes interesser, til frivilligt at opfylde kravet.

Stk. 2. Kreditor kan ikke afvise afdrag på fordringen.

§ 607. Skyldneren skal give de oplysninger, som fogeden finder nødvendige for at gennemføre tvangsfuldbyrdelsen. Ved fuldbyrdelse af pengekrav skal skyldneren således give oplysning om sine og sin husstands økonomiske forhold. Fogeden skal pålægge skyldneren at tale sandhed og gøre denne bekendt med ansvaret efter kriminalloven for at afgive urigtig erklæring. Undlader skyldneren at give de krævede oplysninger, finder § 150 tilsvarende anvendelse. Beslutning herom træffes af Retten i Grønland, hvis denne er fogedmyndighed, og ellers af kredsretten.

Stk. 2. Skyldneren eller den, der varetager dennes interesser, jf. § 605, stk. 2, har ret til at vælge de aktiver, der skal foretages udlæg i. Udlæg kan dog altid foretages i kontante penge. Udlæg for krav, der er sikret ved pant, kan altid foretages i pantet. Skyldneren kan ikke forlange, at udlæg skal foretages i fast ejendom, behæftede aktiver, aktiver, hvis værdi er usikker, eller aktiver, som det er særlig vanskeligt at opbevare eller afhænde, hvis denne ejer andre og til udlæg bedre egnede aktiver, som der kan foretages udlæg i. I øvrigt bestemmer fogeden, hvilke aktiver der skal foretages udlæg i, og påser herunder, at udlægget så vidt muligt sker i de aktiver, skyldneren og dennes husstand bedst kan undvære.

Stk. 3. Fogeden kan undersøge skyldnerens husrum og gemmer samt dennes person, hvis sådan undersøgelse er nødvendig for at gennemføre tvangsfuldbyrdelsen. Pantefogeden må ikke uden bemyndigelse fra kredsretten undersøge skyldnerens person i forbindelse med udlæg. Pantefogeden kan søge en sådan bemyndigelse indhentet hos kredsretten såvel før som under udlægsforretningen. Fogeden kan anvende den magt, der er nødvendig for at gennemføre tvangsfuldbyrdelsen. Politiet yder efter anmodning andre fogedmyndigheder bistand hertil.

Stk. 4. Fogeden underretter parter, som ikke har været til stede under fogedsagen, om, hvad der er foregået.

Stk. 5. Fogeden skal yde den vejledning, som er nødvendig for, at den part, der ikke møder med advokat, kan varetage sine interesser.

§ 608. Fogeden kan udsætte fogedsagen, hvis

- 1) et retsforhold, hvis fastsættelse vil få indflydelse på fogedsagens udfald, er under behandling ved en ret eller en administrativ myndighed eller
- 2) der foreligger andre særlige grunde.

Stk. 2. Findes det af hensyn til kreditors fyldestgørelse betænkeligt at udsætte fogedsagen, kan fogeden i stedet betinge udlæg af, at kreditor stiller sikkerhed, eller bestemme, at der ikke skal kunne iværksættes tvangssalg af aktiver, der er foretaget udlæg i, før en bestemt afgørelse er truffet eller en frist er udløbet. En sådan frist kan eventuelt forlænges.

§ 609. Fremsætter en part eller en tredjemand indsigelse, som ikke umiddelbart kan afvises, mod politiets eller pantefogedens tvangsfuldbyrdelse, nægter fogeden at efterkomme anmodningen om tvangsfuldbyrdelse og indbringer sagen for kredsretten. Det samme gælder, hvis fogeden finder, at der hersker tvivl om grundlaget for tvangsfuldbyrdelsen, som gør det betænkeligt at foretage denne. Sagen skal også indbringes for kredsretten, selv om fogeden har afvist indsigelsen. Sagen behandles efter reglerne om civile sager, medmindre kredsretten beslutter at behandle fogedsagen efter reglerne i dette afsnit.

Stk. 2. Fremsættes der ved kredsretten eller Retten i Grønland indsigelser mod grundlaget for fuldbyrdelsen, og findes det efter den bevisførelse, der kan ske ved fogeden, jf. stk. 3 og 4, betænkeligt at foretage tvangsfuldbyrdelse, nægter fogeden at efterkomme kreditors anmodning.

Stk. 3. Indsigelser mod rigtigheden af domme og kendelser og indsigelser mod indenretlige forlig, som angår rettens virksomhed, kan ikke gøres gældende under tvangsfuldbyrdelsen.

Stk. 4. Indsigelser mod vekslers og checks kan kun gøres gældende, hvis

- 1) den, der har fremsat anmodning om tvangsfuldbyrdelse, er enig heri,
- 2) indsigelsen angår selve vekslens eller checkens indretning og indhold eller andre betingelser i veksler- eller checkloven for at kunne gøre henholdsvis veksler- eller checkretten gældende,
- 3) indsigelsen går ud på, at skyldneren ved underskrivelsen var umyndig eller på grund af sindssygdом, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller en lignende tilstand manglede evnen til at handle fornuftsmæssigt, at underskriften er falsk, at vekslens eller checkens indhold er forfalsket efter underskrivelsen, eller at vekslen eller checken er underskrevet på skyldnerens vegne uden tilstrækkelig fuldmagt eller
- 4) indsigelsen fremsættes af en forbruger og angår en veksler, der er benyttet i forbindelse med en forbruger aftale, jf. § 1, stk. 2-4, i lov om visse forbruger aftaler, eller en check, der er benyttet til at opnå kredit i forbindelse med en forbruger aftale.

Stk. 5. Fogeden kan nægte en bevisførelse, som på grund af dens omfang eller beskaffenhed eller af andre særlige grunde bør ske under en almindelig civil sag.

Stk. 6. Fogedens afgørelse træffes efter anmodning ved en beslutning, som skal begrundes.

§ 610. Fogedsagen kan genoptages, når parterne er enige om det, eller når fogeden finder det påkrævet, navnlig fordi

- 1) skyldneren eller tredjemand anmoder om, at et udlæg må blive ophævet med den begrundelse, at det strider mod tredjemands ret,
- 2) udlægshaveren anmoder om, at der må blive truffet ny bestemmelse om udlevering, opbevaring eller administration af det udlagte, jf. § 614, stk. 2, nr. 4, og § 618, stk. 2-4,
- 3) udlægshaveren kræver foretaget en udførlig registrering af de i § 616 nævnte aktiver eller en vurdering af det udlagte,
- 4) skyldneren ikke har været til stede under fogedsagen, og denne nu anmoder om adgang til at benytte sine rettighe-der efter § 618, stk. 1, og §§ 619-623 eller
- 5) skyldneren ønsker fastslået, at et udlæg er bortfaldet som følge af omstændigheder, der er indtruffet, efter at udlægget er foretaget, eller fordi grundlaget for tvangsfuldbyrdelsen ved dom er ophævet eller erklæret ugyldigt.

§ 611. Den, som har anmodet om tvangsfuldbyrdelse af en fordring eller et krav, som viser sig ikke at bestå, skal betale modparten erstatning for tab og godtgørelse for tort. Samme ansvar påhviler også kreditor, hvis fogeden i øvrigt har truffet foranstaltninger til tvangsfuldbyrdelse, uden at betingelserne herfor har været til stede, og dette kan bebrejdes kreditor. Har fogeden truffet bestemmelse om tvangsendgreb over for en part, uden at betingelserne herfor har været til stede, eller er fogedsagen ved en fejl sket hos en anden person end tilsigtet, har den pågældende krav på erstatning og godtgørelse fra fogeden i samme omfang som efter 1. pkt.

Stk. 2. Krav i medfør af stk. 1 skal fremsættes over for kredsretten senest 2 måneder efter det tidspunkt, da vedkommende blev i stand til at gøre kravet gældende. Kredsrettens afgørelse træffes ved beslutning, der skal begrundes. Kredsretten kan henskyde afgørelsen til Retten i Grønland, jf. § 56.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 2 kan kæres både af parterne og af Domstolsstyrelsen.

§ 612. Bestemmelserne om civile sager, herunder om henvisning, afvisning, tredjemænds ret til at indtræde i en sag, beskikkelse af advokat og rettergangsfuldmægtig samt sagsomkostninger, finder tilsvarende anvendelse i fogedsager, herunder ved behandling af fogedsager, hvor der fremsættes indsigelser eller modkrav.

Stk. 2. Der kan efter forhandling med justitsministeren ved landstingslov eller landstingsforordning fastsættes nødvendige supplerende bestemmelser om inddrivelse af fordringer inden for sagsområder, der hører under hjemmestyret.

Udlæg

§ 613. Pengekrav fuldbyrdes ved udlæg i en så stor del af skyldnerens formue, som efter fogedens skøn er nødvendig til dækning af kravet samt af omkostningerne ved forretningen og opbevaring af de aktiver, der er foretaget udlæg i, indtil auktionen.

Stk. 2. Anmodning om tvangsfuldbyrdelse kan begrænses til en del af kravet, medmindre fogeden finder, at en opdeling af kravet strider mod skyldnerens interesser.

Stk. 3. Fogeden vurderer det udlagte, hvis en af parterne forlanger det eller fogeden finder vurdering påkrævet.

Stk. 4. Kræves der særlig sagkyndig bistand til vurderingen, bestemmer fogeden, hvem af parterne der foreløbig eller endeligt skal betale omkostningerne ved vurderingen. Foretagelse af vurdering kan gøres betinget af, at der forinden stilles sikkerhed for omkostningerne.

Stk. 5. Fogeden optegner i fogedbogen de aktiver, som der foretages udlæg i. Foretages vurdering, angives vurderingssummen.

§ 614. Fogeden kan tvangsfuldbyrde pengekrav ved udlæg i skyldnerens formue, men ikke i fremtidige erhvervelser. Udlæg kan foretages, selv om aktiverne i forvejen er behæftede.

Stk. 2. Fogeden kan således

- 1) fratage skyldneren kontante penge og give dem til kreditor,
- 2) fratage skyldneren dennes tilgodehavender, herunder forfalden arbejds løn, og overdrage dem til kreditor,
- 3) foretage udlæg i fast ejendom med henblik på tvangssalg,
- 4) foretage udlæg i løsøre og andre aktiver med henblik på tvangssalg og efter anmodning fratage skyldneren rådigheden over disse aktiver. Salget kan tidligst ske 4 uger efter udlægget.

Stk. 3. Rækkefølgen mellem flere udlæg i samme aktiv afgøres af tidspunktet for indgivelse af anmodning om udlæg, jf. dog stk. 4, medmindre fortrinsret i det udlagte for et eller flere af kravene bevirker en anden prioritetsorden. Anmodninger, der indkommer samme dag, stilles dog lige.

Stk. 4. Foretages udlæg i samme aktiv af andre fogedmyndigheder end kredsretten, regnes udlæggets plads i rækkefølgen efter tidspunktet for, hvornår udlægget er foretaget.

Stk. 5. Stk. 3 og 4 gælder ikke for udlæg i fast ejendom, registrerede skibe eller luftfartøjer samt fondsaktiver, jf. § 59, stk. 2, i lov om værdipapirhandel m.v.

Stk. 6. Udlæg i løsøre bortset fra registrerede skibe og luftfartøjer bortfalder 1 år efter, at det er foretaget, medmindre udlægshaveren forinden har forlangt tvangssalg afholdt eller har været forhindret i det ved anke, kære eller tredjemands ret. Udlægget bortfalder i så fald 8 uger efter forhindringens ophør. Det samme gælder udlæg i fondsaktiver, jf. § 59, stk. 2, i lov om værdipapirhandel m.v., og i tilgodehavender, hvis der for tilgodehavendet er udstedt omsætningsgælds brev eller andet dokument, hvis særlige beskaffenhed medfører, at skyldneren ifølge tilgodehavendet ikke frigøres ved at betale til andre end ihændehaveren.

§ 615. Skyldneren er uberettiget til at råde over de aktiver, der er foretaget udlæg i på en måde, som kan være til skade for udlægshaveren. Fogeden gør skyldneren bekendt med udlæggets retsvirkninger, herunder at overtrædelse af 1. pkt. kan medføre kriminalretligt ansvar. Er skyldneren ikke til stede, kan dette ske enten ved skriftlig meddelelse eller mundtligt til den, der møder på skyldnerens vegne.

§ 616. Udlæg i fast ejendom omfatter, medmindre andet fremgår af anmodningen om tvangsfuldbyrdelse, også det løsøre, der hører til ejendommen, jf. pantelovens § 2. Optegnelse af de enkelte tilbehørs genstande er kun nødvendig, hvis kreditor anmoder om det. Omfatter udlægget tilbehøret, indgår også aktiver af denne beskaffenhed, som senere tilføres ejendommen, under udlægget. 1.-3. pkt. finder tilsvarende anvendelse ved udlæg i registreret skib eller luftfartøj.

§ 617. Tilgodehavender, der er knyttet til et omsætningsgælds brev, overdrages til kreditor, ved at omsætningsgælds brevet overgives til denne eller opbevares af fogeden. Ved andre tilgodehavender sker overdragelsen, ved at skyldneren ifølge tilgodehavendet underrettes om, at tilgodehavendet helt eller delvis skal betales til kreditor.

§ 618. Der må ikke foretages udlæg i aktiver, der skønnes at være nødvendige til at opretholde et beskedent hjem og en beskedent levestandard for skyldneren og dennes husstand. Skyldneren kan ikke gyldigt give samtykke til udlæg i disse aktiver.

Stk. 2. Ved udlæg i løsøre kan fogeden bestemme, at de aktiver, der er foretaget udlæg i, ikke må fratages skyldneren, så længe denne overholder en afdragsordning, der er fastsat af fogeden og tiltrådt af skyldneren. Afdragsordningens varighed kan ikke overstige 1 år, medmindre kreditor samtykker.

Stk. 3. Fogeden kan bestemme, at udlæg i fast ejendom, der tjener til bolig for skyldneren eller dennes husstand, ikke giver ret til at sætte ejendommen til tvangssalg, så længe skyldneren overholder en afdragsordning, der er fastsat af fogeden og tiltrådt af skyldneren.

Stk. 4. Stk. 2 og 3 gælder ikke ved udlæg på grundlag af pantebrev med pant i det pågældende aktiv.

§ 619. Udlæg kan ikke foretages i retten til ydelser, der ikke kan kræves betalt til andre end den berettigede personligt.

Stk. 2. Udlæg kan ikke foretages i krav på underhaltsbidrag i henhold til lovgivningen om ægteskab og om børns retsstilling.

Stk. 3. Udlæg kan ikke foretages i krav på pension eller i krav på understøttelse eller anden hjælp fra det offentlige eller fra stiftelser eller andre velgørende institutioner, medmindre der er forløbet 3 måneder fra den dag, hvor beløbet kunne fordres udbetalt. Reglerne om fritagelse for retsforfølgning i anden lovgivning berøres ikke heraf.

Stk. 4. Udlæg kan ikke foretages i endnu ikke udbetalt løn eller andet vederlag for personligt arbejde, medmindre der er forløbet mere end 7 dage efter dagen for slutningen af den periode, i hvilken lønnen er indtjent, eller efter at vederlaget er optjent.

Stk. 5. Særskilt udlæg i krav på leje af fast ejendom kan ikke foretages, før kravet er forfaldent.

§ 620. Udlæg kan ikke foretages i erstatning for invaliditet eller tab af forsørger eller i godtgørelse i forbindelse hermed, hvis beløbet tilkommer skadelidte eller den, som har mistet en forsørger. Er beløbet udbetalt, kan udlæg dog ske, medmindre summen ved indsættelse på særskilt konto i bank eller sparekasse eller på anden måde er holdt klart adskilt fra skyldnerens øvrige formue. Tilsvarende gælder om renter og udbytte af kapitalen.

Stk. 2. I krav på godtgørelse for ikkeøkonomisk skade, som ikke falder ind under stk. 1, kan udlæg først foretages, når beløbet er udbetalt.

Stk. 3. Udlæg kan ikke foretages i krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, medmindre der er forløbet 7 dage fra den dag, beløbet kunne kræves udbetalt.

Stk. 4. Udlæg kan dog foretages i de i stk. 1 og 2 nævnte beløb og krav, efter at kravet og dets størrelse er anerkendt eller fastslået af domstolene, hvis skyldneren under fogedsagen giver samtykke hertil, eller hvis skyldneren har stillet aktivt som pant for det krav, der gøres udlæg for.

§ 621. Udlæg kan ikke foretages i gaver, hvis giveren, da gaven blev givet, har bestemt, at der ikke kan foretages udlæg i gaven. Udlæg kan heller ikke foretages i ikke hævede renter eller udbytte af en sådan gave indtil 6 måneder efter forfaldsdagen.

Stk. 2. Udlæg kan ikke foretages i aktiver, som skyldneren i øvrigt har erhvervet på vilkår som nævnt i stk. 1, hvis erhvervelsen og vilkåret er led i en tilsvarende ordning for en flerhed af personer og hensynet til ordningens formål taler afgørende imod at tillade udlæg.

Stk. 3. Udlæg kan dog foretages i de i stk. 1 og 2 nævnte aktiver, hvis skyldneren har fri rådighed over dem, eller hvis der ikke er truffet rimelige foranstaltninger til at hindre skyldnerens råden.

Stk. 4. Vilkår om, at modtageren af en gave ikke kan råde over denne, antages at omfatte udelukkelse af udlæg, medmindre andet fremgår af omstændighederne.

§ 622. Udlæg kan ikke foretages i genstande, som har en særlig personlig betydning for skyldneren eller medlemmer af

skyldnerens husstand, medmindre genstandene har en sådan værdi, at det ikke findes rimeligt at holde dem uden for fuldbyrdelsen af kreditors krav.

Stk. 2. Udlæg kan ikke foretages i hjælpemidler, som er nødvendige på grund af legemlige mangler eller sygdom.

§ 623. Udlæg kan ikke foretages i beløb, som forud er udbetalt til personer, der udfører offentlige hverv, vidner eller syns- og skønsmand som godtgørelse for udgifter og ulempe ved udførelse af hvervet.

§ 624. Forældelse af et krav afbrydes ved at indgive anmodning om udlæg, hvis kreditor søger udlægsforretningen fremmet uden ugrundet ophold.

Tilbageholdelse i løn og andre udbetalinger

§ 625. Tvangsfuldbyrdelse af pengekrav ved tilbageholdelse i udbetaling af penge, der tilkommer skyldneren, kan ske for krav omfattet af § 598, stk. 2, nr. 1, 2, 4, 5 og 6, samt når dette for sagsområder, der hører under hjemmestyret, er fastsat ved landstingslov eller landstingsforordning. Tilbageholdelse kan finde sted i alle udbetalinger, herunder udbetaling af arbejdsløn og af tilgodehavende for salg af produkter. Tvangsfuldbyrdelse efter 1. pkt. kan ligeledes ske for bødekraft omfattet af kriminallovens § 128.

Stk. 2. Der kan i intet tilfælde ske tilbageholdelse af mere end en tredjedel af det, der tilkommer skyldneren, efter at kildekat er fradraget. Ved afgørelse om tilbageholdelse i løn og andre udbetalinger skal der dog altid overlades skyldneren det nødvendige til dennes og husstandens underhold.

Stk. 3. Skal der foretages tilbageholdelse for flere krav, fordeles tilbageholdte beløb efter fogedens nærmere bestemmelse. Privates krav på underhaltsbidrag skal først fyldestgøres. Ved fordelingen i øvrigt kan fogeden beslutte, at krav, der har afgørende betydning for skyldnerens eller skyldnerens husstands eksistensgrundlag, først og fremmest skal fyldestgøres.

Stk. 4. Om tilbageholdelse for og fyldestgørelse af grønlandske skatte- og afgiftskrav gælder bestemmelserne i den særlige lovgivning herom.

§ 626. Retten til at kræve underhaltsbidrag inddrevet ved tilbageholdelse bortfalder, hvis anmodning herom eller om forskudsvis udbetaling af et bidrag efter de regler, der gælder herom, ikke fremsættes inden 1 år efter bidragets forfaldstid.

Stk. 2. Tilbageholdelse kan ikke ske for krav, der har været forfaldet i mere end 5 år.

§ 627. Den, der har modtaget pålæg om tilbageholdelse, er erstatningspligtig, hvis pålægget ikke efterkommes. Erstatningsbeløb kan inddrives efter reglerne i dette kapitel, jf. § 598, stk. 2, nr. 7.

Tvangsfuldbyrdelse af andet end pengekrav

§ 628. Skal den forpligtede fraflytte en fast ejendom eller give den berettigede en rådighed over denne, eller skal den forpligtede udlevere en bestemt genstand, gennemtvinger fogeden så vidt muligt umiddelbart, at pligten opfyldes ved at udsætte den forpligtede eller ved at fratage den forpligtede genstanden. Skal den forpligtede udstede eller underskrive et

dokument, kan fogeden gøre dette med samme virkning, som var det udstedt eller underskrevet af den forpligtede selv.

§ 629. Er der pålagt nogen en anden ydelse end penge, og kan fogeden ikke gennemtvinge kravet efter § 628, indbringer fogeden sagen for kredsretten. Retten kan enten anslå den berettigedes interesse i opfyldelsen i penge eller tillade, at den berettigede udfører det, den forpligtede skal foretage, eller lader det udføre af andre.

Stk. 2. Det beløb, som ifølge rettens afgørelse efter stk. 1 tilkommer den berettigede, kan inddrives ved udlæg.

§ 630. Skal den forpligtede undlade noget, skal fogeden så vidt muligt hindre denne i at foretage overtrædelsehandlinger og tilintetgøre, hvad der er foretaget i strid med den berettigedes ret.

§ 631. Bestemmelser om forældremyndighed og udøvelse af samværsret kan fuldbyrdes ved anvendelse af tvangsbøder eller ved umiddelbar magtanvendelse. Fogeden er ikke ved valget af fuldbyrdelsesmåden bundet af rekvirentens anmodning. Fuldbyrdelse kan ikke ske, hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed derved udsættes for alvorlig fare. I tvivlstilfælde kan fogeden udsætte fuldbyrdelsen på indhentelse af en sagkyndig erklæring.

Stk. 2. Fogeden kan tilkalde en uvildig person, eventuelt en repræsentant for kommunen, til at varetage barnets tarv under sagen. Fogeden kan efter omstændighederne give en kortere udsættelse af tidspunktet for barnets udlevering eller samværsrettens udøvelse.

Stk. 3. Skal tvangsbøder anvendes, forelægges sagen for kredsretten, der fastsætter daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres. Ved fuldbyrdelse af bestemmelser om udøvelse af samværsret kan dog fastsættes en enkelt bøde, der forfalder, når en bestemmelse om udøvelse af samværsret på et nærmere angivet tidspunkt ikke efterkommes.

Umiddelbare fogedforretninger

§ 632. Besiddelseskrav som nævnt i § 628 kan gennemtvinges af fogeden ved en umiddelbar fogedforretning uden sædvanligt tvangsfuldbyrdelsesgrundlag, hvis den berettigede i fogedretten kan godtgøre eller sandsynliggøre sit krav mod den forpligtede.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, når fogedens bistand er påkrævet til håndhævelse af forældremyndighed og værgemål samt til håndhævelse af det sociale udvalgs beslutninger vedrørende børns ophold. Fuldbyrdelse sker efter § 631.

§ 633. Fremsættes der indsigelser mod den berettigedes krav, og kan den berettigede ikke føre bevis for sin ret ved dokumentbevis eller partsforklaring, nægter fogeden at fremme anmodningen. Kan den berettigede sandsynliggøre sin ret, og findes det af hensyn til den berettigedes fyldestgørelse betænkeligt at nægte at fremme forretningen, kan fogeden gennemføre forretningen på betingelse af, at den berettigede stiller sikkerhed for den skade og ulempe, som herved kan påføres den forpligtede. Sikkerheden frigives, hvis der ikke

inden en af fogeden fastsat frist anlægges sag eller iværksættes kære.

Stk. 2. Fogeden kan undtagelsesvis tillade anden bevisførelse end nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Fogeden kan nægte at imødekomme en anmodning om udsættelse af en lejer af det lejede, hvis lejeren eller lejerenes husstand derved kommer til at stå uden bolig og forholdene i øvrigt taler imod at gennemføre udsættelsen.

Kapitel 48

Tvangssalg

Almindelige bestemmelser

Grundlaget for tvangssalg

§ 634. Dette kapitel omhandler

- 1) tvangssalg på grundlag af udlæg efter § 614, stk. 2, nr. 3 og 4,
- 2) tvangssalg af håndpantssatte aktiver efter pantelovens § 5 a og
- 3) salg af pantsatte aktiver fra et dødsbo eller et konkursbo.

Anmodningen om tvangssalg

§ 635. Anmodning om tvangssalg indgives til den foged, der skal forestå salget, jf. § 597, stk. 1 og 4, og § 601. Anmodningen skal være skriftlig og indeholde de oplysninger, som er nødvendige til sagens behandling, samt udskrift af udlægsforretningen. Der kan stilles forslag til salgsmåden. Er skyldner et selskab, vedlægges endvidere en tegningsudskrift fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Tidspunkt for tvangssalg

§ 636. Fogeden påser, at salget ikke finder sted, før kærefristen for udlægget, jf. § 706, er udløbet. Fremlægges bevis for, at udlægsforretningen er kæret, stilles tvangssalget i bero på kæresagens behandling.

Stk. 2. Fogeden kan beslutte tvangssalg på et tidligere tidspunkt, hvis de udlagte effekter er udsatte for hurtig fordærvelse eller væsentlig værdiforringelse ved at henligge indtil kærefristens udløb.

Underretning

§ 637. Inden tvangssalget finder sted, underretter fogeden alle kendte rettighedshavere, hvis rettigheder eller forpligtelser med hensyn til aktivet må antages at blive berørt af salget.

Bekendtgørelse

§ 638. Fogeden træffer afgørelse om bekendtgørelse af tvangssalg i overensstemmelse med §§ 646, 647 og 660.

Omkostninger

§ 639. Omkostningerne ved tvangssalget påhviler rekvirenten. De afholdes endeligt, dog begrænset til et i tvangssalgsvilkårene oplyst maksimumsbeløb, af køberen ved tvangssalget uden for budsummen. Fogeden kan bestemme, at rekvirenten skal stille sikkerhed for omkostningerne, samt sikkerhedens størrelse og art.

Salgsfremmende foranstaltninger

§ 640. Fogeden kan til enhver tid træffe beslutninger af salgsfremmende karakter. Tvangssalget sker til højeste bud.

Vilkårene for tvangssalget

§ 641. Fogeden sikrer sig, at budgivere er gjort bekendt med vilkårene for tvangssalget.

Bortfald af rettigheder

§ 642. Når et tvangssalg har fundet sted i overensstemmelse med dette kapitel, bortfalder alle ukendte, uregistrerede rettigheder, der ikke er gjort gældende inden tvangssalget, bortset fra i tilfælde af vanhjemmel.

Stk. 2. Når en køber har opfyldt salgsvilkårene, bortfalder udækkede rettigheder over aktivet. Fogeden sørger for, at dette bliver noteret, hvis rettighederne er registreret.

Nedsættelse af den personlige fordring

§ 643. Gør en pant- eller udlægshaver, der ved tvangssalg har overtaget aktivet til en pris, som ikke gav fuld dækning, sit restkrav gældende som personlig fordring mod skyldneren eller andre, kan kredsretten nedsætte fordringen, i det omfang det ved senere salg af aktivet eller på anden måde godtgøres, at overtagelsestidspunktet. Sagen anlægges og behandles efter reglerne om behandling af civile sager.

Fordeling af tvangssalgssummen

§ 644. Snarest efter tvangssalget udarbejder fogeden et udkast til fordeling af tvangssalgssummen mellem samtlige interesserede. Udkastet udsendes med opfordring til at komme med eventuelle indsigelser inden en af fogeden fastsat frist. Fremkommer der ikke inden fristens udløb indsigelser mod udkastet, fordeles tvangssalgssummen i overensstemmelse hermed, efterhånden som den indkommer.

Stk. 2. Fremsættes der indsigelser inden fristens udløb, kan fogeden indkalde de interesserede til et møde. Fogeden afgør fordelingen af tvangssalgssummen ved en beslutning, som skal begrundes.

Indsigelser

§ 645. Under tvangssalgssagen kan de oprindelige parter ikke fremsætte indsigelser imod lovligheden af udlægsforretningen eller de retshandlinger, der ligger forud for denne.

Tvangssalg af løsøre

Bekendtgørelse

§ 646. Tvangssalg af løsøre skal bekendtgøres, mindst 1 uge før salget finder sted, ved skrivelse til panthaverne og andre kendte rettighedshavere samt annoncering i et af de mest udbredte stedlige blade og mindst én landsdækkende avis. I mangel af et egnet, stedligt blad, kan bekendtgørelse finde sted ved synlige opslag i kommunen. Skønner fogeden, at værdien af det pantsatte løsøre vil stå i misforhold til udgiften ved bekendtgørelse i den landsdækkende avis, kan kravet om bekendtgørelse dér dog fraviges.

Stk. 2. Er løsøret udsat for hurtig fordærvelse eller væsentlig værdiforringelse, eller er opbevaring forbundet med ufor-

holdsmæssige omkostninger, kan fogeden foretage tvangssalg med kortere frister.

§ 647. Bekendtgørelsen skal indeholde tydelig og nøjagtig angivelse af tid og sted for afholdelse af tvangssalget samt en almindelig betegnelse af de genstande, som skal bortsælges, med fremhævelse af de særlig værdifulde iblandt dem.

Tvangssalgsvilkår

§ 648. Den kreditor, der har anmodet om tvangssalg, udarbejder tvangssalgsvilkår, der bl.a. skal indeholde bestemmelser om salgsmåden, ansvar, købesummens betaling og eventuel mindstepris, og sender dem til fogeden til dennes godkendelse. Fogeden påser, at tvangssalgsvilkårene er rimelige i forhold til aktivets værdi og omsættelighed.

Skriftlig budgivning

§ 649. Ved skriftlig budgivning opfordrer fogeden skyldneren til at være til stede ved åbning af buddene.

Offentlig auktion

§ 650. Ved offentlig auktion udbyder fogeden de enkelte genstande til salg. Skønner fogeden, at der kan opnås et væsentligt højere bud på en ny auktion, kan denne bestemme, at der skal afholdes en anden og sidste auktion.

Stk. 2. Skyldneren kan på auktionsmødet forlange ny auktion mod straks at stille sikkerhed for betalingen af de omkostninger, der er forbundet hermed, for så vidt de ikke måtte blive dækket ved et højere bud. Det samme kan enhver rettighedshaver, der ikke får fuld dækning ved budet.

Tvangssalg af fast ejendom, skib og luftfartøj

Vejledning af skyldner

§ 651. Fogeden skal sende skriftlig vejledning til skyldneren. Vejledningen skal indeholde oplysning om muligheden for beskikkelse af rettergangsfuldmægtig og om salg af ejendommen i frit salg. Skyldneren kan rette henvendelse til fogeden eller kredsretten for nærmere uddybning af vejledningen. Benyttes ejendommen til beboelse af skyldneren eller dennes familie, underretter fogeden kommunalbestyrelsen om anmodningen om tvangssalg.

Beskikkelse af rettergangsfuldmægtig

§ 652. Fogeden kan når som helst under tvangssalgssagen beskikke en rettergangsfuldmægtig for skyldneren. Hvis behovet for bistand af rettergangsfuldmægtig er begrundet i skyldnerens personlige forhold, kan udgifterne ved beskikkelsen efter fogedens nærmere bestemmelse helt eller delvis endeligt afholdes af statskassen. I andre tilfælde pålægger fogeden skyldneren eller, hvis tvangssalget gennemføres, køberen ved tvangssalget ud over budsummen at erstatte statskassen udgifterne. Om salær og godtgørelse til den beskikkede rettergangsfuldmægtig gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. kapitel 21.

Forberedende møde

§ 653. Fogeden skal som udgangspunkt indkalde skyldneren og samtlige berettigede til et forberedende møde til drøftelse af formen og vilkårene for salget af ejendommen. Ved

uenighed træffer fogeden afgørelse om salgsformen. Fogeden påser, at der foreligger betryggende vurdering af ejendommen. Tidspunktet for eventuel auktion fastsættes så vidt muligt ved afslutningen af det forberedende møde.

Stk. 2. Sker der udsættelse på kommissionssalg eller underhåndssalg, jf. §§ 654 og 655, gøres de mødende bekendt med kommissionsperiodens udløb eller fristen for underhåndssalg og kan samtidig indkaldes til et beslutningsmøde, jf. § 656.

Kommissionssalg

§ 654. I særlige tilfælde kan fogeden træffe beslutning om kommissionssalg i en nærmere fastsat periode, herunder hvor længe en tilbudsgiver skal være bundet af sit tilbud. Honoraret til kommissionæren fastsættes af fogeden. Det afholdes af skyldneren, eller hvis tvangssalg gennemføres af køberen forlods af købesummen.

Underhåndssalg

§ 655. Fogeden kan i særlige tilfælde give skyldneren en frist på indtil 4 uger til at afværge tvangssalget. Når særlige omstændigheder taler for det, kan fogeden forlænge fristen.

Stk. 2. Fogeden kan udsætte tvangssalget, hvis skyldneren, den kreditor, der har anmodet om tvangssalg, eller en pantaver ønsker at fremskaffe tilbud på ejendommen.

Beslutningsmøde

§ 656. Under et beslutningsmøde kan fogeden enten acceptere de indkomne tilbud eller fastsætte tid og sted for en auktion. Fogeden kan ikke acceptere et tilbud, som skyldneren ikke vil acceptere, eller som ikke giver dækning til samtlige hæftelser.

Skyldnerens fraflytning

§ 657. Fogeden træffer beslutning om, hvornår skyldneren skal fraflytte ejendommen. Fogeden fastsætter den leje, skyldneren skal betale.

Stk. 2. Når der foreligger anmodning om tvangssalg, skal skyldneren og eventuelle brugere give interesserede købere adgang til at besigtige ejendommen.

Tilbehør til ejendommen

§ 658. Hvis rekvirentens anmodning om tvangssalg ikke omfatter det løsøre, der hører til ejendommen, eller kun en del heraf, skal underretningen efter § 637 indeholde oplysning herom og om pant- og udlægshaveres adgang til at kræve, at tvangssalget skal omfatte dette. En fortegnelse over tilbehøret skal overgives til fogeden og bekendtgøres sammen med tvangssalget af ejendommen.

Offentlig auktion

§ 659. Sker tvangssalget ved offentlig auktion, afholdes auktionen så vidt muligt på de af dommeren ved Retten i Grønland fastsatte vilkår, jf. § 668. Fogeden kan træffe beslutning om at fravige vilkårene i samråd med rekvirenten og under hensyntagen til at opnå det bedst mulige salgresultat.

Bekendtgørelse af auktion

§ 660. Auktionen bekendtgøres efter fogedens nærmere bestemmelse. Bekendtgørelsen skal indeholde opfordring om at afgive skriftligt bud med mulighed for mundtligt overbud. Det skriftlige bud skal være fogeden i hænde senest sidste hverdag inden tvangssalget.

Tilbagekaldelse af anmodning om tvangssalg

§ 661. Den kreditor, der har anmodet om tvangssalg, skal tilbagekalde sin anmodning, hvis skyldneren inden tvangssalget betaler alle forfaldne krav, som er sikret ved kreditors pant i ejendommen, samt tvangssalgssagens omkostninger.

Uensartet behæftelse

§ 662. Er ejendommen og dens tilbehør uensartet behæftet, kan fogeden bestemme, at ejendommen ved et tvangssalg skal sælges samlet, eller at ejendommen skal sælges særskilt, for så vidt angår de uensartet behæftede dele af pantet.

Stk. 2. Sker tvangssalget ved auktion, opråbes de uensartet behæftede dele af pantet først hver for sig og derefter samlet. Fogeden antager det højeste bud. Er det samlede bud højere eller lig med det bud, der fremkom ved særskilt opråb, antages det samlede bud.

Stk. 3. Sker tvangssalget samlet, fordeles tvangssalgssummen efter værdierne af de uensartet behæftede dele af pantet, som disse er fastsat gennem fogedens vurdering.

Forpligtelser vedrørende ejendommen

§ 663. Påhviler der ejendommen servitutter, brugsretigheder, aftægts-, livrente- eller lignende forpligtelser, der påvirker ejendommens salgsværdi, kan fogeden træffe beslutning om, at ejendommen ved et tvangssalg skal sælges uden forpligtelse til at overtage byrden.

Stk. 2. Sker tvangssalget ved auktion, opråbes ejendommen først med forpligtelse til at overtage byrden. Fremkommer der ikke bud, der giver dækning til de forud prioriterede krav, opråbes ejendommen uden sådan forpligtelse.

Stk. 3. Sælges ejendommen uden den i stk. 1 nævnte byrde, skal denne kapitaliseres enten efter lovgivningens almindelige regler eller efter fogedens skøn.

Stk. 4. Den berettigede har ret til dækning af tvangssalgssummen forud for senere prioriterede, i det omfang den rækker til. Beløbet udredes af tvangssalgssprovenuet, jf. § 644, og forrentes med den til enhver tid gældende procesrente fra tvangssalgstidspunktet, og indtil betaling sker.

Accept af tilbud

§ 664. Fogeden afgør, om et tilbud kan accepteres.

Stk. 2. Fremkommer under et møde eller en tvangsauktion et tilbud, som fogeden vil acceptere, og ingen på mødet fremsætter indsigelse, kan accepten ikke senere anfægtes.

Stk. 3. Fremsættes der indsigelse mod et tilbud, har de mødende ret til inden 4 uger at komme med et bedre tilbud. Fremkommer der ikke bedre tilbud, kan fogedens stadfæstelse af accepten ikke senere anfægtes.

Nyt tvangssalg

§ 665. Fremkom der under tvangssalgsmødet eller tvangsauktionen ikke et tilbud, der giver dækning til samtlige hæftelser, eller kan et tilbud ikke accepteres af skyldneren, og har de berettigede ikke anmodet om at kunne komme med et bedre tilbud efter § 664, stk. 3, kan der inden 14 dage anmodes om, at der bliver afholdt et nyt tvangssalg i form af en offentlig auktion. Skyldneren eller panthaver, der anmoder om en sådan auktion, skal straks stille sikkerhed for omkostningerne herfor.

Stk. 2. Skønner fogeden, at et væsentligt højere bud kan opnås ved et nyt tvangssalg efter stk. 1, kan fogeden bestemme, at statskassen skal betale omkostningerne ved det nye tvangssalg.

Stk. 3. Tvangsauktionen efter stk. 1 bekendtgøres efter fogedens bestemmelse, jf. § 660.

Udstedelse af auktionsskøde

§ 666. Når tvangssalgsskøber har opfyldt vilkårene, udsteder fogeden tvangssalgsskøde til køberen eller den, der har erhvervet retten hertil. Fogeden sørger for, at tvangssalgsskødet bliver registreret, jf. § 642. Efter registreringen sendes skødet til Skattedirektoratet.

Uenighed

§ 667. Opstår der i øvrigt uenighed i forbindelse med tvangssalget, afgøres spørgsmålet af fogeden, der træffer afgørelse ved beslutning, der skal begrundes.

Standardvilkår

§ 668. Dommeren ved Retten i Grønland kan fastsætte standardvilkår for tvangssalg.

Skibe og luftfartøjer

§ 669. §§ 651-668 finder tilsvarende anvendelse ved tvangssalg af registrerede skibe og luftfartøjer samt fiskerirettigheder, der sælges i forbindelse med salg af skib.

Kapitel 49

Brugeligt pant

§ 670. Misligholder skyldneren betalingen, eller indtræder der anden væsentlig misligholdelse i henhold til et pantebrev i en fast ejendom, kan panthaveren ved fogedens foranstaltning overtage brugen af ejendommen med henblik på at få dækning for sit krav gennem indtægterne ved ejendommens drift.

Stk. 2. Støtter panthaveren ret på et ejerpantebrev eller et skadesløsbrev, skal gældens størrelse og forfaldstidens indtræden være erkendt af skyldneren eller klart fremgå af omstændighederne.

Stk. 3. Overtagelse til brugeligt pant som følge af betalingsmisligholdelse kan ikke ske, før der er forløbet 2 uger, efter at panthaver har givet pantsætter skriftlig meddelelse om, at ejendommen kan tages til brugelighed på grund af misligholdelsen.

§ 671. Det skal af panthaverens anmodning fremgå, om hele ejendommen og eventuelt også det i pantelovens § 2, stk. 2,

nævnte tilbehør omfattes af anmodningen. Fogeden registrerer de aktiver, som overlades til panthaverens brug.

Stk. 2. Den panthaver, der anmoder om at tage ejendommen til brug, skal underrette de øvrige panthavere i ejendommen og den kommune, hvor ejendommen ligger, om sin overtagelse af brugen af ejendommen. Panthaveren sender, senest 14 dage efter at fogedforretningen er foretaget, til fogeden en fortegnelse over, hvem der har modtaget underretning.

Stk. 3. Med hensyn til sagernes behandling i øvrigt finder reglerne om tvangssalg af andet end pengekrav i §§ 632 og 633 tilsvarende anvendelse. Pantsætteren skal underrettes om eller indkaldes til fogedforretningen vedrørende ejendommens overtagelse til brugelighed, medmindre fogeden undtagelsesvis finder, at afgørende hensyn tilsiger, at sagen behandles uden sådan meddelelse. Underretning eller tilsigelse af pantsætter sker normalt med et varsel på mindst 7 dage og skal forkyndes for pantsætter. Er der ikke givet pantsætter sådan meddelelse, skal panthaveren snarest muligt underrette pantsætter om forretningens foretagelse, jf. stk. 2, 2. pkt.

§ 672. Før forretningen fremmes, skal panthaver stille sikkerhed for de erstatningskrav, der kan følge af administrationen af pantet. Fogeden træffer afgørelse om sikkerhedens størrelse og art.

Stk. 2. Sikkerheden frigives af fogeden, når der er forløbet 8 uger, efter at fogeden eller skifteretten og de øvrige panthavere i ejendommen har modtaget regnskabet, jf. § 676, stk. 1, uden at der over for fogeden er fremsat krav om erstatning, eller når såvel skyldneren eller skifteretten som de øvrige panthavere samtykker heri. Fogedens afgørelse om erstatning træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Stk. 3. Fogeden kan betinge forretningens fremme af, at panthaver anviser en person, der besidder de nødvendige faglige kvalifikationer til at varetage den erhvervsmæssige drift af det pantsatte aktiv.

§ 673. Panthaveren kan ikke kræve sig indsat i besiddelsen af den del af en fast ejendom, som tjener til bolig for pantsætteren eller dennes husstand. Fogeden kan dog betinge pantsætteren eller dennes husstands ret til at forblive i en bolig af, at der til panthaveren betales et beløb, hvis størrelse og forfaldstid fastsættes af fogeden under hensyn til sædvanlige lejevilkår for tilsvarende boliger.

Stk. 2. For så vidt angår det i pantelovens § 2, stk. 2, omhandlede tilbehør, finder §§ 618 og 622 tilsvarende anvendelse.

§ 674. Så længe panthaveren har en ejendom til brug, har panthaveren ret til at oppebære ejendommens indtægter. Panthaveren er berettiget til at afhænde det i pantelovens § 2, stk. 2, omhandlede tilbehør og foretage andre dispositioner vedrørende ejendommen, i det omfang dette kan anses for at være et led i en regelmæssig drift af ejendommen.

Stk. 2. Panthaveren har pligt til at holde ejendommen og dens tilbehør i forsvarlig stand og passende forsikret samt til at betale de ejendommen vedrørende skatter og afgifter, som forfalder, mens ejendommen er taget til brug. Panthaveren har pligt til at betale for ejendommens forsyning med el, gas, vand, varme og lign., mens brugspanteforholdet består. Panthaver

underretter inden 14 dage efter månedens udgang fogeden og pantsætter om resultatet af ejendommens drift i den forløbne måned.

Stk. 3. Er den pantsatte ejendom udlejet, indtræder brugspanthaveren, mens brugspanteforholdet består, i udlejerens rettigheder og pligter i henhold til lejelovgivningen.

Stk. 4. Så længe brugspanteforholdet består, har brugspanthaveren pligt til at efterkomme påbud vedrørende ejendommen fra det offentlige i samme omfang som ejeren af ejendommen.

§ 675. Brugspanthaverens ret til at have ejendommen til brug ophører, når pantsætterens misligholdelse bringes til ophør, når en panthaver med en bedre eller sideordnet prioritet anmoder om at tage ejendommen til brug, eller når det af pantsætteren eller en anden i ejendommen berettiget godtgøres, at brugspanthaveren tilsidesætter pligter efter § 674.

Stk. 2. Brugspanthaveren har ret til at betale forfaldne beløb til panthavere med bedre eller med sideordnet prioritet.

Stk. 3. Brugspanteforholdet bortfalder, når ejendommen tvangssælges eller ejeren erklæres konkurs, eller når ejerens dødsbo tages under offentlig behandling som gældsfragåelsesbo.

§ 676. Når brugspanteforholdet ophører eller bortfalder, skal brugspanthaveren snarest aflægge regnskab for sin administration af pantet over for fogeden, pantsætteren og samtlige panthavere i ejendommen. Bortfalder brugspanteforholdet som følge af en konkurs eller behandling af ejerens dødsbo som gældsfragåelsesbo, aflægges regnskabet til skifteretten. Regnskabet skal senest aflægges ved tvangs salg.

Stk. 2. Regnskabet skal indeholde oplysninger om alle indtægter og udgifter oppebåret og afholdt af brugspanthaveren. Udgifter, som ikke kan oplyses endeligt, kan kun medtages, såfremt deres art og omtrentlige størrelse oplyses ved regnskabsaflæggelse.

Stk. 3. Brugspanthaveren kan beregne sig et passende vederlag for eget og sine ansattes arbejde vedrørende driften af ejendommen.

Stk. 4. Ophører brugspanteforholdet ikke som følge af tvangsauktion, og udviser brugspanteregnskabet et overskud, skal panthaveren udbetale dette til pantsætteren eller dennes bo.

Stk. 5. Uenighed om regnskabet afgøres af fogeden ved en beslutning, der skal begrundes.

§ 677. §§ 670-676 gælder også for pantsatte fiskerirettigheder, registrerede skibe og luftfartøjer.

Kapitel 50

Arrest

§ 678. Fogeden kan foretage arrest til sikkerhed for pengekrav, når

- 1) der ikke kan foretages udlæg for kravet og
- 2) det må antages, at muligheden for senere at opnå dækning ellers vil blive væsentligt forringet.

Stk. 2. Arrest kan ikke foretages, når det må antages, at kravet ikke består.

Stk. 3. I luftfartøjer, fremmede statsskibe og skibsladninger, der tilhører fremmede stater, kan arrest kun foretages efter reglerne herom i anden lovgivning.

Stk. 4. Sager om arrest i skib med forbud mod skibets afsejling til sikring af et søretskrav behandles efter sølovens kapitel 4.

§ 679. Inden arrestforretning påbegyndes eller arrest foretages, kan fogeden bestemme, at kreditor som betingelse for arrest skal stille sikkerhed for den skade og ulempe, som kan påføres skyldneren ved arresten. Fogeden bestemmer sikkerhedens art og størrelse.

§ 680. Arrest kan afværges eller ophæves, hvis skyldneren stiller en efter fogedens skøn tilstrækkelig sikkerhed for kreditors krav med tillæg af såvel forfaldne som anslåede renter og sandsynlige omkostninger i forbindelse med arrestforretningen, arrestsagen og sagen vedrørende kravet.

§ 681. Anmodning om arrest indgives skriftligt til Retten i Grønland. Anmodningen skal indeholde oplysninger om de konkrete omstændigheder, som kreditor vil påberåbe sig, og om de oplysninger, der i øvrigt er nødvendige for sagens behandling. Anmodningen skal være ledsaget af de dokumenter, der påberåbes. Retten kan fastsætte frist til at tilvejebringe oplysninger og dokumenter.

Stk. 2. Med hensyn til sagens behandling finder reglerne om tvangsfuldbyrdelse tilsvarende anvendelse med de ændringer, der følger af sagernes forskellighed.

§ 682. Fogeden erklærer de arresterede aktiver for belagt med arrest og vejleder skyldneren om arrestens retsvirkninger, herunder at råden over aktiverne i strid med kreditors ret kan medføre ansvar efter kriminalloven.

Stk. 2. Fogeden kan bestemme, at arresteret løsøre skal fratages skyldneren, når det må antages, at muligheden for at opnå dækning ellers vil blive væsentligt forringet. Løsøret opbevares på kreditors bekostning af fogeden eller af den, fogeden bemyndiger dertil. Ved arrest i kontante penge og omsætningsgældsbreve tages beløbet eller gældsbrevet i forvaring af fogeden. Ved arrest i tilgodehavender skal betaling ske til fogeden.

§ 683. Kreditor skal inden 1 uge efter arresten anlægge retssag om det krav, der er gjort arrest for, medmindre skyldneren under eller efter arrestforretningen frafalder forfølgning. Under denne sag skal kreditor endvidere nedlægge særskilt påstand om stadfæstelse af arresten.

Stk. 2. Verserer der retssag om det pågældende krav ved 1. instans, skal kreditor inden 1 uge efter arresten anlægge arrestsag ved samme ret.

Stk. 3. Er der afsagt dom i 1. instans i retssagen om det pågældende krav, anlægges arrestsagen ved den ret, der har afsagt dommen. Retten kan i tilfælde af anke udsætte arrestsagens behandling helt eller delvis.

Stk. 4. Skal retssag om det krav, der er gjort arrest for, anlægges ved en udenlandsk domstol, skal sagen anlægges inden 2 uger efter arresten. Inden for samme frist anlægges arrestsagen i Grønland.

Stk. 5. Verserer der retssag om det pågældende krav ved en udenlandsk domstol, hvis afgørelse må antages at få bindende virkning i Grønland, skal afgørelse af en sag anlagt efter stk. 1 udsættes, indtil der er truffet retskraftig afgørelse i den udenlandske sag. Retten kan dog straks afgøre spørgsmål om, hvorvidt arresten kan stadfæstes.

Stk. 6. Stk. 1-5 finder tilsvarende anvendelse, når arrest er afværget ved sikkerhedsstillelse.

§ 684. Kreditors forpligtelse til at anlægge retssag bortfalder, hvis skyldneren, efter at der er foretaget arrest, kommer under konkurs eller dør og dødsboet tages under offentlig skiftebehandling uden gældsansvar for arvingerne.

Stk. 2. Kreditors sikkerhedsstillelse i anledning af arresten frigives, hvis der er forløbet 3 måneder, efter at arresten er foretaget, eller arrestsagen er ophævet, og der ikke fra boets side er anlagt retssag om erstatning.

§ 685. Under arrestsagen afgøres det, om arresten er lovligt foretaget. Skyldneren kan under arrestsagen fremsætte alle indsigelser vedrørende arrestens lovlighed. Behandles spørgsmålet om det pågældende krav særskilt, skal indsigelser mod kravets rigtighed dog fremsættes under denne sag.

§ 686. Arresten kan ophæves ved dommen i arrestsagen eller ved dommen vedrørende fordringen. Arresten bortfalder, når ankefristen er udløbet, medmindre anke er iværksat eller andet er bestemt i dommen.

§ 687. Arresten kan kræves ophævet af fogeden, hvis kreditor undlader at anlægge arrestsag eller sag vedrørende kravet inden de i § 683 nævnte frister, eller hvis nogen af disse sager afvises eller hæves.

Stk. 2. Arresten kan ophæves helt eller delvis på grund af omstændigheder, som er indtruffet efter arrestens foretagelse.

Stk. 3. Forinden arresten ophæves, skal fogeden så vidt muligt give kreditor lejlighed til at udtale sig.

§ 688. Fogedens afgørelser træffes ved beslutning, der skal begrundes.

Kapitel 51

Forbud

§ 689. Retten i Grønland kan ved forbud pålægge private og repræsentanter for stat og kommune i disses egenskab af parter i private retsforhold at undlade handlinger, som strider mod den berettigedes ret.

Stk. 2. Fogeden kan i forbindelse med et forbud pålægge den, som forbuddet retter sig mod (den forpligtede), at foretage enkeltstående handlinger for at sikre den ved forbuddet pålagte undladelsespligt.

Stk. 3. Med hensyn til luftfartøjer, fremmede statsskibe og skibsladninger, der tilhører fremmede stater, kan forbud kun anvendes efter reglerne herom i anden lovgivning.

§ 690. Forbud kan nedlægges, hvis det godtgøres eller sandsynliggøres,

- 1) at de handlinger, der søges forbudt, strider mod den berettigedes ret,

- 2) at den forpligtede vil foretage de handlinger, som søges forbudt, og
- 3) at formålet vil forspildes, hvis den berettigede henvises til at gøre sin ret gældende ved almindelig rettergang.

§ 691. Forbud kan ikke nedlægges, når det skønnes, at lovens almindelige regler om kriminalretligt ansvar og erstatning og eventuelt en af den forpligtede tilbudt sikkerhed yder den berettigede tilstrækkeligt værn.

Stk. 2. Fogeden kan nægte at nedlægge forbud, hvis det vil påføre den forpligtede skade eller ulempe, der står i åbenbart misforhold til den berettigedes interesse i, at forbuddet nedlægges.

§ 692. Fogeden kan bestemme, at den berettigede som betingelse for forbuddets nedlæggelse skal stille sikkerhed for den skade og ulempe, som kan påføres den forpligtede ved forbuddet. Fogeden bestemmer sikkerhedens art og størrelse.

Stk. 2. Har fogeden stillet krav om sikkerhed, nedlægges forbuddet først, når den forlangte sikkerhed er stillet. Fogeden giver parterne meddelelse om tidspunktet for forbuddets nedlæggelse, såfremt dette tidspunkt ikke allerede er meddelt i et retsmøde, jf. § 132.

§ 693. Fogeden yder efter anmodning den berettigede bistand til at opretholde forbuddet, herunder ved at hindre, at et forbud overtrædes, og ved at tilintetgøre, hvad der er foretaget i strid med forbuddet.

Stk. 2. Fogeden kan beslaglægge genstande, såfremt de anvendes eller har været anvendt ved overtrædelse af forbuddet, eller såfremt der er bestemte grunde til at antage, at de vil blive anvendt til sådant formål.

Stk. 3. Det beslaglagte opbevares på den berettigedes bekostning af fogeden eller af den, fogeden bemyndiger hertil.

Stk. 4. Fogeden kan betinge beslaglæggelse af, at den berettigede stiller sikkerhed for de i stk. 3 nævnte omkostninger. Beslaglæggelse kan endvidere betinges af, at en i medfør af § 692 fastsat sikkerhed forhøjes.

§ 694. Med hensyn til sagens behandling finder reglerne om tvangsfuldbyrdelse tilsvarende anvendelse med de ændringer, der følger af sagernes forskellighed.

§ 695. Fogeden kan afskære en bevisførelse, som findes uforenelig med hensynet til en hurtig behandling af sagen.

Stk. 2. Tilbagekalder den berettigede sin anmodning, eller gennemføres forbud ikke, eller ophæves et nedlagt forbud under fogedsagen, træffes efter anmodning bestemmelse om sagsomkostninger. Bestemmelserne i §§ 243-253 finder tilsvarende anvendelse.

§ 696. §§ 683-687 finder tilsvarende anvendelse. Retssag i Grønland anlægges dog ved Retten i Grønland, og fristen i § 683, stk. 1, for at anlægge retssag er 2 uger.

Stk. 2. Fogeden vejleder den forpligtede om retsvirkningerne af forbuddet, herunder at overtrædelse af forbuddet kan medføre kriminalretligt ansvar efter § 699, stk. 1.

§ 697. Ved dommen i forbudssagen eller ved dommen i en i medfør af § 699 anlagt sag træffes bestemmelse om, hvordan der skal forholdes med beslaglagte genstande. En sådan be-

stemmelse kan også træffes ved ophævelse af et forbud i medfør af § 696, jf. § 687. Ved afgørelsen kan det beslaglagte gives tilbage til den forpligtede, eller det kan konfiskeres. Sker der konfiskation, kan det konfiskerede efter anmodning anvendes til dækning af den berettigedes erstatningskrav.

§ 698. Fogedens afgørelser træffes ved beslutning, der skal begrundes.

§ 699. Den, der forsætligt overtræder et fogedforbud, kan under en af den berettigede anlagt sag idømmes bøde og i forbindelse hermed dømmes til at betale erstatning.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse over for den, der forsætligt yder den forpligtede bistand til at overtræde et fogedforbud.

Stk. 3. Spørgsmålet om idømmelse af bøde eller erstatning kan udsættes, indtil forbudssagen er afgjort.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallovens kapitel 5.

§ 700. Reglerne om arrest anvendes, hvis der fremsættes anmodning om forbud mod et kravs udbetaling, et skibs afsejling eller en genstands flytning eller anden rådighedsudøvelse over genstanden og formålet hermed er at opnå sikkerhed for fyldestgørelse af et pengekrav.

Kapitel 52

Bevisikring ved krænkelse af immaterialrettigheder m.v.

§ 701. Efter anmodning fra rettighedshaveren eller en anden, der er beføjet til at påtale en krænkelse af en immaterialret eller en overtrædelse som nævnt i stk. 2 (den, som har fremsat anmodning om sagen), kan Retten i Grønland træffe bestemmelse om, at der hos en anden (den, som sagen er rettet imod) skal foretages en undersøgelse med henblik på at sikre bevis for krænkelsen eller overtrædelsen og dennes omfang, såfremt

- 1) det sandsynliggøres, at den, som sagen er rettet imod, som led i erhvervsvirksomhed eller i øvrigt i ikke ubetydeligt omfang har begået en krænkelse eller overtrædelse som nævnt i stk. 2, og
- 2) der er grund til at antage, at bevis for krænkelsen eller overtrædelsen og dennes omfang kan findes i de lokaler, der ønskes undersøgt.

Stk. 2. Reglerne i dette kapitel finder anvendelse på bevisikring vedrørende

- 1) krænkelse af ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder, jf. ophavsretslovens §§ 2, 3, 45, 46, 48 og 49 og § 55, 3. pkt.,
- 2) overtrædelse af ophavsretslovens § 26, 2. og 3. pkt., og §§ 51 og 52,
- 3) krænkelse af mønstre,
- 4) krænkelse af varemærker og fællesmærker,
- 5) krænkelse af virksomhedernes navne,
- 6) krænkelse af patenter og
- 7) overtrædelse af § 9 i landstingslov om forbrugerråd, mærkedsføring, mærkning, priser og forbrugerklageudvalg ved ulovlig produktetfærligning.

Stk. 3. Undersøgelsen kan omfatte alt materiale, som må antages at være af betydning med henblik på at konstatere, om

og i hvilket omfang krænkelse eller overtrædelser som nævnt i stk. 2 har fundet sted, herunder genstande bestemt for salg, maskiner og andet produktionsudstyr, bogføringsmateriale, fakturaer, ordresedler, reklamemateriale og andre dokumenter, oplysninger på edb-anlæg, edb-programmer og elektroniske lagringsmidler. Der kan dog ikke foretages undersøgelse med henblik på at konstatere, om produktionsprocesser eller maskiner og andet produktionsudstyr krænker patenter.

Stk. 4. Retten afslår helt eller delvis en anmodning om undersøgelse, hvis det må antages, at undersøgelsen vil påføre den, som sagen er rettet imod, skade eller ulempe, som står i misforhold til rettighedshaverens interesse i undersøgelsens gennemførelse.

Stk. 5. En undersøgelse må ikke omfatte materiale, der indeholder oplysninger om forhold, som den, som sagen er rettet imod, i medfør af § 142, § 143 eller § 145 ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne.

§ 702. Anmodningen om undersøgelse indgives til Retten i Grønland. Anmodningen skal være skriftlig og skal indeholde de oplysninger, som rekvirenten påberåber sig til støtte for anmodningen, og de oplysninger, der i øvrigt er nødvendige for sagens behandling.

Stk. 2. Retten fastsætter tid og sted for forretningen og giver meddelelse herom til den, som har anmodet om sagen, og den, som sagen er rettet imod. Forudgående underretning af den, som sagen er rettet imod, kan undlades, såfremt underretning må antages at medføre risiko for, at genstande, dokumenter, oplysninger på edb-anlæg eller andet, som er omfattet af anmodningen om undersøgelse, fjernes, tilintetgøres eller ændres.

Stk. 3. Den, som sagen er rettet imod, skal, selv om denne ikke har modtaget forudgående underretning om forretningen, have adgang til at udtale sig, før retten træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen om undersøgelse skal tages til følge, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Forretningen kan foretages, selv om den, som sagen er rettet imod, ikke giver møde eller ikke træffes. I så fald opfordrer retten andre personer over 18 år, som er til stede, og som må antages at have kendskab til forholdene for den, som sagen er rettet imod, til at varetage dennes interesser under forretningen. Er den, som sagen retter sig imod, ikke forud blevet underrettet om forretningen, og træffes på stedet ingen, der kan varetage interesserne for den, som sagen er rettet imod, udsættes forretningen, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 5. Er den, som sagen er rettet imod, ikke forud blevet underrettet om forretningen, skal den, som sagen er rettet imod, eller den, der varetager dennes interesser, jf. stk. 4, have adgang til at tilkalde en advokat. Ønsker den, som sagen er rettet imod, eller dennes repræsentant at benytte sig af denne ret, udsættes forretningen, indtil advokaten er kommet til stede. Dette gælder dog ikke, såfremt en udsættelse af forretningen i dette øjemed vil medføre unødigt forsinkelse eller en risiko som nævnt i stk. 2, 2. pkt.

Stk. 6. En afgørelse om gennemførelse af undersøgelse er betinget af, at den, som har fremsat anmodningen, stiller sikkerhed for den skade eller ulempe, som den, som sagen er

rettet imod, kan blive påført, medmindre retten undtagelsesvis bestemmer andet. Retten bestemmer sikkerhedens art og størrelse.

Stk. 7. Har den, som sagen er rettet imod, ikke været til stede under forretningen, giver retten uden unødigt ophold den, som sagen er rettet imod, underretning om, hvad der er passeret. Den, som sagen er rettet imod, kan i så fald inden 1 uge efter modtagelsen af underretningen kræve forretningen genoptaget. Materiale fra undersøgelsen kan ikke udleveres til den, der har fremsat anmodningen, før denne frist er udløbet. Kræver den, som sagen er rettet imod, sagen genoptaget, kan materialet først udleveres, når retten har truffet fornyet afgørelse i sagen.

Stk. 8. Rettens afgørelser træffes ved beslutning, der skal begrundes.

Stk. 9. Retten kan afskære en bevisførelse, som findes uforenelig med hensynet til forretningens fremme.

§ 703. En undersøgelse gennemføres ved rettens foranstaltning. I det omfang det må anses for nødvendigt med henblik på sikring af bevis, kan retten beslaglægge genstande eller dokumenter, ligesom retten eller den, retten bemyndiger hertil, kan tage fotografier, optage film og fremstille kopier af dokumenter, oplysninger på edb-anlæg, edb-programmer og andet materiale.

Stk. 2. Retten kan udpege en eller flere uvildige sagkyndige til at bistå sig ved undersøgelsens gennemførelse.

Stk. 3. Den, som har fremsat anmodningen, eller dennes repræsentant har på de betingelser, retten måtte fastsætte, ret til at være til stede under undersøgelsen, men alene med henblik på at bistå retten med oplysninger, identifikation af produkter og lign. Retten kan dog bestemme, at den, som har fremsat anmodningen, eller dennes repræsentant ikke må være til stede.

Stk. 4. I retsbogen gengiver retten i fornødent omfang de iagttagelser, der er gjort under undersøgelsen, ligesom retten udfærdiger en fortegnelse over beslaglagte genstande eller dokumenter og fremstillede kopier m.v. Materialet opbevares af retten eller den, retten bemyndiger hertil. I det omfang andet ikke bestemmes af retten, holdes materialet tilgængeligt for parterne, og retten kan i samme omfang udlevere materialet eller kopier heraf til parterne. Har en uvildig sagkyndig medvirket, skal denne inden for en af retten fastsat frist udfærdige en beskrivelse af undersøgelsen og dennes resultater. Retten sender en kopi af beskrivelsen til parterne.

Stk. 5. Udgifter ved sagkyndig bistand og opbevaring af beslaglagte genstande m.v. samt andre særlige udgifter ved forretningens gennemførelse afholdes foreløbig af den, som har fremsat anmodningen. Retten kan bestemme, at den, som har fremsat anmodningen, skal stille sikkerhed for udgifternes betaling.

Stk. 6. I det omfang det må anses for nødvendigt for at gennemføre undersøgelsen, kan retten skaffe sig adgang til lokaler og gemmer hos den, som sagen er rettet imod. Retten kan med henblik herpå anvende den nødvendige magt. Politiet yder efter anmodning retten bistand hertil.

§ 704. Den, som har fremsat anmodningen, skal inden 4 uger efter modtagelsen af rettens meddelelse om, at undersø-

gelsen er afsluttet, anlægge retssag vedrørende de krænkelse eller overtrædelser, som begrundede anmodningen om undersøgelse, medmindre den, som sagen er rettet imod, frafalder forfølgning. Retssag anlægges ved Retten i Grønland. Har den, som sagen er rettet imod, ikke frafaldet forfølgning, og anlægges retssag ikke rettidigt, skal retten og den, som har fremsat anmodningen, tilbagelevere beslaglagte genstande og dokumenter, fremstillede kopier og andet bevismateriale hidrørende fra undersøgelsen, og det under undersøgelsen fremkomne kan ikke anvendes som bevis for krænkelse eller overtrædelser.

Stk. 2. Ophæves en afgørelse om undersøgelse, efter at undersøgelsen er gennemført, gælder stk. 1, 3. pkt., tilsvarende.

Stk. 3. Viser det sig, at den påberåbte ret ikke består eller ikke kan gøres gældende af den, der har fremsat anmodningen, har den, som sagen er rettet imod, krav på erstatning for tab og tort. Det samme gælder, såfremt det ikke godtgøres, at den, som sagen er rettet imod, har gjort sig skyldig i krænkelse eller overtrædelser omfattet af anmodningen om undersøgelse.

Stk. 4. Krav om erstatning i medfør af stk. 3 kan gøres gældende som modkrav under en retssag anlagt af den, som har fremsat anmodningen, eller under et selvstændigt søgsmål. Anlægger den, som har fremsat anmodningen, ikke retssag i overensstemmelse med stk. 1, 1. pkt., skal et selvstændigt søgsmål om erstatning anlægges af den, som sagen er rettet imod, inden 3 måneder, efter at fristen for at anlægge søgsmål for den, som har fremsat anmodningen, er udløbet. Ophæves en afgørelse om undersøgelse efter sagens genoptagelse, jf. § 702, stk. 7, 2. pkt., eller under kære, kan der ved afgørelsen herom tillægges den, som sagen er rettet imod, erstatning efter stk. 3.

§ 705. Med hensyn til sagens behandling finder § 218, § 604, stk. 7, § 605, stk. 3, § 607, stk. 5, og § 606, stk. 1, nr. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

Kapitel 53

Appel

§ 706. Afgørelser om tvangsfuldbyrdelse truffet af kredsretterne og Retten i Grønland kan kæres til Grønlands Landsret i overensstemmelse med reglerne om kære i civile sager. Disse regler finder endvidere tilsvarende anvendelse for adgangen til at give tilladelse til at kære afgørelser truffet af Grønlands Landsret.

Stk. 2. Kære af afgørelser, der træffes i auktionssager ved auktionens slutning, har opsættende virkning. Ved kære af afgørelser, der træffes inden auktionens slutning, kan en bestemmelse om opsættende virkning betinges af, at kærende stiller sikkerhed for omkostningerne ved afholdelse af nyt auktionsmøde.

Stk. 3. Fogedens ophævelse af en arrest eller et forbud kan ikke hindres i at træde i kraft ved kære.

Afsnit IX**Andre bestemmelser**

Kapitel 54

Retsforhør

§ 707. Efter anmodning fra en offentlig myndighed kan der optages retsforhør til undersøgelse og oplysning af forhold af retlig betydning. Retsforhør afholdes af kredsdommeren uden medvirken af domsmænd.

Afsnit X**Retsafgift**

Kapitel 55

*Afgifter i borgerlige domssager i 1. instans**Borgerlige domssager*

§ 708. For borgerlige domssager i 1. instans svares en afgift på 500 kr.

§ 709. Omfatter søgsmålet flere krav, som hører under § 708, svares én afgift, også hvor sagen anlægges af flere sagsøgere eller mod flere sagsøgte.

§ 710. Adcitationssøgsmål og interventionssøgsmål efter § 189 anses for selvstændige søgsmål. For indtræden i sager efter § 192 svares ingen afgift.

§ 711. Nedlægger sagsøgte påstand om selvstændig dom, betragtes denne påstand som et selvstændigt søgsmål.

Stk. 2. Dette gælder dog ikke, hvor sagsøgte i en sag om patentindgreb påstår patentet kendt ugyldigt.

§ 712. Afvises en sag, fordi retten ikke er kompetent, svares ikke ny afgift, såfremt sagen anlægges på ny inden 3 måneder efter afvisningen. Det samme gælder, hvis sagen hæves af samme grund, eller fordi begge parter udebliver. Fristen regnes i så fald fra den dag, hvortil sagen sidst har været berammet.

§ 713. Der svares ingen afgift af en sag, der genoptages. Det samme gælder en sag, som indbringes for retten på ny, efter at den har været udsat og oversendt til behandling ved Grønlands Forbrugerklageudvalg.

Stk. 2. Hæver sagsøgeren en sag, efter at den er oversendt til det i stk. 1, 2. pkt., nævnte udvalg, kan afgiften forlanges tilbagebetalt.

§ 714. Hjemvises en sag til ny behandling i underinstansen, svares ingen afgift for den fornyede behandling.

§ 715. Afgiftspligten indtræder

- 1) for stævninger og andre processkrifter af afgiftspligtigt indhold: ved indleveringen,
- 2) for processkrifter af afgiftspligtigt indhold, der fremlægges i retten: ved fremlæggelsen,
- 3) for påstande af afgiftspligtigt indhold, der fremsættes mundtligt i retten: når de fremsættes.

§ 716. Afgiftsfrie er sager om

- 1) nægtelse af valgret til Folketinget, Landstinget og kommunalbestyrelser samt borgerråd i områder uden for den kommunale inddeling og bygdebestyrelser,
- 2) adoption,
- 3) ægteskab eller forældremyndighed,
- 4) faderskab,
- 5) værgemål,
- 6) prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse og
- 7) stadfæstelse af arrest eller forbud, for så vidt der er anlagt hovedsag.

§ 717. Afgift svares ikke af

- 1) en statstjenestemand, der anlægges sag efter ordre, og
- 2) en part, der har fri proces.

Stk. 2. Pålægges det modparten at betale sagens omkostninger, skal den pågældende i de stk. 1, nr. 1, nævnte tilfælde tilpligtes at svare afgift efter foranstående regler, medmindre særlige omstændigheder taler derimod. Afgiftspligten indtræder, når retten træffer sin afgørelse.

Bevisoptagelse m.v.

§ 718. For bevisoptagelse, herunder optagelse af syn og skøn, hvad enten bevisoptagelse skal ske i Grønland eller i udlandet, svares en afgift på 400 kr., medmindre den sker under eller til brug for en i Grønland anlagt retssag. Samme afgift svares for behandling af anmodninger efter voldgiftslovens §§ 3, 4 og 6.

Stk. 2. Søforklaringer er afgiftsfri.

§ 719. Reglerne i §§ 709-717 finder anvendelse med de fornødne lempelser.

Kapitel 56

*Afgifter for fagedforretninger og tvangssalg**Fagedforretninger*

§ 720. For følgende forretninger svares en afgift på 300 kr.:

- 1) Udlæg,
- 2) arrest på gods,
- 3) udlæg efter § 27, stk. 3, i kreditkøbsloven, som kreditor anmoder om at få foretaget straks i tilslutning til tilbage-tagelsesforretningen,
- 4) forretninger vedrørende fuldbyrdelse af domme, der ikke lyder på penge,
- 5) indsættelses- og udsættelsesforretninger uden sædvanligt eksekutionsgrundlag,
- 6) forretninger vedrørende nedlæggelse af forbud og
- 7) forretninger vedrørende bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder m.v.

Stk. 2. Anmoder en kreditor samtidig om udlæg på grundlag af udpanningsret hos samme skyldner for flere krav, svares én afgift.

Stk. 3. Anmoder en kreditor om udlæg eller arrest for samme krav hos flere skyldnere, svares der afgift for hver skyldner. Dette gælder dog ikke, hvis skyldnerne er samlevende ægtefæller, eller hvor begæringen vedrører fast ejendom, som tilhører skyldnerne i forening.

Stk. 4. Afgiftspligten bortfalder, hvis fagedretten efter § 603, stk. 1, afviser at foretage udlægsforretning, eller hvis

forretningen afvises efter konkurslovens §§ 16, 16 a, 31 og 171 og § 207, stk. 1.

§ 721. Afgiftspligten indtræder for de i § 720 omhandlede forretninger, når der første gang over for fogeden fremsættes anmodning vedrørende kravet.

§ 722. For andre forretninger end udlæg på grundlag af udpantningsret svares ny afgift, når kreditor, mere end 3 måneder efter at afgiftspligt er indtrådt, fremsætter ny anmodning vedrørende kravet over for samme kredsret eller kredsretten i en anden retskreds.

§ 723. Afgiftsfri er fogedforretninger vedrørende

- 1) bøder, konfiskerede værdier og sagsomkostninger i kriminalsager, der inddrives af det offentlige,
- 2) afgifter og sagsomkostninger, som det påhviler domstolene at indkræve,
- 3) krav tilkommende en part, der har fri proces,
- 4) krav tillagt en statstjenestemand under en af den pågældende efter ordre anlagt sag,
- 5) borgerlige krav fastsat under en offentlig kriminalsag,
- 6) forældremyndighed og samvær og
- 7) udstedelse af tvangssalgsskøde.

§ 724. Bestemmelserne i §§ 720-723 gælder ikke for fogedforretninger, der foretages af politiet eller pantefogeder, bortset fra ind- og udsættelsesforretninger, der foretages af politiet.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 720-723 finder ikke anvendelse i tilfælde, hvor fogedforretninger, der er foretaget af politiet eller pantefogeder, indbringes for kredsretten efter § 609, stk. 1.

Tvangssalg

§ 725. For tvangssalg, der afholdes af kredsretten, svares afgift efter reglerne i §§ 726-728.

§ 726. For behandling af en anmodning om afholdelse af tvangssalg over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre svares en afgift på 500 kr. Dog svares ikke afgift for anmodning om nyt tvangssalg i medfør af § 665, stk. 1.

Stk. 2. Reglen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse for misligholdelsestvangssalg.

§ 727. For behandling af en anmodning om tvangssalg over aktier, gældsbreve og andre fordringer svares en afgift på 300 kr.

§ 728. Reglen i § 717, stk. 1, nr. 2, finder tilsvarende anvendelse på de i § 726, stk. 1, og § 727 omhandlede afgifter, såfremt der er meddelt fri proces til tvangssalg.

Kapitel 57

Afgifter for appel

Anke

§ 729. For anke til landsret i den borgerlige retsplejes former svares en afgift på 750 kr. For anke til Højesteret svares en afgift på 1.500 kr.

§ 730. For anke i de i § 716, nr. 1-6, omhandlede sager svares ingen afgift.

Stk. 2. Reglerne i § 717 finder anvendelse ved anke, for så vidt angår stk. 1, nr. 2, dog kun såfremt parten har fri proces i ankesagen.

Kære

§ 731. For kære til landsret svares en afgift på 400 kr. og for kære til Højesteret en afgift på 750 kr.

§ 732. Afgiftsfri er kære iværksat af

- 1) parter i en sag, der er fritaget for afgift i medfør af § 716, nr. 1-6,
- 2) parter, der er fritaget for afgift i medfør af § 717, stk. 1,
- 3) anklagemyndigheden og sigtede i offentlige straffesager og
- 4) beskikkede forsvarere og advokater vedrørende spørgsmålet om vederlag.

§ 733. Omgør vedkommende ret den påkærede beslutning, skal den erlagte kæreafgift tilbagebetales. Får den kærende helt eller delvis medhold ved kæremålets afgørelse, skal kæreafgiften ligeledes tilbagebetales.

Ny foretagelse og ekstraordinær anke

§ 734. For behandling af andragende om ny foretagelse af en sag eller om ekstraordinær anke af en dom i medfør af retsplejelovens §§ 528 og 532 svares en afgift på 1.500 kr. Afgift svares dog ikke, hvis parten har fri proces til at fremsætte andragende om genoptagelse. Afgiften tilbagebetales, såfremt andragendet tages til følge. For selve sagens fornyede foretagelse eller påanke svares ingen afgift.

Kapitel 58

Almindelige bestemmelser om afgifter

Afgifternes fastsættelse og indbetaling m.m.

§ 735. Retten i Grønland fastsætter og oppebærer afgiften. Politimesteren i Grønland fastsætter og oppebærer dog afgiften for ind- og udsættelsesforretninger, der foretages af politiet efter § 724, stk. 1.

§ 736. Afgiftspligten indtræder, medmindre andet er bestemt, når der fremsættes anmodning om retshandlingens foretagelse.

Stk. 2. Medmindre andet er bestemt, påhviler afgiftspligten den, der fremsætter anmodningen. Såfremt anmodningen er fremsat i henhold til fuldmagt, hæfter tillige den befuldmægtigede for afgiften, såfremt denne fastsættes ved anmodningens fremsættelse.

§ 737. Kan afgiften for en retshandling fastsættes ved fremsættelsen af anmodningen om at få foretaget retshandlingen, kan afgiften kræves betalt, samtidig med at anmodningen fremsættes. Betales afgiften ikke efter påkrav, kan retten fastsætte en frist for afgiftens betaling. Betales afgiften ikke inden fristens udløb, betragtes anmodningen som bortfaldet. I så fald bortfalder også afgiften.

Stk. 2. Kan afgiften ikke fastsættes ved fremsættelse af anmodningen, betales afgiften efter påkrav. Der kan ved frem-

sættelse af anmodningen kræves sikkerhed for afgiftens betaling, medmindre retten af egen drift skal udføre retshandlingen. Bestemmelserne i stk. 1, 2.-4. pkt., finder herved tilsvarende anvendelse.

§ 738. Afgifterne efter dette afsnit tilfalder statskassen.

Klage over afgiftsfastsættelsen

§ 739. Indsigelse fra en afgiftspligtig imod beregningen af en afgift sker ved klage til Retten i Grønland. Klagen skal indgives, senest 6 uger efter at den afgiftspligtige har fået kundskab om fastsættelsen.

Stk. 2. Retten i Grønland kan se bort fra overskridelser af klagefristen på 6 måneder, når særlige omstændigheder gør overskridelsen undskyldelig.

Stk. 3. Tages klagen til følge, omgøres afgiftsfastsættelsen i overensstemmelse hermed.

Stk. 4. Ændres afgiftsfastsættelsen ikke i henhold til stk. 3, træffes afgørelsen ved beslutning, der skal begrundes. Beslutningen træffes af Retten i Grønland.

Stk. 5. Retten kan efter sit eget skøn af egen drift indhente oplysninger eller erklæringer fra klageren. Beslutningen kan stadfæste afgiftsfastsættelsen eller ændre den til fordel eller til skade for den afgiftspligtige.

Stk. 6. Beslutningen kan inden 2 uger påkæres i den civile retsplejes former. Bestemmelsen i stk. 5 finder tilsvarende anvendelse.

§ 740. Retten i Grønland kan af egen drift ændre fastsættelsen til fordel for den afgiftspligtige.

Stk. 2. Bortset fra de i § 739, stk. 5 og 6, omhandlede tilfælde kan efterbetaling af for lavt fastsat afgift ikke kræves, når der er forløbet 6 uger, efter at den afgiftspligtige har fået kundskab om fastsættelsen.

Stk. 3. Efterbetaling kan dog kræves, hvor fastsættelsen hviler på urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende oplysninger fra den afgiftspligtige eller dennes befuldmægtigede. Ved klage over efterkrav finder reglerne i § 739 tilsvarende anvendelse.

Kapitel 59

Generelle bestemmelser om indførelse af afgift

§ 741. Justitsministeren er under forudsætning af gensidighed bemyndiget til at frafalde afgift for bevisoptagelse, for så vidt begæringen kommer fra en udenlandsk myndighed.

Stk. 2. I overenskomster med fremmede stater kan der optages bestemmelser om fritagelse for afgift efter bestemmelserne i dette afsnit.

Afsnit XI

Råd

Kapitel 60

Rådet for Grønlands Retsvæsen

§ 742. Der oprettes et råd, Rådet for Grønlands Retsvæsen, som skal varetage koordinationen mellem Grønlands hjemmestyre og rigsmyndighederne om kriminal- og retsplejelovgivningen, herunder udvikle det lovgivningsmæssige grund-

lag herfor, iværksætte forskning i forbindelse hermed og følge de enkelte retsmyndigheders funktion og uddannelsesbehov.

§ 743. Rådet for Grønlands Retsvæsen består af 13 medlemmer: landsdommeren i Grønland, dommeren ved Retten i Grønland, politimesteren i Grønland, lederen af kriminalforsorgen i Grønland, Kanukoka, en advokat, en forsvarer, en universitetslærer, 2 repræsentanter for Grønlands hjemmestyre og repræsentanter for Justitsministeriet, Domstolsstyrelsen og Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Stk. 2. Advokaten udpeges af justitsministeren efter indstilling fra Advokatrådet og forsvareren efter indstilling fra Forsvarerforeningen i Grønland. Universitetslæreren udpeges af justitsministeren.

Stk. 3. Justitsministeren og Grønlands hjemmestyre udpeger i fællesskab en formand, som kan være en af rådets medlemmer, jf. stk. 1.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter efter forhandling med Grønlands Hjemmestyre nærmere regler for rådets virksomhed, herunder om varetagelse af sekretariatsfunktionen for rådet.

Kapitel 61

Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd

§ 744. Der oprettes et råd, Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd, som inden for gældende lovgivning skal virke for forebyggelse af kriminalitet, herunder ved gennemførelse af sikkerhedsfremmende foranstaltninger, ved oplysningsvirksomhed og erfaringsudveksling og ved rådgivning af lokale SSPK-udvalg.

§ 745. Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd sammensættes af 8 medlemmer bestående af repræsentanter for Politimesteren i Grønland, kriminalforsorgen i Grønland, Socialdirektoratet, Sundhedsdirektoratet, Kanukoka og frivillige organisationer, arbejdsgiverorganisationer og lønmodtagerorganisationer i Grønland. Repræsentanterne for de frivillige organisationer samt arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationerne udpeges af justitsministeren efter indstilling fra henholdsvis Kulturdirektoratet, Grønlands Arbejdsgiverforening og Sulinermik Inuusutisarsiuqartat Kattuffiat (SIK).

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter efter forhandling med Grønlands hjemmestyre nærmere regler for rådets virksomhed, herunder om valg af formand. Sekretariatsfunktionen for rådet varetages af Politimesteren i Grønland.

Afsnit XII

Ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 746. Loven træder i kraft den 1. januar 2010.

Stk. 2. §§ 742-745 træder dog i kraft den 1. juli 2008.

Afsnit XIII

Overgangsbestemmelser

§ 747. Personer, som hidtil har virket som kredsdommere, og som opfylder betingelserne i § 12, stk. 1, kan af dommeren ved Retten i Grønland beskikkes som midlertidige kredsdommere i indtil 3 år fra lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Den midlertidige beskikkelse bortfalder, når en fast kredsdommer udnævnes i stillingen efter § 12 eller en kredsdommerkandidat beskikkes i stillingen efter § 16, stk. 3. Dommeren ved Retten i Grønland kan dog tilbagekalde beskikkelsen fra et tidligere tidspunkt.

§ 748. Personer, som hidtil har virket som bisidder i kriminalsager, og som opfylder betingelserne i § 66, stk. 1, kan af dommeren ved Retten i Grønland meddeles en frist på 3 år fra lovens ikrafttræden til at gennemføre forsvareruddannelsen

efter § 67, stk. 2. I denne periode gælder § 66, stk. 2, tilsvarende.

§ 749. Sager, der endnu ikke er indbragt for Grønlands Landsret til den tid, hvor loven træder i kraft, og som i henhold til lov eller landstingsforordning eller i henhold til regler udstedt i medfør af lov eller landstingsforordning er henlagt til behandling ved Grønlands Landsret i 1. instans, skal indbringes for Retten i Grønland til behandling i 1. instans.

Givet på Christiansborg Slot, den 30. april 2008

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Lene Espersen